

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ
จังหวัดนครศรีธรรมราช ระยะที่ 2

ตามสัญญาเลขที่ RDG5240024

โดย

คณะทำงาน โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคความยากจน
การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช ระยะที่ 2

เสนอต่อ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

5 เมษายน 2554

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : สัญญาเลขที่ RDG5240024
ชื่อโครงการ : โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคาความยากจนการพัฒนาสังคม
และสขภาวะ จ้งหวัดนครศรีธรรมราช ระยะที่ 2
ชื่อผู้รับทุน : นายประยงค์ หนุญญคง นายทวิ วิริยฑูรย์และนายคณพัฒน์ ทองคำ
ผู้เขียนรายงานการวิจัย : ว่าที่เรื่อตรีเฉลิมพล บุญญาชา
อีเมล : bambie_boot@hotmail.com
ระยะเวลาโครงการ : เมษายน 2552-ตุลาคม 2553

โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคาความยากจน การพัฒนาสังคมและสขภาวะ จ้งหวัดนครศรีธรรมราช ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2550 และต่อเนื่องมาถึงปี 2553 โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ในระยะที่ 2 ระยะที่ 2 เริ่มดำเนินการตั้งแต่ 2552-2553 มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อสนับสนุนให้มีการนำแผนแม่บทชุมชนระดับต่าง ๆ และประเด็นยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ด้วยความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ บทฐานข้อมูล / ความรู้ 2) เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศตำบล ให้มีจิตความสามารถในการสนับสนุนงานพัฒนาระดับพื้นที่ และ 3) เพื่อพัฒนากลไกความร่วมมือให้มีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นและขยายวงกว้างขึ้น กิจกรรมการดำเนินงานระยะที่ 2 มีแนวทางการดำเนินงานได้แก่ 1) การสร้างรูปธรรมจากแผนแม่บทชุมชน 2) การยกระดับแผนแม่บทระดับตำบลขึ้นสู่แผนจ้งหวัด 3) การพัฒนาระบบสารสนเทศตำบลและยกระดับสู่ระบบสารสนเทศจ้งหวัด โดยการสนับสนุนให้พื้นที่จัดระบบสารสนเทศระดับตำบล 4) การจัดการความรู้

ผลการดำเนินงานโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคาความยากจน การพัฒนาสังคมและสขภาวะจ้งหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้ 1) ด้านกลไกความร่วมมือ มีคณะกรรมการบริหารโครงการซึ่งประกอบด้วยภาคส่วนต่าง ๆ จำนวน 59 คน มีคณะยุทธศาสตร์จำนวน 28 คน และคณะทำงานระดับตำบล 300 คน คณะทำงานโครงการความร่วมมือฯ ได้เข้าร่วมเป็นคณะทำงานกับภาคีต่าง ๆ ทั้งในระดับอำเภอ จ้งหวัด และระดับชาติได้แก่ คณะทำงานสมัชชาสขภาวะจ้งหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสนับสนุนงบประมาณหลักจากสำนักงานคณะกรรมการสขภาพแห่งชาติ คณะทำงานโครงการจ้งหวัดสขภาวะ โดยการสนับสนุนงบประมาณหลักจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสขภาพ คณะกรรมการประเมินแผนอำเภอและการจับภาพความสำเร็จของปฏิบัติการระดับพื้นที่ อนุกรรมการแก้ปัญหาคาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ในคณะกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการสนับสนุนการ

ขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราชคณะกรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล โครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน (ศพช.) หรือโครงการชุมชนพอเพียง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ด้านการนำแผนแม่บทชุมชนไปสู่การปฏิบัติ การนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยชุมชนใช้ศักยภาพภายในชุมชนหรือใช้ทุนภายในชุมชนเอง เฉลี่ยตำบลละ 3 โครงการ การนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เฉลี่ยตำบลละ 3.9 โครงการ งบประมาณเฉลี่ยตำบลละ 897,183.33 บาท การนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เฉลี่ยตำบลละ 1.58 โครงการ งบประมาณเฉลี่ยตำบลละ 2,671,250 บาท 3) การจัดการประเพณีร่วม 3.1 ประเพณีวิสาขกัณฐะ มีการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป้าหมาย และจัดระบบสารสนเทศรองรับการวางแผน 3.2 ประเพณีวิสาขกัณฐะ ได้มีการจัดเก็บข้อมูลการปลูกส้มโอในพื้นที่ตำบลเกาะทวดและตำบลคลองน้อย และจัดทำฐานข้อมูลระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ 3.3 ประเพณีการวิสาขกัณฐะ มีจัดฝึกอบรมด้านบัญชีวิสาขกัณฐะให้วิสาขกัณฐะชุมชนด้านไม้ผล จำนวน 15 กลุ่ม เกิดเวทีทำความเข้าใจเกษตรกร และเก็บข้อมูลการปลูกมังคุดพัฒนาระบบสารสนเทศประเพณีมังคุด 3.4 ประเพณีการจัดการน้ำ ได้มีการเก็บข้อมูลและจัดระบบสารสนเทศด้านน้ำในพื้นที่เป้าหมาย และอยู่ระหว่างการจัดทำ แผนแม่บทด้านน้ำระดับตำบล เกิดข้อตกลงการใช้น้ำ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากชลประทานในการแก้ปัญหาพื้นที่เพื่อการเกษตรในบางพื้นที่ 3.5 ประเพณีการแก้ปัญหาที่ดิน การแก้ไขปัญหา สามารถทำได้เฉพาะบางพื้นที่ ที่มีความพร้อม ตามขีดความสามารถของแต่ละพื้นที่ และบางพื้นที่สามารถแก้ไขได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เดือดร้อน หรือกำหนดแนวทางการป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐได้อย่างเป็นรูปธรรม กลุ่มแก้ปัญหาที่ดินจึงได้รวมตัวกัน เพื่อเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการแก้ปัญหาที่ดิน ภายใต้ชื่อ คณะทำงานแก้ปัญหาที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ขับเคลื่อนใน ศูนย์ประสานงานเครือข่ายองค์กรชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำไปสู่การสร้างร่วมมือ ให้เกิดการทำงานร่วมกัน จากหลากหลายภาคส่วน ประสานให้เกิดแนวทางที่สามารถแก้ปัญหาให้ตรงจุด ครอบคลุมทุกมิติ และทุกพื้นที่ใน จังหวัดนครศรีธรรมราช 4)เกิดความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้ผ่านกระบวนการบัญชีครัวเรือนมีการกำหนดเป้าหมายให้ครัวเรือนในพื้นที่เป้าหมายมีการบันทึกบัญชีครัวเรือนอย่างน้อยหมู่บ้านละ 10 ครัวเรือน มีจำนวน 6,150 ครัวเรือน แต่ผลที่เกิดขึ้นที่ผ่านมามีการบันทึกจริง 984 ครัวเรือน ไม่ถึงร้อยละ 10 5) การยกระดับแผนแม่บทชุมชนเข้าสู่แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดมีโครงการที่ได้รับการบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2553 รวม 19 โครงการ งบประมาณ 31,667,800 บาท 6) มีบทเรียนการพัฒนา ที่ผ่านการถอดบทเรียนจากพื้นที่ต้นแบบโดยนักวิชาการจำนวน 5 พื้นที่ 7) มีกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศตำบลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ เพิ่มขึ้นจากระยะที่ 1 จำนวน 17 พื้นที่

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากผลการดำเนินงานในระยะที่ 2 พบว่า งานเชิงประเด็นที่มีการขับเคลื่อนอยู่นั้น มีบางประเด็นที่มีเจ้าภาพหลักในการสนับสนุนงบประมาณในการสร้างรูปธรรมของการแก้ปัญหาโดยใช้รูปแบบและกระบวนการจากโครงการความร่วมมือ ฯ โดยเฉพาะการแก้ปัญหาที่ดิน แต่ทว่าในอีกหลายประเด็นยังขาดผู้สนับสนุน ซึ่งหากมีการต่อยอดปฏิบัติการจากฐานงานเดิมจะทำให้เกิดการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมได้แก่ ประเด็นนาข้าว ประเด็นวิสาหกิจไม้ผล(มังคุด,ส้มโอ)และประเด็นการจัดการน้ำ นอกจากนั้นแล้วการเรียนรู้เรื่องบัญชีครัวเรือนซึ่งคณะทำงานเชื่อมั่นว่าสามารถทำให้ครัวเรือนและชุมชนเกิดการเรียนรู้ที่เรียกว่า “ระเบิดจากข้างใน” ยังคงมีวงที่จำกัดอยู่และยังไม่สามารถสร้างรูปธรรมความเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจนมากพอที่จะสร้างให้เกิดกระแสการเรียนรู้และนำไปปรับปฏิบัติ จึงมีความจำเป็นต้องต่อยอดงานในระยะที่ผ่านมาให้มีรูปธรรมชัดเจน เพื่อนำไปสู่การจัดการเพื่อแก้ปัญหาความยากจน เกิดการพัฒนาสังคมและการสร้างสุขภาวะ

โดยใช้กระบวนการบัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือนำไปสู่การจัดการจัดทำบัญชีน้ำ บัญชีต้นทุนภาคการเกษตร และสร้างขบวนการเคลื่อนไหวในการจัดการปัญหาของตนเองบนฐานความร่วมมือกับภาคีพัฒนา ตลอดจนพัฒนากลไกขบวนการทั้งในระดับพื้นที่และระดับจังหวัดให้เกิดการหนุนเสริมอย่างลงตัวบนฐานข้อมูล และชุดความรู้ที่เหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นตำบลเข้มแข็งของพื้นที่ปฏิบัติการ

ขอแสดงความดีทั้งหมดที่เกิดจากการดำเนิน
โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน
การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช ระยะที่ 2
ให้แก่ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ
จังหวัดนครราชสีมา ระยะที่ 2 เป็นผลงานที่ร่วมกันขับเคลื่อนและผลักดันหลายภาคีการพัฒนา
ผู้เขียนจึงต้องขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกองค์กร ที่มีส่วนช่วยให้เกิดผลงานชิ้นนี้
ขึ้น

ว่าที่เรือตรีเฉลิมพล บุญญา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ก
คำอุทิศ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1	
พัฒนาการโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา	1
ความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช	
บทที่ 2	
ภาคีและกลไกขับเคลื่อนงานโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน	5
การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช	
2.1 ภาคีความร่วมมือในจังหวัด	5
2.2 กลไกการทำงาน	6
บทที่ 3	
ผลการดำเนินงาน	11
3.1 สรุปกระบวนการขับเคลื่อน	11
3.2 ผลด้านกลไกความร่วมมือ	14
3.3 ผลด้านข้อมูลการทำบัญชีครัวเรือน	15
3.4 ด้านการปรับปรุงแผนแม่บทชุมชนและนำไปสู่การปฏิบัติ	41
3.5 ด้านการขับเคลื่อนงานเชิงประเด็น	49
บทที่ 4	
ข้อค้นพบ	79
4.1 ด้านกลไกคณะทำงาน	79
4.2 ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้	81
4.3 ด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือน	81
4.4 ข้อค้นพบจากการทำงานเชิงประเด็น	83

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 5

สรุปผลการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ	85
5.1 สรุปผลการดำเนินงาน	85
5.2 ข้อเสนอแนะ	87

บรรณานุกรม	91
------------	----

ภาคผนวก ก	รายชื่อคณะทำงาน โครงการความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาความยากจนการพัฒนาสังคมและสุขภาวะระยะที่ 2	95
ภาคผนวก ข	ข้อมูลบัญชีครัวเรือน	115
ภาคผนวก ค	องค์ความรู้และบทเรียนการทำงาน	169
-	สวัสดิการชุมชนบนความพอเพียง:กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช	170
-	โมเดลบางจาก:การจัดการน้ำของชุมชน	178
-	นาข้าวอินทรีย์:ทุ่งรวงทองของชาวนาทราย	183
-	ระบบสารสนเทศชุมชนตำบลขนหาด	192
-	บทเรียนจากการใช้ข้อมูลที่ชุมชนพัฒนาขึ้นเองและใช้ประโยชน์เอง	
-	บทเรียนการทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล	215
	ภายใต้โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคความยากจนการพัฒนาสังคม และสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การสมทบงบประมาณดำเนินการ	5
ตารางที่ 2 จำนวนการบันทึกบัญชีครัวเรือน	16
ตารางที่ 3 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	17
ตารางที่ 4 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	17
ตารางที่ 5 แสดงรายรับหลัก ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	18
ตารางที่ 6 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	19
ตารางที่ 7 เกณฑ์การจัดสรรงบประมาณตามโครงการ SML	43
ตารางที่ 8 ผลการอนุมัติงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ จังหวัดนครศรีธรรมราช	43
ตารางที่ 9 จำแนกลักษณะโครงการที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพ ของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ จังหวัดนครศรีธรรมราช	44
ตารางที่ 10 ผลการอนุมัติงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในพื้นที่เป้าหมาย โครงการ	46
ตารางที่ 11 จำแนกลักษณะโครงการที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพ ของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในพื้นที่เป้าหมายโครงการ	46
ตารางที่ 12 ผลการอนุมัติงบประมาณจากโครงการชุมชนพอเพียงจังหวัดนครศรีธรรมราช	48
ตารางที่ 13 ผลการอนุมัติงบประมาณจากโครงการชุมชนพอเพียงจังหวัดนครศรีธรรมราช ในพื้นที่เป้าหมาย	49
ตารางที่ 14 จำแนกประเด็นร่วมรายพื้นที่	50
ตารางที่ 15 แสดงข้อมูลการทำนาข้าวในพื้นที่เป้าหมาย	53
ตารางที่ 16 ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่	54
ตารางที่ 17 ต้นทุนการผลิตข้าวเจ้าแบบนาหว่านที่เป็นตัวเงิน	56
ตารางที่ 18 ต้นทุนการผลิตข้าวเจ้าแบบนาหว่านรวมที่ไม่เป็นตัวเงิน	57
ตารางที่ 19 ต้นทุนการผลิตข้าวเจ้าแบบนาดำที่เป็นตัวเงิน	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 20 ต้นทุนการผลิตข้าวเจ้าแบบนาข้าวรวมที่ไม่เป็นต้นทุน	59
ตารางที่ 21 ประสิทธิภาพการผลิต	60
ตารางที่ 22 คุณลักษณะของเกษตรกร (ผลผลิตต่ำสุดและสูงสุด)	61
ตารางที่ 23 ข้อมูลการปลูกส้มโอในพื้นที่ตำบลเกาะทวดและตำบลคลองน้อย	67
ตารางที่ 24 ข้อมูลพื้นที่ประสบปัญหาการฉีพืพาทเรื่องการบุกรุกที่ดิน	78
ตารางที่ 25 รายชื่อคณะกรรมการบริหารโครงการความร่วมมือ ฯ ระยะที่ 2	96
ตารางที่ 26 รายชื่อคณะทำงานตำบลที่ทำหน้าที่ประสานงานกับคณะทำงานระดับจังหวัด	99
ตารางที่ 27 รายชื่อคณะทำงานระดับตำบล	101
ตารางที่ 28 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	130
ตารางที่ 29 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	130
ตารางที่ 30 แสดงรายรับหลัก ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	131
ตารางที่ 31 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	132
ตารางที่ 32 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	133
ตารางที่ 33 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	133
ตารางที่ 34 แสดงรายรับหลัก ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	134
ตารางที่ 35 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	135
ตารางที่ 36 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลหนองหงส์ อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	136
ตารางที่ 37 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลหนองหงส์ อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	136
ตารางที่ 38 แสดงรายรับหลัก ตำบลหนองหงส์ อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	137
ตารางที่ 39 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลหนองหงส์ อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช	138
ตารางที่ 40 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลท้องลำเจียก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช	139
ตารางที่ 41 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลท้องลำเจียก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช	139
ตารางที่ 42 แสดงรายรับหลัก ตำบลท้องลำเจียก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช	140
ตารางที่ 43 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลท้องลำเจียก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช	141
ตารางที่ 44 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช	142

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 45 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลแม่เจ็๋ฮั่ว อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช	142
ตารางที่ 46 แสดงรายรับหลัก ตำบลแม่เจ็๋ฮั่ว อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช	143
ตารางที่ 47 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลแม่เจ็๋ฮั่ว อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช	144
ตารางที่ 48 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช	145
ตารางที่ 49 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช	145
ตารางที่ 50 แสดงรายรับหลัก ตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช	146
ตารางที่ 51 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช	147
ตารางที่ 52 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลป่าระกำ อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช	148
ตารางที่ 53 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลป่าระกำ อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช	148
ตารางที่ 54 แสดงรายรับหลัก ตำบลป่าระกำ อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช	149
ตารางที่ 55 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลป่าระกำ อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช	150
ตารางที่ 56 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลเกาะทวด อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช	151
ตารางที่ 57 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลเกาะทวด อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช	151
ตารางที่ 58 แสดงรายรับหลัก ตำบลเกาะทวด อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช	152
ตารางที่ 59 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลเกาะทวด อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช	153
ตารางที่ 60 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช	154
ตารางที่ 61 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช	154
ตารางที่ 62 แสดงรายรับหลัก ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช	155
ตารางที่ 63 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช	156
ตารางที่ 64 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช	157
ตารางที่ 65 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช	157
ตารางที่ 66 แสดงรายรับหลัก ตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช	158
ตารางที่ 67 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช	159
ตารางที่ 68 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลจันดี อำเภอนาวัง นครศรีธรรมราช	160
ตารางที่ 69 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลจันดี อำเภอนาวัง นครศรีธรรมราช	160

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 70 แสดงรายรับหลัก ตำบลจันดี อำเภอนาวัง นครศรีธรรมราช	161
ตารางที่ 71 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลจันดี อำเภอนาวัง นครศรีธรรมราช	162
ตารางที่ 72 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลตลิ่งชัน อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช	163
ตารางที่ 73 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลตลิ่งชัน อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช	163
ตารางที่ 74 แสดงรายรับหลัก ตำบลตลิ่งชัน อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช	164
ตารางที่ 75 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลตลิ่งชัน อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช	165
ตารางที่ 76 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช	166
ตารางที่ 77 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช	166
ตารางที่ 78 แสดงรายรับหลัก ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช	167
ตารางที่ 79 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช	168
ตารางที่ 80 สรุปองค์ประกอบของโปรแกรม	204

บทที่ 1

พัฒนาการโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา

ความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาพะ จังหวัดนครศรีธรรมราช

โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคความยากจนการพัฒนาสังคมและสุขภาพะจังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินการมา 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบการจัดการบัญชีครัวเรือน ข้อมูลครัวเรือน องค์กรชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมดำเนินการ ให้เป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพในใช้ทำแผนแม่บทชุมชน 4 ระดับ คือ (1) ระดับครัวเรือน (2)ระดับองค์กรชุมชน หมู่บ้าน (3) ระดับตำบล และ (4) ระดับนโยบายสาธารณะ 2) เพื่อสนับสนุนและบูรณาการกระบวนการทำแผนแม่บทชุมชนระดับตำบล ที่ดำเนินการตามนโยบายชุมชนอินทรีย์ระดับหมู่บ้านของจังหวัดนครศรีธรรมราช และปรับปรุงแผนแม่บทชุมชนให้เป็นปัจจุบันในตำบลที่มีแผนแม่บทชุมชนระดับตำบลอยู่เดิม 3) เพื่อบริหารงานพัฒนาเชิงพื้นที่/เชิงประเด็นตามแนวทาง “การบูรณาการทั้งตำบล” สนับสนุนให้องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) และภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในระดับตำบล เข้ามาสนับสนุนกระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชนระดับตำบลและการนำแผนสู่การปฏิบัติ 4) เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วนตามแนวทาง “การบูรณาการทั้งพื้นที่โดยภาคประชาชนเป็นแกนกลางในการพัฒนา” ในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด

ใช้กระบวนการที่สำคัญได้แก่ 1) สร้างกลไกความร่วมมือ : คณะทำงานระดับต่างๆ 2) พัฒนาชุดเครื่องมือการจัดการสารสนเทศ : โปรแกรมคอมพิวเตอร์, แบบบัญชีครัวเรือน แบบสำรวจครัวเรือน (ชุมชนอินทรีย์/แผนแม่บทชุมชน) 3) จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลชุมชนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาตำบล และการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพวิทยากรกระบวนการภาคประชาชนระดับหมู่บ้าน/ตำบล 4) การจัดเก็บบัญชีครัวเรือน ข้อมูลครัวเรือน ข้อมูลชุมชน (ใช้ฐานชุมชนอินทรีย์/แผนแม่บท ปรับให้เป็นปัจจุบัน ร้อยละ 60-70 ของครัวเรือนทั้งตำบล) 5) การบันทึกข้อมูลบัญชีครัวเรือน ข้อมูลชุมชน ลงระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ณ อบต. 6) การจัดการความรู้ ประมวลข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อปรับปรุงแผนชุมชนระดับหมู่บ้าน จัดทำ/ปรับปรุงแผนระดับตำบล เวทีระดับครัวเรือน/หมู่บ้าน สู่การปรับปรุงแผนชุมชนอินทรีย์เกิดเป็น แผนครัวเรือน/แผนแม่บทหมู่บ้าน เวทีประมวลแผนหมู่บ้านเป็นแผนระดับตำบล เวทีพิจารณาพิจารณาแผนระดับตำบล เกิดเป็นแผนแม่บทตำบล เวทีบูรณาการแผนระดับตำบล ก่อเกิดระบบสารสนเทศ ณ อบต. 7) จัดเวทีนโยบายสาธารณะระดับจังหวัดสนับสนุนกระบวนการแปลงแผนสู่การปฏิบัติก่อเกิด : ข้อเสนอเชิงนโยบายสาธารณะ กิจกรรมแปลงแผนสู่การปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหา

ความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะขับเคลื่อนสู่ตำบลแห่งความพอเพียง และการบูรณาการทั้งจังหวัด สู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข 8) การติดตามผลและประชาสัมพันธ์ ผ่านการจัดทำเว็บไซต์ โครงการฯและจัดทำสารคดี ต้นแบบระดับครัวเรือน /หมู่บ้าน / ชุมชน / ตำบล /อำเภอ เพื่อจัดทำชุดความรู้เผยแพร่สู่สื่อสาธารณะขยายผล

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานได้แก่ 1) เกิดกลไกคณะทำงาน 4 ระดับที่มีองค์ประกอบของบุคคลหลากหลาย ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโครงการ คณะทำงานระดับจังหวัด คณะทำงานระดับโซนพื้นที่ และคณะทำงานระดับตำบล 2) เกิดแผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้าน 1550 หมู่บ้าน มีการปรับปรุงแผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้านจำนวน 1000 หมู่บ้าน และระดับตำบล 132 ตำบล 3) เกิดยุทธศาสตร์ภาคประชาชน 5 ประเด็น ได้แก่ 1. การบริหารจัดการและเชื่อมโยง 2. ความมั่นคงและสุขภาวะของชุมชน 3.การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4. วัฒนธรรมประเพณี 5. เศรษฐกิจ 4) เกิดการเชื่อมประสานแผนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จำนวน 64 พื้นที่ 1037 โครงการ งบประมาณ 257 ล้านบาท 5) มีการพัฒนาระบบสารสนเทศ อบต.จำนวน 29 พื้นที่ 6) มีความพร้อมเสนอโครงการที่เกี่วข้องสภาพไปขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกจำนวน 54 ตำบล ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพจำนวน 1.6 ล้านบาท และงบประมาณภายใต้นโยบายภาครัฐ จำนวน 165 ตำบล 7) เกิดความร่วมมือระดับพื้นที่ในการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนแม่บทชุมชน 8.)ชุมชนสามารถปฏิบัติการได้ตามแผนแม่บทชุมชน

กระบวนการความร่วมมือในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีปฏิบัติการที่ถือเป็นการต่อยอดงานพัฒนาที่สำคัญ เช่น ที่ทำการปกครองจังหวัดได้รับงบประมาณดำเนินการประมาณ 12 ล้านให้ต่อยอดฐานงานเดิมคือการทบทวนและปรับปรุงแผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้าน ตำบล การยกระดับแผนแม่บทระดับตำบลเป็นแผนระดับอำเภอ และระดับจังหวัดเต็มทั้งจังหวัด ด้านหนึ่งเพื่อทำให้ค่าของงบประมาณระดับจังหวัดสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ รวมทั้งการจัดการระบบสารสนเทศให้มีความเชื่อมโยงเป็นศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารระดับอำเภอและจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ภายใต้กองทุนสวัสดิการสังคม ที่สนับสนุนให้มีการพัฒนากลไกเชิงพื้นที่ และสนับสนุนงบประมาณแก่องค์กรสวัสดิการตำบลจำนวน 2,200,000 บาท เพื่อสนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชน และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สนับสนุนการขับเคลื่อนงานเชิงประเด็น จำนวน 3,000,000 บาท

ทั้งนี้เพราะโครงการความร่วมมือ ฯ มีจุดแข็งที่สำคัญคือ มีความหลากหลายของภาคีส่วนต่างๆมีศูนย์ประสานงานที่แน่นอน มีโครงสร้างคณะทำงานหลายระดับ มีการเชื่อมโยงกับกิจกรรมหลากหลาย มีทีมยุทธศาสตร์มีประสบการณ์ มีการพบปะสม่ำเสมอ มีการปรับกลยุทธ์การทำงาน มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ พื้นที่ มีโอกาสได้พัฒนาตนเอง / ข้อมูล / กิจกรรม พื้นที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาข้อมูลและใช้ข้อมูลเป็นเครื่องมือ และมีโอกาสสำคัญได้แก่โครงการความร่วมมือ ฯ มี

ความสอดคล้องกับนโยบายจังหวัดและรัฐบาล ใช้ฐานทุนเดิมของพื้นที่ในการเคลื่อนงาน ได้แก่ ข้อมูล/ความรู้คนทำงาน และมีพื้นที่ซึ่งดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่วนราชการโดยเฉพาะ สำนักงานพัฒนาชุมชนใช้คณะทำงานชุดเดียวกับโครงการความร่วมมือ ฯ และเน้นการจัดทำแผนแม่บทชุมชน นอกจากนั้นภาคีการพัฒนาได้พัฒนาการทำงานให้มีศักยภาพ สามารถเชื่อมโยงกับองค์กรภายนอกได้ ทว่าเมื่อวิเคราะห์จุดอ่อนการดำเนินโครงการความร่วมมือ ฯ ในระยะที่ 1 พบว่า การสื่อสารกับ พื้นที่ มีความถี่น้อย บางพื้นที่ยังมีข้อจำกัดเรื่องการเชื่อมโยงและบูรณาการกับส่วนราชการ คณะทำงานโครงการในบางพื้นที่มีข้อจำกัดด้านการสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับจากภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การทำงานในระยะหลังของโครงการทำให้พื้นที่เกิดความสับสน คณะทำงานมีความเข้าใจในยุทธศาสตร์ไม่เท่าเทียม มีข้อจำกัดในการติดตามงานในระยะเวลาที่เหมาะสม การไม่ให้ความสำคัญกับการทำบัญชีรายรับ รายจ่ายครัวเรือนแบบฟอร์มสำหรับเก็บข้อมูลมีความซับซ้อน คนทำงานเต็มเวลา มีเพียง 1 คน ทำให้เกิดข้อจำกัดในการประสานงานและการบริหารจัดการ

อย่างไรก็ตามการดำเนินงานโครงการความร่วมมือ ฯ ได้ค้นพบบทเรียนที่สำคัญในการพัฒนาได้แก่ การสร้างกลไกคณะทำงานต้องสร้างให้เกิดขึ้นในลักษณะพหุภาคีการพัฒนา ต้องมีกระบวนการสร้างให้เกิดแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองครอบคลุมทั้งพื้นที่และยกระดับเป็นข้อเสนอสาธารณะ สร้างให้เกิดการเตรียมการพัฒนาระบบสารสนเทศตำบลเพื่อรองรับการพัฒนาสู่ตำบลแห่งความพอเพียง สร้างเงื่อนไข เครื่องมือให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภาครัฐด้วยตนเองและระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน อันจะนำไปสู่การเกิดความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างภาคีการพัฒนาในพื้นที่

นอกจากนั้นเมื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานร่วมกับโครงการชุมชนอินทรี และขบวนการจัดการความรู้ พบต้นทุนที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่ต่อไปได้แก่ เกิดชุดความรู้การพัฒนา และระบบฐานข้อมูลรองรับ เห็นเจ้าภาพ (Actors) ที่มีภาคีความร่วมมือ ภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาควิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน มีแหล่งทุนที่พร้อมสนับสนุนให้เกิดรูปธรรมจากแผนแม่บทชุมชน เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต. เทศบาล อบจ.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ส่วนราชการตามภารกิจ (Function) งบประมาณ มีประเด็นร่วม (Common Issue) จากยุทธศาสตร์ภาคประชาชน 5 ด้าน เกิดกิจกรรม (Activity) ในพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง

อนึ่ง ในเวทีมหกรรมการจัดการความรู้นครศรีธรรมราช 2551 ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 24 – 25 กันยายน 2551 ณ วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช ข้อเสนอที่น่าสนใจจากรายการอาวูโส ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นปราชญ์ของแผ่นดินและจากการเรียนรู้ร่วมกันครั้งนี้ ศาสตราจารย์ น.พ. ประเวศ วะสี เน้นเรื่องการใช้อัตลักษณ์ (Identity) ของคนเมืองนครศรีธรรมราชมาเป็นเหตุปัจจัยในการทำงาน คือ ความเป็นคนไม่ยอมแพ้ วิญญาณขบถ วิญญาณอิสระ เน้นกระบวนการสร้างพลังทาง

สังคมและประชาธิปไตย การส่งเสริมสัมมาอาชีพเต็มพื้นที่ทุกหมู่บ้านทุกตำบล สร้างเครื่องมือที่จะก่อให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างสรรค์และขับเคลื่อนใหม่ท่ามกลางการปฏิบัติ มองเรื่องสุขภาพเป็นเรื่องสุขภาพที่จะต้องเชื่อมโยงกันทุกมิติ เน้นเรื่องการเรียนรู้ เชื่อมโยงภายในกับภายนอก เชื่อมนครศรีธรรมราชกับสังคมทั้งหมด เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสร้างช่องทางการสื่อสารที่มีคุณภาพ ให้ชุมชนเป็นทั้งแหล่งข่าว และผู้สื่อสาร

ศาสตราจารย์ น.พ.วิจารณ์ พานิช เน้นเรื่อง สร้างรูปธรรมโรงเรียนคุณอำนวยเมืองนครให้เป็นต้นแบบ ดำเนินถึงการใช้ความรู้หลายๆ อย่างมาหนุนเสริมความรู้เดิมและยกระดับไปสู่การปฏิบัติ เอามหาวิทยาลัยมาช่วยสร้างความรู้เชิงทฤษฎี ให้ความสำคัญเรื่องการ ทำวิจัยเชิงทฤษฎีจัดองค์ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติมาเป็นการสร้างทฤษฎีจากท้องถิ่น และต้องเท่าทันความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง เพื่อปรับตัวให้เกิดการหนุนเสริมของหน่วยงานในจังหวัดที่มีประสิทธิภาพ

ดร.ประยงค์ รัตนรงค์ ปราชญ์ชาวบ้านจากชุมชนไม้เรียง ผู้ได้รับรางวัลแมกไซไซสาขาการพัฒนาชุมชน ให้ข้อเสนอว่าต้องใช้ข้อมูลมาสร้างอำนาจการต่อรอง นำข้อมูลมาจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดปัญญา กำหนดจุดยืนของชุมชนให้ได้ เป้าหมายและทิศทางของชุมชนต้องชัดเจน ชาวบ้านต้องเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และร่วมเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จ เน้นกระบวนการพัฒนาแกนนำให้เข้มข้น ด้วยกระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้ ใช้แผนแม่บทชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา พัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีรูปแบบที่ชัดเจน โปร่งใส อาจจะใช้ระบบสหกรณ์ บริษัท หรือนิติบุคคลอื่น ที่ชาวบ้านเข้าใจง่าย และให้การเรียนรู้เรื่องการจัดการทรัพยากร เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต และคำนึงถึงความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะทั่วไปจากเวทีมหกรรมการจัดการความรู้ ได้แก่ การทำงานระยะต่อไปต้องเน้นให้เห็นความเปลี่ยนแปลงระดับพื้นที่ ดังนั้นต้องผลักดันให้คนในระดับพื้นที่ยกระดับตนเองให้เข้ามาร่วมเป็นคณะทำงานในระดับจังหวัด ให้ความสำคัญกับเวทีกินข้อมูลเพื่อสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการความข้อมูลเป็นแผนชุมชนที่น่าเชื่อถือ ต้องอาศัยการเติมเต็มจากภาววิชาการ ดังนั้นต้องขยายวงให้ภาววิชาการเข้ามาสนับสนุนเพิ่มขึ้น,การจัดการความรู้/ข้อมูลในพื้นที่ต้องเดิมด้วยระบบ IT นำผลผลิตที่สำคัญจากการเคลื่อนไหวงานในระยะที่ผ่านมา มาออกแบบการเคลื่อนไหวงานในระยะต่อไป

ภายใต้การขับเคลื่อนโครงการความร่วมมือ ฯ ระยะที่ 1 ซึ่งส่งผลต่อขบวนการพัฒนาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งถือว่าเป็นฐานทุนที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่ โดยจำเป็นต้องดำเนินการโครงการความร่วมมือฯ ต่อเนื่องในระยะที่ 2 เพื่อสร้างความเข้มข้นมุ่งเน้นให้เกิดปฏิบัติการในระดับพื้นที่ ซึ่งยึดแนวทางการพัฒนาตามแผนแม่บทชุมชน การใช้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ และระดมสรรพกำลังของภาวการพัฒนาให้เกิดการยกระดับปฏิบัติการในพื้นที่เป็นการเคลื่อนไหวทางสังคม ที่อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาพ

บทที่ 2

ภาคีและกลไกขับเคลื่อนงานโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาพ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 ภาคีความร่วมมือในจังหวัด

- วิชาการ (ราชภัฏ, ม.วลัยลักษณ์ , ว.เทคโนโลยีภาคใต้ , มทร.ศรีวิชัย)
- ภาคประชาชน (ศูนย์ประสานงานเครือข่ายองค์กรชุมชนฯ, ชุมชน, ประชาสังคม)
- ภาคธุรกิจ (หอการค้า, สภาอุตสาหกรรม)
- ส่วนราชการ (ปกครอง, พช. ,พมจ., แรงงาน, เกษตร , กศน., สนง.จว., สธ., อปท., พลังงาน,)
- ภาคีส่วนกลาง (สกว., พอช.)

การสมทบงบประมาณ ปรากฏตามตารางที่ 1

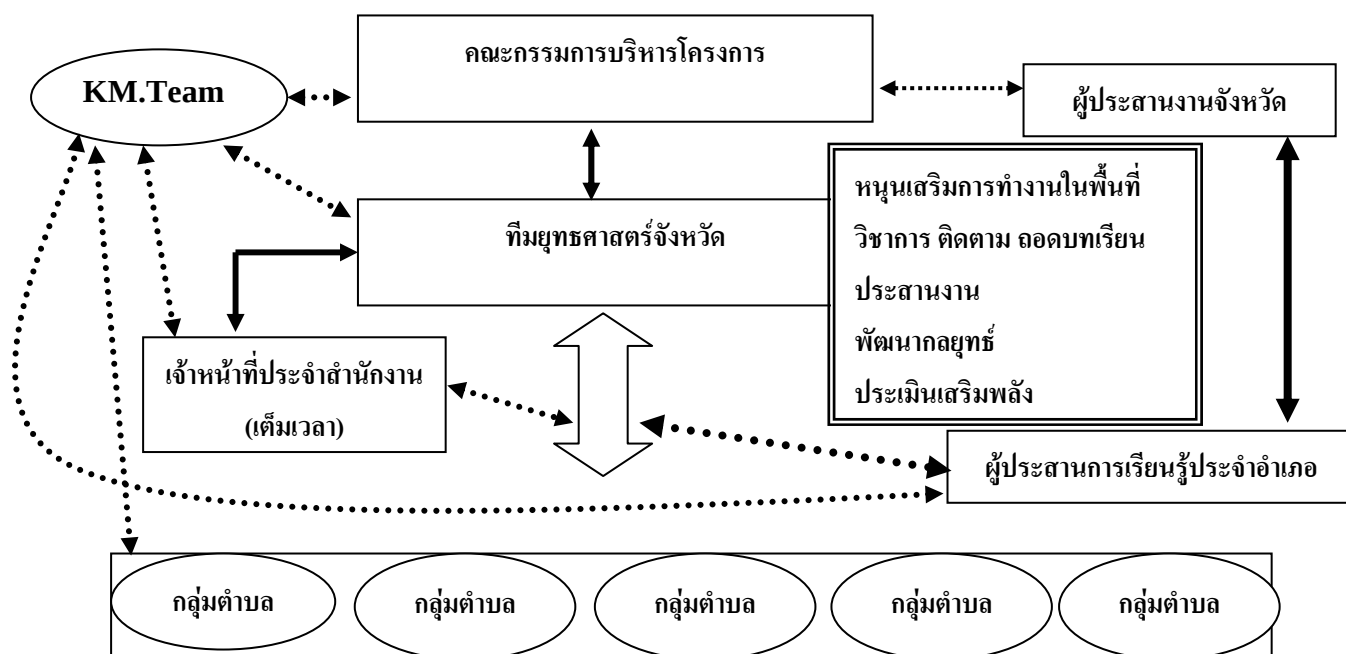
ตารางที่ 1 การสมทบงบประมาณดำเนินการ

แหล่งงบประมาณ	จำนวน(บาท)
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	3,595,000
ที่ทำการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช	2,950,000
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช	1,460,000
องค์การบริหารส่วนตำบลเป้าหมาย	9,120,000
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)	9,301,000
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	3,000,000
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	1,600,000
กองทุนสวัสดิการสังคม	4,200,000
รวม	36,518,000

2.2 กลไกการทำงาน

โครงสร้างกลไกการทำงาน

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างคณะทำงาน

คณะกรรมการบริหารโครงการ

มีบทบาทภารกิจ ดังนี้

- มีประธานกรรมการบริหาร 3 คน เป็นผู้ลงนามผูกพันตามสัญญาต่อแหล่งทุน
- ประสานงานกับผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงยุทธศาสตร์จังหวัดกับยุทธศาสตร์ภาคประชาชน
- แต่งตั้งผู้มีอำนาจเบิกจ่ายงบประมาณจาก สกว. 3 คน
- ประสานงานกับคณะทำงานโครงการฯ
- กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของคณะทำงานโครงการฯ ให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ของทุกภาคส่วน
- ประสานงานเชิงนโยบายสาธารณะ กับภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในระดับจังหวัดและระดับชาติ

ทีมยุทธศาสตร์จังหวัด

1. ด้านประสานงาน

- บริหาร จัดการ โครงการฯตามแผนงาน/แผนงบประมาณ และดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการบริหารโครงการฯ

- สนับสนุนการปฏิบัติการของคณะทำงานทุกระดับ
- ลงพื้นที่ติดตาม สนับสนุน การปฏิบัติการระดับตำบล อำเภอ จังหวัด
- ขับเคลื่อนแผนงานเชิงนโยบายสาธารณะ ที่เกิดจากการเชื่อมโยงแผนจากตำบลและอำเภอ
- จัดระบบบริหารจัดการงบประมาณ โดยตรงกับพื้นที่ตำบล ร่วมกับฝ่ายบัญชีและการเงิน
- จัดการให้เกิดการนำเสนอขบวนการเคลื่อนไหวให้สาธารณชนได้รับทราบ ผ่านสื่อในท้องถิ่นและสื่อส่วนกลาง
- ประสานงานให้เกิดระบบศูนย์บริการข้อมูล

2. ด้านวิชาการ

- วิเคราะห์ระดับพัฒนาการด้านข้อมูล และแผนชุมชนในพื้นที่ปฏิบัติการ เพื่อให้ข้อเสนอแก่คณะทำงานระดับต่าง ๆ ถึงแนวทางการปฏิบัติงานที่สอดคล้องต่อบริบทของพื้นที่
- สนับสนุนการปฏิบัติการของคณะทำงานทุกระดับ
- ลงพื้นที่ติดตาม สนับสนุน การปฏิบัติการระดับตำบล อำเภอ จังหวัด
- สรุปข้อมูล รายงาน จัดทำเอกสารรายงานผลการดำเนินงานตามเงื่อนไขเสนอยังแหล่งทุน
- จัดทำหลักสูตร จัดการฝึกอบรมเพื่อสร้างวิทยากรกระบวนการในระดับต่าง ๆ และการสัมมนายกระดับแนวคิด กระบวนการทำงาน แก่คณะทำงานทุกระดับ
- รายงานผล ให้ข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการบริหารโครงการฯ ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการฯ และประชุมร่วมกับคณะกรรมการบริหารฯ

3. ด้านติดตามสนับสนุนและยกระดับองค์ความรู้

เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ สรุปบทเรียนถอดองค์ความรู้ ค้นหาจุดอ่อนจุดแข็งและหาแนวทางสร้างสรรค์การดำเนินงานร่วมกันต่อไป คณะทำงานฝ่ายติดตามพัฒนาและยกระดับองค์ความรู้ จะทำหน้าที่ลงศึกษาแลกเปลี่ยนทั้งภาคสนามและเวทีร่วมระดับต่าง ๆ ซึ่งอาศัยแนวคิดในการติดตามพัฒนาและยกระดับองค์ความรู้

การติดตามการดำเนินงาน เพื่อบันทึก รวบรวมข้อมูล และให้ข้อคิด ร่วมวิเคราะห์ สรุปบทเรียนเพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน และยกระดับองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติการ ให้เห็นวิธีวิทยา (Methodology) แนวคิด (Concept) วิเคราะห์เปรียบเทียบ สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ เผยแพร่สู่สาธารณะ

คณะกรรมการระดับตำบล

- ผลักดันให้เกิดปฏิบัติการและประสานงานให้เกิดสนับสนุนจากภาคีการพัฒนาทั้งในระดับพื้นที่และระดับอื่น ๆ เพื่อสร้างรูปธรรมจากประเด็นร่วมที่กำหนดโดยเวทีตำบล
- ทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และชุดปฏิบัติการตำบล (คุณอำนวยตำบล)
- บริหารจัดการงบประมาณจากส่วนกลาง ที่โอนมาจากคณะกรรมการฯ และงบประมาณจาก อบต.
- สนับสนุนการทำบัญชีครัวเรือน การสำรวจข้อมูลครัวเรือน ข้อมูลองค์กรชุมชน ข้อมูลชุมชน และข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนางานในพื้นที่
- จัดเวทีประมวลผล ตั้งกระทะ ข้อมูลเพื่อจัดทำแผน/ปรับปรุงแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้านตำบล
- เชื่อมโยงการนำเข้าข้อมูลลงในระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์กับ อบต.
- เชื่อมโยงแผนเชิงประเด็นนโยบายสาธารณะระหว่างขบวนองค์กรชุมชนข้ามตำบลในกลุ่มโซนอำเภอและระดับจังหวัด
- สนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือน และการจัดตั้งกลุ่มครัวเรือน

ผู้ประสานงานจังหวัด

- สื่อสารข้อมูล ประสานงานระหว่างภาคีการพัฒนาส่วนกลางกับคณะกรรมการบริหารโครงการฯ และคณะกรรมการฯ
- สนับสนุนและประสานงานกับคณะกรรมการโครงการฯ และเลขานุการโครงการฯ ด้านการบริหารจัดการแผนงาน/แผนงบประมาณ และระบบการรายงาน
- สนับสนุนการประสานงานเชื่อมโยงกับองค์การบริหารส่วนตำบลและท้องถิ่นจังหวัด และภาคีการพัฒนาในระดับจังหวัด เพื่อสนับสนุนขบวนการองค์กรชุมชน
- สนับสนุนการเขียนรายงานผลการดำเนินงานของโครงการฯ เสนอภาคีส่วนกลางและคณะกรรมการทุกเดือน และร่วมจัดทำรายงานกับคณะกรรมการโครงการฯ เสนอแหล่งทุนตามเงื่อนไข
- ลงพื้นที่ติดตาม สนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการระดับต่าง ๆ
- กำกับดูแล และประสานงานกับผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ระดับอำเภอ
- เป็นผู้ประสานงานกับภาคระดับจังหวัด ผู้ประสานงานวิจัยที่จะมาหนุนเสริมประเด็นงานพัฒนา และประสานการจัดการความรู้ เพื่อให้คุณอำนวยตำบลมีขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาตำบล ให้ครบ 7 ด้าน ของตัวชี้วัดตำบลเข้มแข็ง

ผู้ประสานการเรียนรู้ประจำอำเภอ

- ประสานงานกับ อบต. ในเขตพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และการดำเนินงานของโครงการฯ ในพื้นที่กลุ่มตำบล
- ประสานงานเพื่อสนับสนุนการจัดฝึกอบรม การสัมมนา ให้แก่คณะทำงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
- ประสานงานกับภาคีการพัฒนาในระดับอำเภอ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและสนับสนุนงานในระดับตำบล
- สนับสนุนการดำเนินงานของคณะทำงานระดับตำบลตามแผนงานของกลุ่มเป้าหมาย
- หนุนเสริมการปรับปรุงแผนแม่บทระดับหมู่บ้าน/ตำบลและสนับสนุนการแปลงแผนที่เดินกำลังครัวเรือน/ชุมชนสู่แผนของอปท. และภาคีการพัฒนาอื่นๆ ในระดับตำบล/อำเภอ
- เชื่อมโยงและขับเคลื่อนแผนงานเชิงประเด็นสาธารณะร่วมกับคณะกรรมการบริหารฯ และคณะทำงานโครงการฯ ระดับจังหวัด
- ติดตาม กำกับการใช้งบประมาณของคณะทำงานตำบล ให้เป็นไปตามเป้าประสงค์
- รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของพื้นที่เป้าหมาย ในเขตพื้นที่อำเภอแก่ผู้ประสานงานจังหวัดและทีมยุทธศาสตร์

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป (เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานเต็มเวลา) 1 อัตรา

- งานธุรการ สารบรรณ
- สนับสนุนการปฏิบัติการของคณะทำงานทุกระดับ
- ลงพื้นที่ติดตาม สนับสนุน การปฏิบัติการระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และจัดระบบข้อมูลความก้าวหน้า

เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี (เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานเต็มเวลา) 1 อัตรา

- จัดระบบบริหารจัดการงบประมาณ โดยตรงกับพื้นที่ตำบล ร่วมกับฝ่ายอำนวยการและประสาน
- เบิกจ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานของคณะทำงานระดับต่างๆ
- รวบรวมหลักฐานทางการเงิน และจัดทำบัญชีรับจ่ายงบประมาณหมวดต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน และพร้อมสำหรับการตรวจสอบทุก ๆ เดือน จากคณะกรรมการบริหาร
- ประสานงานให้มีการตรวจสอบบัญชีจากผู้สอบบัญชีอนุญาต เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการเบิกงบประมาณ ในงวดต่อไป ต่อแหล่งงบประมาณ ตามเงื่อนไขของแหล่งงบประมาณ
- รายงานงบประมาณ ส่งให้คณะกรรมการบริหารฯ ทุกเดือน ส่งให้แหล่งทุนตามเวลาที่กำหนด

ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2553 ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานใหม่เนื่องจากมีการกำหนดพื้นที่เป้าหมายการดำเนินงานเข้มข้น ตามตัวชี้วัดโครงการเหลือเพียง 23 ตำบล ดังนั้นจึงมีการตัดตำแหน่งผู้ประสานการเรียนรู้ประจำอำเภอ แล้วให้ทีมยุทธศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการแทน และตัดตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ให้เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทน

บทที่ 3

ผลการดำเนินงาน

3.1 สรุปกระบวนการขับเคลื่อน

โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจนการพัฒนาสังคมและสุขภาวะจังหวัดนครศรีธรรมราชระยะที่ 2 มีกระบวนการดำเนินงานดังนี้

การสร้างรูปธรรมจากแผนแม่บทชุมชน

- จัดเวทีระดับตำบลเพื่อตรวจสอบคุณภาพแผนแม่บทชุมชนระดับตำบล และปรับปรุงแผนแม่บทระดับตำบลโดยอาศัยฐานข้อมูลจากแผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้าน และวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน และกำหนดประเด็นร่วมของตำบลที่ต้องการจะขับเคลื่อนอย่างเข้มข้น

- ออกแบบแนวทางการขับเคลื่อนประเด็นร่วม ในขั้นตอนนี้หากจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเพิ่มเติมก็ต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติมแล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการออกแบบ

- ปฏิบัติการให้เกิดกิจกรรมระดับตำบล โดยระดมสรรพกำลัง ทั้ง ทุน องค์ความรู้ และอื่น ๆ จากภาคีการพัฒนาในระดับตำบล และภาคีภายนอก

- จัดให้พื้นที่ซึ่งขับเคลื่อนประเด็นร่วมใกล้เคียงกันได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หนุนเสริมซึ่งกันและกัน

- เชื่อมร้อยให้กลุ่มภารกิจระดับจังหวัดที่รับผิดชอบกลุ่มภารกิจซึ่งสอดคล้องกับประเด็นการขับเคลื่อนของชุมชนได้ร่วมแลกเปลี่ยนและสร้างเงื่อนไขหรือเครื่องมือให้เกิดการทำงานเพื่อหนุนเสริมซึ่งกันและกัน

- เมื่อเกิดรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนประเด็นร่วมของชุมชนแล้ว กระตุ้นให้ชุมชนใช้วิธีการ บทเรียนจากการดำเนินงานดังกล่าว ขับเคลื่อนประเด็นอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทชุมชน

การยกระดับแผนแม่บทระดับตำบลขึ้นสู่แผนจังหวัด

- การจัดเวทีระดับตำบลใน ผลผลิตที่ได้อีกประการหนึ่งคือบัญชีโครงการที่จำแนกประเภทตามแหล่งงบประมาณ เช่น งบประมาณภายในชุมชน งบประมาณจากองค์กรบริหารส่วนตำบล งบประมาณจากส่วนราชการต่าง ๆ และงบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ

- ข้อมูลจากเวทีตำบลนำมาจัดเวทีระดับอำเภอเพื่อยกระดับจากแผนแม่บทชุมชนระดับตำบลเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาระดับอำเภอ

- ข้อมูลจากเวทีระดับอำเภอนำมาจัดเวทีระดับจังหวัดเพื่อยกระดับจากแผนพัฒนาอำเภอมาเป็นยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาจังหวัด

การพัฒนาระบบสารสนเทศตำบลและยกระดับสู่ระบบสารสนเทศจังหวัด

- ทบทวนขั้นตอนการจัดการระบบสารสนเทศตำบลแก่ เจ้าหน้าที่พัฒนาระบบสารสนเทศตำบล และคณะทำงานระดับตำบล (เน้นโปรแกรมที่ใช้ในโครงการระยะที่ 1)

- นำข้อมูลเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลตำบลเพื่อรองรับการวางแผนและหรือการตัดสินใจพัฒนาตำบลของภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่

- หากมีความจำเป็นต้องจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมก็ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล และนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลตำบล

- พัฒนาให้เกิดการเชื่อมต่อระบบฐานข้อมูลตำบลขึ้นสู่ฐานข้อมูลระดับอำเภอ (Service Link) ณ ที่ว่าการอำเภอ เพื่อรองรับการวางแผนและหรือการตัดสินใจพัฒนาอำเภอของภาคีภาคส่วนต่าง ๆ

- พัฒนาให้เกิดการเชื่อมต่อระบบฐานข้อมูลอำเภอขึ้นสู่ฐานข้อมูลระดับจังหวัด (Service Link) ณ สำนักงานจังหวัด เพื่อรองรับการวางแผนและหรือการตัดสินใจพัฒนาจังหวัดของภาคีภาคส่วนต่าง ๆ

- พัฒนาบุคลากรประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสามารถในการปรับปรุงระบบฐานข้อมูล

การจัดการความรู้

- ติดตามการดำเนินงานของโครงการทุกขั้นตอนพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะกระบวนการทำงาน

- พัฒนาหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่คณะทำงาน ภาคีการพัฒนาให้มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่

- ถอดบทเรียน สกัดองค์ความรู้จากขบวนการ และผลิตเป็นเอกสารบทเรียนการพัฒนา

- ยกย่องการสื่อสารสาธารณะให้มีมิติมุมมองทางวิชาการ

- พัฒนาให้เกิดการใช้วิธีวิทยาทางการวิจัยควบคู่กับขบวนการพัฒนา

3.2 ผลด้านกลไกความร่วมมือ

ก่อให้เกิดกลไกความร่วมมือระดับต่าง ๆ ได้แก่ คณะกรรมการบริหาร โครงการซึ่งประกอบด้วยภาคส่วนต่าง ๆ จำนวน 59 คน คณะยุทธศาสตร์จำนวน 28 คน และคณะทำงานระดับตำบลซึ่งถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานระดับพื้นที่ ที่จะต้องมีคุณสมบัติคือ เป็นผู้ที่สามารถประสานความร่วมมือกับท้องถิ่น ท้องที่ ภาคประชาชนได้เป็นอย่างดี เป็นนักจัดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นนักยุทธศาสตร์ ตำบลละ 5 คน มีทั้งสิ้น 300 คน นอกจากการเกิดกลไกความร่วมมือแล้วด้านการพัฒนากลไกความร่วมมือได้มีการประชุมคณะกรรมการบริหาร โครงการ จำนวน 2 ครั้ง มีการประชุมเชิงปฏิบัติการคณะทำงานยุทธศาสตร์จำนวน 12 ครั้ง มีการประชุมเชิงปฏิบัติการคณะทำงานระดับตำบลที่จัดร่วมกันทุกตำบลจำนวน 1 ครั้ง และจัดเป็นรายกลุ่มตำบลจำนวน 2 ครั้ง รวมทั้งได้มีการประชุมคณะทำงานระดับตำบลเพื่อติดตามและหนุนเสริมการดำเนินงานในพื้นที่ ทุกเดือน ตลอดจนได้มีการลงนามความร่วมมือกับภาคีการพัฒนาได้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลเป้าหมาย ผู้แทนภาคประชาสังคมจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้แทนเครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และผู้ประสานงานโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจนการพัฒนาสังคมและสุขภาวะ 5 จังหวัดภาคใต้

การปรับระบบบริหารจัดการเป็นผลมาจากการประเมินตนเองของคณะทำงานโครงการความร่วมมือ ฯ เมื่อเห็นว่าปัจจัยอันจะส่งผลต่อความสำเร็จคือการสื่อสาร การติดตาม การสนับสนุนงานระดับพื้นที่อย่างทันกาล ดังนั้นจึงปรับโครงสร้างคณะทำงานที่ลดความซับซ้อนลงได้แก่การปรับตำแหน่งผู้ประสานการเรียนรู้อำเภอออกจากโครงการ และให้ตัวแทนพื้นที่ ฯ ละ 1 คน มาทำหน้าที่เป็นคณะยุทธศาสตร์ ที่จะร่วมกำหนดทิศทางการทำงาน การติดตาม การสนับสนุนงานระดับพื้นที่และเกิดการสื่อสารตรง

นอกจากการปรับลดตำแหน่งในโครงสร้างคณะทำงานแล้ว การบริหารจัดการงบประมาณก็มีการปรับเปลี่ยนเช่นกัน โดยมุ่งให้พื้นที่มีโอกาสในการบริหารจัดการงบประมาณตามภารกิจที่สำคัญ คือ การจัดระบบสารสนเทศตำบล การจัดเวทีเรียนรู้ระดับตำบล การติดตาม สนับสนุน การจัดทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น

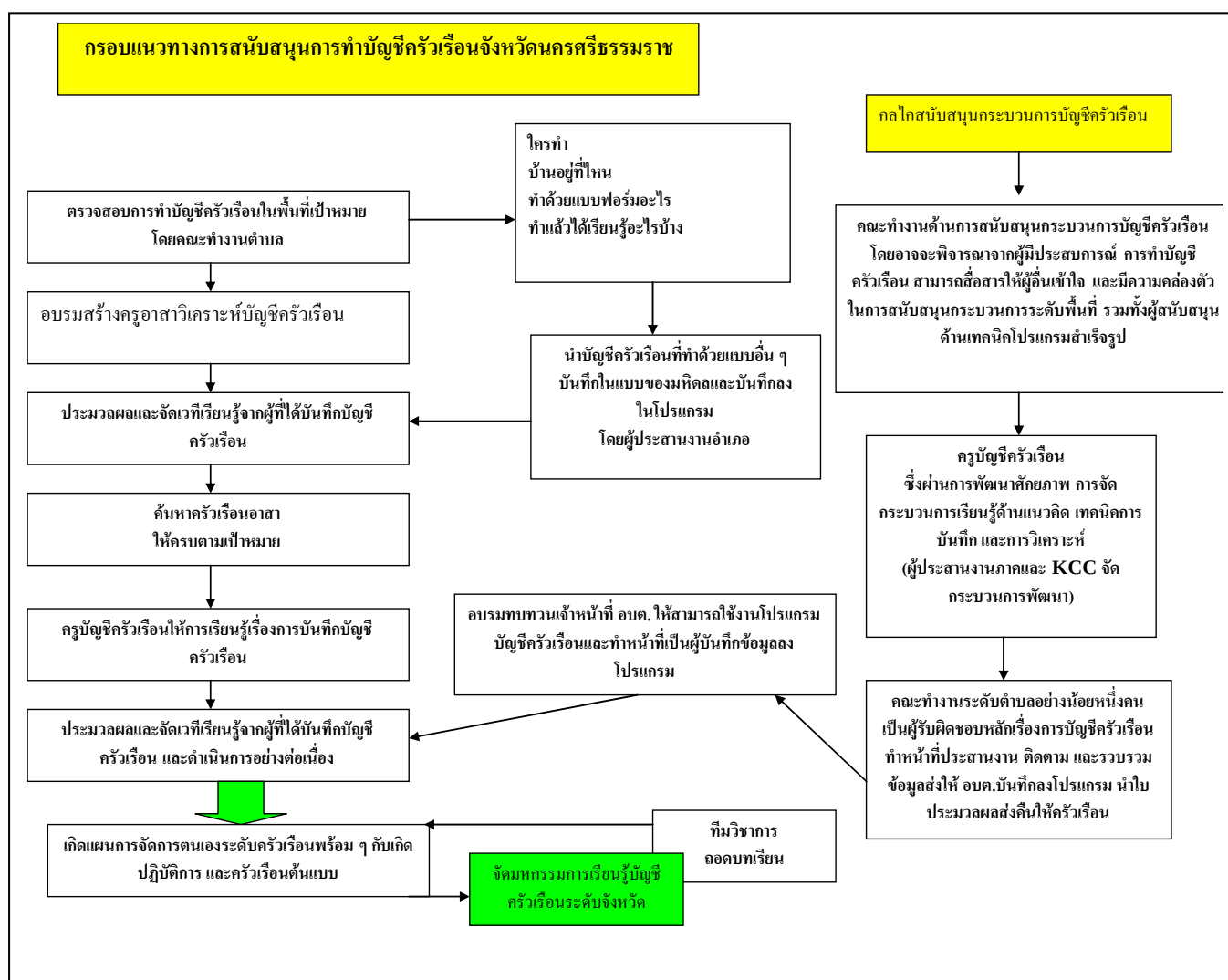
นอกจากนั้นแล้วโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจนการพัฒนาสังคมและสุขภาวะ ได้เข้าร่วมเป็นคณะทำงานกับภาคีต่าง ๆ ในฐานะองค์กร กับ คณะทำงานสมัชชาสุขภาพจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสนับสนุนงบประมาณหลักจากสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รวมทั้งโครงการจังหวัดสุขภาวะ โดยการสนับสนุนงบประมาณหลักจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ นอกจากนั้นโครงการยังได้ส่งบุคลากรเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ของจังหวัด อาทิ การประเมินแผนอำเภอและการจับภาพความสำเร็จของปฏิบัติการระดับ

พื้นที่ อนุกรรมการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ในคณะกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

3.3 ผลด้านข้อมูลการทำบัญชีครัวเรือน

โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ใช้ขบวนการบัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนงาน ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานได้ดังนี้

แผนภาพที่ 3 กรอบแนวทางการสนับสนุนการทำบัญชีครัวเรือนจังหวัดนครศรีธรรมราช

3.3.1 ผลการจดบัญชีครัวเรือน

3.3.1.1 ตารางรวมยอดบัญชีครัวเรือนทั้งจังหวัด

โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคาความยากจนการพัฒนาสังคม และสขภาวะ จ้งหวัด นครศรีธรรมราช กำหนด เป้าหมายให้ครัวเรือนในพื้นที่เป้าหมายมีการบันทึกบัญชีครัวเรือนอย่างน้อยหมู่บ้านละ 10 ครัวเรือน มีจำนวน 6150 ครัวเรือน แต่ผลที่เกิดขึ้นในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา มีการบันทึกจริงไม่ถึงร้อยละ 10 ในเดือนเมษายน 2553 และมีการปรับแนวทางการทำงานใหม่ส่งผลให้มีครัวเรือนทำบัญชีครัวเรือนเพิ่มขึ้นในเดือนพฤษภาคม เป็นต้นไปปรากฏข้อมูลตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนการบันทึกบัญชีครัวเรือน

เดือน	จำนวนครัวเรือนบันทึก	จำนวนข้อมูลที่มีการประมวลผล
มิ.ย.52	569	115
ก.ค.52	78	51
ส.ค.52	58	41
ก.ย.52	201	49
ต.ค.52	20	32
พ.ย.52	75	179
ธ.ค.52	1107	107
ม.ค.53	190	51
ก.พ.53	172	18
มี.ค.53	6	6
เม.ย.53	125	125
พ.ค.53	980	980
มิ.ย.53	978	978
ก.ค.53	984	984
ส.ค.53	984	984
ก.ย.53	984	984

เมื่อพิจารณาจากเป้าหมายเชิงปริมาณที่วางไว้ กับผลที่เกิดขึ้นจริง สะท้อนว่าการส่งเสริม สนับสนุนให้ครัวเรือนในพื้นที่เป้าหมายบันทึกบัญชีครัวเรือนล้มเหลว ดังนั้นจากการประเมินพื้นที่ และการปรับแนวทางการบริหารโครงการ ประกอบกับบทเรียนในช่วงที่ผ่านมา คณะทำงานจึงลด ปริมาณเป้าหมายลงร้อยละ 45 และจัดให้มีกระบวนการที่เน้นให้ผู้บันทึกบัญชีครัวเรือนได้ แลกเปลี่ยนและยกระดับงานในเชิงคุณภาพ เช่น พื้นที่ตำบลกะปาง พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณ ให้พื้นที่มีการติดตามผลการทำงาน และการจัดเวทีเรียนรู้ ส่งผลให้มีการทำบัญชีครัวเรือนเพิ่มขึ้น

แต่ก็ยังไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องผลเชิงรูปธรรมต่อความเปลี่ยนแปลงของครัวเรือนที่ยังไม่สามารถพัฒนาเป็นต้นแบบเพื่อให้ครัวเรือนที่ไม่ได้ทำเกิดแรงจูงใจ

3.3.1.2 ตัวอย่างข้อมูลบัญชีครัวเรือนและการวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือน

ข้อมูลการวิเคราะห์บัญชีครัวเรือนรายตำบล

ตำบลกะปาง อำเภอกงหรา นครศรีธรรมราช จำนวนผู้บันทึก 98 คน

ตารางที่ 3 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลกะปาง อำเภอกงหรา นครศรีธรรมราช

รายการ	ข้อมูลตำบล	ร้อยละ
รายรับหลัก	61,822,833.33	100.00
หัก รายจ่ายหลัก	7,528,166.67	12.18
กำไรขั้นต้นจากศักยภาพชุมชน	54,294,666.67	87.82
หัก ค่าใช้จ่ายครัวเรือน	28,758,833.33	59.95
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	25,535,833.33	27.87
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	5,202,666.67	8.42
กำไรหรือขาดทุนหลังหักดอกเบี้ยจ่าย	20,333,166.67	19.45
บวก รายรับอื่น ๆ	0.00	10.78
กำไรสุทธิ	20,333,166.67	30.24

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ในเดือนที่มีลงบัญชีตำบลกะปางมีกำไร ร้อยละ 30.24

รายละเอียดรายรับรายจ่ายหมวดสำคัญที่นำมาคำนวณกำไรสุทธิ

ตารางที่ 4 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลกะปาง อำเภอกงหรา นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวนจากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	5,000.10	25,000,500.00	67.45
หมวดที่ 3 ยา สุขภาพอนามัย	94.70	473,500.00	1.28
หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ	283.33	1,416,666.67	3.82
หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	1,165.83	5,829,166.67	15.73
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ	495.43	2,477,166.67	6.68
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	373.63	1,868,166.67	5.04
รวมค่าใช้จ่าย	5,751.77	28,758,833.33	100.00

หมายเหตุ

หมวดที่ 5 ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงเพื่อซื้อหรือซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน (ข้อ 5.1 และ 5.3)

หมวดที่ 6 ไม่รวมฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้ จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม และเล่นแชร์ (ข้อ 6.1 และ 6.2)

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง มีรายจ่ายทั่วไป หมวดสูงที่สุดคือ หมวดที่ 2 ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 67.45 รองลงมาคือ หมวดหมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 15.73 หมวดหมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 6.68 และน้อยที่สุดคือ หมวดหมวดที่ 3 ยา สุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 1.28 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงรายรับหลัก ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช

หมวดรายรับหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	10,502.40	52,512,000.00	84.94
2.ขายสัตว์เลี้ยง	0.00	0.00	0.00
3.ขายผลิตภัณฑ์จากงาน หัตถกรรม	0.00	0.00	0.00
4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้ง การขายอาหาร	512.83	2,564,166.67	4.15
5.ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้ จากแหล่งธรรมชาติ	43.33	216,666.67	0.35
6.ค่าจ้างจากการทำงานหรือ ให้บริการ	866.00	4,330,000.00	7.00
7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่า คอมมิชชั่น	440.00	2,200,000.00	3.56
รวมรายรับหลัก	12,364.57	61,822,833.33	100.00

หมายเหตุ ข้อที่ 1-5 แสดงรายรับหลักที่มาจากในชุมชน ส่วนข้อที่ 6-7 แสดงรายรับหลักที่มาจากนอกชุมชน

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง มีรายรับหมวดสูงที่สุดคือ หมวดขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 84.94 รองลงมาคือ หมวดค่าจ้างจากการทำงานหรือให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 7.00 หมวด 4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร คิดเป็นร้อยละ 4.15 และน้อยที่สุดคือ หมวดขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้จากแหล่งธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 0.35 ตามลำดับ หมวดที่ไม่มีรายได้คือ ขายสัตว์เลี้ยง และขายผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรม

ตารางที่ 6 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่ายหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	20.00	100,000.00	1.33
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือ ลงทุนในการประกอบ อาชีพ	22.33	111,666.67	1.48
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	50.87	254,333.33	3.38
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	605.40	3,027,000.00	40.21
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ย อินทรีย์	405.13	2,025,666.67	26.91
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	240.67	1,203,333.33	15.98
1.7 ยาฆ่าแมลง ยาปราบ ศัตรูพืช	20.00	100,000.00	1.33
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	141.23	706,166.67	9.38
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	0.00	0.00	0.00
รวมรายจ่ายหลัก	1,505.63	7,528,166.67	100.00

หมายเหตุ หมวดรายจ่ายหลัก ไม่รวมเงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ (ข้อ 1.9)

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง มีรายจ่ายหลักหมวดสูงที่สุดคือ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 40.21 รองลงมาคือ หมวดค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ยอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 26.91 หมวดค่าปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 15.98 และน้อยที่สุดคือ หมวดค่าจ้างแรงงานและยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 1.33 ตามลำดับ หมวดที่ไม่มีรายจ่ายได้แก่ซื้อสินค้ามาขาย

3.3.1.3 กรณีตัวอย่างการจดบัญชีครัวเรือน

กรณีที่ 1 นางสาวจินต์ อินทศิริ

สุจินต์ อินทศิริ สตรีผู้มีบทบาทสำคัญต่อขบวนภาคประชาชนของจังหวัด นครศรีธรรมราช เธอได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าการใช้ชีวิตที่อยู่ท่ามกลางกระบวนการเรียนรู้ ที่เริ่มต้นจากการเรียนรู้ให้รู้จักและเข้าใจตัวเอง เท่าทันสังคม ทำให้เธอสามารถหลุดพ้นจากภาวะความเป็นหนี้สิน และมีชีวิตอยู่อย่างพอมีพอกินบนผืนดินเพียงแค่ 1 ไร่

เมื่อปี 2536 สุจินต์มีหนี้สินจำนวน 1,106,000 บาท เธอกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมาซื้อที่ดินปลูกยางพารา เมื่อมีหนี้สุจินต์ต้องขยันขันแข็งทำงานเพื่อให้มีรายได้เยอะเพียงพอต่อการใช้จ่ายและการปลดหนี้ ทว่ายังทำงานหนักหนี้สินก็หาได้ลดลงไม่ กลับพอกพูนขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนั้นสุขภาพก็เริ่มแย่ ครอบครัวก็เริ่มมีปัญหา สุจินต์เล่าว่า “เมื่อก่อนที่กู้เงินมาปลูกยางพารา ต้องซื้อปุ๋ย ต้องซื้อยาฆ่าแมลง ต้นทุนสูง จึงขาดทุน” กับอีกกรณีหนึ่งที่สุจินต์สรุปบทเรียนให้ฟังว่า “ที่กู้เงินมาเลี้ยงสุกร โดยซื้อแม่พันธุ์มาไว้ พอออกลูกก็ขายลูก ตอนแรกคิดแต่เพียงว่า ขายได้ 1 ตัว เราจะได้เงิน 1,000 บาท ถ้าขายได้ 7 ตัว เราจะได้เงิน 7,000 บาท แต่พอเอาเข้าจริง ๆ มันไม่ได้เป็นไปตามที่ว่า ปรากฏว่าพี่ขาดทุนอีก พี่สรุปได้เลยว่าทั้งสองกิจกรรมที่ทำให้พี่ขาดทุนเป็นเพราะพี่ทำโดยไม่มีความรู้ คิดอะไรง่าย ๆ เกินไป”

ต่อมาในปี 2540 ยุควิกฤตเศรษฐกิจ มียางพาราแต่ขายไม่ได้ อาชีพหลักของสุจินต์ที่เธอหวังว่าจะสร้างรายได้ให้เธอเป็นกอบเป็นกำ กลับไม่มีราค่างวดแต่อย่างใด “รายได้ขาด หนี้สินสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ” ในที่สุดสุจินต์ก็เดินเข้าสู่ทางตันของชีวิต เธอต้องกลับบ้านไปขอข้าวสารพ่อแม่เพื่อประทังชีวิต

กระทั่งในปี 2541 หนทางสว่างในชีวิตก็เกิดขึ้น เมื่อนายประยงค์ ธรรมรงค์ ปราชญ์ชาวบ้านรางวัลแมกไซไซ ผู้เป็นลุง ได้ให้ข้อคิดว่า สุจินต์ “มีชีวิตแบบไม่มีแผน” เธอจึงเริ่มต้นจัดการตัวเองใหม่ ด้วยการเริ่มต้นทบทวนตัวเอง ค้นหาตอบว่า ชีวิตที่ผ่านมามีอะไรที่ติด “0” หมายถึงล้มเหลว ผิดพลาด ติด “ร” หมายถึงยังไม่ได้ทำ

ในที่สุดเธอก็ได้คำตอบว่า เธอติด “0” เรื่องสัมพันธ์ภาพในครอบครัว สุจินต์เล่าว่า “พี่มองจากปัจจัย 4 ว่าพี่ทำอะไรให้สามีให้ลูก ๆ บ้าง พี่ไม่เคยทำกับข้าว หุงหาอาหาร ที่ไม่เคยซักผ้า เสื้อผ้า พี่ไม่ค่อยจะดูแลรักษาความสะอาดบ้าน เวลาป่วยพี่ไม่เคยดูแลปรนนิบัติสามี เพราะพี่ต้องทำงาน” เรื่องต่อมาคือการประกอบอาชีพ ที่ทำเท่าไรก็ขาดทุน เพราะต้องจ้างคนงาน ต้องใส่ปุ๋ยเคมีปีละ 80,000 บาท ในเนื้อที่ 40 ไร่ ลงทุนทำอาชีพเสริมก็ไม่มีกำไร เป็นเพราะไม่มีความรู้ ขำร้ายสุขภาพก็แย่เพราะต้องสัมผัสกับสารเคมีทางการเกษตร และมีเวลาพักผ่อนน้อย เรื่องต่อมาคือการบริหารการเงิน เพราะยังทำงานก็ยังติดลบ เรื่องสุดท้ายคือการช่วยเหลือสังคม เธอมีความต้องการที่ดินบริเวณใกล้ ๆ เหมือนแรบิบซัมเพื่อขายให้กับนายทุนต่างชาติ ดังนั้นใครก็ตามที่มีที่ดินบริเวณดังกล่าวมากู้ยืมเงินเธอและนำที่ดินมาประกันการชำระหนี้เธอก็พร้อมที่จะไปหยิบยืมเงินคนอื่นมา

ให้ เพราะหวังว่าเมื่อพวกเขาไม่มีหนทางชำระหนี้ เธอก็จะเข้าเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และเมื่อมีโอกาสเธอก็จะขายให้นายทุนต่างชาติเข้ามาซูดเร็วไป ช่วงชีวิตตอนนี้ของสุจินต์นอกจากจะไม่ช่วยเหลือสังคมแล้วเธอยังมีความคาดหวังจะนำเอาสมบัติของชาติไปขายให้กับคนอื่นอีกด้วย เรื่องติด “ร” มีเพียงเรื่องเดียวคือการไม่ได้ส่งเสียดูแลพ่อแม่

หลังจากได้ทบทวนตัวเองสุจินต์ก็เริ่มเก็บข้อมูลของตัวเองในเชิงลึกเพื่อนำไปวิเคราะห์หาหนทางรอดของตน เธอเริ่มบันทึกบัญชีรายรับรายจ่าย

รายการ	จำนวน	รวม
1. ค่าอาหาร	600	429
2. ค่าเช่า	3120	381
3. ค่าซื้อที่ดิน	5630	16,7
4. ค่าเช่าบ้าน	6970	500
5. ค่าเช่าบ้าน	12600	521
6. ค่าเช่าบ้าน	2200	35
7. ค่าเช่าบ้าน	5711	180
8. ค่าเช่าบ้าน	4150	728
9. ค่าเช่าบ้าน	275	273
10. ค่าเช่าบ้าน	215	215
รวม		8,003

สุจินต์ยกตัวอย่างบัญชีรายรับรายจ่ายเดือนปัจจุบัน พร้อมกับอธิบายว่า อย่าหลงกับรายรับ ต้องพิจารณาว่ารายรับประเภทใดที่เป็นรายรับที่ได้มาจากโอกาส รายรับประเภทใดที่เป็นรายรับหลัก เช่น รายรับจากค่าวิทยากร รายรับจากค่าที่พักโฮมสเตย์ เหล่านี้ถือว่าเป็นรายรับที่มาจากโอกาส นอกจากนั้นเมื่อเราพิจารณารายจ่ายต้องดูว่ารายจ่ายประเภทไหนที่จำเป็นแบบขาดไม่ได้ และเราไม่สามารถผลิตขึ้นมาใช้เองได้ รวมทั้งต้องศึกษาหาความรู้เรื่องที่เราจะทำ ด้วยการอ่าน การอบรม การแลกเปลี่ยน และการฝึกปฏิบัติ เมื่อทบทวนดูแล้วจะทำให้ทราบว่าเราจะเริ่มจัดการกับตัวเองอย่างไร สุจินต์เสนอว่าเราต้องเริ่มต้นจากการกำหนดวิสัยทัศน์ให้แก่ตัวเอง ว่า ในที่สุดแล้วเป้าหมายสูงสุดของเธอแบ่งเป็น 3 ระยะได้แก่ ระยะที่ 1 อยู่ดี กินดี ระยะที่ 2 คือ อยู่ดี อยู่มีสุข และระยะที่ 3 คือ อยู่รอดปลอดภัย อย่างยั่งยืน แล้วจึงมากำหนดแผนชีวิต แผนอาชีพ แผนสุขภาพ และแผนการเงิน

แผนชีวิต เป็นการกำหนดเป้าหมายและปฏิบัติการในแต่ละช่วงวัยที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากช่วงวัยดังนี้

วัยอนุบาล	0-15 ปี	เป็นวัยแห่งการซึมซับสิ่งดี ๆ ใช้ชีวิตให้เป็นแบบอย่างแก่ลูกหลาน
วัยประถม	15-25 ปี	เป็นวัยที่ฝึกหัดทำกิจกรรมกับครอบครัว สร้างกิจกรรมให้ลูกหลานได้ทำร่วมกันในครัวเรือน
วัยมัธยม	25-40 ปี	เป็นวัยแห่งการวางแผนและปฏิบัติการเพื่ออนาคต ศึกษาหาความรู้ พัฒนารายได้ จัดการเศรษฐกิจครัวเรือนอย่างเหมาะสม
วัยมหาวิทยาลัยชีวิต	40-60 ปี	เป็นวัยที่จะต้องมีการพัฒนาภูมิปัญญา สร้างความเชี่ยวชาญ หมกเกาะ หมกหนี้สิน ลูกหลานช่วยเหลือตัวเองได้

แผนอาชีพ คือการวางแผนต่อยอดอาชีพที่มีอยู่แล้ว และต้องเป็นอาชีพที่ประเมินแล้วว่าไม่ได้ผูกติดกับโอกาสที่จะต้องอาศัยปัจจัยแวดล้อมเป็นตัวแปรที่สำคัญ กรณีของสุจินต์เธอพบว่า ณ ปัจจุบันนี้อาชีพหลักของเธอคือการ การเพาะเห็ด ดังนั้น เธอต้องพิจารณาว่าความต้องการของตลาดอยู่ในระดับใด เธอจะต้องเพาะเห็ดพันธุ์ใด ปริมาณเท่าไร เธอถึงจะอยู่ได้ นอกนั้นต้องมีการหาช่องทางเพิ่มรายได้ เช่น การปลูกพืชเจ็ดชั้น การทำขนม การแปรรูปสมุนไพร โดยสิ่งที่ต้องคำนึงคือ เราต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เราจะทำ ต้องมีทรัพยากรในครัวเรือนหรือในชุมชน ต้องมีช่องทางตลาด มิเช่นนั้นแล้วโอกาสประสบความสำเร็จเป็นไปได้ยาก

แผนสุขภาพ เป็นการวางแผนเพื่อให้มีสุขภาพที่ดี เช่น การออกกำลังกาย การมีเวลาพักผ่อน การมีสุขภาพจิตที่ดี การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นพิษ การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ โดยสุจินต์ถือคติที่ว่า “กินอาหารเป็นยา” ดังจะเห็นได้จาก เมนูอาหารที่เธอค่อนข้างจะประณีต เช่น พืช

ประเภทใดเป็นธาตุใด ควรกินควบคู่กับพืชหรือสัตว์ชนิดใด ควรจะปรุงด้วยวิธีใด สิ่งที่สำคัญต้องหลีกเลี่ยงอาหารที่ปนเปื้อนสารเคมี วิธีที่ดีที่สุดคือการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานเอง

แผนการจัดการรายได้ บัญชีครัวเรือนจะช่วยบอกได้เป็นอย่างดีว่า จะต้องจัดการรายได้ อย่างไร เช่น ใช้นี้ต่อเดือนเท่าไรถึงจะไม่เดือดร้อน ใช้จ่ายเฉพาะสิ่งที่จำเป็น สิ่งไหนที่เราสามารถผลิตทดแทนได้ก็ควรจะทำ เช่น การผลิตน้ำยาอเนกประสงค์ การผลิตแก๊สชีวภาพ นอกจากนั้น ผลิตทุกอย่างที่กิน เช่น การปลูกผัก การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเห็ด วางแผนสำหรับอนาคต เช่น

มีเงินออมผ่านกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ส่วนหนึ่งออมไว้สำหรับเงินลงทุน ประกอบอาชีพ และอีกส่วนหนึ่งออมไว้สำหรับการจัดการงานศพของตน สุจินต์เล่าว่า “พี่ลงออมทรัพย์ในหมู่บ้าน พี่มีบัญชีเงินฝากในธนาคารหลายเล่ม ตอนเปิดบัญชีพี่จะพาลูกไปด้วยแล้วบอกลูกว่าบัญชีนี้สำหรับเวลามาป่วยให้ถอนมารักษาแม่ บัญชีนี้เวลาแม่ตายให้ถอนมาจัดการงานศพแม่ พี่ไม่อยากให้ลูกต้องเดือดร้อน เก็บเล็กผสมน้อยไปเรื่อย ๆ มันค่อย ๆ เพิ่มขึ้นมาเอง” นอกจากนั้น สุจินต์ยังวางแผนสำหรับวัยเกษียณว่าเธอจะมีรายได้จากการขายไม้เศรษฐกิจที่ปลูกไว้ในเนื้อที่ 1 ไร่ จำนวน 30 ต้นซึ่งปลูกไว้เป็นพืชชั้นที่ 7 นั่นเอง โดยสนนราคาอยู่ที่ต้นละไม่ต่ำกว่า 20,000 บาท

การใช้ชีวิตอย่าง “มีแผน” ทำให้สุจินต์สามารถปลดหนี้ได้เร็วขึ้น สามารถสอบผ่านบทเรียนของชีวิตไม่ติด “0” ติด “ร” มีความสุขตามอัตภาพ และเข้าสู่ช่วงวัยมหาวิทยาลัยชีวิต ซึ่งเธอสามารถพัฒนาตนเอง กระทั่งเกิดความเชี่ยวชาญ และสามารถถ่ายทอดความรู้ที่เธอมีให้แก่ผู้สนใจใคร่รู้ ได้มีโอกาสทำทันตนเอง เท่าทันสังคม และใช้ชีวิตอย่างมีแผน โดยเริ่มต้นคนในละแวกบ้าน เมื่อทุกคนสามารถกำหนดแผนครัวเรือนได้แล้ว จึงค่อยขยายมาวางแผนชุมชน นอกจากนั้น ในแต่ละเดือนจะมีคณะผู้มาศึกษาดูงานจากภายนอกไม่น้อยกว่า 20 คณะ จากหนึ่งขยายเป็นสิบ จากสิบขยายเป็นร้อย จากร้อยขยายเป็นพัน และขยายเพิ่มขึ้น ๆ เป็นทวีคูณ แม้วันนี้จะยังไม่เห็นผลในภาพกว้าง แต่ก็มีเค้าลางแห่งความสำเร็จ อนาคตสังคมไทยยังมีทางรอด....

กรณีที่ 2 นางสาว สกุนา

สัว สกุนา วัย 46 ปี จบ มศ.5 จากโรงเรียนเชียรใหญ่ หลังจบการศึกษาเธอไปใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพมหานคร รับจ้างเป็นเสมียนบริษัทก่อสร้างแห่งหนึ่ง เธอเริ่มทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนตั้งแต่เริ่มทำงานในปี 2525 ทำให้รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินมาตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วัยสาว

สัว ตัดสินใจกลับมาใช้ชีวิตอยู่บ้าน พร้อมเงินเก็บจำนวนหนึ่ง เธอนำมาลงทุนเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ตั้งแต่ปี 2538 – 2545 เลี้ยงไปประมาณ 10 น้ำ (ครั้ง) บางครั้งลงทุนไป 170,000 บาท ขายได้แค่ 100,000 บาทขาดทุนไป 70,000 บาท ขาดทุนอยู่เรื่อยๆ ทองที่เคยมีอยู่เป็น 10 บาทก็หมดจนกระทั่งเหลือทุนอยู่ก่อนสุดท้าย 20,000 บาท เรียกว่าculaทำให้ร้องไห้ได้จริงๆ หลังจากนั้นโครงการพระราชดำริลุ่มน้ำปากพนังก็เข้ามา และมีการห้ามเลี้ยงกุ้งเพราะว่าทำให้น้ำเสีย และจ่ายค่าชดเชยให้ไร่ละ 9464 บาท และเลิกเลี้ยงกุ้งตั้งแต่ตอนนั้นเป็นต้นมา

เริ่มทำบัญชีครัวเรือนตามโครงการปรับเปลี่ยนอาชีพเมื่อปี 2548 โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เข้ามาทำการอบรมให้หลายครั้ง เธอคิดว่าการทำบัญชีสัวมีความคุณค่ามากขึ้น

ภายหลังจากการล้มเลิกการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ทุนที่เหลืออยู่เพียง 20,000 บาท เธอจึงนำไปซื้อแม่วัวมา 1 ตัว 15,000 บาท ประมาณปี 2545-2548 คำนวณขอทุนสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ได้วัวจากกรมปศุสัตว์มา 1 คู่ พร้อมการกับกรมประมงให้พันธุ์กุ้งก้ามกรามมาเลี้ยงหลายพันธุ์ปรากฏว่ากุ้งที่เลี้ยงขายไม่ได้ราคา

หลังจากนั้นปี 2548 มีโครงการเปลี่ยนบ่อกุ้งร้างเป็นนาข้าว เป็นปาล์ม ก็เข้าเป็นสมาชิกของ ธกส.ได้ขอกู้เงินมาจำนวน 250,000 บาท ซื้อที่ดินจำนวน 5 ไร่ 3 งาน เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ตอนนั้นก็เริ่มได้ผลผลิตเล็ก ๆ น้อย ๆ บ้างแล้ว

เรื่องราวได้ตอนนี้ก็จะได้จากค่าเบี้ยเลี้ยงจากการเป็นกรรมการสหกรณ์การเกษตร อ.เชียรใหญ่ จากการขายเปิด ขายไก่ที่เลี้ยงไว้ประมาณ 100 ตัว ขายวัวบ้าง ขายน้ำตาลจากบ้าง ปลูกพริกขี้หนู 50 ต้น ขายได้สัปดาห์ละ 200 บาท จากพี่น้องที่ส่งมาให้บ้างเพราะว่าตนเองต้องเลี้ยงพ่อแม่ ส่วนเรื่องค่าใช้จ่ายที่ใช้มากก็จะเป็นค่าน้ำที่ใช้ในสวนปาล์ม ปัจจุบันนี้เธอเริ่มเรียนรู้สูตรการผสมปุ๋ยที่ทำให้เธอสามารถลดต้นทุนปัจจัยการผลิตด้านปุ๋ยได้ไม่น้อยกว่าไร่ละ 1,000 บาท

หญิงผู้มีจิตใจเข้มแข็งอย่างสัว เธอดำรงสถานะในครอบครัวเสมือนหัวหน้าครอบครัว เธออยู่กับพ่อวัย 90 กว่า และลูกสาว 1 คน ศึกษาอยู่ ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สัวทำงานทุกอย่างเท่าที่เธอจะทำได้ อาจจะมองว่าเป็นงานของผู้ชาย แต่เพื่อการยังชีพแล้ว เธอพร้อมที่จะทำ เช่น การ

ทอดแหหาปลาขาย เลี้ยงวัว เลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด ตัดหญ้าในสวนปาล์ม 14 ไร่ ใส่งูปลา งานทุกอย่างเธอทำเอง ไม่จ้างใคร รายจ่ายส่วนใหญ่ของสัว คือค่าปุ๋ยปาล์มและค่าเล่าเรียนลูก

นอกจากสัว สุกุณา จะทำบัญชีครัวเรือนแล้ว เธอยังแนะนำให้ลูกสาวทำบัญชีรายจ่ายของตนด้วย เธอจะสอนลูกให้รู้จักประหยัดคออุม รู้จักใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น

สัวสะท้อนว่า ในขั้นตอนของการขยายผลสู่ชุมชน ยังเป็นเรื่องยากมากที่จะชักชวนให้คนอื่นทำเหมือนเราเพราะว่า การทำบัญชีครัวเรือนจะให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมและส่งผลตามเป้าหมายสูงสุดของการทำบัญชีครัวเรือนที่แท้จริงนั้น จะต้องกระตุ้นให้ครัวเรือนเกิดความอยากทำด้วยตัวเอง มากกว่าที่จะเกิดจากเงื่อนไขภายนอก ควรมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านได้เรียนรู้การทำบัญชีครัวเรือนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองและครอบครัว ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงตามวิถีของแต่ละชุมชน

แม้จะมีความยากลำบาก แต่เธอและกรรมการสหกรณ์จะพยายามส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์ และเพื่อนบ้านทำบัญชีครัวเรือน เพราะเธอรับรู้แล้วว่าผลดีของการทำบัญชีครัวเรือนสามารถหาจุดรั่วของการใช้จ่ายและสามารถวางแผนการใช้จ่ายได้ ไม่ต้องมานั่งคิดว่าเงินที่หามาได้หมดไปกับอะไรเพราะมันมีตัวเลขให้เรามองเห็นอย่างชัดเจนอยู่แล้ว พยายามคุมยอดค่าใช้จ่ายให้เพียงพอกับรายได้

กรณีที่ 3 นางพยอม สุจันทร์ทอง

นางพยอม สุจันทร์ทอง หรือป้ายอม อายุ 64 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสตรีปากพอง ตั้งแต่ พ.ศ. 2505 หลังจากจบการศึกษา ก็มาฝึกงานอนามัย แต่ไม่ชอบเลือด จึงไม่เลือกที่จะเรียนต่อด้านสาธารณสุข จากนั้นผันตัวเองมาเป็นครู สอนอยู่ได้ประมาณ 5 ปี ก็ลาออก เธอเล่าด้วยความภาคภูมิใจว่าลูกศิษย์ลูกหาของเธอได้ดิบได้ดีกันไปหลายคน มีอยู่คนหนึ่ง

รับราชการเป็นรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 1

ป้ายอม ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม และมีบทบาทสำคัญในชุมชนหลายด้าน นับตั้งแต่แรงงานอาสา ครูบัญชีครัวเรือน กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสหกรณ์การเกษตร คุณอำนวยตำบล กระทั่งเมื่อประมาณเดือนกันยายน 2552 ผู้เขียนได้มีโอกาสไปเยี่ยมป้ายอมที่บ้าน เมื่อผู้เขียนเห็นสภาพทั้งภายในและนอกบ้านที่เต็มไปด้วยเอกสาร ป้ายณรงค์ นิทรรศการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานเยอะแยะมากมาย และมีคนเดินเข้าเดินออกมาติดต่อกัน มาถามนั่นนี่โน้น อย่างมีชีวิตชีวา จนต้องบอกว่าเป็นแหล่งที่เรียกว่าครัวเรือนแห่งการเรียนรู้ เป็นครัวเรือนอาสาสมัครที่ทำงานเพื่อชุมชน จะเนื่องด้วยเป็นศูนย์กลางของอาสาสมัครของหลายส่วนราชการผู้เขียนจึงกระเสาะว่าบ้านป้ายอมเหมือนจะเป็น “ศาลากลางตำบล”

ป้ายอมเริ่มเข้าสู่การทำบัญชีมาตั้งแต่ปี 2548 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เข้ามาส่งเสริมให้ทำบัญชีฟาร์ม ป้ายอมเล่าว่า “ป้าเริ่มรู้ว่าการทำบัญชีมันดีตรงที่ว่า เราจะได้รู้ว่าการที่เราทำนา เราได้กำไรหรือขาดทุน ปรากฏว่าป้าขาดทุน เพราะเราต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ เราต้องซื้อปุ๋ยเคมี ในที่สุดป้าต้องลดเนื้อที่ทำนาลง และหันมาทำอาชีพเสริมอื่น ๆ” แม้ป้ายอมจะรับทราบว่าการผลิตด้านใดที่ทำให้เธอขาดทุน แต่เธอก็ไม่สามารถลดการพึ่งพิงปัจจัยการผลิตด้านนั้นได้โดยเฉพาะปุ๋ย กระทั่งต่อมา มีการส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ เธอจึงได้เห็นช่องทางของการลดต้นทุนปัจจัยการผลิต และประกอบกับระบบชลประทานที่ดีขึ้น ทำให้เธอสามารถทำนาได้อย่างมีกำไร

ในปี 2549 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้เข้ามาส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือน ป้ายอมจึงเริ่มทำบัญชีครัวเรือนและพัฒนาตนเองขึ้นมาเป็นครูอาสาบัญชีครัวเรือน ป้ายอมให้เห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างการทำบัญชีครัวเรือนด้วยแบบของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กับแบบของโครงการความร่วมมือ ๆ ว่า “ทั้งสองแบบสามารถใช้ด้วยกันได้ เพราะของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นการบันทึกแบบรายได้ ซึ่งง่ายสำหรับการบันทึก ส่วนของโครงการความร่วมมือ ๆ จะยกระดับขึ้นมาเป็นรายสัปดาห์และมีการจัดหมวดหมู่ที่ชัดเจน ป้าใช้วิธีการรวมข้อมูลรายสัปดาห์มาบันทึกลงในแบบของโครงการความร่วมมือ ๆ คราวนี้เวลาเราเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายแต่ละหมวดพบว่ามันจะไปหนักอยู่ตรงไหน จะจัดการการค่าใช้จ่ายหมวดไหนดี”

บทเรียนที่น่าสนใจ ป้ายอมสะท้อนว่า “แต่ละวันเราต้องจ่ายค่าอะไรบ้าง เช่น ค่าข้าวสาร ค่าหมู ค่าผัก เมื่อทราบแล้วว่าค่าใช้จ่ายหมวดไหน สูงและสามารถลดได้ก็จะลด เช่น ปลุกพริก ปลุก มะเขือ ปลุกตำลึง ไว้ประกอบอาหารในครัวเรือน ทำกะปิปลาด้วยตนเอง ลดค่าโทรศัพท์ นอกจากนั้นแล้วเมื่อนำข้อมูลบัญชีครัวเรือนไป ให้พ่อบ้านดู พ่อบ้านก็เริ่มเรียนรู้ ลดการดื่มเหล้า

จากแต่เดิมที่ดื่มทุกวัน ตอนนี้หนึ่งเดือนจะ 2 ครั้ง การเสี่ยงโชค(แทงหวย)ลดลง บุหรี่ก็ไม่สูบเปลี่ยน มาสูบบุหรี่จากแทน” นอกจากนั้นแล้วป้ายอมยังให้การเรียนรู้เรื่องการทำบัญชีไปยังหลาน โดยสร้าง เงื่อนไขให้หลานทำบัญชีครัวเรือน โดยให้หลานวัย 10 ขวบตอบคำถามง่าย ๆ ว่า “แต่ละวันรับเงิน จากที่ไหน ใช้จ่ายอะไรบ้าง เหลือเท่าไร จะได้ออม”

ป้ายอมยังคงยืนยันหยัดที่จะทำบัญชีครัวเรือนต่อไป และจะขยายผลไปยังสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรอำเภอเขียงใหญ่ที่ตนเองเป็นกรรมการอยู่ เพื่อให้สมาชิกได้รู้จักตนเอง รู้จักวางแผน การใช้เงินได้อย่างถูกต้อง

กรณีที่ 4 นางเพ็ญศรี รัตนพันธุ์

การทำบัญชีครัวเรือนสำหรับพี่ หมายถึง การแจกแจงตัวเลขวางแผนงบประมาณของครอบครัว เพื่อให้รู้ถึงการใช้จ่ายในครัวเรือนว่ามีการใช้จ่ายเกินตัวหรือไม่ มีรายจ่ายใดที่ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น และครั้งต่อไปจะใช้จ่ายอย่างไรให้ประหยัดลงได้

แรงบันดาลใจในการทำบัญชีครัวเรือนของพี่เขียว

หรือคุณเพ็ญศรี รัตนพันธุ์ ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรี อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช มาจากการได้ศึกษาในระดับปริญญาโทกับมหาวิทยาลัยชีวิต สาขาสหวิทยาการจัดการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากมีการออกนอกสถานที่เพื่อศึกษาเรียนรู้และวิจัยชุมชน บางชุมชนที่ได้เข้าไปสัมผัส พบว่า ประสบความสำเร็จในหลายๆด้าน เป็นชุมชนที่เข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ แต่บางชุมชนอ่อนแอคอยพึ่งพิงจากภายนอกประสบปัญหาหนี้สิน จากการศึกษาพบว่า ชุมชนที่เข้มแข็งก็เคยเป็นชุมชนที่อ่อนแอมาก่อน แต่คนในชุมชนได้ปรับเปลี่ยนวิธีคิดใหม่มีการพัฒนาตนเอง

โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ของครอบครัว คือ ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก มีการทำของใช้ในครัวเรือนใช้เอง เช่น สบู่ แชมพูสมุนไพร น้ำยาล้างจาน น้ำยาอเนกประสงค์ น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมักชีวภาพ สารไล่แมลง ปลูกผักสวนครัว เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ไข่ ทำนาเพื่อบริโภค ข้าวซ้อมมือ และการทำบัญชีครัวเรือน จากการที่ได้ทำบัญชีครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนจำเป็นต้องมีการวางแผนและสิ่งที่จำเป็นอันดับแรกที่ทำให้เรารู้เรื่องรายรับ-รายจ่ายได้ดีที่สุด คือ บัญชีครัวเรือน ในระยะแรกยอมรับว่าค่อนข้างยุ่งยากและมีปัญหาบ้าง คือ มีรายจ่ายที่สูงกว่ารายรับเป็นผลทำให้ไม่มีกำลังใจในการบันทึก และบางครั้งยังลืมบันทึกบ้างเพราะไม่เคยชิน มาระยะฝึกจนเป็นนิสัย ทุกวันต้องมีการบันทึกรายรับ-รายจ่าย หลังจากนั้น 6 เดือนประเมินว่าบัญชีครัวเรือนมีผลต่อตัวเองอย่างไร พบว่า การทำบัญชีครัวเรือนถือเป็นจุดเปลี่ยนของชีวิตก็ว่าได้เพราะทำให้เราได้ปรับเปลี่ยน

วันที่	รายการ	จำนวน	รวม
1/1/63	เงินเดือน	3,000	3,000
1/2/63	ค่าเช่าบ้าน	2,500	5,500
1/3/63	ค่าไฟฟ้า	1,000	6,500
1/4/63	ค่าโทรศัพท์	500	7,000
1/5/63	ค่าเดินทาง	300	7,300
1/6/63	ค่าอาหาร	1,500	8,800
1/7/63	ค่าเสื้อผ้า	1,000	9,800
1/8/63	ค่าเครื่องสำอาง	500	10,300
1/9/63	ค่าเดินทาง	300	10,600
1/10/63	ค่าโทรศัพท์	500	11,100
1/11/63	ค่าไฟฟ้า	1,000	12,100
1/12/63	ค่าเช่าบ้าน	2,500	14,600
1/1/64	เงินเดือน	3,000	17,600

พฤติกรรมของตนเอง มีการยับยั้งชั่งใจ คึกก่อนซื้อ รู้จักประหยัดขึ้นใช้จ่ายแต่สิ่งที่จำเป็น และยังทำให้ได้คิดว่า สิ่งที่เราทำใช้เองได้ทำไมเราไม่ทำเอง?? ทำไมเราต้องซื้อ?? จะตั้งเป็นคำถามให้กับตนเอง ในที่สุดก็ได้คำตอบ คือ ต่อไปนี้เราต้องทำทุกอย่างที่สามารถทำได้เองไปเพื่อกับการโฆษณาของใช้ของบริษัทผลิตสินค้าชื่อดัง หลังจากที่ได้คำตอบให้กับตัวเองไม่นานก็สามารถลดรายจ่ายลงได้มาก และยังมีเงินเก็บไว้ใช้ยามจำเป็น ปัญหาเรื่องนี้ก็หมดไป

หลังจากพบว่าตนเองได้เดินมาถูกทางแล้ว ก็พยายามนำความรู้และประสบการณ์ไปถ่ายทอดสู่ชุมชนโดยเริ่มจากชุมชนบ้านหนองหงส์ที่ตนเองอาศัยอยู่ โดยครั้งแรกพูดคุยให้ฟังหลายๆคนพอเห็นดีด้วยก็แนะนำถ่ายทอดความรู้ให้ แต่สิ่งแรกที่แนะนำให้ทำก่อนคือ บัญชีครัวเรือน เพื่อให้เขาเห็นรายรับ-รายจ่ายและรู้ตัวเองก่อน ขึ้นต่อไปสอนให้เขาทำของใช้ในครัวเรือน ปลุกผักสวนครัว น้ำหมักชีวภาพ เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ไข่ไว้บริโภคในครัวเรือน พยายามลดรายจ่ายให้ได้มากที่สุด ปัจจุบันในหมู่บ้านสามารถขยายไปได้ประมาณ 30 ครัวเรือน และระดับตำบลประมาณ 100 หมู่บ้าน

สุดท้ายอยากจะชี้ชัดว่า บัญชีครัวเรือน คือพื้นฐานของความสำเร็จในชีวิตของบุคคลหรือครอบครัวที่ลงมือทำ เห็นตัวเอง จัดการการเงินในครัวเรือนได้เป็นอย่างดี และสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุข อย่างพอเพียงและยั่งยืน.

กรณีที่ 5 นางมยุรี ดุลยกุล

เงินหายไปไหนหมด! นี่คือคำถามที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของคุณมยุรี ทั้ง ๆ ที่มองว่ารายรับแต่ละเดือนก็ไม่น้อยเช่นกัน ประกอบกับช่วงนั้น เป็นจังหวะที่ลูกคนโตเริ่มเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งต้องเก็บไว้เพื่อส่งเสียให้ลูก

ครอบครัวของคุณมยุรี ประกอบอาชีพ ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ทำสวนมะพร้าว และเลี้ยงไก่เนื้อเป็นอาชีพเสริม มีบุตรจำนวน 2 คน คือ นางสาวสุชาดา ดุลยกุล และนางสาวกิตติยา ดุลยกุล ปี 2546 บุตรคนโตต้องเข้าเรียนระดับมหาวิทยาลัย ค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้น จึงส่งผลต่อค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างจะมีจำกัด

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้คุณมยุรีและครอบครัวต้องคิดทบทวนถึงค่าใช้จ่ายภายในบ้าน คำถามของคุณสุรินทร์ ที่ว่า “เงินหายไปไหนหมด” ทำให้รู้สึกหนักใจ ในขณะเดียวกันก็นึกทบทวนว่า ครอบครัวตัวเองมีรายได้ ทั้งในส่วนของค่าจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า รายได้จากการขายไก่เนื้อที่เลี้ยงไว้ จากการขายมะพร้าวในสวน เมื่อมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำนวนไม่น้อย แล้วเหตุใดรายรับจึงไม่เพียงพอกับรายจ่าย

ในขณะนั้น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้สนับสนุนการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายครัวเรือน ซึ่งตนเองก็ได้จัดทำด้วย หลังจากนั้นจึงได้นำบัญชีรับ-จ่ายครัวเรือนมาดูอย่างพิถีพิถันกว่าที่เคยเป็น เห็นข้อมูลบางตัวที่ทำให้รู้สึกตกใจ เช่นค่าเหล้า บุหรี่ และหอย ซึ่งคำนวณแล้ว แต่ละรายการสูงเกือบจะเท่า ๆ กับค่าอาหาร ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงเกินความจำเป็น เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นโดยใช่เหตุ ทั้งที่คุณสุรินทร์ เป็นคนที่ไม่ชอบดื่มเหล้า แต่ส่วนใหญ่เป็นรายการที่เลี้ยงเพื่อน ๆ ซึ่งถือว่าค่อนข้างสูงอยู่ ค่าใช้จ่ายด้านบุหรี่และหอยก็ถือว่าสูงเช่นกัน

“ปกติก่อนหน้านี้ จะซื้อหอยครั้งละ ประมาณ 1,000 – 2,000 บาท/ ครั้ง หรือบางครั้งถ้าฝนดี ๆ หรือได้เลขสวย ก็ซื้อถึง 3,000 บาท เฉลี่ยเฉพาะค่าหอย ตกเดือนละ 5,000 บาท แต่ไม่เคยถูก ถูกครั้งเดียวก็นานมากแล้ว เมื่อคำนวณ ยอดเงินที่ต้องจ่ายในการซื้อหอย และเปรียบเทียบกับเงินที่ได้รับเมื่อถูกหอย อย่างที่บอกข้างต้นว่าถูกครั้งหนึ่ง เห็นได้ว่าเงินที่ได้รับต่ำกว่าจนเห็นความแตกต่าง

ในส่วน of ค่าอาหาร มองจากการจัดทำบัญชีรับ-จ่าย มีหลาย ๆ รายการที่มองว่าไม่จำเป็นต้องซื้อ เช่น มะกรูด ตะไคร้ ข่า พริก ใบโหระพา ฯลฯ ซึ่งเมื่อซื้อมาการบริโภคก็ไม่คุ้มค่าเท่าที่ควร เพราะใช้ไม่หมด เช่น ตะไคร้ ซื้อมามัถละ 5 บาท จำนวน 5 ต้น ใช้จริง 2 ต้น แล้วที่

เหลือก็เอาทิ้งไป ส่วนใหญ่จะเป็นแบบนี้ทุกราชการ” ซึ่งจากการคำนวณ ค่าใช้จ่ายส่วนนี้เฉลี่ยแต่ละเดือน คุณมยุรีบอกว่า ถ้าเราไม่ต้องซื้อ สามารถเป็นเงินที่เหลือเก็บได้

หลังจากนั้น คุณมยุรีก็เริ่มทำบัญชีรับ-จ่ายครัวเรือนจริง ๆ จัง ๆ และจากข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการใช้จ่ายเงินได้อย่างรอบคอบและมีประสิทธิภาพขึ้น และนำไปสู่การแก้ปัญหาหลายอย่าง เช่น

1. นายสุรินทร์ ดุลยกุล ซึ่งเป็นคนที่สูบบุหรี่จัด มองว่าเงินที่หมดไปกับการซื้อบุหรี่มาสูบนอกจากสิ้นเปลืองแล้ว ยังส่งผลต่อสุขภาพตัวเองและคนรอบใกล้ชิดอีกต่างหาก จึงตัดสินใจเลิกสูบบุหรี่ “แบบหักดิบ” ซึ่งก่อนหน้านี้คุณมยุรีบอกว่า ได้ซื้อซองหลายครั้งแล้ว บ่นก็แล้ว ข่มขู่ก็มีสารพัด แต่ไม่เป็นผลสำเร็จ มาครั้งนี้ผลพวงจากข้อมูลดังกล่าว ทำให้คุณสุรินทร์ เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญต่อหลาย ๆ ส่วนที่ตามมา จึงคิดเลิกการสูบบุหรี่ ซึ่งก็เป็นผลสำเร็จ

2. เริ่มมองถึงเวลาที่ว่างหลังจากการทำอาชีพหลัก หันมาปลูกผักสวนครัว เพราะมองว่าในบริเวณบ้าน มีพื้นที่ว่างมาก ยังใช้สอยไม่เต็มที่ จึงเริ่มปลูกตะไคร้ ตำลึง ผักหวาน มะเขือ พริก ฯลฯ อย่างละเล็กละน้อย

3. เริ่มมองถึงศักยภาพที่ตนเองมี

คุณมยุรีบอกว่า ตั้งแต่เปลี่ยนพฤติกรรมทางการเงินการใช้ ทำให้ครอบครัวดีขึ้น หลายด้าน เช่น

1. ด้านเศรษฐกิจ เมื่อรายรับเพิ่มขึ้น ในขณะที่รายจ่ายลดลง จึงทำให้ครอบครัวคุณมยุรีมีสภาพคล่องขึ้น

2. สุขภาพ ทั้งในส่วนสุขภาพทางกาย ดีขึ้น ไม่ต้องเสี่ยงกับการซื้อผักที่มีสารพิษเจือปนเพราะปลูกเองที่บ้าน การเลิกบุหรี่ของคุณสุรินทร์ รวมทั้งสุขภาพจิตที่ดีขึ้น พุดกันด้วยเหตุ และภายใต้ข้อมูล ที่ตรงไปตรงมา ลดความขัดแย้งในครอบครัว เมื่อสามารถแก้ปัญหาด้านอื่นได้ ก็ส่งผลต่อสุขภาพจิตที่ดีไปด้วย จนครอบครัวได้รับคัดเลือกให้เป็น “แกนนำครอบครัวสุขภาพดี ชุมชนบ้านศาลาบางปู ในโครงการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างเสริมสุขภาพชุมชน” จากสำนักวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

3. มิตรภาพ ผักสวนครัวที่ปลูกไว้ บางครั้งก็แบ่งให้เพื่อนบ้าน บ้านใกล้เคียง คุณมยุรีบอกว่า “สร้างบารมีด้วยการให้” ไม่ต้องลงทุนอะไรมาก เพราะของที่ปลูกเอง

ผลพวงจากการสั่งสมประสบการณ์ การลองผิดลองถูก จากความล้มเหลวหรือสำเร็จ กลายเป็นประสบการณ์ที่มีค่า และวันนี้ คุณมยุรีกลายเป็นวิทยากรคนสำคัญของ อบต.ปากพูน ซึ่งเป็นอบต.หนึ่งในอำเภอเมืองที่โดดเด่นในด้านการบริหารจัดการองค์กรชนได้รับรางวัล อบต.ดีเด่นด้านการบริหารงาน ที่เน้นการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน

และอบต.ปากพูน เป็นหน่วยงานที่คนหลายกลุ่มจากทั่วประเทศเข้ามาศึกษาดูงานตลอด และคุณมยุรีได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง เป็น “รัฐมนตรีพัฒนาและดูแลชุมชน” จากนายธนาวุฒิถาวรพรหม นายกองค้การบริหารส่วนตำบลปากพูน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัจจุบันการจัดทำบัญชีครัวเรือน มีการขยายผลสู่คนในชุมชนบ้านใกล้เคียงกับคุณมยุรี เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และที่เห็นเป็นรูปธรรมคือ พฤติกรรมการบริโภค ที่เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น

กรณีที่ 6 ตำบลกะปาง

การทำบัญชีครัวเรือนเป็นกิจกรรมเรียนรู้อย่างหนึ่งของชาวกะปางที่ทำให้คนในชุมชนได้บันทึกว่า ตนเองมีรายรับจากอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด มีรายจ่ายอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด ในแต่ละวัน สัปดาห์ เดือน และ ปี เพื่อจะได้เห็นภาพรวมว่ามีรายรับเท่าใด มีรายจ่ายเท่าใด มีเงินเหลือเท่าใด มีรายเกินรับเท่าใด รายการใดจ่ายน้อยจ่ายมาก จำเป็นน้อยจำเป็นมาก จำเป็นน้อยอาจลดลง จ่ายเฉพาะที่จำเป็นมาก เช่น ซื้อกับข้าว ซื้อยา ซื้อเสื้อผ้า ซ่อมแซมบ้าน การศึกษา เป็นจำนวนเท่าใด ซื้อบุหรี่ยี่สิบห้า บาท เป็นจำนวนเท่าใด เมื่อนำมาบวกลบคูณหารกันแล้วขาดดุลเกินดุลไปเท่าใด เมื่อเห็นตัวเลข เราก็อาจคิดได้ว่าไอ้สิ่งไม่จำเป็นนั้นมันก็จ่ายเยอะ ลดมันได้ไหม เลิกมันได้ไหม ถ้าไม่ลดไม่เลิกมันจะเกิดอะไรกับเรากับครอบครัวเรากับประเทศเรา ถ้าคิดได้ก็เท่ากับว่ารู้จักตนเอง การทำบัญชีครัวเรือนฉบับกะปาง จึงนำไปสู่วิถีแห่งความพอเพียงนั่นเอง

ตำบลกะปางเป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของตัวจังหวัด ห่างจากตัวจังหวัดนครศรีธรรมราช ประมาณ 70 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ ประมาณ 765 กิโลเมตร และทางรถไฟ ประมาณ 778 กิโลเมตร และห่างจากตัวอำเภอทุ่งสง ประมาณ 16 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 52,431 ไร่ หรือ 83.86 ตารางกิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้น 14,095 คน แยกเป็น ชาย 8,451 คน หญิง 5,644 คน จำนวน 5,149 ครัวเรือน ตำบลกะปางมีการแบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 11 หมู่บ้าน ดังนี้ บ้านคลองตูก บ้านคลองตูกเหนือ บ้านไสไฟ บ้านกะโสมเหนือ บ้านพูน บ้านกะโสม บ้านปาง บ้านลานช้าง บ้านเทพสตรี บ้านท่าเลน บ้านศรีสุนทร มีภูมิประเทศเป็นที่ราบเชิงเขา ซึ่งเหมาะแก่การทำสวน

ยางพาราสวนผลไม้ และพื้นที่ราบลุ่ม ซึ่งในอดีตเป็นพื้นที่ทำนา แต่ปัจจุบันได้มีการยกครองเพื่อปลูกยางพาราแทน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่การทำสวนยาง สวนผลไม้ พืชผัก การเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ อาชีพค้าขาย และรับจ้างทั่วไป ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตรประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ มีอาชีพค้าขาย รับจ้าง ทำธุรกิจส่วนตัว และรับราชการประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ การค้าส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตชุมชนติดถนนสายต่าง ๆ นอกจากนี้ประชากรบางส่วนประกอบอาชีพมากกว่าหนึ่งอาชีพควบคู่กัน เช่น รับจ้างและเกษตรกรรม แบ่งตามกลุ่มอาชีพดังนี้ ทำสวน 65 เปอร์เซ็นต์ รับจ้าง 10 เปอร์เซ็นต์ ค้าขาย 5 เปอร์เซ็นต์ เลี้ยงสัตว์ 3 เปอร์เซ็นต์ รับราชการ 15 เปอร์เซ็นต์ และอื่น ๆ 2 เปอร์เซ็นต์

ล้าเน็กความพอเพียง

ค้นหาความจริงจากการทำบัญชีครัวเรือน “หากพี่น้องไม่ให้ความจริง ก็ไม่มีหนทางแก้ปัญหาได้ ” ดังนั้น จึงเกิดกระบวนการสำรวจข้อมูลชุมชน โดยเริ่มจากการให้ทุกคนทำบัญชีครัวเรือน เรื่อง อาชีพ รายรับ-รายจ่าย และหนี้สิน โดยแยกข้อมูลหมวดของค่าใช้จ่ายในการบริโภค ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนและเพื่อการประกอบอาชีพ รวมไปถึงข้อมูลปัจจัยการผลิตและความต้องการในเรื่องของการเพิ่มรายได้ ในระยะแรกทางอบต.ส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับรายรับรายจ่ายของครอบครัวแต่ละครัวปัญหา เพราะบางครอบครัวไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล เพราะไม่ทราบวัตถุประสงค์ของอบต.ว่าต้องการข้อมูลไปใช้ทำอะไร ส่วนใหญ่กลัวเรื่องภาษี และบางส่วนไม่อยากจะบอกข้อมูลเนื่องจากรูปแบบของบัญชีครัวเรือนที่ได้รับจากหน่วยงานราชการก็ไม่ตรงกับความต้องการของชุมชน ข้อมูลที่ได้จึงเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นจริง หลังจากนั้นอบต.จึงเปิดเวทีประชุมทุกวันที่ 28 ของทุกเดือน เพื่อบอกกล่าวสิ่งที่ทำให้ชุมชนรับรู้ พร้อมทั้งพูดคุยเรื่องการทำบัญชีครัวเรือนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และจัดทำบัญชีครัวเรือนเล่มใหม่ที่เป็นบัญชีในรูปแบบของกะปองเอง หลังจากนั้นทุกคนช่วยกันจดจึงได้ข้อมูลที่เป็นความจริง แล้วนำมาส่งให้กับอบต. อบต.วิเคราะห์ข้อมูลแล้วคืนข้อมูลส่วนตัวกลับไปยังครัวเรือน พร้อมให้คำแนะนำในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และเก็บออม ส่วนข้อมูลส่วนรวมของทุกครอบครัวนำมาจัดประชุมคืนข้อมูลสู่ชุมชน พบว่าชุมชนมีหนี้สินในภาพรวมเกือบ 50 ล้านบาทมีทั้งหนี้ในระบบและนอกระบบ ซึ่งทำให้ชุมชนตระหนักว่า หากมีหนี้สินมากมายขนาดนี้ก็ไม่อาจหลุดพ้นจากความยากจนได้ เมื่อตระหนักจึงช่วยกันหาทางออกจนนำไปสู่การค้นพบทางออกของชุมชนโดยการร่าง “แผนแม่บทชุมชน” ขึ้นมา เพื่อพัฒนาแผนชุมชน..หนทางสู่การพึ่งตนเอง

ว.ค.ป.	รายการ	รับ	จ่าย	คงเหลือ
28 ก.ย. 52	ขายน้ำยาง	6,000	-	6,000
	ค่าไฟฟ้า	-	2,000	4,000
	ค่าน้ำ	-	500	3,500
	ซื้อหมู	-	200	3,300
29 ก.ย. 52	ซื้อข้าวสาร	-	600	2,700
	ซื้อผักกาด	-	40	2,660
	ซื้อน้ำมันพืช	-	100	2,560
30 ก.ย. 52	ขายหมูในเต้า	2,500	-	5,060
	ซื้อน้ำตาล	-	30	5,030

องค์ความรู้และประสบการณ์ทำบัญชีครัวเรือน

1. กิจกรรมสร้างรายได้ โรงน้ำชุมชนกะปางน้ำทิพย์ เป็นกิจกรรมที่เกิดจากการที่ชุมชนได้วิเคราะห์บัญชีครัวเรือนแล้วพบว่า มีรายจ่ายจากการซื้อน้ำกินมากที่สุด จึงได้ก่อตั้งโรงน้ำชุมชนเมื่อ พ.ศ.2549 มีสมาชิกเมื่อเริ่มก่อตั้งองค์กร 80 คนปัจจุบันมีสมาชิก 803 คน มีระบบการจัดการที่สมาชิกรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อผลิตน้ำดื่มที่สะอาดจำหน่ายให้สมาชิกในชุมชนและบุคคลทั่วไปการดำเนินงานโดยประชาชนในตำบลกะปางร่วมกันลงหุ้นได้ไม่เกิน 5,000 บาทต่อคน ทำให้ทุกคนมีโอกาสในการเป็นเจ้าของ จนมีคำกล่าวว่า

“ตัดยางก็เป็นเจ้าของโรงน้ำได้” มีการปันผลกำไรให้กับสมาชิก 2 แบบ คือ ปันผลจากการเป็นเจ้าของหุ้น และปันผลจากการซื้อ “ซื้อมากได้มาก เพราะสมาชิกจะมีหมายเลขประจำตัวเวลาไปซื้อน้ำก็บอกหมายเลขของตัวเองด้วย

2. กิจกรรมลดรายจ่าย ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก อบต.ส่งเสริมให้ชุมชนปลูกพืชผักสวนครัวรับประทานเองในครัวเรือน โดยเริ่มจากแจกพันธุ์ผักสวนครัวให้ในวันประชุม แบ่งให้เพื่อนกิน เหลือแล้วจึงจำหน่ายในชุมชน โดยเริ่มจากแจกพันธุ์ผักสวนครัวให้ในวันประชุม ทำของใช้ในครัวเรือนใช้เอง เช่น สบู่ น้ำยาล้างจานเป็นต้น รณรงค์ประหยัดน้ำ ไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ทำปณิธานให้ครัวเรือนลดละเลิกอบายมุข

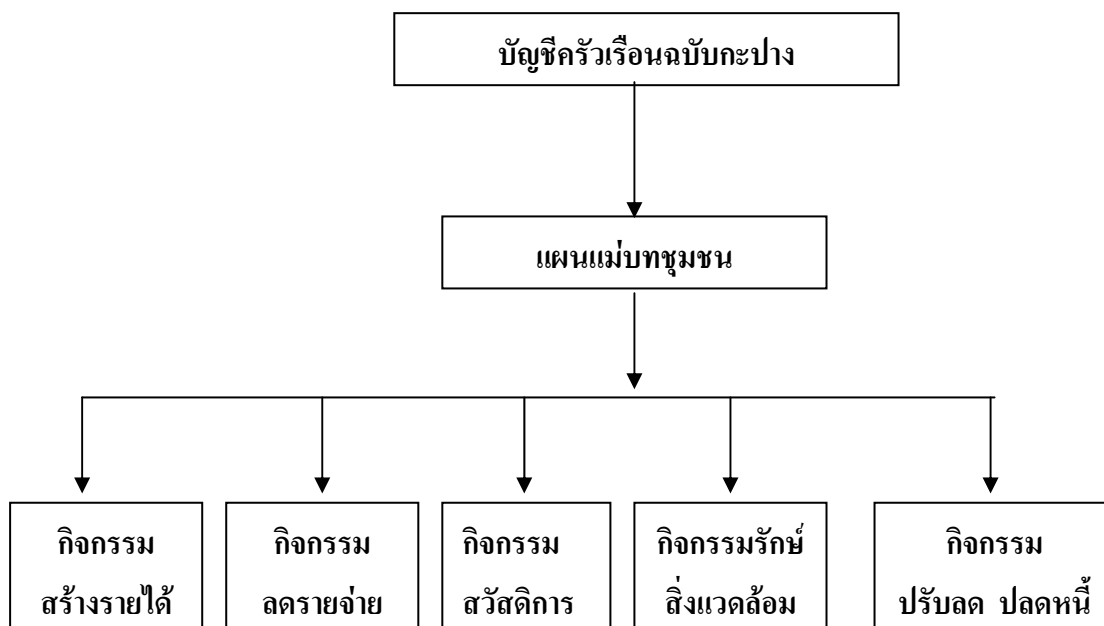
3. กิจกรรมสวัสดิการ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัด นครศรีธรรมราช โดยเริ่มจากธนาคารหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 มาจากฐานธุรกิจชุมชน สมาชิกกระดมเงินออม และมีการจัดสวัสดิการชุมชนขึ้นธนาคารหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 7 เป็นพื้นที่นำร่องที่คิด ทำกิจกรรมออมทรัพย์และสวัสดิการชุมชนก่อนหมู่บ้านอื่นๆในตำบล ในช่วงต้น (ปี 2545) ได้ร่างระเบียบกองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้น โดยมีแกนนำชุมชนตามหมู่บ้านต่างๆ มาทำงานร่วมกัน แหล่งที่มาของเงินทุนนั้นมาจาก สมาชิกสมทบครอบครัวละ 100 บาท และผลกำไรจาก ธุรกิจชุมชนอีกร้อยละ 15 ต่อมาในช่วงต้นปี 2546 ได้เปิดยุทธศาสตร์เชิงรุกขยายผลไปสู่กลุ่ม/องค์กรต่างๆในชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีการแลกเปลี่ยนความคิดในการจัดทำกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลขึ้นมา ในเดือนมีนาคม 2546 ได้มีข้อสรุปจากการจัดเก็บข้อมูล กลุ่ม/องค์กร พร้อมด้วยสภาพทางการเงินของแต่ละกลุ่ม และการจัดสวัสดิการของแต่ละกลุ่ม/องค์กร มีเรื่องอะไรบ้าง มีเงินกองทุนสวัสดิการเท่าใด ดังนั้นเมื่อข้อมูลพร้อมได้มีการรวมกลุ่ม / องค์กร พร้อมด้วยทุนที่มีอยู่ในกลุ่ม/องค์กร ได้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาขับเคลื่อนงาน โดยมีนายเจริญ สุดรักษ์ และนายอุดร จำปาทอง เป็นแกนนำ เชื่อมประสานกับเครือข่ายภาคประชาชน ด้วย คณะกรรมการชุดปัจจุบันมีทั้งหมด 14 คน มาจากกลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน และกองทุนหมู่บ้าน โดยมีนายสวัสดิ์ สมหมาย เป็นประธานกรรมการกองทุนสวัสดิการ มีรองประธานฝ่ายตรวจสอบ และฝ่ายบริหาร ประชาสัมพันธ์ เจริญญิก เลขานุการ และนายอภิรักษ์ ชนะภัย นายกอบต. เป็นที่ปรึกษา กองทุนสวัสดิการตำบลกะปาง มีแหล่งที่มาเงินทุนจากการออมสมทบของสมาชิก จากธุรกิจชุมชนแต่ละหมู่บ้าน การสมทบขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น และการบริจาคของเอกชน กองทุนสวัสดิการชุมชน ถือเป็นที่ภาคภูมิใจของพี่น้องชาวตำบลกะปาง โดยเฉพาะแกนนำตำบลได้มีการตื่นตัวในเรื่องงานสวัสดิการขึ้นตามลำดับ และจะมีการเชื่อมโยงในระดับอำเภอและจังหวัดต่อไป การเปลี่ยนแปลงที่เริ่มมาตั้งแต่ช่วงก่อตั้งกองทุนสวัสดิการ เดิมใช้ชื่อว่า “กองทุนฌาปนกิจ” จนถึงปัจจุบันสมาชิกได้ร่วมรับผลประโยชน์ และได้ขยายผล ช่วยกันเผยแพร่ สร้างความเข้าใจกับบุคคลอื่นๆที่ไม่ได้เป็นสมาชิกต่อไป ซึ่งได้มีผู้สนใจ และสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น แม้ว่าจะมีปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากความไม่เข้าใจของบางกลุ่มคน แต่คณะกรรมการก็ได้ไปทำความเข้าใจ และให้การเรียนรู้เกี่ยวกับสวัสดิการจนเป็นที่พอใจ และเข้าใจงานสวัสดิการมากขึ้น นอกจากนี้คณะกรรมการได้ทำความเข้าใจกับสมาชิก โดยมีแผนที่จะให้ครอบคลุมสวัสดิการทุกด้าน จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น “กองทุนสวัสดิการตำบล” และได้พยายามขยายเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อขยายผลไปยังตำบลข้างเคียงต่อไป นายอุดร จำปาทองกล่าวว่า “ชาวตำบลกะปาง จ.นครศรีธรรมราช จัดทอดผ้าป่าสามัคคีนำเงินเข้ากองทุนสัจจะวันละ 1 บาท เพื่อใช้เป็นส่วนสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกในยามเจ็บป่วย คลอดบุตร เสียชีวิต นายภาณุ อุทัยรัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประธานพิธีทอดผ้าป่าสามัคคีเพื่อพัฒนากองทุนสัจจะวันละ 1 บาท ที่ศาลาการเปรียญวัดกะโสมใต้ หมู่ 10 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช โดยมี นายอโณทัย

ธรรมกุล นายอำเภอทุ่งสง นายอภินันท์ ชนะภัย นายกอบต.กะปาง และประชาชนในพื้นที่ ต.กะปาง กว่า 100 คน พร้อมใจนำพุ่มผ้าป่ามาร่วมงาน เพื่อสมทบทุนกองทุนสัจจะวันละ 1 บาท นำไปจัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกที่เจ็บป่วย คลอดบุตร หรือเสียชีวิต โดยมีทุกองค์กรในตำบลกะปาง สมัครเป็นสมาชิกแล้วกว่า 600 คน มีเงินคงเหลือในปัจจุบันกว่า 3 แสนบาท เมื่อรวมเงินจากการทอดผ้าป่าสามัคคีในครั้งนี้ จะมีเงินเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 2 แสนบาท ส่วนนายอภินันท์ ชนะภัย นายกอบต.กะปาง ได้เล่าให้ฟังว่า กองทุนสัจจะวันละ 1 บาท ดำเนินการมาเป็นเวลา 2 ปีแล้ว เพื่อให้ประชาชนที่สมัครเป็นสมาชิกที่เจ็บป่วย คลอดบุตร เสียชีวิต มาเบิกจ่ายไปใช้ได้ตามระเบียบที่กำหนดไว้ มีการประชุมในวันที่ 28 ของทุกเดือน สมาชิกจะนำเงิน 30 บาทมาเข้ากองทุน ส่วนการจัดทอดผ้าป่าสามัคคีในครั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารและสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มมากขึ้น มีเป้าหมายจะให้มีสมาชิกรอบ 10,000 คนจากประชากรของตำบลกะปางกว่า 14,000 คน จะทำให้ได้เงินเข้ากองทุนวันละ 10,000 บาท กองทุนมีความเข้มแข็ง มั่นคง สมาชิกจะได้ประโยชน์เต็มที่ ตั้งเป้าหมายจะให้เบิกได้เต็มจำนวนตามที่จ่ายจริง

4. กิจกรรมรักษาสืบเสาะดั่งปลูกลงไม้วันเกิด ให้ประชาชนในชุมชนปลูกลงไม้ในวันเกิดของตนเอง โดยอบต.ให้พันธุ์ไม้ในพื้นที่ตามความเหมาะสม แต่ให้เกิดความพอ คือพออยู่ เช่น การปลูกลงไม้สำหรับใช้เนื้อไม้มาปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนที่อยู่อาศัย เช่น ไม้ตะเคียนทอง, ตัก, ยางนา, พอกินเป็นการปลูกลงไม้สำหรับใช้กิน เป็นอาหาร เป็นยาสมุนไพร เป็นเครื่องคั้นตลอดจนพืชที่ปลูกเพื่อการค้าขายผลผลิตเพื่อดำรงชีพ เช่น ไม้ผลต่าง ๆ ได้แก่ เงาะ ทุเรียน มังคุด ลองกอง ไม้ที่ให้ผลผลิตเพื่อขาย เช่น มะพร้าว ยางพารา ฯลฯ และพอใช้ เช่น ปลูกลงไม้สำหรับใช้สอย ในครัวเรือน เช่น ใช้ทำเครื่องมือการเกษตร ได้แก่ การทำด้ามจอบ, มีด, ขวาน

5. กิจกรรมปรับลด ปลดหนี้ ธนาคารตำบลคนกะปาง เกิดขึ้นเนื่องจากประชาชนในชุมชนประสบปัญหาหนี้สินต้องต่อสู้กับดอกเบี้ยที่มีราคาแพง จึงระดมเงินออมจากคนในชุมชนเพื่อช่วยเหลือคนในชุมชนกะปางเท่านั้น โดยคนฝากได้ดอกเบี้ยสูง คนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกเข้าไปชำระหนี้ภายนอก ในอนาคตจะทำกิจกรรมร้านค้าชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางในการซื้อ ขายสินค้าอุปโภค บริโภค ให้แก่สมาชิกในตำบลอีกด้วย เงินทองไม่ไปไหน หมุนเวียนในชุมชน

แผนภาพที่ 4 การทำบัญชีครัวเรือนตำบลกะปาง

การส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือนตำบลกะปาง

ในการส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างกระบวนการการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นแก่สมาชิกในชุมชน เพื่อให้รู้และตระหนักในความสำคัญของการทำบัญชีครัวเรือน โดยมีแนวทางดังนี้

1. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน ต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนให้สมาชิกในชุมชนเข้าใจอย่างแท้จริงว่าเมื่อทำบัญชีแล้วแต่ครอบครัวจะรู้รายรับ-รายจ่าย หนี้สิน และเงินคงเหลือในแต่ละวัน สามารถนำข้อมูลการใช้จ่ายเงินในครอบครัว มาจัดเรียงลำดับความสำคัญของรายจ่าย และวางแผนการใช้จ่ายเงิน โดยพิจารณาแต่ละรายการในแต่ละวันว่ามีรายจ่ายใดที่มีความสำคัญมาก และรายจ่ายใดไม่จำเป็นต้องให้ตัดออก เพื่อให้การใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวมีพอใช้ และเหลือเก็บเพื่อการออมทรัพย์สำหรับใช้จ่ายสิ่งจำเป็นในอนาคต บัญชีครัวเรือนถือเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงโดยยึดหลัก 3 ข้อ คือ การพอประมาณ ถ้ารู้รายรับ รายจ่าย ก็จะใช้แบบพอประมาณ มีเหตุผล รู้ว่ารายจ่ายใด จำเป็น ไม่จำเป็น และเมื่อเหลือจากใช้จ่ายก็เก็บออม นั่นคือภูมิคุ้มกันตัวเราและครอบครัว บัญชีครัวเรือนสามารถจัดทำได้หมด

2. ปรับเปลี่ยนแนวคิด “แนวคิดเปลี่ยน ชีวิตก็เปลี่ยน” การทำบัญชีครัวเรือนเป็นการเพิ่มความรู้ เพิ่มการศึกษา ได้ฝึกเขียนหนังสือจากการจดรายละเอียดบัญชีครัวเรือน ได้ค้นหาสาเหตุที่

ส่งผลต่อรายจ่ายได้รู้จักตนเอง การไม่ประมาท และต้องมีสติ มีสำนึกในการประหยัดรวมถึงการจัดการวางแผนตนเอง การทำบัญชีครัวเรือนยังทำให้รู้จักคิดและเชื่อมโยงวิเคราะห์เรื่องต่างๆ ในชีวิตตนเองได้ เป็นการสร้างกระบวนการคิดเปรียบเทียบสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อเข้าใจและรู้สาเหตุที่เกิด การทำบัญชีครัวเรือนยังแสดงถึงความโปร่งใสและความซื่อสัตย์ต่อตนเองและครอบครัว ด้วย สุดท้ายคือการจะทำอะไรต้องใส่ใจทำไม่อย่างนั้นมันจะไม่สำเร็จหรือเกิดผล เหมือนกับชีวิตของพี่ต๋อย “จดบัญชี แล้วได้บ้าน”

3. พืชเวที สร้างเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชนใครมีปัญหา มีข้อข้องใจสามารถซักถามได้ รวมทั้งสะท้อนข้อมูลที่ได้จากบัญชีครัวเรือนให้ชุมชนรับรู้และร่วมกันเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการทำบัญชีครัวเรือนฉบับกะปาง

การทำบัญชีครัวเรือนฉบับกะปางสำเร็จได้เพราะมีปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ ดังนี้

1. ชุมชนมีส่วนร่วม โดยการให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอน และตั้งแต่เริ่มดำเนินการ 6 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่
 - 1.1 ร่วมคิด เริ่มจากแนวคิดในการหาสาเหตุของการเป็นหนี้และค้นคิดกิจกรรมเพื่อความเหมาะสมในการแก้ไขปัญหา
 - 1.2 ร่วมเป็นผู้นำและวางแผน โดยร่วมกันการวางแผนการดำเนินงานในทุกกิจกรรมของชุมชน
 - 1.3 ร่วมลงทุน ซึ่งได้รับเงินจากสมาชิกในชุมชนและจากอบต.
 - 1.4 ร่วมปฏิบัติ ทำบัญชีครัวเรือน ทำแผนแม่บทชุมชน ทำแผนชีวิต ทำกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนเพื่อให้เป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.5 ร่วมติดตามและประเมินผล มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยสังเกตจากจำนวนที่เข้าร่วมกิจกรรม

ร่วมรับผลประโยชน์ สมาชิกในชุมชนได้รับประโยชน์จากการแบ่งปันปันส่วนในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีในชุมชน

2. องค์การบริหารส่วนตำบล มองเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาความอยู่ดีมีสุขของชุมชน จึงให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณ บุคลากร ในการดำเนินงาน คณะทำงานมีจิตอาสา และความมุ่งมั่นตั้งใจ ในการที่ทำโครงการ

3. มีการบูรณาการแผนงบประมาณและกิจกรรมให้มีความสอดคล้องและไปด้วยกันได้ ทำให้การทำบัญชีครัวเรือนฉบับกะปาง เป็นหนทางนำชุมชนไปสู่ความพอเพียง

ปัญหา อุปสรรคในการทำบัญชีครัวเรือนฉบับกะปาง

ปัญหา อุปสรรคในการทำบัญชีครัวเรือนฉบับกะปางมีหลายประการ ดังนี้

1. การไม่ยอมรับสภาพที่เป็นอยู่ สมาชิกในชุมชนจำนวนไม่น้อยไม่กล้ายอมรับความจริงที่ตนเองเผชิญอยู่ส่งผลให้ไม่เกิดความต้องการในการพัฒนาตนเอง ไม่ได้คิดปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น จึงไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งในความเป็นจริงหากสมาชิกในชุมชนกล้าที่จะยอมรับความจริง จะทำให้เกิดรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง สามารถปรับเปลี่ยนชีวิตตนเองได้
2. การกลัวความยากลำบากในการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน เพราะการมีส่วนร่วมไม่ใช่เพียงการมีส่วนร่วมในงานเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการมีส่วนร่วมในความสำเร็จ ความล้มเหลว ซึ่งแลกมาด้วยการทุ่มเท เสียสละ และยินดีทำงานหนัก ซึ่งถ้าสมาชิกในชุมชนมีลักษณะนี้จำนวนมาก ย่อมไม่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายได้โดยง่าย
3. สมาชิกในชุมชนจำนวนไม่เห็นความสำคัญของโครงการและไม่ให้ความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือน
4. สมาชิกในชุมชนบางกลุ่มมีหนี้สินนอกระบบทำให้ท้อใจในรายจ่ายของตนเองจึงไม่จดบันทึกรายรับ - รายจ่าย

5. สมาชิกในชุมชนบางกลุ่มใช้จ่ายเกินตัว พุ่มเฟิยและมีรายได้น้อยยากจนจึงไม่เข้าร่วมโครงการ

3.4 ด้านการปรับปรุงแผนแม่บทชุมชนและนำไปสู่การปฏิบัติ

พื้นที่เป้าหมายทั้ง 60 พื้นที่ได้มีการปรับปรุงแผนแม่บทชุมชนโดยใช้ข้อมูลจากการจัดทำบัญชีครัวเรือน และข้อมูลอื่น ๆ ประกอบ ซึ่งในระยะเวลาดำเนินโครงการมีการนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติสามารถจำแนกลักษณะตามแหล่งงบประมาณได้ ดังนี้ คือ การนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยชุมชนใช้ศักยภาพภายในชุมชนหรือใช้ทุนภายในชุมชนเอง การนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน และการนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลภายใต้โครงการนโยบายเร่งด่วน มีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 การนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยชุมชนใช้ศักยภาพภายในชุมชนหรือใช้ทุนภายในชุมชนเอง

การนำแผนแม่บทชุมชนไปสู่การปฏิบัติโดยใช้ทุนภายในชุมชน ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการขนาดเล็กระดับครัวเรือน ที่ไม่ต้องใช้งบประมาณ หรืออาจจะใช้งบประมาณน้อย โดยชุมชนสามารถระดมทุนภายในชุมชนได้เอง เช่น โครงการปลูกผักสวนครัว โครงการลดพลังงาน โครงการผลิตปุ๋ยน้ำชีวภาพ โครงการผลิตผลิตภัณฑ์ทดแทนใช้ในครัวเรือน โครงการสร้างป้อมยามรักษาความสงบในหมู่บ้านที่ หมู่ที่ 3 ตำบลท่าซึก คิดโดยเฉลี่ยตำบลละ 3 โครงการ เป็นต้น

3.4.2 การนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การที่แผนแม่บทชุมชนจะได้รับการตอบสนองงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นั้น จะต้องมีการบูรณาการแผนแม่บทชุมชนเข้าสู่แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และต้องมีตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณ จากข้อมูลแบบประเมินความก้าวหน้าการขับเคลื่อนโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจนการพัฒนาสังคมและสุขภาวะจังหวัดนครศรีธรรมราช (ระดับตำบล) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติ เฉลี่ยตำบลละ 3.9 โครงการ งบประมาณเฉลี่ยตำบลละ 897,183.33 บาท มีโครงการต่าง ๆ ดังนี้ สวัสดิการชุมชน, อบรมคุณธรรม,จัดตั้งด่านตรวจประจำหมู่บ้าน,การทำผลิตภัณฑ์จากรากไม้,การจัดทำผลิตภัณฑ์ทรงนก,ส่งเสริมการออกกำลังกาย,อบรมเรื่องสุขภาพมูลฐาน,ปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว,จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเพื่อต่อรองทางการตลาด,อนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม,สนับสนุนกองทุนสวัสดิการส่งเสริมเลี้ยงไก่พื้นเมือง,ส่งเสริมปลูกบัวบก,ส่งเสริมทำนาปี นาปรัง,ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์,สนับสนุนแพทย์แผนไทยและการออกกำลังกาย,ศูนย์การเรียนรู้เด็ก

ก่อนวัยเรียน,สนับสนุนชมรมผู้สูงอายุ,อุดหนุนกลุ่มทำพวงหรีดดอกไม้สด,อุดหนุนกลุ่มทำผ้าบาติก,จัดซื้อเครื่องใช้ในครัว,อุดหนุนกลุ่มข้าวสาร,อุดหนุนโครงการรวบรวมผลผลิตน้ำยางสด,อุดหนุนกลุ่มแม่บ้าน,จัดซื้อเต็นท์โต๊ะเก้าอี้,ก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์,ปรับปรุงอาคารสถานที่ละหมาด,ก่อสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร,เปลี่ยนทรายกรองน้ำและมิเตอร์สูบน้ำปรับปรุงถนน,ลาดยางผิวจราจร,ขยายเขตประปา,วางท่อระบายน้ำ,ก่อสร้างบล็อกลานยาง,ปรับปรุงพื้นที่ว่างขยะ, ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงและการให้ความรู้ด้านสาธารณสุข

3.4.3 การนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน

จากข้อมูลแบบประเมินความก้าวหน้าการขับเคลื่อนโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจนการพัฒนาสังคมและสุขภาวะจังหวัดนครศรีธรรมราช (ระดับตำบล) พบว่า พื้นที่เป้าหมาย สามารถนำแผนไปสู่การปฏิบัติโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งได้แก่ อำเภอ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด กรมชลประทาน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานประมงจังหวัด กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สำนักงานแรงงานจังหวัด สำนักงานพลังงานจังหวัด งบพัฒนาจังหวัด เฉลี่ยตำบลละ 1.58 โครงการ งบประมาณเฉลี่ยตำบลละ 2,671,250 บาท ได้แก่ โครงการทำฝายน้ำล้นลำคลอง ทำซัง,สร้างศูนย์การเรียนรู้,ซื้อเครื่องจักรผลิตอาหาร,ตำบลสุขภาวะ,การจัดทำแผนเชิงคุณภาพ,สร้างชีวิตใหม่ให้สตรีและครอบครัว,ต่อยอดกลุ่ม OTOP,ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว,ต่อยอดกลุ่มปื๋ยหมัก,สนับสนุนการทำกลุ่มเครื่องแกง,จัดตั้งศูนย์เรียนรู้,สวัสดิการชุมชน,จัดตั้งกลุ่มข้าวสาร,สนับสนุนกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์,จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน,พัฒนาสุขภาพด้วยแอโรบิก,เยาวชนไทยใส่ใจสิ่งแวดล้อมต่อต้านยาเสพติด,อบรมการกรีดยาง,อบรมการจัดดอกไม้สด,สนับสนุนการทำแก๊สชีววมวลและการวิจัยประเด็นน้ำ

3.4.4 การนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลภายใต้โครงการนโยบายเร่งด่วน

การนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลภายใต้โครงการนโยบายเร่งด่วนในปีงบประมาณ 2551 ได้แก่โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน (สพข.) หรือโครงการชุมชนพอเพียง ในปีงบประมาณ 2552 มีรายละเอียดดังนี้

1)โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นโครงการที่รัฐบาลมุ่งเน้นสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุนของชุมชน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม

ของชุมชน เพื่อสร้างโอกาส ทางอาชีพ การดูแลและจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นและสงเคราะห์ดูแลสังคมในชุมชน โดยจะเร่งรัดดำเนินโครงการเพิ่มศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีการบริหารจัดการที่ดี ผลักดันให้มีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลและการจัดสรรงบประมาณตามขนาดประชากรให้ทั่วถึง ทุกหมู่บ้านและทุกชุมชนอย่างมีความต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในระยะยาว

การจัดสรรงบประมาณตามโครงการ SML จะจัดสรรโดยยึดหลักความเป็นจริงตามจำนวนประชากร (ตามทะเบียนราษฎร์) ของหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้รับแจ้งจากกรมการปกครองตามเกณฑ์ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เกณฑ์การจัดสรรงบประมาณตามโครงการ SML

ขนาด	จำนวนประชากรไม่เกิน (คน)	งบประมาณที่ได้รับไม่เกิน (บาท)
เล็กพิเศษ 1 (S1)	50	50,000
เล็กพิเศษ 2 (S2)	ตั้งแต่ 51-150	100,000
เล็กพิเศษ 3 (S3)	ตั้งแต่ 151-250	150,000
เล็ก (S)	ตั้งแต่ 251-500 คน	200,000
กลาง (M)	ตั้งแต่ 501-1,000 คน	250,000
ใหญ่ (L)	ตั้งแต่ 1,001-1,500	300,000
ใหญ่มาก (XL)	ตั้งแต่ 1,501 คน ขึ้นไป	350,000

จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยที่ทำการปกครองจังหวัด โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามโครงการชุมชนอินทรีฯ ได้ร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ และเตรียมความพร้อมระดับชุมชนจนกระทั่งเกิดแม่แบบชุมชนพึ่งตนเองระดับหมู่บ้านจำนวน 1550 หมู่บ้าน และมีความพร้อมสามารถเสนอขอรับงบประมาณสนับสนุนตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้กว่าร้อยละ 90

ผลการอนุมัติโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 8 ผลการอนุมัติงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เสนอขอรับงบประมาณ			ได้รับอนุมัติงบประมาณ					
จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)	หมู่บ้านชุมชน		โครงการ		งบประมาณ (บาท)	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1619	1861	412,000,000	1552	95.86	1807	97.10	395,000,000	95.87

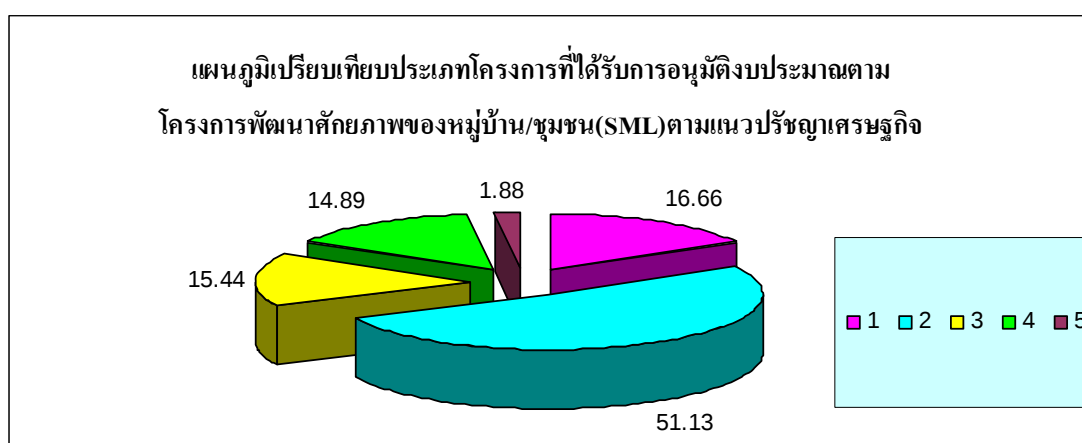
จากตารางที่ 8 จะเห็นว่า หมู่บ้าน/ชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีทั้งหมด 1619 หมู่บ้าน/ชุมชน ได้เสนอโครงการจำนวน 1552 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 95.86 ของหมู่บ้าน/ชุมชนทั้งหมด จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้รับการอนุมัติจำนวน 1552 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 95.86 ของหมู่บ้าน/ชุมชนที่เสนอโครงการ จำนวนโครงการที่เสนอ 1861 ได้รับการอนุมัติ 1807 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 97.10 ของโครงการที่เสนอ และเสนอขอรับงบประมาณจำนวน 412,000,000 บาท ได้รับการอนุมัติงบประมาณจำนวน 395,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.87 ของงบประมาณเสนอขอรับการอนุมัติ

เมื่อจำแนกตามลักษณะ โครงการ 5 ด้าน คือ 1.ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน 2.ด้านการเกษตร 3. ด้านการส่งเสริมรายได้/อาชีพ 4. ด้านสวัสดิการชุมชน และ 2 ด้านอื่น ๆ ปรากฏผลดังตารางที่ 3 แผนภูมิที่ 1

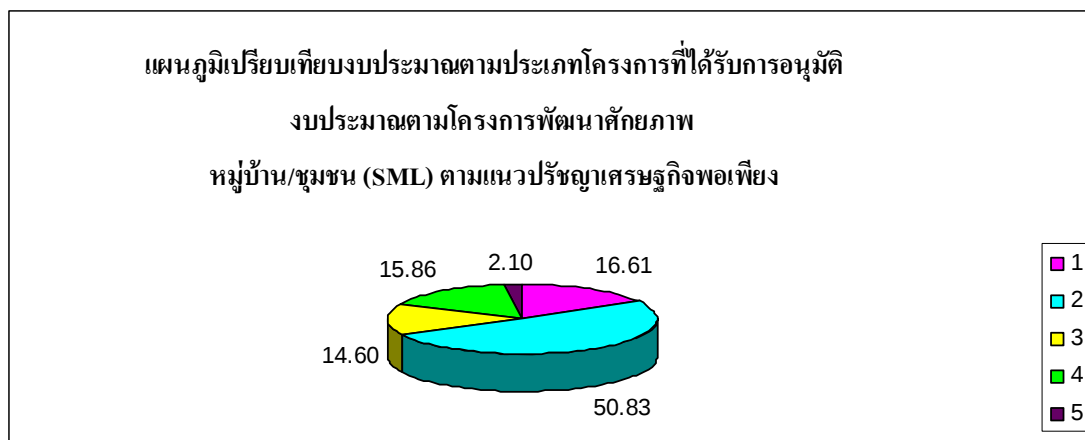
ตารางที่ 9 จำแนกลักษณะโครงการที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประเภทโครงการ	โครงการ		งบประมาณ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
1	301	16.66	65,621,000	16.61
2	924	51.13	200,762,400	50.83
3	279	15.44	57,661,000	14.60
4	269	14.89	62,655,600	15.86
5	34	1.88	8,300,000	2.10
รวม	1807	100.00	395,000,000	100.00

แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิเปรียบเทียบประเภทโครงการที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ จังหวัดนครศรีธรรมราช

แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิเปรียบเทียบงบประมาณตามประเภทโครงการที่ได้รับการอนุมัติ
งบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ
จังหวัดนครราชสีมา

จากตารางที่ 9 แผนภูมิที่ 1 และแผนภูมิที่ 2 พบว่า ประเภทโครงการที่ได้รับการอนุมัติ
งบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ ใน
จังหวัดนครราชสีมา มีทั้งสิ้น 1807 โครงการ เป็นโครงการด้านการเกษตรมากที่สุดจำนวน 924
โครงการ คิดเป็นร้อยละ 51.13 ของโครงการทั้งหมด ได้รับงบประมาณ 200,762,400 บาท คิดเป็น
ร้อยละ 50.83 ของงบประมาณทั้งหมด รองลงมาคือ โครงการด้านสาธารณสุข 301
โครงการ คิดเป็นร้อยละ 16.66 ของโครงการทั้งหมด ได้รับงบประมาณ 65,621,000 บาท คิดเป็น
ร้อยละ 16.6 ของงบประมาณทั้งหมด โครงการส่งเสริมรายได้/อาชีพ 279 โครงการ คิดเป็นร้อยละ
15.44 ของโครงการทั้งหมด ได้รับงบประมาณ 57,661,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.60 ของ
งบประมาณทั้งหมดโครงการด้านสวัสดิการจำนวน 269 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 14.89 ของ
โครงการทั้งหมด 62,655,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.86 ของงบประมาณทั้งหมด และน้อยที่สุดคือ
โครงการด้านอื่น ๆ จำนวน 34 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 1.88 ของโครงการทั้งหมดได้รับ
งบประมาณ 8,300,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.10 ของงบประมาณทั้งหมด ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากพื้นที่เป้าหมายของโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความ
ยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ ระยะที่ 2 จำนวน 60 ตำบล 615 หมู่บ้าน ที่ได้รับการอนุมัติ
งบประมาณตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ
ปรากฏตามตารางที่ 4

ตารางที่ 10 ผลการอนุมัติงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในพื้นที่เป้าหมายโครงการ

จำนวนพื้นที่เป้าหมาย	ได้รับการอนุมัติงบประมาณ				เปรียบเทียบกับโครงการทั้งหมดที่ได้รับงบประมาณ	
	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละของหมู่บ้านเป้าหมาย	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	ร้อยละของโครงการ	ร้อยละของงบประมาณ
615	603	98.05	696	154,650,000	38.52	39.15

จากตารางที่ 10 พบว่า จำนวนหมู่บ้านเป้าหมายของโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ 603 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 98.05 ของจำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย จำนวนโครงการ 696 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 38.52 ของโครงการทั้งหมดที่ได้รับการอนุมัติ และงบประมาณจำนวน 154,650,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.15 ของงบประมาณทั้งหมดที่ได้รับการอนุมัติ

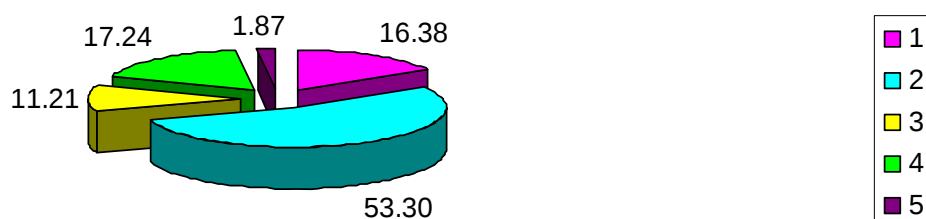
เมื่อจำแนกตามลักษณะโครงการ 5 ด้าน คือ 1.ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน 2.ด้านการเกษตร 3. ด้านการส่งเสริมรายได้/อาชีพ 4. ด้านสวัสดิการชุมชน และ 2 ด้านอื่น ๆ ที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจในพื้นที่เป้าหมายของโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปรากฏผลดังตารางที่ 12 แผนภูมิที่ 3

ตารางที่ 11 จำแนกลักษณะโครงการที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในพื้นที่เป้าหมายโครงการ

ประเภทโครงการ	โครงการ		งบประมาณ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
1	114	16.38	26,120,000	16.89
2	371	53.30	81,638,100	52.79
3	78	11.21	16,116,900	10.42
4	120	17.24	27,705,000	17.91
5	13	1.87	3,070,000	1.99
รวม	696	100.00	154,650,000	100.00

แผนภูมิที่ 3 เปรียบเทียบประเภทโครงการที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในพื้นที่เป้าหมายโครงการ

แผนภูมิเปรียบเทียบประเภทโครงการที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน(SML)ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่เป้าหมายโครงการความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาคความยากจนการพัฒนาสังคมและสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากตารางที่ 11 และแผนภูมิที่ 3 พบว่า ประเภทโครงการที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในพื้นที่เป้าหมายโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ มีทั้งสิ้น 696 โครงการ เป็นโครงการด้านการเกษตรมากที่สุดจำนวน 371 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 53.30 ของโครงการทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมาย ได้รับงบประมาณ 81,638,100บาท คิดเป็นร้อยละ 52.79 ของงบประมาณทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมาย รองลงมาคือโครงการด้านสวัสดิการจำนวน จำนวน 120 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 17.24 ของโครงการทั้งหมดได้รับงบประมาณ 65,621,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.6 ของงบประมาณทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมาย โครงการด้านสาธารณสุขปโภคพื้นฐาน 114 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 16.38 ของโครงการทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมาย ได้รับงบประมาณ 26,120,000บาท คิดเป็นร้อยละ 16.89 ของงบประมาณทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมาย โครงการด้านส่งเสริมรายได้/อาชีพ 78 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 11.21 ของโครงการทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมาย 16,116,900บาท คิดเป็นร้อยละ 10.42 ของงบประมาณทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมาย และน้อยที่สุดคือโครงการด้านอื่น ๆ จำนวน 13 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 1.87 ของโครงการทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมาย ได้รับงบประมาณ 3,070,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.99 ของงบประมาณทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมาย ตามลำดับ

2) โครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน (ศพช.) หรือโครงการชุมชน

พอเพียง

โครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน (ศพช.) หรือโครงการชุมชนพอเพียง เป็นโครงการที่ รัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้กำหนดนโยบายเร่งด่วน โดยดำเนินการจัดตั้ง กองทุนเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น เพื่อจัดสรรงบประมาณโดยตรงไปยังหมู่บ้านและชุมชนทั่วประเทศ เพิ่มเติมจากวง เงินงบประมาณที่เคยได้จัดสรรเดิม เพื่อให้ทุกหมู่บ้านและชุมชนได้รับโอกาสในการ เข้าถึงงบประมาณของภาครัฐอย่าง รวดเร็ว ครอบคลุมทั่วถึง และมุ่งขับเคลื่อนให้ทุกภาคส่วนใน หมู่บ้านและชุมชนร่วมกันบริหารจัดการและ พัฒนาศักยภาพของตนเองที่มีอยู่เดิมให้มีศักยภาพเพิ่ม มากขึ้น เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ ลดต้นทุนและปัจจัยการผลิตทางการเกษตร พัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติระดับชุมชนให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น และสร้างโอกาสในการพัฒนาหรือเพิ่มขีด ความสามารถในการเสริมสร้างศักยภาพทาง เศรษฐกิจในระดับฐานรากให้กับหมู่บ้านและชุมชน มี วัตถุประสงค์ 1) เพื่อจัดสรรงบประมาณโดยตรงไปยังชุมชนทั่วประเทศ เพื่อให้ทุกชุมชนได้รับ โอกาสในการเข้าถึงแหล่งงบประมาณของภาครัฐอย่างรวดเร็ว และครอบคลุมทั่วถึง 2) เพื่อ สนับสนุนและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการและพัฒนา ศักยภาพของ ตนเองที่มีอยู่ให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น 3) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างงาน สร้างรายได้ ลด ต้นทุนและปัจจัยการผลิตทางการเกษตร 4) เพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติระดับชุมชนให้มี มูลค่าเพิ่มขึ้น และสร้างโอกาสในการพัฒนาหรือเพิ่มขีดความสามารถในการเสริมสร้างศักยภาพ ทาง เศรษฐกิจในระดับฐานรากให้กับชุมชน

สำหรับจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับงบประมาณจากโครงการชุมชนพอเพียงใน ปีงบประมาณ 2552 จำนวน 350 โครงการ งบประมาณ 84,381,785 บาท ปรากฏรายละเอียดตาม ตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ผลการอนุมัติงบประมาณจากโครงการชุมชนพอเพียงจังหวัดนครศรีธรรมราช

เสนอขอรับงบประมาณ			ได้รับอนุมัติงบประมาณ					
จำนวน หมู่บ้าน/ ชุมชน	จำนวน โครงการ	งบประมาณ (บาท)	หมู่บ้านชุมชน		โครงการ		งบประมาณ (บาท)	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1501	1745	382,500,000	316	21.05	350	20.06	84,381,785	22.06

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่า หมู่บ้าน/ชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีทั้งหมด 1619 หมู่บ้าน/ชุมชน ได้เสนอโครงการจำนวน 1501 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 89.93 ของหมู่บ้าน/ชุมชนทั้งหมด จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้รับการอนุมัติจำนวน 316 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 21.05 ของหมู่บ้าน/ชุมชนที่เสนอโครงการ จำนวนโครงการที่เสนอ 1745 ได้รับการอนุมัติ 350 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 20.06 ของโครงการที่เสนอ และเสนอขอรับงบประมาณจำนวน

382,500,000 บาท ได้รับการอนุมัติงบประมาณจำนวน 84,381,785 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.06 ของงบประมาณเสนอขอรับการอนุมัติ

สำหรับพื้นที่เป้าหมายของ โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคาความยากจนการพัฒนาสังคมและสุขภาวะ 60 ตำบล 615 หมู่บ้าน ได้รับงบประมาณตามโครงการชุมชนพอเพียง ปรากฏตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการอนุมัติงบประมาณจากโครงการชุมชนพอเพียงจังหวัดนครศรีธรรมราช ในพื้นที่เป้าหมาย

จำนวนพื้นที่เป้าหมาย	ได้รับการอนุมัติงบประมาณ				เปรียบเทียบกับโครงการทั้งหมดที่ได้รับงบประมาณ	
	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละของหมู่บ้านเป้าหมาย	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	ร้อยละของโครงการ	ร้อยละของงบประมาณ
615	112	18.21	123	31,239,300	35.14	37.02

จากตารางที่ 13 พบว่า จำนวนหมู่บ้านเป้าหมายของโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณตามโครงการชุมชนพอเพียง 112 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 18.21 ของจำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย จำนวนโครงการ 123 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 35.14 ของโครงการทั้งหมดที่ได้รับการอนุมัติ และงบประมาณจำนวน 31,239,300บาท คิดเป็นร้อยละ 37.02 ของงบประมาณทั้งหมดที่ได้รับการอนุมัติ

3.5 ด้านการขับเคลื่อนงานเชิงประเด็น

จากการดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคาความยากจนการพัฒนาสังคมและสุขภาวะระยะที่ 1 เกิดแผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้าน 1550 หมู่บ้าน มีการปรับปรุงแผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้านจำนวน 1000 หมู่บ้าน และระดับตำบล 132 ตำบล 3) เกิดยุทธศาสตร์ภาคประชาชน 5 ประเด็น ได้แก่ 1. การบริหารจัดการและเชื่อมโยง 2. ความมั่นคงและสุขภาวะของชุมชน 3.การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4. วัฒนธรรมประเพณี 5. เศรษฐกิจ ดังนั้นการดำเนินงานในระยะที่ 2 ต้องการให้พื้นที่เป้าหมายได้หยิบยกประเด็นที่ถูกระบุว่าสำคัญเป็นอันดับแรก ๆ ที่ถือว่าเป็นประเด็นร่วมของพื้นที่มาสร้างปฏิบัติการให้เป็นรูปธรรม โดยเริ่มต้นให้พื้นที่ตรวจสอบประเด็นร่วมของตนอีกครั้ง ซึ่งปรากฏผลดังนี้

3.5.1 ประเด็นร่วมเชิงพื้นที่

ตารางที่ 14 จำแนกประเด็นร่วมรายพื้นที่

ลำดับที่	กลุ่มตำบล	อำเภอ	ตำบล	ประเด็นร่วม
1	กลุ่มตำบลที่ 1	อำเภอเมือง	นาทราย	สวัสดิการชุมชน/เศรษฐกิจ/การจัดการน้ำ/ข้อมูล
2			กำแพงเขา	เกษตรชีวภาพ
3			โพธิ์เสด็จ	เกษตรชีวภาพ
4			บางจาก	การจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตร
5			ท่าเรือ	การจัดการน้ำ
6			ท่าซึก	การจัดการน้ำ
7			ปากพูน	ระบบสุขภาพ
8		อำเภอปากพนัง	คลองน้อย	วิสาหกิจชุมชน
9			ป่าระกำ	เกษตรชีวภาพ
10			หูล่อง	การจัดการทรัพยากร
11		อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	สวนหลวง	เกษตรชีวภาพ
12		อำเภอลานสกา	กำโลน	การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
13			ท่าดี	สวัสดิการ การจัดการป่าต้นน้ำและการบริหารจัดการ น้ำ
14			ขุนทะเล	เยาวชน / การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
15		อำเภอชะอวด	เครีง	การแปรรูปกระชูด
16			วังอ่าง	การจัดการทรัพยากร
17			ขอนหาด	วิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ลำดับที่	กลุ่มตำบล	อำเภอ	ตำบล	ประเด็นร่วม
18		อำเภอชะอวด	นางหลง	การเลี้ยงปลาเพื่อการกีฬา การผลิตกระจุค
19			เกาะจันทร์	เศรษฐกิจพอเพียง
20			ชะอวด	เกษตรชีวภาพ
21		อำเภอหัวไทร	บ้านราม	เกษตรชีวภาพ
22			ควนชะลิก	การจัดการน้ำ
23		อำเภอจุฬาภรณ์	นาหมอบุญ	พลังงานทดแทน ที่ดิน การเมืองภาคพลเมือง
24		อำเภอร่อนพิบูลย์	หินตก	การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
25		อำเภอเชียรใหญ่	เชียรใหญ่	แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์
26			ไสหมาก	ออมทรัพย์
27			ท้องลำเจียก	วิสาหกิจชุมชน
28			การะเกด	นาข้าวอินทรีย์ครบวงจร
29			แม่เจ้าอยู่หัว	แหล่งเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์
30	กลุ่มตำบลที่ 3	อำเภอทุ่งสง	ควนกรด	สวัสดิการชุมชน การเงิน
31			หนองหงส์	สุขภาพ
32			กะปาง	วิสาหกิจชุมชน สารสนเทศ
33			ถ้ำใหญ่	ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
34		อำเภอนาบอน	ทุ่งสง	พลังงานทดแทน/ที่ดิน
35		อำเภอบางขัน	บ้านนิคม	สวัสดิการ/การเงิน
36			บ้านลำนาว	วิสาหกิจชุมชน
37		อำเภอช้างกลาง	ช้างกลาง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
38			สวนขัน	วิสาหกิจชุมชน/สวัสดิการ/ที่ดิน
39		อำเภอทุ่งใหญ่	บางรูป	สวัสดิการ/วิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ลำดับที่	กลุ่มตำบล	อำเภอ	ตำบล	ประเด็นร่วม
40		อำเภอฉวาง	นากะชะ	วิสาหกิจชุมชน/สวัสดิการ
41			นาแวง	สวัสดิการ/การเงิน
42			ไสหร้า	สวัสดิการ/การเงิน
43			นาเขลิยง	วิสาหกิจชุมชน/สวัสดิการ
44		อำเภอพิบูล	ยางค้อม	สวัสดิการชุมชน
45		อำเภอฉำพรณรา	ฉำพรณรา	สวัสดิการ/การเงิน
46			คูสิด	สวัสดิการ/การเงิน/วิสาหกิจชุมชน
47	กลุ่มตำบลที่ 4	อำเภอขนอม	ควนทอง	วิสาหกิจชุมชน
48		อำเภอสิชล	เสาเภา	วิสาหกิจชุมชน/การเงิน
49			เปลี่ยน	ป่าต้นน้ำ
50		อำเภอนบพิตำ	กรุงชิง	ธนาคารต้นไม้
51		อำเภอท่าศาลา	ท่าศาลา	วิสาหกิจชุมชน
52			โมคลาน	วิสาหกิจชุมชน
53			ตลิ่งชัน	วิสาหกิจชุมชน
54			ดอนตะโก	วิสาหกิจชุมชน
55		อำเภอพรหมคีรี	พรหมโลก	วิสาหกิจชุมชน
56			อินคีรี	การจัดการน้ำ
57			ทอนหงส์	วิสาหกิจชุมชน
58			นาเรียง	วิสาหกิจชุมชน
59		อำเภอพระพรหม	นาพรุ	วิสาหกิจชุมชน
60			ช้างซ้าย	เศรษฐกิจพอเพียง

3.5.2 ผลการขับเคลื่อนงานเชิงประเด็น

3.5.2.1 วิสาหกิจนาข้าว

กระบวนการดำเนินงาน

พื้นที่เป้าหมายได้ประชุมหารือและร่วมกันกำหนดทิศทางการดำเนินงานดังนี้

1. การจัดทำข้อมูลประเด็นนาข้าว
2. การวิเคราะห์สภาพปัญหา
3. การกำหนดแผนงานร่วม
4. การสร้างปฏิบัติการระดับพื้นที่
5. การบูรณาการแผนงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินงาน

1. การจัดทำข้อมูลประเด็นนาข้าว

มีกระบวนการเก็บข้อมูลเกษตรกร ข้อมูลแปลงนา จากนั้นจัดทำเป็นระบบฐานข้อมูลและเชื่อมโยงกับระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ โดยกำหนดขอบเขตของการเก็บข้อมูลเบื้องต้น คือ พื้นที่เป้าหมาย มีจำนวนพื้นที่ทำนากี่ไร่ กี่ครัวเรือน ใช้พันธุ์ข้าวอะไร จำนวนพันธุ์ข้าวที่ใช้ต่อครั้ง ผลผลิตต่อครั้ง และจำนวนครั้งที่ทำนาในแต่ละปี ซึ่งเป็นการศึกษาโดยคณะทำงานที่เป็นภาคประชาชน ดังตัวอย่างในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงข้อมูลการทำนาข้าวในพื้นที่เป้าหมาย

ลำดับ ที่	ตำบล	พันธุกรรม	พื้นที่/ไร่	ครัวเรือน	จำนวนพันธุ์ข้าว กก./ครั้ง	ผลผลิต/ ครั้ง กก.	ครั้ง/ปี
1	นางหลง	ปทุม /กข 33/ เล็บนก/ชัยนาท/สุพรรณ	1,068	127	21,360	513,950	2
2	บางศาลา	สุพรรณ/ชัยนาท	704	23	14,080	462,000	1
3	ช้างซ้าย	เล็บนก	447	62	26,535	178,800	1
4	ปากพูน	เล็บนก	557	56	11,140	329,240	1
5	บ้านใหม่	ชัยนาท	1,125	58	39,780	730,520	2

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ตำบล	พันธุ์กรรม	พื้นที่/ไร่	ครัวเรือน	จำนวนพันธุ์ข้าว กก./ครั้ง	ผลผลิต/ ครั้ง กก.	ครั้ง/ปี
6	นาเรียง	หอมมะลิ 105/พื้นเมือง/ ข้าวเหนียว	2,048	301	14,637	844,306	1
7	ท่าดี	หอมปทุม/สังข์หยด/เล็บ นกพัทลุง/กข15	9,635	261	10,475	352,790	1
8	หูล่อง	พื้นเมือง/ชัยนาท/ พิษณุโลก	5,135	133	68,740	1,405,905	1
9	คลองน้อย	ชัยนาท/พิษณุโลก/ สุพรรณ 3/สังข์หยด	2,625	97	37,350	788,200	2
10	บางจาก	สังข์หยด ไช้มด ชัยนาท สุพรรณ	1,148	145	67,510	459,200	2
11	ป่าระกำ	ชัยนาท	425	26	10,405	297,900	2
12	นาทราย	ดอกไม้ ข้าวหอม สังข์ หยด เล็บนก	374	202	1,656	96,060	1
13	ขอนหาด	ชัยนาท เลี้ยงพัทลุง เล็บ นก หอมปทุม สุพรรณฯ	7,386	357	147,720	2,954,400	2
14	บางตะพง	สุพรรณ หอมปทุม ชัยนาท พิษณุโลก	801	30	16,020	632,000	2
15	ท่าซัก	ข้าวเจ้าหน้าปี	1,512	146	30,240	604,800	1
16	หัวไทร	กข 25 ชัยนาท พิษณุโลก สังข์หยด	4,065	140	169,090	4,372,900	2
17	ท่าเสม็ด	ชัยนาท 33	1,800	54	360,000	720,000	2
18	นาแวง	เล็บนก	186	80	9,796	186,490	1
19	เคื่อง	เล็บนก หอมปทุม สัง หยด ไอ้เงี้ยว กข25	2,293	154	50,860	885,106	1
รวม			43,334	2,452	1,107,394	16,814,567	

ข้อมูลจากตารางที่ 15 พบว่า ในพื้นที่ที่มีการสำรวจมีเกษตรกรทำนาจำนวน 2,452 ครัวเรือน มีเนื้อที่เพาะปลูกจำนวน 43,334 ไร่ ส่วนใหญ่จะใช้พันธุ์ข้าวหอมปทุม ชัยนาท และ สุพรรณ นอกจากนั้นยังมีการใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมืองเช่น เล็บนก สังข์หยด เนียงพัทลุง ไข่มด และ ดอกไม้ ผสมไปด้วย รวมทั้งในบางพื้นที่มีการใช้ข้าวพันธุ์พื้นเมืองเพียงอย่างเดียว เช่นในพื้นที่ ตำบลช้างซ้าย นาแวง และปากพูน ที่ใช้ข้าวพันธุ์เล็บนก เกษตรกรต้องใช้เมล็ดพันธุ์จำนวน 1,107,394 กิโลกรัม ต่อการเพาะปลูกแต่ละครั้ง เฉลี่ยไร่ละ 25.55 กิโลกรัม ได้ผลผลิตเป็น ข้าวเปลือกจำนวน 16,814,567 กิโลกรัม เฉลี่ยไร่ละ 388 กิโลกรัม

นอกจากนั้นแล้วสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้ส่งนักวิชาการจาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คือ ศาสตราจารย์ ดร.อารี วิบูลย์พงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขาวเรจ เขาวนพูนผล และคณะนักวิจัย ร่วมกับเกษตรกรเก็บข้อมูลการทำนาจากเกษตรกรจำนวน 108 คน พบว่า สมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ที่ 3 - 4 คนต่อครัวเรือน (ร้อยละ 41) อายุหัวหน้าครอบครัว ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41 - 50 ปี (ร้อยละ 38) แต่ละครอบครัวมีแรงงานประจำในการทำนาเกษตร เฉลี่ย 2 คน (ร้อยละ 59) เหตุผลหลักที่ปลูกข้าว คือ เป็นอาชีพดั้งเดิม (ร้อยละ 56) ประสบการณ์ในการปลูกข้าวเฉลี่ย 25.53 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ดินในการปลูกข้าว 1 - 10 ไร่ (ร้อยละ 28) ที่ดินทำกินร้อยละ 71 เป็นของตนเองและส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70) เป็นที่มีโฉนด ที่ดินในการปลูกข้าวส่วนใหญ่เป็นที่ราบ (ร้อยละ 85) ลักษณะดินเป็นดินเหนียว เกษตรกรทั้งหมดปลูกข้าวโดยอาศัยน้ำฝน และคลองชลประทาน ความเพียงพอของแหล่งน้ำร้อยละ 91 มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดปี

พันธุ์ที่นิยมปลูกมากที่สุด คือ ข้าวเจ้านาหว่าน - พันธุ์ชัยนาท 1 ร้อยละ 77 ของเกษตรกรที่ปลูกข้าวเจ้านาหว่าน (87 ราย) ข้าวเจ้านาดำ - พันธุ์หอมพื้นบ้าน ร้อยละ 42 ของเกษตรกรที่ปลูกข้าวเจ้านาดำ (31 ราย) ข้าวเหนียวนาดำ - พันธุ์เหนียวดำ ร้อยละ 100 ของเกษตรกรที่ปลูกข้าวเหนียวนาดำ (7 ราย)

ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่

ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ปรากฏดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่

ประเภท	ปริมาณผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
ข้าวเจ้านาหว่าน	579.16
ข้าวเจ้านาดำ	405.79
ข้าวเหนียวนาดำ	398.98

การจัดการผลผลิต

– ข้าวเจ้านาหว่านส่วนใหญ่ ร้อยละ 87 ของเกษตรกรที่ปลูกข้าวเจ้านาหว่าน (87 ราย) ขายผลผลิตนอกชุมชน

- ข้าวเจ้านาค้าส่วนใหญ่ ร้อยละ 48 ของเกษตรกรที่ปลูกข้าวเจ้านาค้า (31 ราย)
เก็บไว้บริโภคในครัวเรือน

- ข้าวเหนียวนาค้าส่วนใหญ่ ร้อยละ 96 ของเกษตรกรที่ปลูกข้าวเหนียวนาค้า
(7 ราย) ขายผลผลิตนอกชุมชน

ข้อมูลด้านต้นทุนการผลิตข้าวเจ้า

ตารางที่ 17 ต้นทุนการผลิตข้าวเจ้าแบบนาหว่านที่เป็นตัวเงิน

รายการ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท/ไร่)		
	ต้นทุนเฉลี่ย	ต้นทุนสูงสุด	ต้นทุนต่ำสุด
ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ (บาท)	2,614.52	4,584.42	873.25
ต้นทุนผันแปร	2,451.64	4,581.67	870.50
1. ค่าวัตถุดิบ	1,303.03	2,276.67	55.50
2. ค่าแรงงาน	723.75	1,546.67	300.00
3. ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ	424.86	758.33	515.00
ต้นทุนคงที่	162.88	2.75	2.75
ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม (บาท/กิโลกรัม)	4.51	11.00	1.09
ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม/ไร่)	579.16	416.67	800.00
ราคาผลผลิตต่อกิโลกรัม (บาท/กิโลกรัม)	8.65	8.00	9.00
ผลตอบแทนต่อไร่ (บาท/ไร่)	5,009.73	3,333.36	7,200.00
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด (บาท/ไร่)	2,395.21	-1,251.06	6,326.75

จากตารางที่ 17 จะเห็นว่า เกษตรกรที่ลงทุนด้วยเงินสดโดยใช้เงินลงทุนสูงที่สุดไร่ละ 4,584.42 แต่กลับต้องประสบภาวะขาดทุนจำนวน 1,251.06 บาท ต่อไร่ เพราะสามารถขายผลผลิตได้เพียง 3,333.36 บาทต่อไร่ ในขณะที่การลงทุนโดยเฉลี่ยของเกษตรกรอยู่ที่ 2,614.52 จะทำให้เกษตรกรได้กำไรเฉลี่ยไร่ละ 2,395.21 บาท นอกจากนั้นเกษตรกรที่ลงทุนต่ำที่สุด ลงทุนไร่ละ 873.25 แต่กลับขายผลผลิตได้ไร่ละ 7,200 บาท ได้ผลกำไร 6,326.75 บาท

ตารางที่ 18 ต้นทุนการผลิตข้าวเจ้าแบบนาหว่านรวมที่ไม่เป็นต้นทุน

รายการ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท/ไร่)		
	ต้นทุนเฉลี่ย	ต้นทุนสูงสุด	ต้นทุนต่ำสุด
ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ (บาท)	3,374.93	5,257.89	2,026.02
ต้นทุนผันแปร	3,151.83	4,948.33	1,730.50
1. ค่าวัตถุดิบ	1,634.26	2,276.67	565.50
2. ค่าแรงงาน	1,092.72	1,913.33	650.00
3. ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ	424.86	758.33	515.00
ต้นทุนคงที่	223.10	309.56	295.52
ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม (บาท/กิโลกรัม)	5.83	12.62	2.53
ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม/ไร่)	579.16	416.67	800.00
ราคาผลผลิตต่อกิโลกรัม (บาท/กิโลกรัม)	8.65	8.00	9.00
ผลตอบแทนต่อไร่ (บาท/ไร่)	5,009.73	3,333.36	7,200.00
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด (บาท/ไร่)	1,634.81	-1,924.53	5,173.98

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่า เกษตรกรที่ลงทุนรวมที่ไม่ได้เป็นต้นทุนลงทุนสูงที่สุดไร่ละ 5,257.89 แต่กลับต้องประสบภาวะขาดทุนจำนวน 1,924.53 บาท ต่อไร่ เพราะสามารถขายผลผลิตได้เพียง 3,333.36 บาทต่อไร่ ในขณะที่การลงทุนโดยเฉลี่ยของเกษตรกรอยู่ที่ 3,374.93 จะทำให้เกษตรกรได้กำไรเฉลี่ยไร่ละ 1,634.81 บาท นอกจากนั้นเกษตรกรที่ลงทุนต่ำที่สุด ลงทุนไร่ละ 2,026.02 แต่กลับขายผลผลิตได้ไร่ละ 7,200 บาท ได้ผลกำไร 5,173.98 บาท

ตารางที่ 19 ต้นทุนการผลิตข้าวเจ้าแบบนาดำที่เป็นตัวเงิน

รายการ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท/ไร่)		
	ต้นทุนเฉลี่ย	ต้นทุนสูงสุด	ต้นทุนต่ำสุด
ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ (บาท)	2,100.96	3,350.00	1,285.71
ต้นทุนผันแปร	2,034.46	3,350.00	1,142.86
1. ค่าวัตถุดิบ	190.42	0.00	185.71
2. ค่าแรงงาน	1,357.28	2,166.67	771.43
3. ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ	486.76	1,183.33	185.71
ต้นทุนคงที่	66.50	0.00	142.86
ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม (บาท/กิโลกรัม)	5.18	6.70	3.60
ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม/ไร่)	405.79	500.00	357.14
ราคาผลผลิตต่อกิโลกรัม (บาท/กิโลกรัม)	13.06	15.00	17.00
ผลตอบแทนต่อไร่ (บาท/ไร่)	5,299.62	7,500.00	6,071.38
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด (บาท/ไร่)	3,198.66	4,150.00	4,785.67

จากตารางที่ 19 จะเห็นว่า เกษตรกรที่ลงทุนด้วยเงินสดโดยใช้เงินลงทุนสูงที่สุดไร่ละ 3,350.00 ได้กำไร จำนวน 4,150.00 บาทต่อไร่ เพราะสามารถขายผลผลิตได้ 7,500.00 บาทต่อไร่ ในขณะที่การลงทุนโดยเฉลี่ยของเกษตรกรอยู่ที่ 2,100.96 จะทำให้เกษตรกรได้กำไรเฉลี่ยไร่ละ 3,198.66 บาท นอกจากนั้นเกษตรกรที่ลงทุนต่ำที่สุด ลงทุนไร่ละ 1,285.71 แต่กลับขายผลผลิตได้ไร่ละ 6,071.38 บาท ได้ผลกำไร 4,785.67 บาท

ตารางที่ 20 ต้นทุนการผลิตข้าวเจ้าแบบนาดำรวมที่ไม่เป็นต้นทุน

รายการ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท/ไร่)		
	ต้นทุนเฉลี่ย	ต้นทุนสูงสุด	ต้นทุนต่ำสุด
ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ (บาท)	5,334.13	9,679.33	1,582.14
ต้นทุนผันแปร	5,120.44	9,000.00	1,439.29
1. ค่าวัสดุคิปล	254.79	66.67	185.71
2. ค่าแรงงาน	4,378.90	7,750.00	1,067.86
3. ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ	486.76	1,183.33	185.71
ต้นทุนคงที่	213.68	679.33	142.86
ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม (บาท/กิโลกรัม)	13.15	19.36	4.43
ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม/ไร่)	405.79	500.00	357.14
ราคาผลผลิตต่อกิโลกรัม (บาท/กิโลกรัม)	13.06	15.00	17.00
ผลตอบแทนต่อไร่ (บาท/ไร่)	5,299.62	7,500.00	6,071.38
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด (บาท/ไร่)	-34.51	-2,179.33	4,489.24

จากตารางที่ 20 จะเห็นว่า เกษตรกรที่ลงทุนรวมที่ไม่ได้เป็นต้นทุนลงทุนสูงที่สุดไร่ละ 9,679.33 แต่กลับต้องประสบภาวะขาดทุนจำนวน 2,179.33 บาท ต่อไร่ เพราะสามารถขายผลผลิตได้เพียง 7,500.00 บาทต่อไร่ ในขณะที่การลงทุนโดยเฉลี่ยของเกษตรกรอยู่ที่ 5,334.13 จะทำให้เกษตรกรได้ประสบภาวะขาดทุนเฉลี่ยไร่ละ 34.51 บาท นอกจากนั้นเกษตรกรที่ลงทุนต่ำที่สุดลงทุนไร่ละ 1,582.14 แต่กลับขายผลผลิตได้ไร่ละ 6,071.38 บาท ได้ผลกำไร 4,489.24 บาท

ตารางที่ 21 ประสิทธิภาพการผลิต

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่) (y)	526.07	142.86	1,000
ปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าว (กิโลกรัม/ไร่) (x1)	22.44	2.86	50
ปริมาณปุ๋ยเคมี (กิโลกรัม/ไร่) (x2)	34.28	0	93.75
ค่ายากำจัดศัตรูพืช (บาท/ไร่) (x3)	69.67	0	333.75
ค่ายากำจัดวัชพืช (บาท/ไร่)(x4)	42.83	0	216.67
ค่าจ้างแรงงานคนและ เครื่องจักร (บาท/ไร่) (x5)	2,076.61	625	8,137.14
ตัวแปรหุ่นการปลูกข้าวนา หว่าน (D1)	0.70	0	1
ตัวแปรหุ่นการปลูกข้าวเจ้า (D2)	0.94	0	1
เพศของหัวหน้าครัวเรือน (หญิง=1, ชาย=0) (z1)	0.11	0	1
อายุของหัวหน้าครัวเรือน (ปี) (z2)	52.02	26	80
การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน (ปี) (z3)	6.07	0	16
ประสบการณ์ (ปี) (z4)	25.53	2	52
พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่) (z5)	17.16	2	85

ตารางที่ 22 คุณลักษณะของเกษตรกร (ผลผลิตต่ำสุดและสูงสุด)

คุณลักษณะของเกษตรกร และการผลิต	ประสิทธิภาพต่ำสุด	ประสิทธิภาพสูงสุด
ประสิทธิภาพ	22.53	96.10
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม/ ไร่)	157.89	800.00
อายุ (ปี)	43	51
ระดับการศึกษา	ป.2	ม.6
ประสบการณ์การปลูกข้าว (ปี)	10	30
สมาชิกในครัวเรือน (คน)	4	3
แรงงานภาคเกษตรของ ครัวเรือน (คน)	1	2
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	19	15
ลักษณะพื้นที่	ที่ลุ่ม	ที่ราบ
ลักษณะดิน	ดินเหนียว	ดินเหนียว
พันธุ์ข้าว	ชัยนาท 1	ชัยนาท 1
ปริมาณเมล็ดพันธุ์(กิโลกรัม/ ไร่)	28.95	20.00
ปริมาณปุ๋ยคอก (กิโลกรัม/ไร่)	0	0
ปริมาณปุ๋ยเคมี 46-0-0 (กิโลกรัม/ไร่)	26.32	23.33
ปริมาณปุ๋ยเคมี 16-20-0 (กิโลกรัม/ไร่)	0	13.33
สารเพิ่มประสิทธิภาพ (ลิตร/ ไร่)	0.11	0
สารป้องกันและกำจัดวัชพืช (ลิตร/ไร่)	0.05	0.07
สารป้องกันและกำจัดวัชพืช (กิโลกรัม/ไร่)	0.16	0
แรงงานครัวเรือน (คน/ไร่)	1.30	1.33

ตารางที่ 22 (ต่อ)

คุณลักษณะของเกษตรกร และการผลิต	ประสิทธิภาพต่ำสุด	ประสิทธิภาพสูงสุด
แรงงานแลกเปลี่ยน (คน/ไร่)	0	0
แรงงานจ้าง (คน/ไร่)	0	0
ค่าจ้างเหมาแรงงานและ เครื่องจักร (บาท/ไร่)	497.37	680.00
ค่าภาษีที่ดิน (บาท/ไร่)	0	3.00
ค่าเช่าที่ดิน	300	0
ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร (บาท/ไร่)	0	202.36
ค่าซ่อมอุปกรณ์การเกษตร (บาท/ไร่)	41.23	40.73
ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ (บาท/ไร่)	247.37	36.56
ปัญหาการผลิต	ขาดแคลนน้ำ	-
ผลผลิตที่เสียหาย (กิโลกรัม)	10,000	-
ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ (บาท/ไร่)	2,757.54	2,647.32
ราคาขายข้าว (บาท/กิโลกรัม)	10	10
ผลตอบแทนต่อไร่ (บาท/ไร่)	1,578.90	8,000.00
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	-1,178.64	5,352.68

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรที่มีการทำอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดสามารถทำให้เกิดผลตอบแทนต่อไร่ 8,000 บาท สร้างกำไรสุทธิได้ 5,352.68 บาท แตกต่างจากเกษตรกรที่มีการทำอย่างมีประสิทธิภาพต่ำสุดซึ่งทำให้ผลตอบแทนต่อไร่ 1,578.90 บาท ทำให้ขาดทุนต่อไร่ 1,178.64 บาท

2. การวิเคราะห์สภาพปัญหา

จากข้อมูลและการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของเกษตรกรมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาได้ดังนี้

2.1 น้ำทำนา มีปัญหาขาดน้ำ น้ำท่วม และน้ำเค็ม \

2.2 ขาดแคลนแรงงาน

2.3 พันธุ์ข้าวไม่เหมาะสมกับพื้นที่

2.4 เมล็ดพันธุ์ราคาแพง และคุณภาพไม่ดี

2.5 ภาวการณ์ขาดทุน

2.6 การขาดองค์ความรู้ในการเพิ่มผลผลิต การจัดการผลผลิต และการลด

ต้นทุนการผลิต

3. การกำหนดแผนงานร่วม

1. งานพัฒนากลุ่มองค์กรชาวนา

1.1 แผนงานฟื้นฟูกลุ่มเกษตรกรทำนา

1.2 แผนงานวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนชาวนาเข้มแข็ง โดยเน้นกิจกรรมการสร้างเข้าใจ การเข้าถึง และการร่วมกันพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน บนฐานของการพึ่งตนเอง โดยกำหนดกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนดังนี้

1.2.1 กิจกรรมวิสาหกิจชุมชน

- การประชุมกรรมการวิสาหกิจชุมชนทุกเดือนประชุมสมาชิกทุก 2 เดือน
- การระดมหุ้นสัจจะจากสมาชิกเป็นรายเดือน
- การฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน
- การศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการด้านโรงสีชุมชน

1.2.2 กิจกรรมเครือข่ายวิสาหกิจโรงสีชุมชน

- การประชุมคณะกรรมการเครือข่ายวิสาหกิจโรงสีชุมชนทุกเดือน
- การระดมหุ้นสัจจะจากสมาชิก 5 องค์กรทุกเดือน
- การฝึกอบรมการบริหารจัดการการประกอบธุรกิจโรงสีชุมชน

และเครือข่ายโรงสีชุมชน

- การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการผลิตข้าวด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

1.3 แผนงานฝึกอบรมผู้นำรุ่นใหม่เรื่องการบริหารจัดการโรงสีชุมชน

1.4 แผนงานฟื้นฟูประเพณี วัฒนธรรม ในการทำนา

1.5 การประชุมคณะกรรมการเครือข่ายวิสาหกิจโรงสีชุมชนทุกเดือน

1.6 การระดมหุ้นเครือข่ายสัจจะจากสมาชิกองค์กรทุกเดือน

1.7 การจัดการฐานข้อมูลการผลิตข้าวด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

2. งานพัฒนาการผลิตแบบผสมผสาน

2.1 แผนงานข้าวเปลือกคุณภาพชาวนาเข้มแข็ง เน้นการพัฒนาการทำนาให้ได้ผลผลิตสูงและลดต้นทุนการทำนา โดยมีเป้าหมายการเพิ่มผลผลิตข้าวในปีให้ได้ผลผลิตเฉลี่ย 700 กก.

ต่อไร่ และข้าวนาปรังให้ได้ผลผลิตเฉลี่ย 800 กก.ต่อไร่ และจัดทำแปลงผลิตพันธุ์ข้าวโดยชาวนาเอง ทั้งข้าวพันธุ์ปรับปรุงและพื้นฟูพันธุ์ข้าวพื้นเมือง ซึ่งเป็นพันธันิยมของภาคใต้ โดยกำหนดกิจกรรมดังนี้

- การจัดทำโครงการโรงเรียนชาวนา
- จัดตั้งกองทุนพันธุ์ข้าวให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- การพัฒนาเทคนิคเพื่อลดต้นทุนการทำนา และการผลิตปุ๋ยชีวภาพเพื่อ

ลดการใช้ปุ๋ยเคมี

2.2 แผนงานผลิตข้าวสารคุณภาพดีจากโรงสีชุมชนที่เข้มแข็ง เน้นการปรับปรุงโรงสีชุมชนตำบลขนหาดซึ่งมีกำลังผลิต 60 เกวียนต่อวัน ให้เป็นโรงสีชุมชนที่สามารถสีข้าวสารชนิดข้าว 5% และข้าวสารชนิดข้าว 10% ที่สามารถนำไปผลิตเป็นข้าวถุงได้ โดยกำหนดกิจกรรมดังนี้

- ปรับปรุงคุณภาพเครื่องสีข้าวของโรงสีชุมชนตำบลขนหาด
- สนับสนุนเครื่องอบข้าวเปลือกให้โรงสีชุมชนขนหาด
- ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโรงสีชุมชนเพื่อสนับสนุนให้เปิด

ดำเนินการสีข้าวได้

2.3 การประสานงานเพื่อยืมเงินจากกองทุนของรัฐ และกู้เงินจากสถาบันการเงิน

- พัฒนากองทุนในการเก็บ Stock ข้าวเปลือก
- พัฒนากองทุนหมุนเวียน
- สร้างรถ 6 ล้อบรรทุกข้าวสารขนาด 8 ตัน
- สร้างเครื่องชั่งน้ำหนัก และอุปกรณ์อื่น ๆ

3. งานพัฒนาการตลาดเข้มแข็ง ให้โรงสีชุมชนตำบลขนหาดมีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายโรงสีชุมชนลุ่มน้ำปากพนัง สร้างความร่วมมือในเรื่อง การซื้อ การอบข้าวเปลือก และหาตลาดข้าวสารร่วมกัน โดยเฉพาะการหาตลาดข้าวสารในกลุ่มลูกค้าที่เป็นบริษัทผลิตข้าวสารถุง กลุ่มลูกค้าที่เป็นสถาบันของรัฐ และกลุ่มลูกค้าที่เป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดต่างๆในภาคใต้ โดยดำเนินการภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราชและเครือข่ายวิสาหกิจโรงสีชุมชนลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

- พัฒนารรภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ข้าว สร้างมูลค่าเพิ่มและขยายผลสู่เครือข่ายความร่วมมือ
- สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน (บริษัทปทุมไรซ์)
- สร้างความร่วมมือกับภาคีภาครัฐ เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด

4. การสร้างปฏิบัติการระดับพื้นที่

มีกระบวนการส่งเสริมให้จัดตั้งองค์กรเกษตรกร ที่ผ่านมาเกษตรกร มีการรวมกลุ่มเกษตรกรทำนาเพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้ง่ายขึ้น รวมทั้งใช้เป็นช่องทางในการสร้างกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกร ตลอดจนใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการต่อรองด้านราคา และใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการเพิ่มมูลค่าของข้าว ซึ่งสามารถจำแนกตามลักษณะของการจัดการผลผลิตได้ดังนี้

1. กลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีการรวบรวมผลผลิตในลักษณะกลุ่มส่วนใหญ่จะกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง กล่าวคือ เกษตรกรทำนาในเชิงปัจเจก ใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีการจัดสรรให้จากภาครัฐ และใช้กลุ่มเป็นพื้นที่แหล่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตและเรียนรู้เพื่อหาทางออกของปัญหาบางประการ เช่น ระบบชลประทาน การจัดการศัตรูพืช เกษตรกรกลุ่มนี้จะจำหน่ายผลผลิตให้แก่พ่อค้าคนกลางเป็นหลัก โดยที่ไม่มีการรวบรวมผลผลิตในลักษณะกลุ่ม แต่จะมีการกำหนดราคาขายให้แก่พ่อค้าคนกลาง เรียกว่าใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการต่อรองราคาให้ได้สูงขึ้น

2. กลุ่มเกษตรกรที่มีการรวบรวมผลผลิตในลักษณะกลุ่ม เกษตรกรใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือคล้ายกับลักษณะแรก เพียงแต่มีระบบการจัดการผลผลิตร่วมกัน เช่น มีการรับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกร ไปอบไล่ความชื้น แล้วส่งจำหน่ายต่อไปยังโรงสีชุมชน เพื่อแปรรูปเป็นข้าวสาร จำหน่ายในนครศรีธรรมราชและพื้นที่ใกล้เคียงในชื่อ “ข้าวบ้านพ่อ” กับอีกประเภทหนึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าของข้าวในกลุ่มนาข้าวอินทรีย์ ผลิตเป็นข้าวหอมมะลิจำหน่าย

นอกจากนั้นในพื้นที่นาทรายมีลักษณะพิเศษกว่าพื้นที่อื่น ๆ ในลักษณะที่มีการรวมกลุ่มกันฟื้นฟูนาร้าง เนื่องจากเห็นว่าพื้นที่นาบางส่วนได้ถูกเปลี่ยนมือไปเป็นของคนนอก ประกอบกับ ชาวบ้านต้องซื้อข้าวรับประทานแม้ว่าจะมีที่ดินทำนาก็ตาม จึงได้เริ่มฟื้นฟูนาร้างด้วยการชักชวนเกษตรกรที่สนใจจะเข้าร่วม จากนั้นจึงมีการขอรับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนจำนวน 30,000 บาท มาจ้างไปปรับพื้นที่นาร้าง แม้ว่าพื้นที่บางส่วนจะเป็นของคนนอกพื้นที่ก็ตามแต่ก็ได้มีการตกลงขอใช้พื้นที่ และเมื่อได้ผลผลิตก็นำข้าวสารให้แทนค่าเช่าที่ดิน ใช้ภูมิปัญญาในการบำรุงดิน “ม่ายา” ผลิตข้าวสารอินทรีย์ที่เน้นรับประทานในชุมชนโดยใช้พันธุ์ข้าวท้องถิ่น ที่ผ่านการคัดเลือกสายพันธุ์ที่เหมาะสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ส่วนที่เหลือก็จำหน่าย แม้ว่าจะไม่มีการรวบรวมผลผลิตแต่ใช้กลุ่มเป็นช่องทางหาตลาดมารับการผลิข้าวอินทรีย์ และข้าวเหนียวดำส่งขายในตลาดต่างประเทศ บางส่วนมีการรวมกลุ่มกันแปรรูปเป็นข้าวเม่า ทั้งยังมีการเชื่อมโยงทรัพยากรบางส่วนจากพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร เช่น รถไถนาจากตำบลบางจาก เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วกลุ่มนาข้าวอินทรีย์บ้านนาทรายได้ถูกใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่กลุ่มหรือเกษตรกรที่สนใจทำนาข้าวอินทรีย์ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้

อย่างไรก็ตามแม้ลักษณะของการจัดการผลผลิตจะมีความแตกต่างกันแต่กลุ่มเกษตรกรทั้งสองประเภทก็มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างสม่ำเสมอ โดยที่กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านนาทรายจะทำหน้าที่เป็นแกนประสาน และคาดหวังให้เกิดการเรียนรู้ที่มุ่งไปสู่การสร้าง ความมั่นคงด้านอาหาร

กลไกการขับเคลื่อน มีคณะทำงานจำนวน 35 คน ประกอบด้วย

1. นายประยงค์ หนูบุญคง
2. นายชาติชาย สุวรรณรัตน์
3. นายสุพจน์ แก้วสังข์
4. นางจรรยา กิมพัร
5. นายสมควร พิมพ์พันธุ์
6. นายธนูเดช แพรกทอง
7. นายประยูร เส็งรักษา
8. นางกัญญา สังข์แก้ว
9. นายรุ่ง เพ็ญเพชร
10. นายอัครชาติ มีคั่ง
11. นายประสาน ศรีรัตน์
12. นายปรีชา อ้อยสั่ว
13. นายวันชาติ ยอดแก้ว
14. นายจรูญ แดงงาม
15. นายสมหมาย พันรังสี
16. นายประสิทธิ์ ช่วยไชย
17. นายมนตรี คำสง
18. นายสุรินทร์ นวลใหม่
19. นายประจวบ ค้วงหวัง
20. นายชนพล นาพั่น
21. นายสมศักดิ์ มาเพ็ง
22. นายศักดิ์นันท์ เดชเขาวลิต
23. นายนรินทร์ ศรีเพชร
24. นายพฤษชาติ แสงศรี
25. นายจรวาย พงษ์พราหม
26. นายสมาน พิทักษ์
27. นางยุพาภรณ์ ขุนคำ

28. นายสัญญา ไชยวรรณ
29. นายวีระพงษ์ สกล
30. นางพะยอม สุขันทอง
31. นายพานิชย์ ปทุมทอง
32. นางพะยอม ลำดับพัง
33. นายสมเกียรติ พรหมทอง
34. นายโชติ นวลศรีทอง
35. นางอุไรวรรณ ทองแผ่

3.5.2.2 ประเด็นวิสาหกิจส้มโอ

ได้มีการจัดเก็บข้อมูลการปลูกส้มโอในพื้นที่ตำบลเกาะทวดและตำบลคลองน้อย โดยมีรายละเอียดของข้อมูลดังนี้ชื่อ สกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ ของเจ้าของสวน จำนวนเนื้อที่ปลูก พันธุ์ที่ปลูก จำนวนต้น อายุส้มโอ ราคาที่จำหน่าย ส้มโอให้ผลผลิต/ปี รายได้เฉลี่ย/ปี ปรากฏตามตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ข้อมูลการปลูกส้มโอในพื้นที่ตำบลเกาะทวดและตำบลคลองน้อย

ทองดี					ทับทิม					รายได้
ต้น	ไร่	อายุ เฉลี่ย	ราคา เฉลี่ย	ผลผลิต	ต้น	ไร่	อายุ เฉลี่ย	ราคา เฉลี่ย	ผลผลิต	
56,563	1,821	9.53	7.938	2,053,800	4211	127	16.17	54.05	133,600	25,453,325

หมายเหตุ ข้อมูลจากเกษตรกร 198 ราย

โรคที่พบได้แก่ รากเน่า ราดำ ราขาว ฝักตายโคนเน่าแคงเกอร์ ดาวกระจาย เพลี้ยไฟ หนอนเจาะ นอกจากนี้จะมีการเก็บข้อมูลรายแปลงแล้วยังได้มีการเชื่อมโยงกับระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ และสามารถส่งเสริมให้มีการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนได้ในทั้งสองพื้นที่

กลไกการขับเคลื่อน

1. นายอำพร เชนบุญช่วย
2. นายอักรชาติ มีคั้ง
3. นายสมาน แสงวิมาน
4. นายไพรัตน์ นิ่งทับ
5. นายสมควร สีนทอง
6. นายวิจิต เทพพิชัย
7. นายจรูญ แดงขาว
8. นายสมหมาย พรรณรังสี

9. นางเรไร มณีรัตน์
10. นายสมชาย ประจง
11. นายสมนึก บัวคง

3.5.2.3 ประเด็นการวิสาหกิจมั่งคุด

1. ใช้งานประเด็น “มั่งคุดและเงาะ” เป็นตัวขับเคลื่อน บนฐานของข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) โดยกำหนดแผนปฏิบัติการให้เห็นผลการจัดการข้อมูล 10 พื้นที่ ระยะที่ 1 ภายในวันที่ 31 พฤษภาคม 2553 และนำเสนอต่อเวทีประชุมระดับจังหวัดในวันที่ 7 มิถุนายน 2553 โดยมีคณะทำงานจากโครงการความร่วมมือฯ (สกว.) ลงพื้นที่สนับสนุนการจัดการข้อมูลด้วยระบบ GIS
2. จัดตั้ง หนุนเสริม ต่อยอด โดยใช้วิสาหกิจชุมชนด้านไม้ผลที่มีอยู่เดิม เป็นฐาน เน้นวิสาหกิจไม้ผลที่มีศูนย์รวบรวม 10 ศูนย์ เป็นจุดเริ่ม มีการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนด้านไม้ผล พื้นที่ใหม่ 3 พื้นที่ คือ นาหวง เปลี่ยน และถ้ำใหญ่ ภายใน 31 พฤษภาคม 2553
3. จัดฝึกอบรมด้านบัญชีวิสาหกิจชุมชนให้วิสาหกิจชุมชนด้านไม้ผล จำนวน 15 กลุ่ม โดยร่วมกับหอการค้าจังหวัดนครศรีธรรมราช ภายในเดือนพฤษภาคม 2553 ใช้สถานที่ของสำนักงานหอการค้าจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้วิสาหกิจชุมชน และเตรียมความพร้อมด้านการบริหารบ คชก.ด้วย
4. ประสานงานด้านการตลาดรองรับผลผลิตมั่งคุด 300 ตัน และ เงาะ 200 ตัน ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ประมาณ 15 พื้นที่ เริ่มกิจกรรมการตลาดในช่วงสัปดาห์ที่ 2 ของเดือนกรกฎาคม 2553 โดยให้มีทั้งตลาดในจังหวัด ตลาดในภาคใต้ (ภูเก็ต) ตลาดในประเทศ และตลาดต่างประเทศ (เวียดนาม จีน ยุโรป อเมริกา)
5. สำหรับตลาดห้างสรรพสินค้าในส่วนกลาง และในภาคใต้นั้น ให้มีการประสานงานระหว่างธนาคาร ห้างสรรพสินค้า และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อการบริหารการเงินให้ชาวสวนได้รับเงินสดจากการจำหน่ายผลไม้ให้ห้างสรรพสินค้า โดยรับเงินสดจากธนาคาร และให้ห้างสรรพสินค้า จ่ายให้ธนาคารโดยภายหลัง ตามข้อตกลง และขอความร่วมมือจากหอการค้า นครศรีธรรมราชให้เป็นผู้ประสานงานในประเด็นนี้
6. ในระยะปานกลาง และระยะยาว ให้สมาคม(มั่งคุด)และอาสาสมัครเกษตร เป็นกลไกในการยกร่างแผนงานการพัฒนาไม้ผลรายพืช เน้น มั่งคุด เงาะ ลองกอง ทุเรียน ส้มโอ เพื่อบูรณาการกับแผนงานยุทธศาสตร์ของจังหวัด กระทรวงเกษตรฯ และนโยบายรัฐบาล โดยจัดให้มีการประชุม สมาชิกสมาคมภายในเดือนพฤษภาคม 2553
7. เชื่อมโยงบูรณาการกับโครงการ คชก. (กำลังจัดทำข้อเสนอให้รัฐบาลสนับสนุน การ

กระจายผลไม้ 4 ชนิด มังคุด เงาะ ลองกอง ทุเรียน ออกนอกพื้นที่ภาคใต้ กิโลกรัมละ 3 บาท วงเงิน ทั้งหมด 90 ล้านบาท)

8. กรณี แปลงที่ได้รับการรับรอง GAP นั้น ให้มีการพัฒนามาตรฐานของ GAP อย่างจริงจัง และให้มีการประสานงานเชิงนโยบาย ใช้ใบรับรอง GAP เป็นโอกาส และสร้างความแตกต่าง ด้านการตลาดและราคา ให้แปลงที่มี GAP ได้รับสิทธิประโยชน์จากการที่มีใบรับรอง GAP อย่างเป็นรูปธรรม

1. ให้จัดทำแผนและเริ่มกระบวนการพัฒนามังคุด เงาะ อย่างครบวงจร ทั้งด้านการผลิต การเก็บเกี่ยว การแปรรูป การตลาด อย่างครบวงจร โดยประสานงานให้จังหวัดนครศรีธรรมราช รับแผนงานการพัฒนามังคุดและเงาะอย่างครบวงจร เป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนของจังหวัด นครศรีธรรมราช โดยให้มีกิจกรรมการถอดบทเรียน พื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ ขยายผลไปสู่พื้นที่ อื่นๆในจังหวัดนครศรีธรรมราชด้วย

2. ให้แต่ละพื้นที่ประสานงานกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความร่วมมือใน การพัฒนาการผลิต การแปรรูป การตลาด ไม้ผลอย่างเป็นระบบในระยะยาว

กลไกการขับเคลื่อน

1. นายนิพนธ์ ภูรัตนพันธ์
2. นายสอด จิตสำรวย
3. นางประทุม พันสนิท
4. นายสาร ยอดพิจิตร
5. นายประคอง ฤทธิรงค์
6. นายมณฑล ธารพร
7. นายอำนาจ ยิ่งยง
8. นางสาวจินดา อินทรา
9. สดท.นิคม ทองสวัสดิ์
10. นายแคล้ว สุกถื้อ
11. นายประสิทธิ์ มีคำ
12. นายนิเวศ สมจิตร
13. นายสมบูรณ์ คงอิม
14. นายอร่าม งามประดิษฐ์
15. นายเจริญ เฟื่องพงศ์
16. นายวิรัตน์ ตรีโชติ
17. นายเจริญ หนูแดง
18. นายสุนทร กุหลาบวรรณ

19. นายโชคดี ศิริรัตน์
20. นายวิฑูรย์ อินทรมณี
21. นางราตรี ดับโสก
22. นางสาวอาภรณ์ ชัยรงค์
23. นางสุริภรณ์ สุทธิพันธ์
24. นางนงลักษณ์ ภูสุมาศ
25. นายสุขุม สุขวิไล
26. นายทรงศักดิ์ แจ่มอัมพร
27. นายประเสริฐ แก้วแก้ว
28. นายไกรวรรณ อัครกุล
29. นายดิเรก ทองเกลี้ยง
30. นายชัยยง วรวงษ์
31. นายทวี วิริยฑูรย์
32. นายบุญโชค สุขบำเพ็ญ
33. นายพดุงศักดิ์ ดวงฤทธิ์
34. นายจิรศักดิ์ รักษ์บัวทอง
35. นายนรินทร์ ทิชนพวงศ์
36. นายบุญเลิศ เฟื่องสวัสดิ์
37. นายอัครชาติ มีคั้ง
38. นายสุวรรณ ประทุมสุวรรณ
39. นายสมศักดิ์ รักขามั่น
40. นายชำนาญ คำนวน
41. นางศุภลักษณ์ คำปล้อง
42. นายสนธยา ชำนะ
43. นายวสันต์ อนุกุล
44. นายวงศ์จักร โอวารินทร์
45. นายบัณฑิต แก้วรัตน์
46. นางภัทรชาพร บุญภิบาล
47. นายจำนง เกราะแก้ว
48. นายอวยชัย หงส์ทอง
49. นางปราณี คงมาก
50. นายปราโมทย์ ช่วยบุญชู

51. นายสาโรช แก้วบัณฑิตย์
52. นางสาวปารณีย์ อาริษล
53. นางสาวชาปีอา ยุทธศาสตร์
54. นางสาวพรรณิ แสงสุชล
55. นางสาวนัตติมา อังรัตนกร
56. นายมนตรี อิศระไกรสิง
57. นายเจริญ โมราศิลป์
58. นายณรงค์ คงมาก
59. นายสง่า ทองคำ

3.5.2.4 ประเด็นการจัดการน้ำ

ประเด็นการจัดการน้ำมีลักษณะของการขับเคลื่อนงาน 2 ลักษณะ ได้แก่

1 การขับเคลื่อนผ่านโครงการวิจัยการบริหารจัดการน้ำ

เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ในพื้นที่ ตำบลท่าดี ตำบลท่าซึก และตำบลบางจาก มุ่งเน้นให้เกิดได้ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการตัดสินใจ เกิดกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice) เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน และได้แผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและแผนฟื้นฟูทรัพยากรน้ำชุมชน

มีกระบวนการที่สำคัญดังนี้

1.การศึกษาข้อมูลน้ำ

-เก็บตัวอย่างทุกครัวเรือน/หน่วยงานราชการในพื้นที่ ประปาหมู่บ้าน
ลำคลอง ลำบาง เหมืองน้ำ

2. อุปกรณ์และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

- เครื่อง GPS ยี่ห้อ Garmin รุ่น Etrex จำนวน 4 เครื่อง
- คอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง
- แบบสอบถาม

3. การเก็บข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์

- ข้อมูลกับอุปกรณ์บอกพิกัด (GPS) แบบจุดและเส้น
- แบบสอบถามข้อมูลน้ำในแต่ละหมู่บ้าน

4. การนำข้อมูลน้ำมาทำแผนข้อมูลการจัดการน้ำ

5. การศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจในแต่ละหมู่บ้าน

- จัดประชุมร่วมกันระหว่างทีมวิจัยมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์และทีมวิจัยชุมชนตำบล และวางแผนการศึกษาวิจัยโครงการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ซึ่งดำเนินการดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคงของตำบล (จำนวน 25 ท่าน)
2. จัดทำโครงการพัฒนาระบบการวางแผนจัดการทรัพยากรน้ำตำบล
3. ส่งเจ้าหน้าที่อบต.จัดอบรมทีมการเก็บรวบรวมข้อมูลกับอุปกรณ์บอกพิกัด(GPS)

ภาคสนามกับทางมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

- คณะกรรมการบริหารฯ ได้จัดทำแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้น้ำในพื้นที่
- คณะกรรมการบริหารฯ ได้ดำเนินการจัดหาทีมวิจัยชุมชน/หมู่บ้านแล้วแต่จำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน

- ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในการจัดเก็บข้อมูลฯ
- การดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ได้แบ่งออกเป็น 2 แนวทาง ดังนี้
 - ทีมวิจัยชุมชนลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลแต่ละหมู่บ้าน
 - ทีมงานภาคสนาม(จนท.อบต.)จัดเก็บข้อมูล GPS

• ประชุมทีมวิจัยชุมชนแต่ละหมู่บ้านและได้อธิบายวิธีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้น้ำในพื้นที่เป้าหมาย

- ประสานกับทางทะเบียนราษฎร์อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช เพื่อขอข้อมูลครัวเรือนประกอบกับการจัดเก็บพิกัด

- ดำเนินการส่งมอบเอกสารฯและทีมวิจัยชุมชนลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลและนำส่งเอกสารทุกวันศุกร์ในแต่ละสัปดาห์

- ทีมภาคสนามเก็บข้อมูลกับเครื่อง GPS ลงพื้นที่ โดยแบ่งทีมละๆ 2 คน โดยใช้เครื่อง 1 คน จดพิกัด 1 คน

- นำข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บแบบสอบถามมาใส่ในโปรแกรมที่ทางวลัยลักษณ์ทำไว้ให้
- นำข้อมูลจากเครื่องGPSที่จัดเก็บในแต่ละพื้นที่เก็บลงเครื่องคอมพิวเตอร์ กับโปรแกรมDNR Garmin

2 การขับเคลื่อนผ่านกระบวนการจัดการน้ำโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

มุ่งเน้นการจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของกลุ่มน้ำ ปากพนัง มีจุดมุ่งเน้นการดำเนินงานตามขั้นตอนการจัดทำแผนในเชิงบูรณาการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ มีขั้นตอนดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจข้อมูลปัญหา และความต้องการในระดับหมู่บ้าน
- ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำแผนทรัพยากรน้ำในระดับตำบล
- ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำแผนทรัพยากรน้ำในระดับอำเภอ

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนทรัพยากรน้ำในระดับจังหวัด/ลุ่มน้ำสาขา

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำแผนทรัพยากรน้ำในระดับคณะทำงานด้านแผน

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจข้อมูลปัญหา และความต้องการในระดับหมู่บ้าน

เป็นการจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับหมู่บ้าน ผู้ดำเนินการคือ ผู้แทนประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน โดยจะต้องดำเนินการคือ

1. จัดทำข้อมูลสภาพปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ แนวทางแก้ไข และความต้องการในพื้นที่
2. นำเสนอคณะทำงานลุ่มระดับตำบล

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับตำบล

เป็นการจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับตำบล ผู้ดำเนินการคือคณะทำงานลุ่มน้ำระดับตำบล โดยจะต้องดำเนินการคือ

1. รวบรวมข้อมูลของหมู่บ้าน และประมวลวิเคราะห์ความเป็นได้ของแผนงาน / โครงการที่มาจากหมู่บ้าน และจัดทำเป็นแผนลุ่มน้ำระดับตำบล
2. จัดทำแบบแผนงาน / โครงการ โดยเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วน ก่อน – หลัง ตามแบบฟอร์ม
3. นำเสนอคณะทำงานลุ่มน้ำระดับอำเภอ ประกอบด้วย รายละเอียดโครงการ แบบฟอร์มตำบล และเกณฑ์ / แนวทางการจัดลำดับความสำคัญ

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับอำเภอ ผู้ดำเนินการคือคณะทำงานลุ่มน้ำระดับอำเภอ โดยจะต้องดำเนินการคือ

2. รวบรวมข้อมูล แผนงาน / โครงการจากคณะทำงานระดับตำบลและแผนงาน / โครงการของหน่วยงาน
3. วิเคราะห์ แผนงาน / โครงการ ของระดับตำบล โดยพิจารณาว่าแผนงาน / โครงการดังกล่าวมีความพร้อมที่จะขอรับการจัดสรรงบประมาณ และจัดทำเป็นแผนของอำเภอ
4. นำเสนอคณะทำงานลุ่มน้ำระดับจังหวัด / ลุ่มน้ำสาขา ประกอบด้วย รายละเอียดโครงการแบบฟอร์ม อำเภอ และเกณฑ์ / แนวทางการจัดลำดับความสำคัญ

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับจังหวัด / ลุ่มน้ำสาขา

เป็นการจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับจังหวัด / ลุ่มน้ำสาขา ผู้ดำเนินการคือคณะทำงานลุ่มน้ำระดับจังหวัด / ลุ่มน้ำสาขา โดยจะต้องดำเนินการ ดังนี้

4.1 กรณีคณะทำงานลุ่มน้ำระดับจังหวัด

4.1.1 ก่อนการจัดทำแผนปฏิบัติประจำปี

- พิจารณาวិสัยทัศน์ กรอบยุทธศาสตร์ ของลุ่มจังหวัด และลุ่มน้ำเพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางในการจัดทำแผนทรัพยากรน้ำ

- แจ้างแนวทางดังกล่าวให้คณะทำงานลุ่มน้ำระดับอำเภอ / ตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัดทราบ

4.1.2 รวบรวมแผนงาน / โครงการ จากคณะทำงานลุ่มน้ำระดับอำเภอ

4.1.3 วิเคราะห์แผนงาน / โครงการ ของระดับอำเภอ โดยพิจารณาจากภาพรวมของแผนงาน ดูความพร้อม ความจำเป็นเร่งด่วนที่จะแก้ไขปัญหา และจัดทำแผนงาน / โครงการของจังหวัด

4.1.4 นำเสนอคณะทำงานด้านแผน ประกอบด้วย รายละเอียดโครงการแบบฟอร์ม จังหวัด / ลุ่มน้ำสาขา และเกณฑ์ / แนวทางการจัดลำดับความสำคัญ

4.2 กรณีคณะทำงานระดับลุ่มน้ำสาขา

4.2.1 รวบรวมแผนงาน / โครงการ ของคณะทำงานลุ่มน้ำระดับอำเภอ

4.2.2 วิเคราะห์แผนงาน / โครงการ ของคณะทำงานลุ่มน้ำระดับอำเภอ โดยพิจารณาในภาพรวม ของแผนงาน / โครงการที่มาจากอำเภอ ความจำเป็นเร่งด่วนที่จะแก้ไขปัญหา และจัดทำเป็นแผนงาน / โครงการของลุ่มน้ำ

4.2.3 นำเสนอคณะทำงานด้านแผน ประกอบด้วย รายละเอียดของโครงการ

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับคณะทำงานวิชาการด้านแผนฯ

เป็นการจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับคณะทำงานวิชาการด้านแผนฯ ผู้ดำเนินการคือคณะทำงานวิชาการด้านแผนฯ โดยจะต้องดำเนินการ ดังนี้

5.1 ก่อนการจัดทำแผนปฏิบัติประจำปี พิจารณาวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของลุ่มน้ำที่มีประกอบด้วยข้อมูล ความพร้อมของทรัพยากร สภาพปัญหา พร้อมทั้งแจ้งให้คณะทำงานระดับต่างๆ รับทราบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติประจำปี

5.2 ระหว่างการจัดทำแผนปฏิบัติประจำปี

5.2.1 รวบรวมแผนงาน / โครงการของคณะทำงานลุ่มน้ำสาขา หรือคณะทำงานลุ่มน้ำระดับจังหวัด

5.2.2 วิเคราะห์แผนงาน / โครงการของคณะทำงานลุ่มน้ำสาขา หรือคณะทำงานลุ่มน้ำระดับจังหวัด โดยเรียงโครงการตามความเหมาะสม เร่งด่วนของสภาพปัญหา และวิเคราะห์ผลกระทบของแผนงาน / โครงการ

5.2.3 จัดทำแผนงบประมาณในเชิงบูรณาการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบของจังหวัด เสนอเลขานุการคณะอนุกรรมการลุ่มน้ำ โดยสรุปเป็นแผนงาน / โครงการของลุ่มน้ำ ตามแบบฟอร์มลุ่มน้ำ

5.2.4 นำเสนอคณะอนุกรรมการลุ่มน้ำ ประกอบด้วย รายละเอียดโครงการแบบฟอร์มลุ่มน้ำ และเกณฑ์ / แนวทางการจัดลำดับความสำคัญ

อย่างไรก็ตามขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินงานในขั้นตอนของการทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับตำบล

กลไกการขับเคลื่อน

1. คุณคนพัฒน์ ทองคำ
2. คุณลิ้นจี่ ภาชนะกาญจน์
3. คุณยุพาวดี เอียดแก้ว
4. คุณสุภาพ ทองพร้อม
5. คุณจุฑามาศ ปานสีไหม
6. คุณสวาท จันทสุรางค์
7. คุณภูสิต จิตสมพงศ์
8. คุณสายัณห์ วรรณทอง
9. คุณแพรว รัตนกระจำ
10. คุณสกล วัฒนสมัย
11. คุณประสาน ศรีรัตน์
12. คุณอัมพนันท์ มงคลกฤษ์
13. คุณสุรศักดิ์ จันทรรอด
14. คุณสัญญาชัย สมมั่ง
15. คุณสุวรรณ จอมส่อง
16. คุณจวนส่งเสริม
17. คุณธีรยุทธ์ ชูจร
18. คุณพงษ์เพชร เพ็ชรรัตน์
19. คุณณรงค์ สมกาญจน์ดา
20. คุณประยูร ไฟทอง
21. คุณสมล อักษรพาที
22. คุณฉลาด จินพล
23. คุณมนต์ชัย ศิริโรจน์
24. คุณกิตติศักดิ์ คงเกิด
25. คุณสุชาติ อักษรนำ
26. คุณกำพล เสริมสมบูรณ์
27. คุณแสวง ไคย
28. คุณชัยยศ สดามัน
29. คุณเชาวลิต หลีกกันชะ

30. คุณสุรินทร์ สตามัน
31. คุณบุญเลิศ พานทอง
32. คุณสรายุทธ วงศ์เจริญ
33. คุณสมคิด อิตกี
34. คุณปราโมทย์ แสนเสนา
35. คุณนภนา อากาศโชติ
36. คุณสุชาติ โจมขุนพงศ์
37. คุณนิกร ภูมิกรานต์
38. คุณโชติ นวลศรีทอง
39. คุณสมเกียรติ พรหมทอง
40. คุณสมปราชญ์ บุญรอดชู
41. คุณนิเวศ สิงคิพงศ์
42. คุณสมยศ นาครัตน์
43. คุณอภิญญา สอนจิตร
44. คุณขวัญตา เชื้อวชาญ
45. คุณประวัติ ยอดผกา
46. คุณวรรณ ปาณะศรี
47. คุณยุพิน เขาวนิตย์
48. คุณเสริมชัย แก้วชวน
49. คุณจิโรจน์ บุญล่อง
50. คุณเข้มชาติ ตระบันพฤกษ์
51. คุณกฤษณะ คุณกิ่ง
52. คุณเชิดพันธ์ สว่างวงศ์
53. คุณชั้น ลำยอง
54. คุณทรงธรรม กรรรมโชติ
55. คุณเสริมวิทย์ ยอดไสว
56. คุณวิภา ธารพระจันทร์
57. คุณอุดม โอแสงใส
58. คุณชาญยุทธ์ ชุมพันธ์

3.5.2.5 ประเด็นการแก้ปัญหาที่ดิน

การดำเนินงานแก้ปัญหาที่ดินมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินอย่างเป็นรูปธรรม สามารถดำเนินการได้รวดเร็ว กว้างขวางบรรลุตามนโยบายการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจน เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาที่ดินทำกินโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ชุมชน ท้องถิ่นและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่ดินที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านต่างๆของชุมชนท้องถิ่น มีการจัดชุมชน การทำกิน การฟื้นฟูวิถีชีวิต ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อให้ มีระบบข้อมูลที่ดินที่ระดับพื้นที่ที่ชัดเจนเปิดเผย ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึง และนำไปสู่การพัฒนาอื่นต่อไป

แนวทางสำคัญในการดำเนินการ

1. ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง เช่นพื้นที่ระดับอำเภอ นำข้อมูลทั้งในส่วนของ demand และ supply มาพิจารณาร่วมกัน มีการจัดกลไกการทำงานร่วมกันโดยนายอำเภอเป็นประธาน คณะทำงานประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แคนนำเครือข่ายชุมชน อบต. กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน

2. เปิดพื้นที่ให้ชุมชน ท้องถิ่น และคนจนที่ส่วนร่วมในการจัดทำข้อมูล ใช้ข้อมูล ในการวางแผนการแก้ปัญหา วางหลักเกณฑ์ และกลั่นกรองคนจน เป็นส่วนหนึ่งของกลไกการทำงานร่วมกันโดยมีการแต่งตั้งที่ชัดเจน

3. หน่วยงานส่วนกลางมีบทบาทในการสนับสนุนข้อมูล แผนที่ พัฒนาความสามารถของทีมงานระดับอำเภอและชุมชนในการใช้ข้อมูล

4. คณะอนุกรรมการส่วนกลางที่มีองค์ประกอบจากหลายฝ่าย มีบทบาทในการช่วยคลี่คลายปัญหาข้อติดขัดที่ไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับพื้นที่ พัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาโดยเรียนรู้จากรูปธรรมจากพื้นที่ นำไปสู่การแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลเสาเกา ตำบลคอนตะโก ตำบลโมคลาน ตำบลโพธิ์ทอง ตำบลควนชะลิก ตำบลเคร็ง ตำบลขอนหาด ตำบลช้างซ้าย ตำบลกำโลน ตำบลลานสกา ตำบลเขาแก้ว ตำบลสวนหลวง ตำบลเสาธง ตำบลนาหมอนบุญ ตำบลสามตำบล ตำบลท่าพญา ตำบลขนานนา ตำบลวังหิน ตำบลหินตก ตำบลทางพูน ตำบลบ้านตุล ตำบลร่อนพิบูลย์

ผลการดำเนินงาน

ผู้ประสบปัญหาได้มีการรวมตัวเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา โดยเบื้องต้นจัดตั้งกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาด้านที่ดิน มีการสำรวจข้อมูลด้านที่ดินในเชิงลึก มีเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้เดือดร้อน จัดทำแผนที่ทำมือ แผนที่ GIS มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำการรังวัดแนวเขตแยกที่ดินทำกิน กับที่ดินเพื่อการอนุรักษ์ เช่น ป่าชุมชน หนองน้ำ ห้วยเลี้ยงสัตว์ และพิสูจน์สิทธิ์ เพื่อร่วมกันวางแผน การจัดการที่ดินให้สอดคล้อง กับแผนการพัฒนาของชุมชน

การแก้ไขปัญหา สามารถทำได้เฉพาะบางพื้นที่ ที่มีความพร้อม ตามขีดความสามารถของแต่ละพื้นที่ และบางพื้นที่ที่สามารถแก้ไขได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เดือดร้อน หรือกำหนดแนวทางการป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐได้อย่างเป็นรูปธรรม กลุ่มแก้ปัญหาที่ดินจึงได้รวมตัวกัน เพื่อเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการแก้ปัญหาที่ดิน ภายใต้ชื่อคณะทำงานแก้ปัญหาที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ขับเคลื่อนใน ศูนย์ประสานงานเครือข่ายองค์กรชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำไปสู่การสร้างความร่วมมือให้เกิดการทำงานร่วมกัน จากหลากหลายภาคส่วน ประสานให้เกิดแนวทางที่สามารถแก้ปัญหาให้ตรงจุด ครอบคลุมทุกมิติ และทุกพื้นที่ใน จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 24 ข้อมูลพื้นที่ประสบปัญหากรณีพิพาทเรื่องการบุกรุกที่ดิน

ตำบล	หมู่ที่	ผู้ประสบปัญหา(ครัวเรือน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประเภทที่ดิน
ตำบลหัวตะพาน	1,3	65	520	พื้นที่ป่าสงวน
ตำบลเสาภา	2,7,12	110	1,320	พื้นที่ป่าชุมชน
ตำบลลิขิต	2,3,5	360	3,240	พื้นที่สาธารณะประโยชน์
ตำบลทุ่งไเส	7,11	350	3500	พื้นที่เอกชน
ตำบลเทพราช	2,5	15	150	พื้นที่ราชพัสดุ
ดอนตะโก	4,6	58	150	พื้นที่ป่าสงวน
ตำบลโมคลาน	5,8	60	360	พื้นที่ป่าสงวน
ตำบลโพธิ์ทอง	3,4	78	468	พื้นที่ป่าสงวน
ตำบลควนชะลิก	3,7	80	640	พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า
ตำบลแหลม	4,7	40	358	พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า
ตำบลศรีง	4,11	36	256	พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า
ตำบลละอาย	5,7	36	160	พื้นที่ป่าสงวน
ตำบลกำโลน	9,10	34	270	พื้นที่อุทยาน
ตำบลท่าดี	6	18	144	พื้นที่อุทยาน
ตำบลลานสกา	3,4	48	360	พื้นที่อุทยาน
ตำบลเขาแก้ว	2,5	27	243	พื้นที่อุทยาน
ด.ทางพูน	3,4,6	300	100	พื้นที่สาธารณะประโยชน์
ตำบลสวนหลวง	ม2,5	25	175	พื้นที่สาธารณะประโยชน์
ตำบลเสาธง	ม3,8	38	266	พื้นที่สาธารณะประโยชน์

บทที่ 4

ข้อค้นพบ

ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานโครงการความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีข้อค้นพบที่สำคัญ ดังนี้

4.1 ด้านกลไกการทำงาน

4.1.1 การกำหนดโครงสร้างคณะทำงาน ที่กำหนดให้มีตำแหน่งผู้ประสานการเรียนรู้ประจำกลุ่มอำเภอ เป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการทำงานระดับพื้นที่ มีหลักคิดที่สำคัญคือ ต้องการให้มีคนรุ่นใหม่ที่มีจิตใจอาสาเข้ามาเรียนรู้และทำงานพัฒนา ที่มีลักษณะเป็นกิ่งอาสาถึงเจ้าหน้าที่ประจำ โดยได้กำหนดให้มีค่าตอบแทนและค่าประสานงานเป็นรายเดือน ซึ่งมีกระบวนการในการคัดเลือกบุคคลเข้ามารับตำแหน่งนี้ผ่านการเปิดรับสมัคร การสอบคัดเลือก จากนั้นมีกระบวนการอบรมให้ความรู้เรื่องโครงการ หลักคิดการพัฒนา รวมทั้งภารกิจที่ต้องรับผิดชอบ และมอบให้รับผิดชอบงานในพื้นที่ประมาณคนละ 15 พื้นที่ มีกระบวนการติดตามงานโดยการประชุมประจำเดือนทุก ๆ เดือน เมื่อการดำเนินงานผ่านไป 6 เดือนมีการประเมินผลพบว่าผู้ประสานการเรียนรู้ประจำกลุ่มอำเภอไม่สามารถดำเนินงานตามภารกิจให้บรรลุเป้าหมายได้ สาเหตุสำคัญคือการไม่ให้ความสำคัญต่อกลไกการทำงานหลัก(ทีมยุทธศาสตร์ภาคประชาชน) ทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากกลไกดังกล่าว และการติดตามงานในพื้นที่ยังมุ่งเน้นไปที่การติดตามผลผลิตของงานมากเกินไปจนหลงลืมการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ ดังนั้นจึงมีการประเมินว่าหากภารกิจสำคัญนี้ยังไม่เปลี่ยนแปลง ผู้รับผิดชอบโอกาสที่งานจะประสบความสำเร็จเป็นไปได้น้อย ในที่สุดจึงมีมติให้ยกเลิกตำแหน่งผู้ประสานการเรียนรู้ประจำกลุ่มอำเภอ และให้ภารกิจดังกล่าวเป็นของทีมยุทธศาสตร์เช่นเดิม ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการคัดเลือกคนเข้าทำงาน กระบวนการให้การเรียนรู้เพียงระยะเวลาอันสั้น แล้วมอบหมายภารกิจสำคัญให้ดำเนินการ ต้องมีการทบทวน

4.1.2 บทเรียนอีกประการหนึ่งซึ่งเป็นข้อเขียนที่นายณรงค์ คงมาก ได้วิเคราะห์ไว้ คณะทำงานโครงการความร่วมมือฯจังหวัดนครศรีธรรมราช และคณะทำงานจังหวัดภายใต้ศูนย์ประสานงานเครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัด ที่ได้รับการสนับสนุนโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นคณะทำงานชุดเดียวกัน จึงมีบริบทของงานมาเกี่ยวข้อง และส่งผลกระทบกันและกันหลายด้าน ในช่วงแรกของโครงการความร่วมมือฯ หรือช่วง 6 เดือนแรก ด้านมิติความสัมพันธ์ของคณะบุคคลที่ทำงานในศูนย์ประสานงาน (พอช.) และโครงการความร่วมมือฯ (สกว.) ซึ่งเป็นคณะบุคคล ชุดเดียวกัน อยู่ในระดับดี ได้ชื่อว่าเป็นต้นแบบของการจัดการกลไกจังหวัด ในขบวนของ พอช. เลข

ทีเดียว จึงสามารถบูรณาการงานกันได้ ร่วมกันขับเคลื่อนงานได้ดี แต่ในช่วง 6 เดือนหลัง ความสัมพันธ์ของคณะบุคคลในขบวนภาคประชาชนของจังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่ราบรื่น จึงส่งผลต่อการดำเนินงานของโครงการความร่วมมือฯ ด้วย คณะทำงาน 4 คน ที่เป็นผู้ประสานการเรียนรู้ระดับโซนอำเภอ ต้องยกเลิกการจ้างไปด้วย ในขณะที่คณะทำงานที่เป็นผู้แทนจากพื้นที่ตำบล ไม่ได้มีส่วนร่วมและขึ้นมาร่วมตัดสินใจ ในกลไกของคณะทำงานจังหวัด ตามเป้าหมายที่วางไว้

อย่างไรก็ตาม ในช่วงเดือนมีนาคม – เมษายน 2553 ประธานร่วมโครงการความร่วมมือฯ และผู้ประสานงานจังหวัด ได้หารือปรับทิศทางการดำเนินงานโครงการใหม่ และนำข้อสรุปไปหารือกับคณะยุทธศาสตร์จังหวัด ได้ข้อสรุปเรื่องการดำเนินงานของโครงการความร่วมมือฯ ในโค้งสุดท้าย ใหม่ โดยมีข้อสรุป คือ กลับกรองพื้นที่ใหม่ โดยใช้ผลผลิตของงานพื้นที่ตำบล และงานประเด็นยุทธศาสตร์ เป็นเกณฑ์ในการคัดกรองพื้นที่ ซึ่งสรุปแผนงานได้ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 แผนงานบริหารขบวนกลไกจังหวัด คัดสรรคณะบุคคล จากตำบลที่ผ่านการคัดกรองงาน 9 ตามเกณฑ์ ในมิติต่างๆ เช่น มีคณะบุคคลที่ชัดเจนในตำบลขับเคลื่อนงาน มีระบบสารสนเทศตำบลที่ได้รับการพัฒนา มีงานเชิงประเด็นยุทธศาสตร์ มีการทำบัญชีครัวเรือนตามข้อกำหนดของโครงการฯ และคณะบุคคลจากงานเชิงประเด็น มาร่วมกัน ส่วนกลไกคณะกรรมการบริหารโครงการฯ ให้คงไว้ในรูปแบบเดิม โดยกำหนดวงเงินงบประมาณ เพื่อสนับสนุนแผนงานนี้ไว้อย่างชัดเจน

ประการที่ 2 แผนงานการสนับสนุนการทำบัญชีครัวเรือนและสารสนเทศตำบล จากเกณฑ์การคัดสรรตำบลที่ตกลงกัน สรุปว่าได้พื้นที่ตำบลที่โครงการความร่วมมือฯ จะดำเนินงานในเชิงพื้นที่ครบถ้วน จำนวน 28 ตำบล ซึ่งในพื้นที่ 28 ตำบลนี้ จะมีผลผลิตที่ต้องได้ในช่วงโค้งสุดท้าย คือ การพัฒนาระบบการทำบัญชีครัวเรือน และการพัฒนาระบบสารสนเทศตำบล โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เป็นฐานของการจัดการข้อมูลเชิงพื้นที่ทุกตำบล

ประการที่ 3 แผนงานพัฒนางานเชิงประเด็น โดยต่อยอดจากงานประเด็นที่ได้วางรากฐานไว้แล้วในโครงการฯ ระยะที่ 1 ได้แก่ ประเด็นทรัพยากร ประเด็นเกษตรทางเลือก ประเด็นวิสาหกิจชุมชน นาข้าวและโรงสี ประเด็นวิสาหกิจชุมชนไม้ผล ประเด็นที่ดิน ประเด็นพลังงาน ประเด็นน้ำ เป็นต้น โดยใช้ฐานขบวนชุมชนจาก 28 ตำบล และนอกเหนือจาก 28 ตำบล ก็ได้ ที่มีเครือข่ายของงานเชิงประเด็นชัดเจน เช่น ตำบลเปลี่ยน อำเภอสิชล ไม่อยู่ในพื้นที่เป้าหมาย 28 ตำบล แต่มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านไม้ผล จำนวน 1 กลุ่ม สมาชิก 14 คน เข้าร่วมเครือข่ายด้วย

ทั้ง 3 แผนงานดังกล่าว มีการกำหนด คณะบุคคลที่เป็นผู้นำชุมชน จากคณะทำงานจังหวัด และจากคณะทำงานตำบล ร่วมรับผิดชอบ และกำหนดกรอบวงงบประมาณสนับสนุนอย่างชัดเจนทุกแผนงาน และทุกประเด็น

โดยสรุป จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปรับโครงสร้างการทำงาน “ในระหว่างทาง” เมื่อพบว่าเกิดข้อขัดข้องติดขัด ไม่ปล่อยให้เกิดปัญหาเรื้อรัง จนสายเกิน

4.2 ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้

4.2.1 การที่คณะทำงานโครงการความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ของส่วนราชการ ทำให้หน่วยงานราชการบางหน่วยงาน ปรับเปลี่ยนรูปแบบการประชุม การสัมมนา ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากขึ้น เช่น พมจ. ในคณะทำงานด้านสวัสดิการ ที่ทำการปกครองจังหวัด ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่คณะกรรมการหมู่บ้าน ของโรงเรียนนักปกครองท้องถิ่น สำนักงานแรงงาน จังหวัดที่ทำงานกับแรงงานอาสา เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วการติดตามประเมินผลโครงการสำคัญเช่น โครงการชุมชนพอเพียง ก็ปรับเปลี่ยนรูปแบบการประเมินเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากขึ้น

4.2.2 นอกจากส่วนราชการแล้ว ภาคประชาชนเองก็เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด คือ การให้ความสำคัญกับการศึกษา ค้นคว้าข้อมูล ก่อนการประชุม หรือก่อนการวางแผนดำเนินกิจกรรม ส่งผลให้การออกแบบแนวทางการทำงาน การติดตาม และการรายงานผลการปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนั้นแล้วการประชุมได้ปรับเปลี่ยนจากการแต่เดิมที่เน้นเฉพาะติดตาม ผลผลิตของงาน การติดตามผลด้านเอกสาร มาเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัจจัย เงื่อนไข ที่ทำให้งาน ประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลว การให้โอกาสพื้นที่ต้นแบบมานำเสนอผลงานและเปิดโอกาสให้ แลกเปลี่ยนซักถาม เป็นต้น

4.3 ด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือน

4.3.1. จุดเริ่มต้นของการทำบัญชีครัวเรือน สามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะคือ ประการแรกการ เริ่มต้นจากตัวเอง กลุ่มคนที่เริ่มต้นจากการทำบัญชีด้วยตัวเองส่วนใหญ่จะเกิดจากความต้องการรู้ว่า รายรับรายจ่ายของตนเป็นอย่างไร จากนั้นนำมาวิเคราะห์และบริหารจัดการด้านการเงินของครัวเรือน กลุ่มที่เริ่มต้นจากตัวเองมีความน่าสนใจคือ สามารถเรียนรู้และปรับตัวเองได้ทันการณ์ ทั้งยังสามารถ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่จะนำเอากระบวนการต่าง ๆ มาปรับเปลี่ยนตัวเอง ตัวอย่าง ครัวเรือนของแกน นำ เธอเล่าว่า สามียของเธอเป็นข้าราชการตำรวจและเสียชีวิตลง รายได้หลักของครอบครัวมาจาก เงินเดือนของสามี เมื่อสามีเสียชีวิตลงรายได้หลักก็สูญหายไป แต่เธอยังโชคดีที่สามีพอจะทิ้งเงินจาก สวัสดิการข้าราชการไว้ให้เธอใช้เป็นทุนในการดำเนินชีวิต เธอจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการเรื่องการเงิน ให้เพียงพอต่อภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และการส่งเสียให้ลูกต้องเรียนหนังสือ กับอีกกรณีหนึ่งคือ เดิมเป็นทำงานรับจ้างในเมืองมีหน้าที่ทำบัญชี จึงรู้ว่าบัญชีมีความสำคัญในการประเมินกิจการ ใน ปัจจุบันให้มีการปรับตัวได้ทันและสามารถทำนาขอยอดได้ เธอจึงนำวิธีคิดเรื่องการทำบัญชีมาใช้ใน ครัวเรือน ประการที่สอง การเริ่มต้นจากการกระตุ้นของบุคคลภายนอก ทั้งจากเพื่อนบ้านที่เคยมี ประสบการณ์การทำบัญชีครัวเรือน การกระตุ้นจากหน่วยงานเช่น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ องค์การ บริหารส่วนตำบล รวมทั้งโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจนการพัฒนาสังคมและสุข

ภาวะ หรือแม้แต่การกระตุ้นโดยเงื่อนไขให้การสนับสนุนโดยเฉพาะในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ที่มีโครงการปรับเปลี่ยนอาชีพเกษตรกร โดยกำหนดเงื่อนไขว่าผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีการบันทึกบัญชีครัวเรือน หรือการให้เงินกู้ของสหกรณ์การเกษตรบางแห่งกำหนดเงื่อนไขว่าผู้ขอู้ต้องนำบัญชีครัวเรือนมาแสดง เป็นต้น

4.3.2 ลักษณะการบันทึกบัญชีครัวเรือน มีหลากหลายรูปแบบ บางครัวเรือนบันทึกเป็นรายวัน แล้วประมวลผลเป็นรายวัน บางครัวเรือนบันทึกเป็นรายวันแล้วประมวลผลเป็นรายสัปดาห์และหรือเป็นรายเดือน บางครัวเรือนบันทึกเฉพาะรายการที่ตนสนใจเป็นพิเศษเช่นค่าเล่าเรียนลูก ค่าบุหรี่ ค่าเหล้า ค่ายารักษาโรค หรือบางครัวเรือนบันทึกในลักษณะของบัญชีการประกอบอาชีพ ที่เน้นบันทึกต้นทุนการผลิต รายได้จากการผลิต

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ การบันทึกบัญชีลงในแบบของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจนการพัฒนาสังคมและสภาวะ รวมทั้งการบันทึกลงในสมุดบันทึกทั่ว ๆ ไป

4.3.3 กระบวนการเรียนรู้จากบัญชีครัวเรือน มีทั้งการเรียนรู้เชิงปัจเจก คือ บันทึกเองเรียนรู้เอง ผู้จดบันทึกส่วนใหญ่จะเรียนรู้และวิเคราะห์ตนเองในขั้นของการบันทึกบัญชี และการสรุปยอด โดยมีการเปรียบเทียบรายรับ รายจ่าย และพิจารณาว่ารายจ่ายหมวดใดสามารถจัดการได้ การจะแสวงหาวิธีลดรายจ่าย เช่น การเลิกบุหรื การปลูกผักสวนครัว การลดซื้อของที่ไม่จำเป็น ในขณะที่บางพื้นที่มีครูบัญชีครัวเรือนอาสา แกนนำ หรือหน่วยงานเข้าไปจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ในลักษณะกลุ่ม ถือเป็นการยกระดับการเรียนรู้ เช่น ในกรณีตำบลท้องถื่นเจ็ก ครัวเรือนที่บันทึกบัญชีครัวเรือนจะมาพบปะกันเพื่อสรุปบัญชี และแลกเปลี่ยนถึงแนวทางที่จะลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ โดยมีกิจกรรมของกลุ่มรองรับ เช่น การอบรมผลิตผลิตภัณฑ์ทดแทน น้ำยาอเนกประสงค์ แชมพู การผลิตน้ำหมัก ชวภาพ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น อีกกรณีหนึ่งที่ตำบลกะปาง องค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นเจ้าภาพในการส่งเสริมให้ประชาชนทำบัญชีครัวเรือน และมีการจัดเวทีเรียนรู้ทุกวันที่ 28 ของเดือน เพื่อกำหนดเป็นแผนการจัดการครัวเรือน การติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผน รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมอาชีพหรือ กิจกรรมเพื่อลดรายจ่าย เช่น โครงการนำดื่มชุมชน โครงการเพาะเห็ด โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น การเรียนรู้ดังกล่าวนอกจากจะทำให้ครัวเรือนได้มีแนวทางการจัดการตนเองแล้ว ยังเป็นการสร้างเครือข่ายคนทำบัญชีคนครัวเรือนระดับชุมชน เป็นการให้กำลังใจและเป็นเงื่อนไขให้เกิดการพัฒนาต่อยอดไปดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ในชุมชน

4.3.4 ผลที่ได้จากการทำบัญชีครัวเรือน ส่วนใหญ่จะเกิดความเปลี่ยนแปลงในเชิงปัจเจก เช่น การเรียนรู้ตนเองและครอบครัว นำไปสู่การบริหารจัดการด้านการเงินที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเรื่องการลดรายจ่ายในหมวดที่ไม่จำเป็น การลดการพึ่งพิงปัจจัยการผลิตจากภายนอกได้แก่การผลิตปุ๋ยใช้เอง การผลิตผลิตภัณฑ์ทดแทนใช้ในครัวเรือน เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดำเนินชีวิต ได้แก่ การลด ละ เลิกอบายมุข นอกจากนั้นบางครัวเรือนมีการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตที่เน้นขาย เป็นการผลิตเพื่อเน้น

การบริโภคในครัวเรือน เช่น การเลี้ยงสุกร เลี้ยงไก่ ปลูกผัก ปลูกพืชเจ็ดชั้น เกิดสัมพันธภาพในครัวเรือนเนื่องจากการบันทึกบัญชีครัวเรือนเป็นการสร้างให้เกิดเงื่อนไขการทำงานร่วมกันในครัวเรือน

4.3.5 การสร้างแรงจูงใจ แรงจูงใจถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้คนเริ่มทำอะไรบางอย่าง ทว่าการทำบัญชีครัวเรือนแม้จะมีหน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุนให้ชุมชนได้มีการบันทึก แต่กลับพบว่ากลุ่มคนเพียงน้อยนิดเท่านั้นที่ได้ดำเนินการ ด้านหนึ่งอาจจะเพราะไม่มีแรงจูงใจที่ดีพอ จึงมีข้อเสนอว่าควรมีการสร้างแรงจูงใจ เช่น การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรื่องการทำบัญชีครัวเรือนบ่อย ๆ การนำเสนอบุคคลที่สามารถใช้บัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือให้คนประสบความสำเร็จในชีวิต หรืออาจจะมีสื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้บันทึกไม่ควรซับซ้อนเกินไป เป็นต้น

4.3.6 ข้อจำกัด แก่นนำบัญชีครัวเรือนต้นแบบ ได้ สะท้อนให้เห็นข้อจำกัด ที่ทำให้ขบวนบัญชีครัวเรือนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร คือ รูปแบบการสร้างแรงจูงใจที่ไม่หลากหลาย ประการต่อมาคือหน่วยงานที่ส่งเสริมไม่ได้มีจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง อีกประการหนึ่งคือแบบบันทึกบัญชีครัวเรือนที่มีความซับซ้อนเกินไปทำให้ผู้บันทึกเกิดความสับสนและเบื่อไปในที่สุด

4.3.7 ข้อเสนอ ควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนทำบัญชีครัวเรือนในระดับหมู่บ้าน ตำบลให้บ่อยขึ้น ควรออกแบบสมุดจดบันทึก แบบการจดบันทึกให้ง่ายสำหรับชาวบ้าน,ในการขยายผล หน่วยงานของรัฐควรติดตามสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ไม่ทิ้งให้คนทำบัญชีขาดเพื่อนคู่คิด นอกจากนั้นควรนำเสนอให้เห็นถึงรูปธรรมความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของคนทำบัญชีครัวเรือนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้คนหน้าใหม่ เข้าใจว่าบัญชีครัวเรือน ที่ตนบันทึก ในท้ายที่สุดจะเกิดผลดีให้แก่ตน

4.4 ข้อค้นพบจากการทำงานเชิงประเด็น

4.4.1 ประเด็นที่ถูกหยิบยกขึ้นมาขับเคลื่อนงาน ต้องเป็นประเด็นที่ถูกกำหนดร่วมจากทุกภาคส่วน ซึ่งที่ผ่านมาโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจนการพัฒนาสังคมและสุขภาวะ จังหวัดนครราชสีมา ได้ใช้ข้อมูลจากแผนแม่บทชุมชนมาเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อให้พื้นที่ได้แลกเปลี่ยนถกเถียงกันบนพื้นฐานของข้อมูลคัดเลือกประเด็นการขับเคลื่อนงาน

4.4.2 การทำงานเชิงประเด็น ต้องเน้นให้เกิดรูปธรรมระดับพื้นที่ก่อน จากนั้นจึงจัดเวทีให้เกิดการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพื้นที่ที่มีการขับเคลื่อนประเด็นเดียวกัน

4.4.3 คณะทำงานกลางหรือทีมยุทธศาสตร์ จะทำหน้าที่สร้างเวทีให้เกิดการแลกเปลี่ยนจะสร้างเป้าหมายการทำงานร่วมของเครือข่ายเชิงประเด็น พร้อม ๆ กับให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้เรียนรู้ ตั้งแต่ต้น เพื่อจะได้ออกแบบการหนุนเสริมได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่

4.4.4 การจัดเวทีนำเสนอผลการดำเนินงาน โดยการเชิญส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาร่วมฟัง และมีนักวิชาการโดยเฉพาะทีมของ สกว. มาช่วยแสดงความคิดเห็น ซึ่งที่ผ่านมาจะเป็นการแสดงทัศนะเชิง

บวกพร้อมกับมีข้อเสนอแนะให้การขับเคลื่อนงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้การดำเนินงานเชิง
ประเด็นได้รับการยอมรับ และมีการสนับสนุนต่อจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 5

สรุปผลการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการดำเนินงาน

โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ จังหวัด นครศรีธรรมราช ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2550 และต่อเนื่องมาถึงปี 2553 โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ในระยะที่ 2 ระยะที่ 2 เริ่มดำเนินการตั้งแต่ 2552-2553 มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อสนับสนุนให้มีการ นำแผนแม่บทชุมชนระดับต่าง ๆ และประเด็นยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ด้วยความร่วมมือของภาค ส่วนต่าง ๆ บทฐานข้อมูล / ความรู้ 2) เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศตำบล ให้มีขีดความสามารถใน การสนับสนุนงานพัฒนาระดับพื้นที่ และ 3) เพื่อพัฒนากลไกความร่วมมือให้มีความสัมพันธ์ที่แนบ แน่นและขยายวงกว้างขึ้น

กิจกรรมการดำเนินงานระยะที่ 2 มีแนวทางการดำเนินงานได้แก่ 1) การสร้างรูปธรรมจาก แผนแม่บทชุมชนโดยให้พื้นที่ได้กำหนดประเด็นร่วมของตำบลที่ต้องการจะขับเคลื่อนอย่างเข้มข้น จากนั้นจึง ออกแบบแนวทางการขับเคลื่อนประเด็นร่วม ในขั้นตอนนี้หากจำเป็นต้องอาศัยข้อมูล เพิ่มเติมก็ต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติมแล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการออกแบบ สร้างปฏิบัติการให้เกิดกิจกรรมระดับตำบล โดยระดมสรรพกำลัง ทั้ง ทุน องค์ความรู้ และอื่น ๆ จากภาคีการพัฒนาในระดับตำบล และภาคีภายนอก จัดให้พื้นที่ซึ่งขับเคลื่อนประเด็นร่วมใกล้เคียง กันได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หนุนเสริมซึ่งกันและกัน เชื่อมร้อยให้กลุ่มภารกิจระดับจังหวัดที่รับผิดชอบ กลุ่มภารกิจซึ่งสอดคล้องกับประเด็นการขับเคลื่อนของชุมชนได้ร่วมแลกเปลี่ยนและสร้างเงื่อนไข หรือเครื่องมือ ให้เกิดการทำงานเพื่อหนุนเสริมซึ่งกันและกัน และเมื่อเกิดรูปธรรมความสำเร็จจาก การขับเคลื่อนประเด็นร่วมของชุมชนแล้ว กระตุ้นให้ชุมชนใช้วิธีการ บทเรียนจากการดำเนินงาน ดังกล่าว ขับเคลื่อนประเด็นอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทชุมชน 2) การยกระดับแผน แม่บทระดับตำบลขึ้นสู่แผนจังหวัด การจัดเวทีระดับตำบลใน ผลผลิตที่ได้อีกประการหนึ่งคือบัญชี โครงการที่จำแนกประเภทตามแหล่งงบประมาณ เช่น งบประมาณภายในชุมชน งบประมาณจาก องค์การบริหารส่วนตำบล งบประมาณจากส่วนราชการต่าง ๆ และงบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ ข้อมูลจากเวทีตำบลนำมาจัดเวทีระดับอำเภอเพื่อยกระดับจากแผนแม่บทชุมชนระดับตำบลเป็นยุทธ ศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาระดับอำเภอ นำข้อมูลจากเวทีระดับอำเภอนำมาจัดเวทีระดับ จังหวัดเพื่อยกระดับจากแผนพัฒนาอำเภอมาเป็นยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาจังหวัด ร่วมกับ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 3) การพัฒนาระบบสารสนเทศตำบลและยกระดับสู่ระบบสารสนเทศ

จังหวัด โดยการสนับสนุนให้พื้นที่จัดระบบสารสนเทศระดับตำบล พัฒนาให้เกิดการเชื่อมต่อบริบทฐานข้อมูลตำบลขึ้นสู่ฐานข้อมูลระดับอำเภอ (Service Link) ณ ที่ว่าการอำเภอ เพื่อรองรับการวางแผนและหรือการตัดสินใจพัฒนาอำเภอของภาคีภาคส่วนต่าง ๆ พัฒนาให้เกิดการเชื่อมต่อบริบทฐานข้อมูลอำเภอขึ้นสู่ฐานข้อมูลระดับจังหวัด(Service Link) ณ สำนักงานจังหวัด เพื่อรองรับการวางแผนและหรือการตัดสินใจพัฒนาจังหวัดของภาคีภาคส่วนต่าง ๆ และพัฒนาบุคลากรประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสามารถในการปรับปรุงระบบฐานข้อมูล และ 4) การจัดการความรู้ เน้นติดตามการดำเนินงานของโครงการทุกขั้นตอนพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะกระบวนการทำงาน พัฒนาหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่คณะทำงาน ภาคีการพัฒนาให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ถอดบทเรียน สกัดองค์ความรู้จากขบวนการ และผลิตเป็นเอกสารบทเรียนการพัฒนา ยกระดับการสื่อสารสาธารณะให้มีมิติมุมมองทางวิชาการ และพัฒนาให้เกิดการใช้วิธีวิทยาทางการวิจัยควบคู่กับขบวนการพัฒนา

ผลการดำเนินงานโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะจังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้ 1) ด้านกลไกความร่วมมือ มีคณะกรรมการบริหารโครงการซึ่งประกอบด้วยภาคส่วนต่าง ๆ จำนวน 59 คน มีคณะยุทธศาสตร์จำนวน 28 คน และคณะทำงานระดับตำบล 300 คน คณะทำงานโครงการความร่วมมือ ฯ ได้เข้าร่วมเป็นคณะทำงานกับภาคีต่าง ๆ ทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด และระดับชาติได้แก่ คณะทำงานสมัชชาสุขภาพจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสนับสนุนงบประมาณหลักจากสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ คณะทำงานโครงการจังหวัดสุขภาวะ โดยการสนับสนุนงบประมาณหลักจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ คณะกรรมการประเมินแผนอำเภอและการจับภาพความสำเร็จของปฏิบัติการระดับพื้นที่ อนุกรรมการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ในคณะกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราชคณะกรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล โครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน (ศพข.) หรือโครงการชุมชนพอเพียง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ด้านการนำแผนแม่บทชุมชนไปสู่การปฏิบัติ การนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยชุมชนใช้ศักยภาพภายในชุมชนหรือใช้ทุนภายในชุมชนเอง เฉลี่ยตำบลละ 3 โครงการ การนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เฉลี่ยตำบลละ 3.9 โครงการ งบประมาณเฉลี่ยตำบลละ 897,183.33 บาท การนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เฉลี่ยตำบลละ 1.58 โครงการ งบประมาณเฉลี่ยตำบลละ 2,671,250 บาท 3) การจัดการประเด็นร่วม 3.1 ประเด็นวิสาหกิจนาข้าว มีการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป้าหมาย และจัดระบบสารสนเทศรองรับการวางแผน 3.2 ประเด็นวิสาหกิจส้มโอ ได้มีการจัดเก็บข้อมูลการปลูกส้มโอในพื้นที่ตำบลเกาะทวดและตำบลคลองน้อย และจัดทำฐานข้อมูลระบบภูมิศาสตร์

สารสนเทศ 3.3 ประเด็นการวิสาหกิจมั่งคุด มีจัดฝึกอบรมด้านบัญชีวิสาหกิจชุมชนให้วิสาหกิจชุมชนด้านไม้ผล จำนวน 15 กลุ่ม เกิดเวทีทำความเข้าใจเกษตรกร และเก็บข้อมูลการปลูกมั่งคุด พัฒนาระบบสารสนเทศประเด็นมั่งคุด 3.4 ประเด็นการจัดการน้ำ ได้มีการเก็บข้อมูลและจัดระบบสารสนเทศด้านน้ำในพื้นที่ เป้าหมาย และอยู่ระหว่างการจัดทำ แผนแม่บทด้านน้ำระดับตำบล เกิดข้อตกลงการใช้น้ำ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากชลประทานในการแก้ปัญหาเพื่อการเกษตรในบางพื้นที่ 3.5 ประเด็นการแก้ปัญหาที่ดิน การแก้ไขปัญหา สามารถทำได้เฉพาะบางพื้นที่ ที่มีความพร้อม ตามขีดความสามารถของแต่ละพื้นที่ และบางพื้นที่สามารถแก้ไขได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เดือดร้อน หรือกำหนดแนวทางการป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐได้อย่างเป็นรูปธรรม กลุ่มแก้ปัญหาด้านที่ดินจึงได้รวมตัวกัน เพื่อเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการแก้ปัญหาที่ดิน ภายใต้ชื่อ คณะทำงานแก้ปัญหาที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ขับเคลื่อนใน ศูนย์ประสานงานเครือข่ายองค์กรชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำไปสู่การสร้างความร่วมมือ ให้เกิดการทำงานร่วมกัน จากหลากหลายภาคส่วน ประสานให้เกิดแนวทางที่สามารถแก้ปัญหาให้ตรงจุด ครอบคลุมทุกมิติ และทุกพื้นที่ใน จังหวัดนครศรีธรรมราช 4)เกิดความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้ผ่านกระบวนการบัญชีครัวเรือนมีการกำหนดเป้าหมายให้ครัวเรือนในพื้นที่เป้าหมายมีการบันทึกบัญชีครัวเรือนอย่างน้อยหมู่บ้านละ 10 ครัวเรือน มีจำนวน 6,150 ครัวเรือน แต่ผลที่เกิดขึ้นที่ผ่านมามีการบันทึกจริง 984 ครัวเรือน ไม่ถึงร้อยละ 10 5)การยกระดับแผนแม่บทชุมชนเข้าสู่แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดมีโครงการที่ได้รับการบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2553 รวม 19 โครงการ งบประมาณ 31,667,800 บาท 6) มีบทเรียนการพัฒนา ที่ผ่านการถอดบทเรียนจากพื้นที่ต้นแบบโดยนักวิชาการ จำนวน 5 พื้นที่ 7) มีกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศตำบลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ เพิ่มขึ้นจากระยะที่ 1 จำนวน 17 พื้นที่

5.2 ข้อเสนอแนะ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากผลการดำเนินงานในระยะที่ 2 พบว่า งานเชิงประเด็นที่มีการขับเคลื่อนอยู่นั้น มีบางประเด็นที่มีเจ้าภาพหลักในการสนับสนุนงบประมาณในการสร้างรูปธรรมของการแก้ปัญหาโดยใช้รูปแบบและกระบวนการจากโครงการความร่วมมือ ฯ โดยเฉพาะการแก้ปัญหาที่ดิน แต่ทว่าในอีกหลายประเด็นยังขาดผู้สนับสนุน ซึ่งหากมีการต่อ ยอดปฏิบัติการจากฐานงานเดิมจะทำให้เกิดการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมได้แก่ ประเด็นนาข้าว ประเด็นวิสาหกิจไม้ผล(มั่งคุด,ส้มโอ)และประเด็นการจัดการน้ำ นอกจากนั้นแล้วการเรียนรู้เรื่องบัญชีครัวเรือนซึ่งคณะทำงานเชื่อมั่นว่าสามารถทำให้ครัวเรือนและชุมชนเกิดการเรียนรู้ที่เรียกว่า “ระเบิดจากข้างใน” ยังคงมีวงที่จำกัดอยู่และยังไม่สามารถสร้างรูปธรรมความเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจนมากพอที่จะสร้างให้เกิดกระแสการเรียนรู้และนำไปปรับเปลี่ยน จึงมีความจำเป็นต้องต่อยอดงานในระยะที่ผ่าน

มาให้มีรูปธรรมชัดเจน เพื่อนำไปสู่การจัดการเพื่อแก้ปัญหาความยากจน เกิดการพัฒนาสังคมและการสร้างสุขภาวะ

โดยใช้กระบวนการบัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือนำไปสู่การจัดการจัดทำบัญชีน้ำ บัญชีต้นทุนภาคการเกษตร และสร้างขบวนการเคลื่อนไหวในการจัดการปัญหาของตนเองบนฐานความร่วมมือกับภาคีพัฒนา ตลอดจนพัฒนากลไกขบวนการทั้งในระดับพื้นที่และระดับจังหวัดให้เกิดการหนุนเสริมอย่างลงตัวบนฐานข้อมูล และชุดความรู้ที่เหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นตำบลเข้มแข็งของพื้นที่ปฏิบัติการ

5.1 ข้อเสนอต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน

5.1.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยขยายจากฐานครัวเรือนเดิม

5.1.3 จัดเวทีเรียนรู้ตลอดจน ติดตามความเปลี่ยนแปลงตนเองของครัวเรือนที่ได้สร้างกิจกรรมอันเนื่องมาจากบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องทุกเดือน

5.1.4 จัดกิจกรรมถอดบทเรียนครัวเรือนต้นแบบทุก ๆ 6 เดือน

5.2 ข้อเสนอต่อประเด็นการจัดการน้ำ

5.2.1 ควรสนับสนุนให้พื้นที่จัดเก็บข้อมูลด้านน้ำทุกมิติ

5.2.2 ควรจัดทำระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศเรื่องน้ำ ร่วมกับภาคีการพัฒนา

5.2.3 ควรจัดเวทีเรียนรู้จากข้อมูล เพื่อกำหนดแผนการจัดการน้ำระดับต่าง ๆ ร่วมกับภาคีการพัฒนา

5.2.4 ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานพื้นที่ต้นแบบด้านการจัดการน้ำระดับครัวเรือน ชุมชน ตำบล และลุ่มน้ำ

5.2.5 ส่งเสริมให้มีการสร้างปฏิบัติการจากแผนการจัดการน้ำระดับต่าง ๆ ร่วมกับภาคีการพัฒนา

5.2.6 จัดเวทีเรียนรู้ เพื่อติดตามผล และพัฒนาระดับการขับเคลื่อนงานทุก 2 เดือน ร่วมกับภาคีการพัฒนา

5.2.7 ควรมีเวทีบูรณาการแผนการจัดการน้ำของทุก ๆ พื้นที่ปฏิบัติการให้เป็นแผนการจัดการน้ำระดับ ลุ่มน้ำของภาคประชาชน และผลักดันให้มีการปฏิบัติการร่วมกับภาคีการพัฒนา

5.2.8 ควรมีการถอดบทเรียนและสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม

5.3 ข้อเสนอต่อประเด็นนาข้าวอินทรีย์

- 5.3.1 ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเก็บข้อมูลต้นทุนผลผลิต และการเก็บข้อมูลสภาพดินที่ทำการเพาะปลูก
- 5.3.2 ควรจัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนผลผลิต และข้อมูลสภาพดิน เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากระบวนการเพาะปลูกที่เหมาะสม
- 5.3.3 ควรมีการส่งเสริมสนับสนุน และติดตาม ปฏิบัติการตามแนวทางการพัฒนากระบวนการเพาะปลูกที่เหมาะสม
- 5.3.4 สร้างกระบวนการเพื่อรับรองผลผลิตนาข้าวอินทรีย์ปลอดภัย
- 5.3.5 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการผลผลิตนาข้าวอินทรีย์ เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การจัดเวทีเพื่อเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค จัดรวบรวมผลผลิต การแปรรูป และการหาตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตจากนาข้าวอินทรีย์
- 5.3.6 ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรเก็บข้อมูลและฟื้นฟูวัฒนธรรมเกี่ยวกับการทำนา
- 5.3.7 ควรมีการตรวจสอบสุขภาพเพื่อวิเคราะห์หาสารเคมีตกค้างระหว่างเกษตรกรที่ทำนาข้าวอินทรีย์และนาข้าวเคมี
- 5.3.8 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำนาข้าวอินทรีย์ และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เกษตรกร

5.4 ข้อเสนอต่อการขับเคลื่อนงานวิสาหกิจไม้ผล

- 5.4.1 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเก็บข้อมูลต้นทุนผลผลิต และการเก็บข้อมูลสภาพดินที่ทำการเพาะปลูก
- 5.4.2 จัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนผลผลิต และข้อมูลสภาพดิน เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากระบวนการเพาะปลูกที่เหมาะสม
- 5.4.3 ส่งเสริมสนับสนุน และติดตาม ปฏิบัติการตามแนวทางการพัฒนากระบวนการเพาะปลูกที่เหมาะสม
- 5.4.4 วิเคราะห์องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อเกษตรกร พัฒนาเป็นหลักสูตรและ จัดตั้งโรงเรียนไม้ผลรวมทั้งจัดการเรียนรู้ให้แก่เกษตรกร
- 5.4.5 สร้างกระบวนการเพื่อรับรองผลผลิตจากเกษตรกร

5.4.6 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการผลผลิตเกษตรกร เช่น การจัดเวทีเพื่อเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค จัดรวบรวมผลผลิต การแปรรูป และการหาที่ตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตจากเกษตรกร

5.4.7 จัดเวทีเรียนรู้ ติดตามผลการดำเนินงานแกนนำตำบลทุก ๆ 2 เดือน

5.4.8 สรุบทบทเรียน วิเคราะห์สังเคราะห์องค์ความรู้ ทุก ๆ 6 เดือน

บรรณานุกรม

คณพัฒน์ ทองคำ และคณะ.รายงานความก้าวหน้าประเด็นการจัดการน้ำ.ศูนย์ประสานงาน
เครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช,2553.

คณะทำงานโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ จังหวัด
นครศรีธรรมราช. รายงานผลการดำเนินงานโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความ
ยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช,สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย,2551.

คณะทำงานโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ จังหวัด
นครศรีธรรมราช. รายงานความก้าวหน้าดำเนินงานโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา
ความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช ระยะที่ 2,สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย,2552.

จำนง หนูนิล.โรงเรียนคุณอำนวยเมืองคอน นวัตกรรมพัฒนาบุคลากรจัดการความรู้ รองรับ พรบ.
ส่งเสริม กศน.และกศ.ตามอัธยาศัย.ใน:สุประณีต ยศกลาง และคณะ.ผลการดำเนินงาน
การจัดการความรู้ ของสถานศึกษาด้านแบบ-นาร่องปีงบประมาณ 2549.มปท.มปป.

เฉลิมพล บุญฉายา. ชุมชน กับ ท้องถิ่น การสร้างความร่วมมือที่นครศรีธรรมราช.
ใน: สีลาภรณ์ บัวสาย.พลังความรู้และความร่วมมือ:บทเรียนจากการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่.
กรุงเทพ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,2554.

เฉลิมพล บุญฉายา.ระบบสารสนเทศชุมชนที่ตำบลหนองหาด :บทเรียนจากการใช้ข้อมูล
ชุมชนพัฒนาขึ้นเองและใช้ประโยชน์เอง, การจัดการความรู้ระบบสารสนเทศเพื่อ
สุขภาวะ,สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ,2553.

เฉลิมพล บุญฉายา. โครงการสนับสนุนกลุ่มอาชีพผลิตปุ๋ยจุลินทรีย์และกลุ่มอาชีพเพาะเห็ดครบ
วงจรบ้านท่าเลน หมู่ที่10 ตำบลกะปาง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช,บทเรียนจาก
การติดตามผลโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน (ศพช.) หรือโครงการชุมชน
พอเพียง ในปีงบประมาณ 2552 จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2553.

เฉลิมพล บุญญา. โครงการซ่อมและสร้างฝายกักเก็บน้ำในลำห้วยปรักบ้านพรุจ์เกล้า หมู่ที่ 6 ตำบลห้วยปรัก อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช,บทเรียนจากการติดตามผลโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน (ศพช.) หรือโครงการชุมชนพอเพียง ในปีงบประมาณ 2552 จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2553.

เฉลิมพล บุญญา. จากบัญชีครัวเรือนสู่แผนชีวิต บทเรียนแห่งการสร้างสุขของสุจินต์ อินทศิริ, บทเรียนการทำบัญชีครัวเรือน,สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,2553.

เฉลิมพล บุญญา. ผู้นำชุมชนกับบทบาทการจัดการครัวเรือนผ่านการทำบัญชีครัวเรือน,บทเรียนการทำบัญชีครัวเรือน,สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,2553.

ซาบีอา ยุทธศาสตร์.รัฐมนตรีหญิงแห่งตำบลปากพูนกับการทำบัญชีครัวเรือน, บทเรียนการทำบัญชีครัวเรือน,สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,2553.

ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร.วาทกรรมการพัฒนา:อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกสิทธิ์ และความเป็นอื่น.กรุงเทพมหานคร:วิทยา.2542.

ณรงค์ คงมาก. ความก้าวหน้า 6 เดือนหลังโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช,บทเรียน โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช,สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,2553.

ปานทิพย์ พอดี.นาข้าวอินทรีย์ : ทุ่งรวงทองของชาวนาทราย,บทเรียนจากพื้นที่ต้นแบบ, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,2553.

ปานทิพย์ พอดี และ คณะพัฒน ทองคำ.สวัสดิการชุมชนบนความพอเพียง :กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช,บทเรียนจากพื้นที่ต้นแบบ, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,2553.

ปานทิพย์ พอดี และ คณะพัฒน ทองคำ.โมเดลบางจาก : การจัดการน้ำของชุมชน, บทเรียนจากพื้นที่ต้นแบบ,สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,2553.

ปารณีย์ อาริษล.ชีวิตที่ข้ามผ่านเพศวิถี เพื่อการยังชีพของครัวเรือน และการทำบัญชีครัวเรือน
“ส่วย สกฤณา”,บทเรียนการทำบัญชีครัวเรือน,สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,2553.

ปารณีย์ อาริษล.เพ็ญศรี รัตนพันธุ์ บัญชีครัวเรือนเดือนสถิติการจ่าย,บทเรียนการทำบัญชี
ครัวเรือน,สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,2553.

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ.กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.
กรุงเทพมหานคร:อุษาการพิมพ์.2546.

ประยงค์ หนูบุญคง และคณะ.รายงานความก้าวหน้าประเด็นการจัดการที่ดิน.ศูนย์ประสานงาน
เครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช,2553.

ประยงค์ หนูบุญคง และคณะ.รายงานความก้าวหน้าประเด็นวิสาหกิจข้าว.ศูนย์ประสานงาน
เครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช,2553.

กิม ภคเมธาวิ.แผนจัดการเรียนรู้เพื่อหนุนเสริมกระบวนการชุมชนเข้มแข็งอย่างสมบูรณ์และ
ยั่งยืนจังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน:จำนง หนูนิล.นครศรีธรรมราช ปฏิบัติการเรียนรู้สู่
ชุมชนอินทรีย์เพื่อชีวิตที่พอเพียง.ครั้งที่ 1.นครศรีธรรมราช:ประยูรการพิมพ์.2549.

วิชม ทองสงค์.ก้าวต่อไปในการจัดการความรู้เพื่อพัฒนานครศรีธรรมราชให้เป็นชุมชนอินทรีย์.ใน:
จำนง หนูนิล.นครศรีธรรมราช ปฏิบัติการเรียนรู้สู่ชุมชนอินทรีย์เพื่อชีวิตที่พอเพียง.ครั้งที่ 1
.นครศรีธรรมราช:ประยูรการพิมพ์.2549.

ศศิธร อบกลิ่น.การจัดการความรู้เมืองนคร.นานาเรื่องราวการจัดการความรู้ปี 2549.ครั้งที่
ที่ 1 กรุงเทพมหานคร: บิม แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด.2549.

สง่า ทองคำ และคณะ.รายงานความก้าวหน้าประเด็นวิสาหกิจมัจจุ.ศูนย์ประสานงาน
เครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช,2553.

เสรี พงศ์พิศ.เครือข่าย วัฒนธรรมของโลกยุคใหม่ .กรุงเทพมหานคร:เจริญวิทย์การพิมพ์.2548.

พระมหาสุวิทย์ อากาศโร ,ปาริชาติ วลัยเสถียร บรรณาธิการ. เครือข่าย ธรรมชาติ ความรู้ และ
การจัดการ.กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์เดือนตุลา.2547.

ภาคผนวก ก

รายชื่อคณะทำงาน

โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคความยากจนการพัฒนาสังคม
และสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช ระยะที่ 2

ตารางที่ 25 รายชื่อคณะกรรมการบริหารโครงการความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาความยากจน
การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช ระยะที่ 2

ที่	ชื่อ-สกุล	สังกัด
1	พระสุวรรณ คเวสโก	วัดป่ายาง
2	ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช	จังหวัดนครศรีธรรมราช
3	นายประยง รณรงค์	ศูนย์เรียนรู้ตำบลไม้เรียง
4	นายวิชม ทองสงค์	ข้าราชการบำนาญ กระทรวงมหาดไทย อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช
5	นายสวัสดิ์ สมักรพงศ์	มหาวิทยาลัยชีวิต
6	นายประยงค์ หนูบุญคง	ศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช
7	นายคมพัฒน์ ทองคำ	องค์การบริหารส่วนตำบลบางจาก
8	นายทวี วิริยฑูรย์	สหกรณ์เค็ดิทยุเนี่ยนนครศรีธรรมราช
9	นายอานนท์ มีศรี	องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือ
10	ร.ต.สุภาพร ปราบราย	ข้าราชการบำนาญกระทรวงกลาโหม อดีตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำพรรณรา
11	นายเชียร นิลวานิช	องค์การบริหารส่วนตำบลช้างซ้าย
12	นางพยอม สุขันทอง	ภาคประชาชนตำบลท้องลำเจียก
13	นางกำจอย พันธุ์งาม	ภาคประชาชนผู้แทนประเด็นผู้หญิง
14	นายวิรัตน์ ตรีโชติ	ภาคประชาชนตัวแทนวิสาหกิจชุมชน
15	นายน้อย หลีหลัง	ภาคประชาชนตำบลโมคลาน
16	นายชินวัฒน์ สุวรรณเลิศ	ภาคประชาชนประเด็นทรัพยากร
17	นายอากรณ์ ศรีรุ่งเรือง	นักปกครองท้องถิ่น
18	นายอภิรักษ์ ชนะภัย	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกะปาง
19	นายธรรมรัตน์ นาคสัน	นักปกครองท้องถิ่น
20	นายวิจิตร โมลีกันนัท	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสง
21	นายสมเกียรติ สุทธิพันธ์	ภาควิชาการ
22	นายทวี ศรีอัสสิสุนทร	สถาบันประชาสังคมชุมชน ฯ

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	สังกัด
23	นายเสถียร รัตนโชติ	กระทรวงการพัฒนาสังคม ฯ
24	นายประพันธ์ สุวรรณ	สื่อสารมวลชน สวท.นครศรีธรรมราช
25	นายธีรศม์ พูลนวล	ภาควิชาการ
26	นายจำนง หนูนิล	ภาควิชาการ ศูนย์ กศน.เมืองนครศรีธรรมราช
27	นายอุดมศักดิ์ เดโชชัย	ภาควิชาการ มรภ.นครศรีธรรมราช
28	นายวิเชียร ไทยเจริญ	ภาควิชาการ รพ.มหาราช
29	นายกิม ภคเมธาวี	ภาควิชาการ มวล.
30	นายอำนาจ รอดช่วย	ม.ทักษิณ
31	ประธานหอการค้าจังหวัด นครศรีธรรมราช	ภาคธุรกิจ
32	ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด นครศรีธรรมราช	ภาคธุรกิจ
33	นายสามารถ สุขบรรจง	พอช.
34	นายมานะ ช่วยชู	สมาคมดับบ้านดับเมือง
35	นายณรงค์ คงมาก	โครงการ KCC
36	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ภาคราชการ
37	พัฒนาการจังหวัดนครศรีธรรมราช	ภาคราชการ
38	ท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช	ภาคราชการ
39	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช	ภาคราชการ
40	แรงงานจังหวัดนครศรีธรรมราช	ภาคราชการ
41	ผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตรจังหวัด นครศรีธรรมราช	ภาคราชการ
42	เกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช	ภาคราชการ

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	สังกัด
43	พลังงานจังหวัดนครศรีธรรมราช	ภาคราชการ
44	ปลัดจังหวัดนครศรีธรรมราช	ภาคราชการ
45	นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด นครศรีธรรมราช	ภาคราชการ
46	หัวหน้าสำนักงานจังหวัด นครศรีธรรมราช	ภาคราชการ
48	เจ้าจังหวัดนครศรีธรรมราช	ภาคราชการ
49	นายสง่า ทองคำ	ภาคประชาชน กรรมการศูนย์ประสานงานเครือข่าย องค์กรชุมชน
50	นางวาสนา ค้างคูด	ภาคราชการ
51	นายบุญโชค สุขบำเพ็ญ	ภาคประชาชน กรรมการศูนย์ประสานงานเครือข่าย องค์กรชุมชน
52	ว่าที่เรื่อตรีเฉลิมพล บุญฉายา	โครงการความร่วมมือ ฯ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 26 รายชื่อคณะทำงานตำบลที่ทำหน้าที่ประสานงานกับคณะทำงานระดับจังหวัด
และมาเข้าร่วมประชุมติดตามงานอย่างต่อเนื่อง

อำเภอ	ตำบล	ที่	ชื่อ -สกุล	บ้านเลขที่	หมู่ที่	หมายเหตุ
หัวไทร	1. ควนชะลิก	1	นายขวัญณรงค์ นาริหวานดี	109/2	6	
		2	นายณรินทร์ จุลชู	11/1	4	
		3	นางสาวรุ่งฤดี แก้วจันทร์	56/1	1	
		4	นายเสริม เล็งสุข	38	4	
	เกาะเพชร	5	นายประเสริฐ คงสง	15	3	
ชะอวด	2. วังอ่าง	6	นายสุรศักดิ์ จำนงฤทธิ์	52/1	4	
ท่าศาลา	3. ตลิ่งชัน	7	นางวนิดา ประชุม	54	3	
		8	นางปิยวรรณ ธรรมคง	128/3	3	
เมือง	4. บางจาก	9	นายคนพัฒน์ ทองคำ	33	8	ประธานกบ.
		10	น.ส.อัมพาพันธ์ มงคลกาญจน์	21/1	10	
		11	นายสุรศักดิ์ จันทร์รอด	177/3	11	
	5. ปากพูน	12	นางมยุรี ดุลยกุล	267/1	3	
		13	นางยุพาพร ขุนคำ	197/1	8	
	6. ท่าซัก	14	นายเชาวลิต หลีกกันชะ	175/86	4	
	ท่าวี	15	นางภัทยาภรณ์ บัวนุช	14	5	
	7. นาทราย	16	นางยุราภรณ์ ชุมเมฆ	95/1	2	
		17	นางศุภลักษณ์ คำปล้อง	97	6	
		18	นายบุญโชค สุขบำเพ็ญ	110	6	ผช.เลขาฯโครงการ
เชียรใหญ่	8. ไส้หมาก	19	นางมาลินี สวัสดิ์นิมิต	100	2	
		20	นางสุภารัตน์ อินทรนง	21/1	10	
	9. การะเกด	21	นายธีระวัตร สุดเอียด	93	7	
	10. ท้องลำเจียก	22	นางพยอม สุขันทอง	63	9	คณะยุทธศาสตร์
ทุ่งสง	11. ควนกรด	23	นางกัจจาย พันธุ์งาม	63	2	คณะยุทธศาสตร์
		24	นายจรัณ สีสุข	280	1	
ทุ่งสง	12. ถ้ำใหญ่	25	นายปรีชา ศรีรินทร์	83	2	
	13. หนองหงส์	26	นางยินดี เทพรักษา	61	2	
		27	นางนงลักษณ์ ปาхина	39	5	
พระพรหม	14. ช้างซ้าย	28	นายเศียร นิลวานิช	103	2	

ตารางที่ 26 (ต่อ)

อำเภอ	ตำบล	ที่	ชื่อ -สกุล	บ้านเลขที่	หมู่ที่	หมายเหตุ
		29	นายวิรัตน์ ดำเนินผล	162/3	5	
		30	นายประยุทธ์ วรรณพรหม	130	11	
	นาสาร	31	นายสุเมธ สำเนาการ	72/2	5	
		32	นายศุภกร มิตรมาศ	126	3	
ลานสกา	15. ท่าดี	33	นายสุทธิ ยอดผลกา	112/3	3	
		34	นายสมยศ นาครัตน์	250	2	
		35	นางสาวยุพิน เขวานิตย์	138	5	
เฉลิมพระเกียรติ	ทางพูน	36	นางหนูเนียร ทองมันคง	375/1	3	
	สวนหลวง	37	นายองอาจ หนูทองแก้ว	4	4	ประเด็นน้ำ
ร่อนพิบูลย์	เสาธง	38	นายลือชัย ทองมันคง	122	6	
ปากพนัง	16. คลองน้อย	39	นางสีนวล เชาวช่างเหล็ก	26	9	
		40	นายอัศรชาติ มีคัง	26	9	
		41	นางถวิล เลี่ยมแก้ว	10	9	
	ขนานนก	42	นายนรินทร์ ศรีเพชร	99	10	
	ท่าพญา	43	นายธนูเดช แพรกทอง	151	10	
นาบอน	17. หุ่งสง	44	นายสุรศักดิ์ ชอบผล	5	10	
ฉวาง	นาเขลียง	45	นายอานนท์ มีศรี	77	6	คณะยุทธศาสตร์
จุฬาภรณ์	18. นาหมอนบุญ	46	นายธรรมรัตน์ นาคสันต์	113/5	6	คณะยุทธศาสตร์
		47	นายปิยวิทย์ จันทร์เสถียร	44	1	
		48	นายประภาส สารสุวรรณ	156/15	6	
	สามตำบล	49	นายเกษม สารสุวรรณ	155/2	4	
บางขัน	วังหิน	50	นายโพธิ์สิทธิ์ รักษาชาติ	2	12	
		51	นายสมนึก พิบูลย์	129	6	
ช้างกลาง	สวนขัน	52	นายสง่า ทองคำ	144	6	เลขานุการโครงการ
		53	นายบุญเลิศ เฟื่องสวัสดิ์	139/3	1	

ตารางที่ 27 รายชื่อคณะกรรมการระดับตำบล

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	ตำบล/อำเภอ	บทบาท/ภารกิจในคณะกรรมการ
1	นายอภิรักษ์ ชนะภัย	กะปาง หุ่งสง	ประธานอบต.
2	นายชอบ จันท์ปาน	กะปาง หุ่งสง	ประธานพื้นที่
3	นางนันทภัทร ไข่ขาว	กะปาง หุ่งสง	กระบวนการ
4	นายชลิต ไทรทอง	กะปาง หุ่งสง	ประธานอบต.
5	นางบุปผา เพ็งสังข์	กะปาง หุ่งสง	กระบวนการ
6	นางราตรี สมหมาย	กะปาง หุ่งสง	ประธานอบต.
7	นายพิเชษฐ์ รัตนบุรี	ควนกรด หุ่งสง	ประธานอบต.
8	นายพัฒนา รัตนพันธ์	ควนกรด หุ่งสง	ประธานพื้นที่
9	นางสารภี โชติพันธ์	ควนกรด หุ่งสง	กระบวนการ
10	นายไสว ทองเนื้อห้ำ	ควนกรด หุ่งสง	ประธานพื้นที่
11	นายจำรัส ไสหุรัตน์	ควนกรด หุ่งสง	ประธาน อบต.
12	นายจรัณ สีสุย	ควนกรด หุ่งสง	ประธานท้องที่
13	นางสาวรัตนา สุกใส	ควนกรด หุ่งสง	ประธานอบต.
14	นายหัตถชัย เมืองจีน	หนองหงส์ หุ่งสง	ประธานอบต.
15	นางยินดี เทพรักษา	หนองหงส์ หุ่งสง	กระบวนการ
16	นางเพ็ญศรี รัตนพันธ์	หนองหงส์ หุ่งสง	กระบวนการ
17	นางนงลักษณ์ ปาхина	หนองหงส์ หุ่งสง	กระบวนการ
18	นายเชียว คำแหง	หนองหงส์ หุ่งสง	ประธานอบต.
19	นายผดุงศักดิ์ รัตนพันธ์	หนองหงส์ หุ่งสง	ประธานท้องที่
20	นายวิจิต โมสิกันนท์	หุ่งสง นาบอน	ประธานอบต.
21	นางสาววิรวรรณ จริงบำรุง	หุ่งสง นาบอน	ประธานอบต.
22	นายทรงศักดิ์ สุขสม	หุ่งสง นาบอน	ประธานท้องที่
23	นายกอบลาภ วุฒิวังศ์	หุ่งสง นาบอน	ประธานพื้นที่
24	นายสุรศักดิ์ ชอบผล	หุ่งสง นาบอน	กระบวนการ
25	นายเพิ่มศักดิ์ สมทรง	หุ่งสง นาบอน	กระบวนการ
26	นางสาวรจนา จันทรเพ็ญ	บ้านลำนาว บางขัน	นายกอบต.
27	นายประจักษ์ พันธุ์นาศรี	บ้านลำนาว บางขัน	ปลัดอบต.
28	นางสาวปิยนันท์ อ่อนคง	บ้านลำนาว บางขัน	จนท.วิเคราะห์

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	ตำบล/อำเภอ	บทบาท/ภารกิจในคณะทำงาน
29	นายประพันธ์ หิววังโส	บ้านลำนาว บางขัน	ผู้ใหญ่บ้าน ม.7
30	นายประเสริฐ ธนฤทธิ์	บ้านลำนาว บางขัน	ผู้ใหญ่บ้าน ม.16
31	นายบารมี ฤกษ์รินทร์	บ้านลำนาว บางขัน	ปลัดอำเภอ
32	นายสำรวจ แหวนเพชร	บ้านลำนาว บางขัน	กำนัน
33	นายสุพจน์ พลการ	บ้านนิคม บางขัน	ประธานอบต.
34	นายลักษณะี เหมะลิพันธ์	บ้านนิคม บางขัน	ประธานอบต.
35	นายจรัส ไกรนุกูล	บ้านนิคม บางขัน	กระบวนการ
36	นายถาวร บุญวิจิตร	บ้านนิคม บางขัน	ประสานท้องที่
37	นายรักพร บริพันธ์	บ้านนิคม บางขัน	ประสานพื้นที่
38	นายเสรี แก้วแท้	บ้านนิคม บางขัน	กระบวนการ
39	นายสุคนธ์ ดดีทสาธ	บ้านนิคม บางขัน	ประสานพื้นที่
40	นายสืบกร ศรีพร	บ้านนิคม บางขัน	กระบวนการ
41	นางสุนิดา รักษา	ช้างกลาง ช้างกลาง	ประสานพื้นที่
42	นางจรวย ห่วงเอี่ยม	ช้างกลาง ช้างกลาง	ประสานพื้นที่
43	นายพยอม คงเกื้อ	ช้างกลาง ช้างกลาง	กระบวนการ
44	นายจำลอง นนทสิทธิ์	ช้างกลาง ช้างกลาง	ประธานอบต.
45	นายวิชัยณรงค์ เกิดรอด	ช้างกลาง ช้างกลาง	
46	นางนิธิตา ชนะพาล	ช้างกลาง ช้างกลาง	
47	นายสง่า ทองคำ	สวนขัน ช้างกลาง	นักยุทธศาสตร์
48	สทท.นิคม ทองสวัสดิ์	สวนขัน ช้างกลาง	จัดการเรียนรู้
49	นายจารึก รัตนบุรี	สวนขัน ช้างกลาง	ระบบสารสนเทศ
50	นายสมชาย ศรีเพิ่ม	สวนขัน ช้างกลาง	ประสาน อบต.
51	นายวิจิต จงจิตร	สวนขัน ช้างกลาง	ประสานงานท้องที่
52	นายสุภาพร ศรีเพิ่ม	สวนขัน ช้างกลาง	ประสานงานท้องที่
53	นายประสิทธิ์ แก้วแจ่มจันทร์	สวนขัน ช้างกลาง	ประสาน อบต.
54	นายศรัณย์ พุ่มพวง	สวนขัน ช้างกลาง	ประสานงานท้องที่
55	นายพรชัย เกื้อภูษาคติ	บางรูป ห้วยใหญ่	ประสานงานท้องที่
56	นายวีระพันธ์ หลั่งระวี	บางรูป ห้วยใหญ่	ประสานงานท้องที่
57	นายก่อเกียรติ เจริญศรี	บางรูป ห้วยใหญ่	ประสาน อบต.

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	ตำบล/อำเภอ	บทบาท/ภารกิจในคณะทำงาน
58	นางหทัยรัตน์ เมืองสวัสดิ์	บางรูป พุ่งใหญ่	ระบบสารสนเทศ
59	นายธินกร เชื้อกุลชาติ	บางรูป พุ่งใหญ่	ประสาน อบต.
60	นายประสิทธิ์ คุ่มเพชร	บางรูป พุ่งใหญ่	
61	นายสุทิน สิริวัฒน์	นากะชะ ฉวาง	ประสานงานท้องถิ่น
62	นายเลื่อน สรรเพชร	นากะชะ ฉวาง	ประสาน อบต.
63	นายอวยชัย หงส์ทอง	นากะชะ ฉวาง	ประสานงานท้องถิ่น
64	นางฉวีวรรณ สุวรรณมณี	นากะชะ ฉวาง	นักยุทธศาสตร์
65	นายอุดร พลพิชัย	นากะชะ ฉวาง	ฝ่ายปกครอง
66	นางจิรศรี ชัยเพชร	นากะชะ ฉวาง	
67	นายริน ชัยเพชร	นากะชะ ฉวาง	
68	นางสาวสุภาวดี เกลา	นาแวง ฉวาง	กระบวนการ
69	นายเจริญ อวยศิลป์	นาแวง ฉวาง	นักยุทธศาสตร์
70	นางสุดใจ ยกเลื่อน	นาแวง ฉวาง	ประสานงานท้องถิ่น
71	นายปลื้ม สวัสดิโกมล	นาแวง ฉวาง	ประสาน อบต.
72	นายไพโรจน์ นรินทร์	นาแวง ฉวาง	ประสานงานท้องถิ่น
73	นายสุชาติ คงแก้ว	นาแวง ฉวาง	นายก อบต.
74	นางวนิดา พูนสวัสดิ์	นาแวง ฉวาง	กระบวนการ
75	นายอนุพิศ สุทธิ	นาแวง ฉวาง	ฝ่ายปกครอง
76	นางจุไรวรรณ ทองแผ่	นาแวง ฉวาง	กระบวนการ
77	นายศรีปราชญ์ ชูประพันธ์	ไสหรี ฉวาง	ประสานงานท้องถิ่น
78	นายปราโมทย์ พรหมพิทักษ์	ไสหรี ฉวาง	ผู้ประสานงานตำบล
79	นางบุญพริ้ง ชูประพันธ์	ไสหรี ฉวาง	ประสานงานท้องถิ่น
80	นายทวีป รัตนะ	ไสหรี ฉวาง	ส.อบต.
81	นางจินดา จันทร์หนู	ไสหรี ฉวาง	ประสานงานท้องถิ่น
82	นางลัดดา นาพั่น	ไสหรี ฉวาง	ประสาน อบต.
83	นายอัมพร กาญจนะ	ไสหรี ฉวาง	นายก อบต.
84	นางปราณี หนูเนตร	ไสหรี ฉวาง	
85	นางจันทิพย์ นุโรจน์	ไสหรี ฉวาง	
86	นายอานนท์ มีศรี	นาเกลียง ฉวาง	นักยุทธศาสตร์

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	ตำบล/อำเภอ	บทบาท/ภารกิจในคณะทำงาน
87	นายสุกโชค คาร์วี่	นาเกลือ จ.ฉะเชิงเทรา	ประสานงานท้องถิ่น
88	นายยุทธพงษ์ เพ็ญ	นาเกลือ จ.ฉะเชิงเทรา	กระบวนการ
89	นายอิสระ พรรัตน์ไธ	นาเกลือ จ.ฉะเชิงเทรา	ประสานงานท้องถิ่น
90	นายสมศักดิ์ อัยสัว	นาเกลือ จ.ฉะเชิงเทรา	ประสาน อบต.
91	นายมานิตย์ ทิพย์สุวรรณ	นาเกลือ จ.ฉะเชิงเทรา	ประสานงานท้องถิ่น
92	นางพาณี ฆาร	นาเกลือ จ.ฉะเชิงเทรา	ประสานงานพื้นที่
93	นางสาวกนกมล เพ็งสกุล	นาเกลือ จ.ฉะเชิงเทรา	กระบวนการ
94	นายกำพล เดโช	ยางค้อม จ.พิจิตร	กระบวนการ
95	นางกานดา คล้ายวิเศษ	ยางค้อม จ.พิจิตร	กระบวนการ
96	นายทฤษฎี พัฒนา	ยางค้อม จ.พิจิตร	ประสานพื้นที่
97	นายสุกชัย มัชฌิมวงศ์	ยางค้อม จ.พิจิตร	นักยุทธศาสตร์
98	นายอาภรณ์ วงศ์ราช	ยางค้อม จ.พิจิตร	ประสานท้องถิ่น
99	ว่าที่ พ.ต.รักษาวุฒิ เลิศไกร	ยางค้อม จ.พิจิตร	ประสานงาน อบต.
100	ร.ต.สุภาพร ปราบปราย	อำพรธรรมา อำพรธรรมา	ประสาน อบต.
101	นายนิพนธ์ ขุนทอง	อำพรธรรมา อำพรธรรมา	ยุทธศาสตร์
102	นายกฤตชัย หงส์ทอง	อำพรธรรมา อำพรธรรมา	ยุทธศาสตร์
103	นางโสภิต กิจจะ	อำพรธรรมา อำพรธรรมา	กระบวนการ
104	นางจุไรวรรณ ไกรสิทธิ์	อำพรธรรมา อำพรธรรมา	กระบวนการ
105	นายโกศล สุวรรณรัตน์	อำพรธรรมา อำพรธรรมา	กระบวนการ
106	นางนิษา แก้วงาม	อำพรธรรมา อำพรธรรมา	ประสานพื้นที่
107	นายสมบุญ ไทยจีน	อำพรธรรมา อำพรธรรมา	ประสานท้องถิ่น
108	นายนรา นิลรัตน์	อำพรธรรมา อำพรธรรมา	ประสานท้องถิ่น
109	นายสมคิด แก้วงาม	อำพรธรรมา อำพรธรรมา	ประสานอบต.
110	นายสาคร นาครมย์	อำพรธรรมา อำพรธรรมา	ประสานท้องถิ่น
111	น.ส.พัชรภรณ์ แสงระวี	อำพรธรรมา อำพรธรรมา	ประสานพื้นที่
112	นางสายชล ช่วยวัง	คูสิด อำพรธรรมา	ประสานพื้นที่
113	นางบุญศรี เทพบรรจง	คูสิด อำพรธรรมา	ประสานพื้นที่
114	นายประเวศ หอมแก้ว	คูสิด อำพรธรรมา	ประสานพื้นที่
115	นายสันติ รัชนียม	คูสิด อำพรธรรมา	ประสานอบต.

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	ตำบล/อำเภอ	บทบาท/ภารกิจในคณะทำงาน
116	นายประเสริฐ หนูเสน	คูสิต อำพรธรรมา	กระบวนการ
117	นายพรศิลป์ นามะหิษฐ์	คูสิต อำพรธรรมา	กระบวนการ
118	นายประคุณ เทพเสนา	คูสิต อำพรธรรมา	กระบวนการ
119	นายเกษม นามะหิษฐ์	คูสิต อำพรธรรมา	ยุทธศาสตร์
120	นายศักดิ์ วิเศษโชค	คูสิต อำพรธรรมา	ประสานท้องถิ่น
121	นายปรีชา ปรีรินทร์	อำเภอใหญ่ทุ่งสง	ประสานพื้นที่
122	นายเนตร หนูแก้ว	อำเภอใหญ่ทุ่งสง	ประสานท้องถิ่น
123	นายสุติพงษ์ เกิดศิริ	อำเภอใหญ่ทุ่งสง	ประสานพื้นที่
124	นางสาวพัชรี ด้านสกุล	อำเภอใหญ่ทุ่งสง	ประสานอบต.
125	นายธนภณ สัมเป็ยหวาน	อำเภอใหญ่ทุ่งสง	กระบวนการ
126	นายสมโชค หม่อมบุญ	อำเภอใหญ่ทุ่งสง	กระบวนการ
127	นางวันวิสา พิภูขาว	อำเภอใหญ่ทุ่งสง	ยุทธศาสตร์
128	นายบุญโชค สุขบำเพ็ญ	นาทราย เมือง	ยุทธศาสตร์
129	นายเมษา ดาวลัย	นาทราย เมือง	ประสาน อบต.
130	นางยุราภรณ์ ชุมเมฆ	นาทราย เมือง	ประสานท้องถิ่น
131	นางศุภลักษณ์ คำปล้อง	นาทราย เมือง	กระบวนการ
132	นางจรรยา กิมพาร์	นาทราย เมือง	กระบวนการ
133	นายสมควร พิมพันธ์	นาทราย เมือง	ประสานพื้นที่
134	นายวันชัย เจียรวัน	กำแพงเขา เมือง	กระบวนการ
135	นายสุธรรม สอดจิตต์	กำแพงเขา เมือง	กระบวนการ
136	นางสมศรี เพชรวงศ์	กำแพงเขา เมือง	ประสานพื้นที่
137	นายจรวาย จิตต์ชื่น	กำแพงเขา เมือง	ประสานอบต.
138	นายสัญญา ไชยวรรณ	กำแพงเขา เมือง	ยุทธศาสตร์
139	นายพนิต เหมพันธุ์	โพธิ์เสด็จ เมือง	ประสานอบต.
140	นายภิญโญ ชูสุวรรณ	โพธิ์เสด็จ เมือง	ยุทธศาสตร์
141	ด.ต.อุทัย ปรีชา	โพธิ์เสด็จ เมือง	กระบวนการ
142	ด.ต.สมหมาย ผดุงศักดิ์	โพธิ์เสด็จ เมือง	ประสานพื้นที่
143	นายถวิล อินทรสุวรรณ	โพธิ์เสด็จ เมือง	ประสานท้องถิ่น
144	นายสำราญ รุ่งเมือง	โพธิ์เสด็จ เมือง	กระบวนการ

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	ตำบล/อำเภอ	บทบาท/ภารกิจในคณะทำงาน
145	นายสาย์นัฏ วรรณทอง	บางจาก เมือง	ยุทธศาสตร์
146	นางจงดี คงสุข	บางจาก เมือง	สารสนเทศ
147	นางพิศรา จินพล	บางจาก เมือง	ประสานอบต.
148	นายจรัส รักษานาม	บางจาก เมือง	กระบวนการ
149	นางบำรุง เลขจิตร	บางจาก เมือง	ประสานท้องที่
150	จอ. หัตยุตน์ ชัยสุวรรณ	บางจาก เมือง	กระบวนการ
151	นางมยุรี ดุลยกุล	ปากพูน เมือง	ยุทธศาสตร์
152	นายสุจินต์ คิงไทรย์ภพ	ปากพูน เมือง	กระบวนการ
153	นายธนวัฒน์ แพรกเมือง	ปากพูน เมือง	กระบวนการ
154	นางฉวีวรรณ อินทสาร	ปากพูน เมือง	ประสานพื้นที่
155	นางมลิวรรณ จันมณี	ปากพูน เมือง	ประสานท้องที่
156	น.ส.ชวนพิศ ฤทธิโชติ	ปากพูน เมือง	ประสานอบต.
157	นายปริเชษฐ ไชยานุรักษ์	ปากพูน เมือง	ประสานอบต.
158	นายเชาวลิต หลีกกันชะ	ท่าซัก เมือง	กระบวนการ
159	นายสมควร ดวงธรรม	ท่าซัก เมือง	ประสานงานท้องที่
160	นายณุดดิน วิเชียรสร้าง	ท่าซัก เมือง	ประสานอบต.
161	นายสาโรจน์ ส่งซ้าย	ท่าซัก เมือง	ประสานพื้นที่
162	นายวันชัย ภูมิระเปียบ	ท่าซัก เมือง	ยุทธศาสตร์
163	พ.ต.ชำนาญ รัตนมณี	ท่าเรือ เมือง	ประสานงานท้องที่
164	นายสุรินทร์ สายพรหม	ท่าเรือ เมือง	ประสานอบต.
165	นายบุญนำ วัฒนะจำนงค์	ท่าเรือ เมือง	กระบวนการ
166	นายอนุชิต อาจไพรินทร์	ท่าเรือ เมือง	กระบวนการ
167	นางโสภิตา ยอดสุรางค์	ท่าเรือ เมือง	ยุทธศาสตร์
168	นางชมนาด เกตุชาติ	ท่าเรือ เมือง	ประสานพื้นที่
169	นายอำพร เชนบุญช่วย	คลองน้อย ปากพนัง	กระบวนการ
170	นายอักรชาติ มีคั้ง	คลองน้อย ปากพนัง	ประสานงาน อบต.
171	นายสมาน แสงวิมาน	คลองน้อย ปากพนัง	กระบวนการ
172	นายไพรัตน์ นิ่งทับ	คลองน้อย ปากพนัง	ประสานพื้นที่
173	นายสมควร สีนทอง	คลองน้อย ปากพนัง	ประสานงานท้องที่

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	ตำบล/อำเภอ	บทบาท/ภารกิจในคณะทำงาน
174	นายวิจิต เทพพิชัย	คลองน้อย ปากพนัง	ประสานงานท้องถิ่น
175	นายจรูญ แดงขาว	ป่าระกำ ปากพนัง	ประสานงานอบต.
176	นายสมหมาย พรรณรังสี	ป่าระกำ ปากพนัง	ยุทธศาสตร์
177	นางเรไร มณีรัตน์	ป่าระกำ ปากพนัง	ประสานงานพื้นที่
178	นายสมชาย ประจง	ป่าระกำ ปากพนัง	ประสานงานท้องถิ่น
179	นายสมนึก บัวคง	ป่าระกำ ปากพนัง	กระบวนการ
180	นายชินวัฒน์ สุวรรณเลิศ	หูล่อง ปากพนัง	ยุทธศาสตร์
181	นายพรเทพ แซ่รักษา	หูล่อง ปากพนัง	กระบวนการ
182	นายเพียร ไกรหนู	หูล่อง ปากพนัง	กระบวนการ
183	นางกัลยา สังข์แก้ว	หูล่อง ปากพนัง	ประสานงานพื้นที่
184	นายโรมรัน เสงี่ยมยศ	หูล่อง ปากพนัง	ประสานงานพื้นที่
185	นางหนูวิน โอชาพงศ์	หูล่อง ปากพนัง	ประสานงานท้องถิ่น
186	นางนรินรัตน์ แอ้งเอียด	หูล่อง ปากพนัง	ประสานงานท้องถิ่น
187	นายจะเรณีย์ สีนกานิ	หูล่อง ปากพนัง	ประสานงานอบต.
188	นายบรรลือ ศรีเจ้า	หูล่อง ปากพนัง	ประสานงานอบต.
189	นางมาลินีย์ สวัสดิ์ดินมุล	เชียรใหญ่ เชียรใหญ่	ประสานงานท้องถิ่น
190	นายนิคม กรดแก้ว	เชียรใหญ่ เชียรใหญ่	ประสานงานท้องถิ่น
191	นายจรงค์ ทิวคง	เชียรใหญ่ เชียรใหญ่	กระบวนการ
192	นายประสาน ศรีเจริญ	เชียรใหญ่ เชียรใหญ่	ประสานงานอบต.
193	นายณัฐพร จันทนนท์	ไสหมาก เชียรใหญ่	กระบวนการ
194	นายสาคร ทองปาน	ไสหมาก เชียรใหญ่	ประสานงานท้องถิ่น
195	นายธานี โชติทอง	ไสหมาก เชียรใหญ่	ประสาน อบต.
196	น.ส.พัชร ท่องเรือง	ไสหมาก เชียรใหญ่	ยุทธศาสตร์
197	นายอนันต์ ถนอมสิน	ไสหมาก เชียรใหญ่	ประสานงานพื้นที่
198	นายกิตติสาร สมรักษ์	ไสหมาก เชียรใหญ่	กระบวนการ
199	นางพยอม สุขันทอง	ท้องลำเจียก เชียรใหญ่	ยุทธศาสตร์
200	นายมานพ เขียวทอง	ท้องลำเจียก เชียรใหญ่	ประสานงานอบต.
201	นางส้อย สุกุณา	ท้องลำเจียก เชียรใหญ่	ประสานงานท้องถิ่น
202	นายสุวิทย์ สีกะชาติ	ท้องลำเจียก เชียรใหญ่	ประสานงานท้องถิ่น

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	ตำบล/อำเภอ	บทบาท/ภารกิจในคณะทำงาน
203	นายวุฒิชัย อรชร	ท้องลำเจียก เขียวใหญ่	กระบวนการ
204	นายบุญฤทธิ์ ประจงไสย	ท้องลำเจียก เขียวใหญ่	กระบวนการ
205	นายสมบุญ นาค	การะเกด เขียวใหญ่	ประสานงานอบต.
206	นายสมจิตร สุดเอียด	การะเกด เขียวใหญ่	กระบวนการ
207	นายไมตรี ปานแก้ว	การะเกด เขียวใหญ่	ประสานงานท้องที่
208	นายทวี สร้อยสิริสุนทร	การะเกด เขียวใหญ่	ยุทธศาสตร์
209	นายสมพิศ ทองเกตุ	การะเกด เขียวใหญ่	กระบวนการ
210	นางพิศวัลย์ หนูนะ	แม่เจ้าอยู่หัว เขียวใหญ่	ประสานงานท้องที่
211	นายชัยยา กลางบุญ	แม่เจ้าอยู่หัว เขียวใหญ่	ประสานงานอบต.
212	นายสวาท ชุมคง	แม่เจ้าอยู่หัว เขียวใหญ่	ประสานงานอบต.
213	นายชะลอ เอี่ยมสุทธิ	แม่เจ้าอยู่หัว เขียวใหญ่	ยุทธศาสตร์
214	นายไฉ ชุมเทพ	แม่เจ้าอยู่หัว เขียวใหญ่	กระบวนการ
215	นายวัฒนา พัฒนภักดี	แม่เจ้าอยู่หัว เขียวใหญ่	กระบวนการ
216	นายนิคม ชูจันทร์ทอง	บ้านราม หัวไทร	ประสานงานท้องที่
217	นายอุทัย ทรัพย์ชู	บ้านราม หัวไทร	ประสานงานท้องที่
218	นายวิชัย ทองปัสโน	บ้านราม หัวไทร	ประสานงาน อบต.
219	นายสมโชค เกิดวัน	บ้านราม หัวไทร	ประสานงานพื้นที่
220	นายอนุสรณ์ อุ่นเมือง	บ้านราม หัวไทร	กระบวนการ
221	นายเฉลิม ชูแก้ว	ควนชะลิก หัวไทร	ประสานงานอบต.
222	นายขวัญณรงค์ นาริหวนดี	ควนชะลิก หัวไทร	สื่อ
223	นายอภิเชษฐ์ สุขแก้ว	ควนชะลิก หัวไทร	ประสานงานท้องที่
224	นายธีรพล ฉายวิริยะนนท์	ควนชะลิก หัวไทร	ยุทธศาสตร์
225	นายจรัญ หนูเจริญ	ควนชะลิก หัวไทร	กระบวนการ
226	นายวิไลย์ แก้วจันทร์	ควนชะลิก หัวไทร	กระบวนการ
227	นายเกษม ยอดแก้ว	เคร็ง ชะอวด	ประสานงานท้องที่
228	นายสุทัศน์ สงขาว	เคร็ง ชะอวด	ประสานงานท้องที่
229	นายสุนัน คงแก้ว	เคร็ง ชะอวด	ประสานงาน อบต.
230	นายสมเอก อินทร์ช่วย	เคร็ง ชะอวด	ประสานงานพื้นที่
231	นายเอกพจน์ ภิรมย์รักษ์	เคร็ง ชะอวด	กระบวนการ

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	ตำบล/อำเภอ	บทบาท/ภารกิจในคณะทำงาน
232	นายสุรศักดิ์ จำนงค์ฤทธิ์	วังอ่าง ชะอวด	ยุทธศาสตร์
233	นายสนอง บัวทอง	วังอ่าง ชะอวด	กระบวนการ
234	นายนิคม คงเมฆ	วังอ่าง ชะอวด	ประสานงานท้องถิ่น
235	นางกมลวัลย์ ไชยฤกษ์	วังอ่าง ชะอวด	ประสานงานอบต.
236	นายสุรินทร์ นวลใหม่	ขอนแก่น ชะอวด	นักยุทธศาสตร์
237	นายสมคิด ฤทธิ์ชัย	ขอนแก่น ชะอวด	กระบวนการ
238	น.ส.อนัญญา รักศรี	ขอนแก่น ชะอวด	ระบบสารสนเทศ
239	น.ส.ชนิดาภา ศรีหนู	ขอนแก่น ชะอวด	ระบบสารสนเทศ
240	นายประจวบ ดั่งหวัง	ขอนแก่น ชะอวด	ประสานงานท้องถิ่น
241	นางจุฑามาศ สงค์ขาว	ขอนแก่น ชะอวด	ประสาน อบต.
242	นายไสว ทองคำ	ขอนแก่น ชะอวด	ประสานงานท้องถิ่น
243	นายกิตติ วงศ์พระจันทร์	ขอนแก่น ชะอวด	ประสานงานท้องถิ่น
244	นายเชื่อน ปานแก้ว	นางหลง ชะอวด	กระบวนการ
245	นายสำเริง นุ่นแก้ว	นางหลง ชะอวด	ยุทธศาสตร์
246	นายสามารถ จำช่วย	นางหลง ชะอวด	ประสานงานพื้นที่
247	นายฉัฐวิทย์ หนูช่วย	นางหลง ชะอวด	ประสานงานท้องถิ่น
248	นายประยูร จิตรานนท์	นางหลง ชะอวด	ประสานงานอบต.
249	นายฝ้ายสาย แยกพงศ์	เกาะจันทร์ ชะอวด	ประสานงานท้องถิ่น
250	นายจูรีรัตน์ คงทอง	เกาะจันทร์ ชะอวด	ยุทธศาสตร์
251	นางกานดา เพ็งเกลี้ยง	เกาะจันทร์ ชะอวด	กระบวนการ
252	นายโกเมศร์ ทองบุญชู	เกาะจันทร์ ชะอวด	ยุทธศาสตร์
253	นายมัศกรี คารากัย	เกาะจันทร์ ชะอวด	ประสานงานอบต.
254	นางวรพินท์ รักใหม่	เกาะจันทร์ ชะอวด	ประสานงานพื้นที่
255	นายอุดม ไชยภักดี	เกาะจันทร์ ชะอวด	กระบวนการ
256	นายประยูร แก้วสุข	เกาะจันทร์ ชะอวด	กระบวนการ
257	นายประยงค์ นุ่นคง	ชะอวด ชะอวด	ยุทธศาสตร์
258	นายอาทิตย์ ธรรมเดช	ชะอวด ชะอวด	กระบวนการ
259	นายประจวบ หนูแก้ว	ชะอวด ชะอวด	ประสานงานอบต.
260	นายบุญฤทธิ์ แคล้วแก้ว	ชะอวด ชะอวด	ประสานงานพื้นที่

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	ตำบล/อำเภอ	บทบาท/ภารกิจในคณะทำงาน
261	นายประเสริฐ ถือทอง	หินตก ร่อนพิบูลย์	ประสานงานท้องถิ่น
262	นายสมบูรณ์ คารากัย	หินตก ร่อนพิบูลย์	ประสานงานอบต.
263	นายณพิศ ณ นคร	หินตก ร่อนพิบูลย์	กระบวนการ
264	นายสมโชค มากพา	สวนหลวง เฉลิมพระเกียรติ	ประสานงานท้องถิ่น
265	นายบุรี ทองยัง	สวนหลวง เฉลิมพระเกียรติ	ประสานงาน อบต.
266	นายจรัส ขอดบางไทร	สวนหลวง เฉลิมพระเกียรติ	กระบวนการ
267	นายของอาจ หนูทองแก้ว	สวนหลวง เฉลิมพระเกียรติ	ยุทธศาสตร์
268	นายวิโรจน์ ศรีชู	สวนหลวง เฉลิมพระเกียรติ	กระบวนการ
269	นายประเวช เพ็งสวัสดิ์	นาพรุ พระพรหม	ประสานงานท้องถิ่น
270	นายวิโรจน์ กำรัตน์	นาพรุ พระพรหม	กระบวนการ
271	นายวิเชียร พลชัย	นาพรุ พระพรหม	กระบวนการ
272	น.ส.ฉัตรฐพร เพ็ญสวัสดิ์	นาพรุ พระพรหม	ประสานงานอบต.
273	นายประสิทธิ์ สงวนโสธร	นาพรุ พระพรหม	ประสานงานพื้นที่
274	นายวีระ กำจัดภัย	นาพรุ พระพรหม	ยุทธศาสตร์
275	นายเชียร นิลวานิช	ช้างซ้าย พระพรหม	ยุทธศาสตร์
276	นายวิรัตน์ ดำเนินผล	ช้างซ้าย พระพรหม	กระบวนการ
277	นายปรีชา อัยสัว	ช้างซ้าย พระพรหม	ประสานงานท้องถิ่น
278	นายมนี กาละจิตต์	ช้างซ้าย พระพรหม	ประสานงานอบต.
279	นายชูศักดิ์ เกริกฤกษ์	ช้างซ้าย พระพรหม	กระบวนการ
280	นายไพบูลย์ เกริกฤกษ์	ช้างซ้าย พระพรหม	ประสานงานพื้นที่
281	นายดำรงชัย ทองนุ่น	นาหมอบุญ จุฬาภรณ์	ยุทธศาสตร์
282	นายประมวล มีสวัสดิ์	นาหมอบุญ จุฬาภรณ์	กระบวนการ
283	นายสุชาติ มีชนะ	นาหมอบุญ จุฬาภรณ์	ประสานงานท้องถิ่น
284	นายขวัญชัย สิริธรรม	นาหมอบุญ จุฬาภรณ์	ประสาน อบต.
285	นายฉลอง ทองนุ่น	นาหมอบุญ จุฬาภรณ์	ประสานงานพื้นที่
286	น.ส.ยุพิน เขาวนิตย์	ท่าดี ลานสกา	กระบวนการ
287	นายสุทธิ ขอดผกา	ท่าดี ลานสกา	ประสานงานพื้นที่
288	นางจันทวีดี บุญมาแย้ม	ท่าดี ลานสกา	ประสาน อบต.
289	นายวิษณุ อำนาจศิลป์	ท่าดี ลานสกา	ประสานงานท้องถิ่น

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	ตำบล/อำเภอ	บทบาท/ภารกิจในคณะกรรมการ
290	นายสมยศ นาครัตน์	ท่าดี ลานสกา	ยุทธศาสตร์
291	นายสมพร แจ่มสว่าง	ท่าดี ลานสกา	ประสานงานท้องถิ่น
292	นายจิตร สินธุ	ท่าดี ลานสกา	กระบวนการ
293	นายคณัย ราพินนิตย์	ขุนทะเล ลานสกา	ประสานงาน อบต.
294	นางอภิรพี ปลอดสัย	ขุนทะเล ลานสกา	ยุทธศาสตร์
295	นางเนตรชนก ไชยจิตต์	ขุนทะเล ลานสกา	กระบวนการ
296	น.ส.นฤดี สมจิตร	ขุนทะเล ลานสกา	กระบวนการ
297	นางพยอม ลำดับพังก์	ขุนทะเล ลานสกา	กระบวนการ
298	นางนวลศรี คำแก้ว	ขุนทะเล ลานสกา	ประสานงานท้องถิ่น
299	นายโสภณ พรหมแก้ว	ขุนทะเล ลานสกา	ยุทธศาสตร์
300	นายนิคม สุวรรณคช	ขุนทะเล ลานสกา	ประสานงานพื้นที่
301	นายอุสาค์ ประสิทธิ์	ควนทอง ขนอม	ประสานงาน อบต.
302	นายกัลยา ขนอม	ควนทอง ขนอม	ประสานงานพื้นที่
303	นางวรรณ นฤปเบญพล	ควนทอง ขนอม	ประสานงานท้องถิ่น
304	นายอภิชาติ ขนอม	ควนทอง ขนอม	กระบวนการ
305	นายไตรรงค์ ใจสบาย	ควนทอง ขนอม	ยุทธศาสตร์
306	นายวิสาขะ ขนอม	ควนทอง ขนอม	กระบวนการ
307	นายเคโซ ศิริสุข	เสาเถา สีชล	ยุทธศาสตร์
308	นายพุทธิวัฒน์ ยัสพันธ์	เสาเถา สีชล	ประสานงานพื้นที่
309	นายสถิต ใจเกล้า	เสาเถา สีชล	ประสานงานท้องถิ่น
310	นายอาทร ยอดผกา	เสาเถา สีชล	กระบวนการ
311	นายประยูร แซ่เฮา	เสาเถา สีชล	กระบวนการ
312	นายเกล้า สุดถื่อ	เปลี่ยน สีชล	ประสานงานพื้นที่
313	นายชัยณรงค์ สุประดิษฐ์	กรุงชิง นบพิตำ	ประสานงาน อบต.
314	น.ส.อุภาภรณ์ บุญชูช่วย	กรุงชิง นบพิตำ	ยุทธศาสตร์
315	นายสมหมาย ชมเชย	กรุงชิง นบพิตำ	ประสานงานท้องถิ่น
316	น.ส.จันทิมา ศรีนุรัตน์	กรุงชิง นบพิตำ	กระบวนการ
317	นายพล จันทรชุม	กรุงชิง นบพิตำ	กระบวนการ
318	นายจรัญ เทียวแสวง	พรหมโลก พรหมคีรี	ประสานงานพื้นที่

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	ตำบล/อำเภอ	บทบาท/ภารกิจในคณะทำงาน
319	นายมานะ วัชรดิษฐกุล	พรหมโลก พรหมคีรี	กระบวนการ
320	นายมนั มั่งสาทอง	พรหมโลก พรหมคีรี	ยุทธศาสตร์
321	นายไพรัตน์ พรหมมาศ	พรหมโลก พรหมคีรี	ประสานงานท้องถิ่น
322	นายสถิตย์ นนทโชติ	พรหมโลก พรหมคีรี	ประสานงานอบต.
323	นายอารมณ อนนันทมาศ	พรหมโลก พรหมคีรี	กระบวนการ
324	นายปราโมทย์ อวรณ์	อินคีรี พรหมคีรี	ประสานงานพื้นที่
325	นางนันทา มาศมาลัย	อินคีรี พรหมคีรี	กระบวนการ
326	นายกิตติศักดิ์ ชนะพล	อินคีรี พรหมคีรี	ยุทธศาสตร์
327	นายสันต์ กิ่งรัตน์	อินคีรี พรหมคีรี	ประสานงานท้องถิ่น
328	นายสมศักดิ์ ทิพย์มุณี	อินคีรี พรหมคีรี	ประสานงานอบต.
329	นายคณิต คุณโลก	ทอนหงส์ พรหมคีรี	ยุทธศาสตร์
330	นายเจริญ หนูทอง	ทอนหงส์ พรหมคีรี	กระบวนการ
331	นางวรรณ น้อยสกุล	ทอนหงส์ พรหมคีรี	ประสานงานพื้นที่
332	น.ส.วรรณภา สุขบำเพ็ญ	ทอนหงส์ พรหมคีรี	ประสานงานอบต.
333	นายสันติ ศรีเมือง	ทอนหงส์ พรหมคีรี	ประสานงานท้องถิ่น
334	นายชลี บุญเกียรติ	นาเรียง พรหมคีรี	ยุทธศาสตร์
335	นายบุญชิน สุภาพโรจน์	นาเรียง พรหมคีรี	กระบวนการ
336	นางมณฑา พฤษภักดิ์	นาเรียง พรหมคีรี	ประสานงานพื้นที่
337	นายบุญเกียรติ วงศ์เกษร	นาเรียง พรหมคีรี	ประสานงานอบต.
338	นายสัมพันธ์ วงศ์เกษร	นาเรียง พรหมคีรี	ประสานงานท้องถิ่น
339	นายสุรินทร์ สุกสาร	ท่าศาลา ท่าศาลา	ยุทธศาสตร์
340	นายวิสูตร อะหลี่	ท่าศาลา ท่าศาลา	กระบวนการ
341	นายประจิตร ตันหลก	ท่าศาลา ท่าศาลา	ประสานงานพื้นที่
342	นายอภินันท์ เชาวลิต	ท่าศาลา ท่าศาลา	ประสานงานอบต.
343	นายสมพงษ์ ปิจฉิมเพ็ชร	ท่าศาลา ท่าศาลา	ประสานงานท้องถิ่น
344	นายน้อย หลีหลัง	โมคลาน ท่าศาลา	ยุทธศาสตร์
345	นางสุพร สุขแก้ว	โมคลาน ท่าศาลา	กระบวนการ
346	นายไพโรจน์ ไชยวารินทร์	โมคลาน ท่าศาลา	ประสานงานพื้นที่
347	นางฉลวย สุขสวัสดิ์	โมคลาน ท่าศาลา	ประสานงานอบต.

ตารางที่ 27 (ต่อ)

348	นางอานวย ศรีวิสุทธิ	โมคลาน ท่าศาลา	ประสานงานท้องถิ่น
349	นายสุหรางค์ ไล่สมัน	โมคลาน ท่าศาลา	กระบวนการ
350	น.ส.วนิดา ประชุม	ตลิ่งชัน ท่าศาลา	ประสานงานอบต.
351	นางสุพรทิพย์ ช่วยชัย	ตลิ่งชัน ท่าศาลา	ประสานงานท้องถิ่น
352	นางรมย์ธิดา ประชุม	ตลิ่งชัน ท่าศาลา	กระบวนการ
353	นางรุ่งรัตน์ มาลยการณ์	คอนตะโก ท่าศาลา	ประสานงานอบต.
354	นางมณฑา พันธุ์รักษ์	คอนตะโก ท่าศาลา	ประสานงานท้องถิ่น
355	นางวราภรณ์ เขตพงศ์	คอนตะโก ท่าศาลา	กระบวนการ

ภาคผนวก ข

ข้อมูลบัญชีครัวเรือน

**โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคความยากจนการพัฒนาสังคม
และสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช ระยะที่ 2**

รายชื่อผู้บันทึกบัญชีครัวเรือน

1 นายวันชัย ภูมิระเปียบ	28 นายสมคิด โต๊ะยะเล
2 นายสมศักดิ์ เลขาพิภย์	29 นายเลิศชาย มากสมบูรณ์
3 นายเจิม แก้วโชติ	30 นายเกรียงศักดิ์ บุญเทียม
4 นายสมบูรณ์ บุญฤทธิ์	31 นายมะรุค คารากัย
5 นางบุญนำ กรองไชย	32 นายบัญชา บุญเทียม
6 นางจำเนียร พรหมทอง	33 นายนิกร ภูมิกรานต์
7 นายโชติ นวลศรีทอง	34 นายมารศรี จงจิตร
8 นางศิริพร จิตต์ประสงค์	35 นางวันนี ด้วงทอง
9 นางปิยะมาศ มงคลเพชร	36 นางสาวกิมหลี่ โพธิพันธ์
10 นายพยุงศักดิ์ พรหมสร	37 นายจรูญ ระเบียบโอบฐ์
11 นายจอน นุ่นท่าย	38 นายสุวิทย์ พุทธิกรตรงค์
12 นายนิเวศ สิงคิพงศ์	39 นายบุญภา นาคสาร
13 นายสมควร ดวงธรรม	40 นายจรินทร์ ฤณชล
14 นายขยยุทธ ปล้องอ้อย	41 นายบุญยิ่ง นาคสาร
15 นายสัมพันธ์ ระเบียบโอบฐ์	42 นายอานวย บุญญาธร
16 นายสุชาติ โจมขุนพงศ์	43 นายพรนิรัตน์ พลายเนิน
17 นายภักดีภูมิ ศรีไสย	44 นายเจียร พลายเนิน
18 นายสมคิด เสมริก	45 นายเชาว์ อินขามป้อม
19 นายเจื้อะสาร เสมริก	46 นางละเมียด แซ่ฮั่น
20 นายอภิชาติ วิเชียรสร่าง	47 นางสุทธิจิตร หงษ์พิน
21 นายนุดดิน วิเชียรสร่าง	48 นายสมคิด อดิถิ
22 นางหมีะ บุญเทียม	49 นางเกษม อิสมาแอล
23 นายประสิทธิ์ เจ๊ะระวัง	50 นางไอชะ แสงวิมาน
24 นายยะโกบ เจ๊ะระวัง	51 นางสาวอ บินวาฮับ
25 นายหมาน บุญสาท	52 นางมาลี บุญมาเลิศ
26 นายอคุลย์ บุญยะสาท	53 นางไบด๊ะ บินวาฮับ
27 นางอามีด้า เหมทานนท์	54 นางสุรี บินวาฮับ

55 นางอมิณี สีสาทอง	84 นางอรัญญา เสริมสมบูรณ์
56 นายประสิทธิ์ บุญมาเลิศ	85 นายระแอม สมนึก
57 นางวินัย บุญเจริญ	86 นายทวีไชย พิมแสนนิล
58 นายทวี วงศ์แดง	87 นายดำรง ปัญญวูธ
59 นางลำดวน แสงแพรว	88 นายระห์หมัด เจียวอ่อน
60 นายสุเทพ หมดตาเลียบ	89 นางยุพิน ภูพาน
61 นายเกียรติศักดิ์ เขี่ยมกร	90 นางเพียร เหมือนจิตร
62 นางสุกัลยา รับไช	91 นางพุ่ม ยอดแก้ว
63 นายสุริน สตามัน	92 นางริน ใจกระจ่าง
64 นางวาสนา เป้ากาเด	93 นางภาวนา เทพี
65 นางมาลี เข่นยะหมัด	94 นางพัชรี ใจกระจ่าง
66 นางจารึก โต๊ะเซ็น	95 นางศรีสง่า ชัยศรี
67 นางปิ่นนิ คัสลาม	96 นายเคลือบ แสงเงิน
68 นางสุปริดา คัสลาม	97 นางพัชรี ใจกระจ่าง
69 นายสมชาย เข่นยะหมัด	98 นายสมหมาย ชัยศรี
70 นายเพิ่มศักดิ์ คัสลาม	99 นางประทีป ชนะภัย
71 นายวสันต์ ยี่อุมา	100 น.ส พรพณา คำแหง
72 นายอัชกรณ พงศ์บิน	101 นางราตรี สมหมาย
73 นายสมชาย ระเบียบโอบฮู้	102 นางเนียม เพียรดี
74 นางละม๊ะ บินวาฮับ	103 นางน้อย คงดั่ง
75 นางใบ๊ะ อยู่เกตุ	104 นายสุนาต ภูรภักดี
76 นางจรวาย หมัดชัน	105 นางบุปผา เพ็งสังข์
77 นางวราภรณ์ มอและ	106 นางสาวนิ โยมเมือง
78 นายสมศักดิ์ โต๊ะเซ็น	107 นางจวง สมหมาย
79 นายแสวง โต๊ะยี่	108 นางสุนิย์ สมหมาย
80 นายบุญเลิศ พานทอง	109 นางกุศล เพชรเอียด
81 นายอะหมัด บุญเทียม	110 นางวาสนา ใจกระจ่าง
82 นายธงชัย พานทอง	111 นางจำเนียร มลารัตน์
83 นายปราโมทย์ แสนเสนาะ	112 นายสำรอง สมหวัง

113	นางประภา สมุทรจิตร	143	นายอำนาจ สงช่วย
114	นางจุ้ย รุ่งเรือง	144	นางอรรณณ โรจน์สุทนต์
115	นางแอบ แก้วสุขใส	145	นางสุจิตร สมนึก
116	นางจำรัส พุดตาน	146	นางอารีย์ ช่างวาด
117	นายเล็ก พิทักษ์	147	นายประเสริฐ รักขาว
118	นายสมปอง รอดขวัญ	148	นางอาภรณ์ เพียรดี
119	นางระเบียบ เพียรดี	149	นางจำรูญ คำแหง
120	นายมนูญ แก้วทอง	150	นางสมพิน จันทร์ปาน
121	นางจับ อุดมรัตนา	151	นางผ่องศรี ประดิษฐ์นิพนธ์
122	นางจินตนา จันทร์ทอง	152	นางพัชรี ใจกระจ่าง
123	นางแอม ไชยศรี	153	น.ส ศศิธร ยะวิเชียร
124	นางลาภ ชุนก	154	นางเกษร ยอดทอง
125	นางสมมิ่ง แก้วสุขใส	155	นางอนุรีย์ สมุทรจิตร
126	นางสุณี จันทรวงศ์	156	นางนิ เียนรักษา
127	นางสุคนธ์ เพ็งจันทร์	157	นายน้ำว ทองแป้น
128	นางชาลี แก้วอุดม	158	นางจุรีย์ เดชจร
129	นางสุเมตตา หงษ์ทอง	159	นางพิมพ์ดี ตันชวน
130	นางอำนาจ สงช่วย	160	นางวิไลวรรณ ช่างวาด
131	นางถาวร จันทร์ทอง	161	นายวิจิตร แก้วมรกต
132	นางชาติ รัตนบุรี	162	นางแนบ หยกยี
133	นางอุทัยวัล ชุมวงศ์	163	นางเลื่อน ใจกระจ่าง
134	นางรัตนา บัวทิพย์	164	นายปลื้ม พงศ์ชนะ
135	นางอาภรณ์ ชุมวงศ์	165	นางเอียด พิทักษ์
136	นางสุภา เกลี้ยงคง	166	นางสุเทียบ ยุทธาวารี
137	นายเสรี มณีฉาย	167	นางผ่อง รัตน์ะ
138	นางกิมผัด ทองหล่อ	168	นางเจียร ไก่แก้ว
139	นางอารีย์ เกลี้ยงคง	169	นางนอบ สมมิตร
140	นางจตุพร ชนะภัย	170	นางสำรอง แก้วสวัสดิ์
141	นางไพฑูย์ ขอบทำกิจ	171	นางไวยสวัสดิ์ ใจกระจ่าง
142	นางสมจิตต์ เสนาชัยสิทธิ์	172	นายเหม ชาญรบ

173 นายอุดม แสงเงิน	203 นางจ้านง รักษ์ศรีทอง
174 นายวัน แก้วสุขใส	204 นายประไพ สุขอนันต์
175 นายชุม สุขขา	205 นางหนูเพียร รัตนบุรี
176 นางเจียน อินทรศร	206 นายสมทรง รัตนพันธ์
177 นางแวจกร แซ่ลิ้ม	207 นายปราโมทย์ หมวดทอง
178 นางสาวเนียง พรหมจรรย์	208 นายวิลาศ คงหอม
179 นางสมนึก ใจกระจ่าง	209 นางจุริภรณ์ หนูหนอง
180 นางลัด อินทนี	210 นางเอื้อย จันทร์อุดม
181 นางเปียบ ช่วยแป้น	211 นายธนภูมิ คงหอม
182 นางวิภารัตน์ จริตงาม	212 นายโชคชัย รักษายศ
183 นางกิตติยา เกตุแก้ว	213 นายยอดเยี่ยม แก้วกำ
184 นางละมุล เกิดศรี	214 นางอรัญญา รัตนบุรี
185 นางสุณีย์ ชูกร	215 นายเชือบ แก้วเกื้อ
186 นางประทุม เกลี้ยงกลม	216 นางนิตยา พันธุ์สุผล
187 นางสุพัต อุดมรัตนา	217 นางศศิธร รัตนมณี
188 นางอุไรวรรณ ศรีสงคราม	218 นางดวงน้อย รัตนมณี
189 นางกัญญา คงหอม	219 นายทวี รัตนมณี
190 นางจงรักษ์ รัตนบุรี	220 นายสาวชนิสรา รัตนมณี
191 นางสาวบัตติ รัตนานุภาพ	221 นางสาวสุภาพร คำพร
192 นายปรีชา ปานสินุ่น	222 นางอุไร จันทร์ทอง
193 นายราชวิทย์ จันทร์แจ่มศรี	223 นายวิชัย ธนาวุฒิ
194 นางลัดดาวัลย์ รัตนบุรี	224 นางอุทัย จริตงาม
195 นางสาวบุรณ รัตนบุรี	225 นางรัตนา เขียวทอง
196 นายสุรินทร์ รัตนบุรี	226 นางละออ บุญเมือง
197 นางวิไล ปานสินุ่น	227 นายสุชาติ ภักดีสุวรรณ
198 นายสุทิน จริตงาม	228 นางผิน รัตนมณี
199 นายชวลิต ทองเนื้อห่า	229 นางสาวศุภล ศรีชัย
200 นายจวน คงไม้หอม	230 นางมณฑา กองมานัง
201 นางทองปลิว ทองเนื้อห่า	231 นายประเสริฐ รัตนมณี
202 นางทวน สุขอนันต์	232 นายอนันต์ จันทน์เทศ

233 นายปรีชา งามอยู่	263 นางสาววิมล ศรีอรัญ
234 นางสาวกร สิริยันต์	264 นางสาวจินดา ดองไม้หอม
235 นายสมใจ โรจน์ณรงค์	265 นางสาวสุนิษา ใจตรง
236 นางจุรีย์ รัตนบุรี	266 นางสาวสุนีย์ เกียรติวรรณ
237 นางกาญจนา เชื้อดี	267 นางสาวอารี พัฒนกิจ
238 นางจินดา ปานสินุ่น	268 นางสาวพัชพร พัฒนกิจ
239 นางสาวชุติมา หมวดเมือง	269 นางสาวสุดารัตน์ คงมีศรี
240 นางสาวสมบุญ รัตนพันธ์	270 นางสาวพัชนี พลเกษตร
241 นางสาวอารีย์ สมบุญ	271 นางสาวจันทิมา แซ่ตัน
242 นางสาวจุฑามาศ รักศรีทอง	272 นางสาววิมลศรี รัตนพันธ์
243 นางสาวอุมา แก้วประสิทธิ์	273 นางสาวจำเริญ รัตนพันธ์
244 นางสาวกล้อย ไชยสร	274 นางสาวปรีดา แซ่ขอ
245 นางสาวละมุน ไชยสร	275 นางสาวราตรี บรรจงสุทธิ
246 นางสาวกร มากผล	276 นางสาวประภาพรรณ สิริคำตรง
247 นางสาวอารดา เขียวทอง	277 นางสาวสุภาพร โสสุรัตน์
248 นางสาวสุภาภรณ์ ธนาวุฒิ	278 นางสาวปัทมา พรหมสร
249 นางยี่น รัตนพันธ์	279 นางสาวยีนดี ภารา
250 นางสาวศรี แซ่เซี่ยง	280 นางสาวพรรณี คลังมนตรี
251 นางสาวกัญญา พันธุ์งาม	281 นางสาวมณฑิลา ทองเนื้อห้า
252 นางสาวแก้ว รักศรีทอง	282 นางสาวชนิษฐา ศิริศิลป์
253 นางสาวกัลยา หอมละเอียด	283 นางสาวอนงค์ โตโทน
254 นางสาวประไพ ศรีอรัญ	284 นางสาวสุจิตรา รักกิจ
255 นางสาวปราณี ธนาวุฒิ	285 นางสาวพจมาน พรหมประสิทธิ์
256 นางสาวพร้อย บุญทรง	286 นางสาวกัมพร หอมละเอียด
257 นางสาวหนูแพ จินพันธ์	287 นายสนั่น จันทร์อุดม
258 นางสาวจำเนียร จริตงาม	288 นายจรัล สีสุข
259 นางสาวนัยนา ทวีรัตน์	289 นายสุทนต์ หนูมี
260 นายวิชาญ หอมละเอียด	290 นางสาวจงดี้ ปลอดบรรจง
261 นางสาวสุนันท์ หอมละเอียด	291 นางสาวสุภา ทองขาว
262 นางสาวศิริวัน รัตนพันธ์	292 นางสาวเพ็ญศรี เชื้อนเพชร

293	นางนฤมล เจริญรูป	323	นางจิรา ทัสรังสี
294	นางนงลักษณ์ ถนอมเมือง	324	นางจูเนียง ชนะสงคราม
295	นางสาวพรณภัศ เจริญรูป	325	นางถนอม รัตนบุรี
296	นางสุภาพร สายชูศิลป์	326	นายสุนิพงษ์ เกิดศิริ
297	นายเสถียร เจริญรูป	327	นายอาคม เทพรักษ์
298	นายจิรศักดิ์ รักษ์บัวทอง	328	นายเชย ภัคมีชน
299	นายสมคิด ชำนาญกิจ	329	นางกัลยา แป้นสุข
300	นายจตุพัฒน์ รัตบุรี	330	นายธมยะ มณีนาย
301	นางประดับ วงษ์สุนทร	331	นางสมฤดี เพชรศรีมาก
302	นางหนูเพียร จันทร์ประอบ	332	นางพัชรี คำนสกุล
303	นายธงชัย เพชรรานนท์	333	นางลำดวน ค้างคอง
304	นางมยุรี รักษ์บัวทอง	334	นางปรางค์ ศพรถมวัง
305	นางสาวเนตรนรินทร์ รักษ์บัวทอง	335	นางมะลิวัลย์ เทพทอง
306	นางสาวสุกัลลักษณ์ ชอบทำกิจ	336	นางอำนวย กวีพันธ์
307	นายปรีชา ศรีรินทร์	337	นางลำอาง ชูไชนาค
308	นางสุวรรณา สมศรี	338	นางวันเพ็ญ แก้วสารทอง
309	นายพิเชษฐ์ ยังรักษ์	339	นางศุภรัตน์ สุขจันทร์
310	นางบุญศรี อารีย์	340	นายสมคิด ธรรมชาติ
311	นายนคร หนูแก้ว	341	นางลำรวบ ถมแก้ว
312	นางวันวิสา พิกุลขาว	342	นายประเสริฐ กองศรีทอง
313	นางภัทปรีชา คุณชน	343	นางจรรยา รัตนสุภา
314	นางรัชดา ทองชุม	344	นางนงลักษณ์ ชูด้วง
315	นางอุษา ศรีรัตนกิจ	345	นางรติยา มณีฉาย
316	นางสาวจรวรรณ นุ่นเขียว	346	นางจิราภรณ์ พันธเสน
317	นางประนอม ชูเสน	347	นางประคอง รัตนสุภา
318	นางสุจิตรา สุกนุ่น	348	นายสุเทพ ชาญด
319	นางสาวรัตนพร อารีย์	349	นายเจริญ ผลอ่อน
320	นางसानิจ นกยูงทอง	350	นางมลรัตน์ เพชรศรี
321	นางหนูชาย ทองเกิด	351	นางกัลยา คงวัน
322	นางประไพ สายน้ำ	352	นายจรวบ หนูคง

353 นายจรัส ชั่งเล้ง	383 นางถนอม เขียวจันทร์
354 นายจรูญ แสงจันทร์	384 นางนอม นาคปรางค์
355 นายจัด แก่นอินทร์	385 นางคล้อย อริยพงศ์
356 นายเจริญ แซ่ลิ่ม	386 นางบุญเพ็ญ หนูรักษ์
357 นายณรงค์ ประแจ	387 นางสาวรัตน์ อินทร์นง
358 นายด้อง บุญจริง	388 นางพรทิพย์ ห่อหุ้ม
359 นายถาวร ชัยอ่อน	389 นางบุหงา ไพริกุล
360 นายทิพนนต์ แก้วไสพร	390 นางอำพัน แซ่ลิ่ม
361 นางเนียม ยก้วน	391 นางปราณี เมืองบรรจง
362 นายธำรง ปล้องเกิด	392 นางจุไร เมืองบรรจง
363 นายประเวียง ช่วยเมือง	393 นางเลื่อน สุขแท้
364 นายประเสริฐ แนนไส	394 นายสมนึก คำจูด
365 นางปราณี ทองขาว	395 นายสัมฤทธิ์ เมืองทอง
366 นางพยอม บุญช่วย	396 นายสำเร็จ สารชู
367 นางพยอม สุขันทอง	397 นางศภาภรณ์ หนูเล็ก
368 นายพิทักษ์ หนูรักษ์	398 นางสุณีย์ คงเกต
369 นายไพฑูรย์ รัตนวงศ์	399 นายหนูเสียร์ นวลจ้อย
370 นายมนพ เขียวทอง	400 นายฉลาด พฤษวานิช
371 นางมาลี บุญวรรณ	401 นางเหิม นวลทอง
372 นางละออง ทองขาว	402 นายประเวียง ช่วยเมือง
373 นางวารุณี สุขเงิน	403 นายไพโรจน์ บรรจง
374 นายวิรัตน์ หนูคง	404 นายไมตรี ทิมจำ
375 นายวิโรจน์ อนากุล	405 นายจิระพันธ์ คำชู
376 นางสมจิตร ชศหมึก	406 นายเชย จินา
377 นางสาวพร อริยพงศ์	407 นายจรัส อริยะพงศ์
378 นางจุไรรัตน์ แซ่ลิ่ม	408 นายประดิษฐ์ รักช้าง
379 นางจ้าย แซ่ลิ่ม	409 นายประวิง สุทธิสงค์
380 นางจารีย์ ฦิมเงิน	410 นายสมหมาย เขียวทอง
381 นายณรงค์ แก้วจินดา	411 นางอำนวย ชุมเทพ
382 นางนันทิพร ทองแก้ว	412 นางแพรวพรรณ เนียมสัน

413 นางเชย จินา	443 นายเศียร คำขุนน้ย
414 นางจรรยา ปล้องเกิด	444 นายประคิน พุ่มชัย
415 นางเลิศสุดา ถาวรโรทัย	445 นางบังอร จันทรเรือง
416 นางล้วน ค้างนุ่น	446 นายสมพงษ์ ยอดหนู
417 นายทวีผล รัตนบุตร	447 นายวินิต แก้วเศษ
418 นายประเสริฐ เพ็ชรคง	448 นายวินิต แก้วมณี
419 นางก่ำจัด หนูปาน	449 นายเวียง เพชรสังข์
420 นายเสริม คงเรือง	450 นายวันไชย แก้วนวล
421 นายพิศณย์ หนูทอง	451 นายประสิทธิ์ แนมใส
422 นางเฟียน นาริหวานดี	452 นายจรัส บุรีเมือง
423 นางสุดา เพ็ชรสังข์	453 นายจรัส ขวัญเมือง
424 นางสาวปรางค์สุภา รัตนบุตร	454 นางสาวบัว สุดจันทร์
425 นายเชื้อ เขียวจันทร์	455 นายวรุฒ คงเปี้ย
426 นายประวิค เสือจอม	456 นายชาติชาย ถนอมพงษ์
427 นายปราโมทย์ พุฒขวัญ	457 นายสมพงษ์ ปุ่หิ้น
428 นายเถียน มาลีทอง	458 นางห้อง รัตนคำ
429 นายเสน จันทรอินทร์	459 นายเอี่ยม ผดุง
430 นายโสภณ คำสีใหม่	460 นางสมนึก มีทุม
431 นายสุเทพ เพ็ชรแดง	461 นางสาวศักดิ์ เกิดแก้ว
432 นายพิเชษฐ์ รักจุล	462 นางประไพ มณี
433 นายวุฒิ ยูหนู	463 นายห้อง สังข์ทอง
434 นายนิวัตร ขวัญแก้ว	464 นายเจียน คำหลง
435 นายชำนาญ เอียดแก้ว	465 นางถีน ลิมจันทร์
436 นายมานิต เพ็ชรคง	466 นางบุศยรา แก้วทนต์
437 นางราตรี คงเรือง	467 นางสนิท จันทรชู
438 นางอารีย์ มากช่วย	468 นายอาทร จิระภิญโญ
439 นายณรงค์ ขาวแก้ว	469 นางระเบียบ ไชยหาญ
440 นางแสน วัดเย็น	470 นางพรรณี ยิ้มหยู
441 นางอุไร อินทร์รักษา	471 นางสมจิตร จันทองแก้ว
442 นางลำไย ชุมทอง	472 นายประทุม ทิพย์จันทร์

473 นางสาวรัตนกร รุยกแก้ว	503 นางอำมร สุกเปะเจ้า
474 นายประเสริฐ พรหมสมบัติ	504 นายติระศักดิ์ ฟองมณี
475 นางจำเนียร เป้นทอง	505 นายจรัส ฟองมณี
476 นางสมโชค มากแก้ว	506 นายตาอิด นิ้มสังข์
477 นางรัตนกร เพชรแดง	507 นายสมบัติ สุวรรณศิลป์
478 นายวิเชียร ทองปาน	508 นางสาวพิมล บัวงาม
479 นายนิกร มากแก้ว	509 นายอภิชาติ เม่งช่วย
480 นางลำไย ชูจำ	510 นางจิราภา บุญเอ
481 นางสาวลือ ทองปาน	511 นายเอี่ยม เม่งช่วย
482 นายชำนาญ พุ่มชัย	512 นายขวัญณรงค์ นาริหวานดี
483 นางระเบียบ เพชรดำ	513 นายสุทิน หอมแก้ว
484 นายอนันท์ หัสรังษี	514 นายกลิ่น แก้วจันทร์
485 นางจำ นุ่นน้อย	515 นายอุดม พรหมเกตุ
486 นางระยอง ขุนนุ้ย	516 นางสาว อัยสั่ว
487 นายพะยอม ดำแก้ว	517 นางบุญเรือง กาลตลอด
488 นายประสาท ขวัญแก้ว	518 นายพล จันทร์เมธา
489 นายวินัย โยกราช	519 นายปรีชา อัยสั่ว
490 นายอรุณ สารโจน์	520 นายเล็ก ทมรัตน์
491 นางสาวสุนิย์ มณีโชติ	521 นางจ้านง แดงบรรจง
492 นางนก แก้วพั่ว	522 นายสุเทพ คำศรีสวัสดิ์
493 นายแดง อิมหย	523 นางสาวถาวร อัยสั่ว
494 นายสุรพล สุกิจ	524 นายกำธร หลิมสกุล
495 นายสุพจน์ เสือน้วน	525 นางเสงี่ยม คงวางค์
496 นายพร้อม ไพจิต	526 นางจิราพร จิวโกศล
497 นายเฟียน คำขลิ้ง	527 นางประคอง มาศเสมอ
498 นางคำ สงมี	528 นางจรวช จุลสร
499 นางอุไร มากแก้ว	529 นางเล็ก จูตจันทร์
500 นางสาว้อง พรหมรอด	530 นางสาวสุนิย์ เขียวคง
501 นายธีรพล ฉายวิริยะนนท์	531 นางสาวสายใจ มาศเมฆ
502 นายสุธรรม เสือน้วน	532 นายคิง พรหมปาน

533 นางจารี กาญจนวงศ์	563 นางอุบล เพชรทอง
534 นายสมหมาย สมแก้ว	564 นายฤทธิ์ แจกไทย
535 นางแดง อุตฤทธิ	565 นางเฟื่อง ทองเกลี้ยง
536 นายช่วง สิงโพล	566 นางไหม มีทอง
537 นางสาวพิศ หนูเนตร	567 นายประเสริฐ เพชรมาก
538 นางสาวอรมณ สุขเพ็ญ	568 นายผาน นาทอง
539 นายสมโชค เป็นด้วง	569 นายสัญญา พัวเทพ
540 นางหนู่น้าว กาญจนวงศ์	570 นางสาวจรัส ทองเสน
541 นางสาวอริสา มณีจันทร์	571 นางแดง หนูทอง
542 นางอำนวย ขาวไร่เงิน	572 นายเอียน พูลสวัสดิ์
543 นางสาวปาริตา เศรษฐี	573 นายอคุฏ์ หนูทอง
544 นางอำไพ จุลเกลี้ยง	574 นางแดง ส่งเมือง
545 นายวิชาญ ทองสงฆ์	575 นายผัน เรื่องพุทธ
546 นายลอบ บุญหลงใหม่	576 นางวลัย หนูนะ
547 นายสมพงศ์ พุ่มแก้ว	577 นายอำนาย ชูเงิน
548 นางสาวยันท์ ปัดชิด	578 นายพวง คุณรัตน์
549 นายอรุณ ปานเย็น	579 นางลำยอง หนูทอง
550 นายบุญให้ มณีจันทร์	580 นางไพจิตร ช่วยเกิด
551 นายศุภชัย เป้นคง	581 นายสมพล หนูนะ
552 นายเสวียน ไกรเกตุ	582 นางพิศวัลย์ หนูนะ
553 นายริยา เจียรรัตน์	583 นางยุพิน พรหมจันทร์
554 นางธีระวรรณ อินทร์ทอง	584 นายวิโรจน์ ชูเทพ
555 นายนิยม มากชมพล	585 นางยินดี ทองประดิษฐ์
556 นางนงเยาว์ ไกรทิพย์	586 นางอำนวย ชักเสมอ
557 นางประนอม ทองประดิษฐ์	587 นางบุญสุด พรหมจันทร์
558 นายนอม เป้นทอง	588 นางอารี ขาวทอง
559 นางสาวพักร์ ทองใส	589 นางวรรณิ แก้วบรรจง
560 นางพิไลพร แซ่ลิม	590 นางกานจนา ไกรทิพย์
561 นางสาวสมเจตน์ ชูดวง	591 นางกัญญา กล่อมเกลี้ยง
562 นางสาวจิตร์ เรืองทอง	592 นางปรีดา สุขแก้ว

593	นางอนงค์ ค้างใหญ่	623	นางสอชิง ทราษอ่อน
594	นายปรีชา เดชสุทธิ	624	นายค้อย อริยะพงศ์
595	นางสุมนทา เจียรรัตน์	625	นายทวี มีแก้ว
596	นายประคอง คงทอง	626	นางเลียม ศรีช่วย
597	นายอำพร อริยะพงศ์	627	นายจันทร์แก้ว นุ่นทอง
598	นายนิคัย กาณจนประดิษฐ์	628	นางพุ่ม ชูจันทร์
599	นายยืนยง ชูดวง	629	นายแคล้ว พรหมจันทร์
600	นายยิ่งยศ ชูดวง	630	นางอรทัย ชูแก้ว
601	นางจารึก พูลพิพัฒน์	631	นางนชรี ชุมเกลี้ยง
602	นางพัชนี ชูช่วย	632	นางการิกรรณ์ มากชุมพล
603	นางสาวสายชล ปานแก้ว	633	นางภิรมย์ จันทร์หลี่
604	นางจารึก บุญยัง	634	นางอมลรัตน์ มณน้อย
605	นายกรกช ไทรแก้ว	635	นางเหียร แก้วกาญจน์
606	นางอุบล ทิศรอด	636	นายบุญธรรม คำดี
607	นางปัทมา มีแก้ว	637	นางจรวาย รักเสมอ
608	นางเสงี่ยม ศรีสังข์	638	นางภิรมย์ ส่งบุญแก้ว
609	นางยุพิน ปัดรด	639	นายสวาท ชมคง
610	นายคง ชูดวง	640	นางแหว่ หลยน้อย
611	นายธนโชติ ชูเทพ	641	นางวันเพ็ญ กิ่งแก้ว
612	นายบัญชา ชัยเรือง	642	นางสุรางคนาภ ส่องทวน
613	นายผัด เรืองอ่อน	643	นางจรวรรพร เทพแก้ว
614	นายชัยยา กลางบน	644	นายสมหมาย เมฆใหม่
615	นายสวงศ์ ณ นคร	645	นางวนิดา กรดกั้ง
616	นายสุเมธ หนูทอง	646	นางกาญจนา เทพแก้ว
617	นางคาราวรรณ ผลปิ่นทรัพย์	647	นางสาวสภัตรา ทรัพย์อุปการ
618	นางอุบล จงไกรจักร	648	นายวิสุทธิ รอดอุปกรณ์
619	นางกัลยา ถนอมจันทร์	649	นางกุศล อุปการดี
620	นางสมพร แซ่มศรี	650	นางสาวบุบผา สุวรรณ
621	นางจ้าย ไกรเกตุ	651	นางสาวภัทรวดี ศรีหรัญ
622	นางเจียร คงทอง	652	นายบุญเลิศ หมั่นถนอม

653 นางยีนดี หมั่นถนอม	683 นางเกษร พุทธแสน
654 นางอำนาจ บัวขาว	684 นางจินดา คุ่มเดช
655 นางมลทิพย์ จันทรแก้ว	685 นางชวนทิพย์ เพชรหนู
656 นายสมศักดิ์ ทองหนู	686 นางบุญริน อนันตการ
657 นางขจิต หมั่นถนอม	687 นายอศุขย์ นาคคง
658 นางนิยม จันทรคง	688 นางละมุล แก้วประเสริฐ
659 นางบุญรัตน์ เส่งส่ง	689 นางมณฑา พริตบางเข็ม
660 นางลำยอง ยศขุน	690 นายอักรชาติ มีคั่ง
661 นางวาสนา พูลสวัสดิ์	691 นางถวิล เหลี่ยมแก้ว
662 นางเกษร พิศแก้ว	692 นางปราณี อุปการดี
663 นางวรรณา คงรักษ์	693 นางธัญญา ขนานชี
664 นางอุทัย แก้วเชิด	694 นางสาวอวยพร ทองขาว
665 นางสมคิด ไชยนอก	695 นางราตรี ช่อผูก
666 นางสาวรวม ชำนาญแทน	696 นางสาวิมล รอดทวิ
667 นางสาวิมล สุขแก้ว	697 นางโสภิตา พรหมทอง
668 นางวราพร จันทรประภาส	698 นางอุษา ปานแป้นน้อย
669 นายไพรัตน์ ธีงทับ	699 นางปานใจ ยี่หะหมัด
670 นางนิรัตน์ พิชัยรักษ์	700 นางสาวเนตร ตูตเกื้อ
671 นายวิไลย์ ช่วยกร	701 นายมนตรี มีแถม
672 นางประทีป อินเล้ง	702 นายศิลปชัย ชัยทิพย์
673 นางเหมว้ เป้นถนอม	703 นายไพจิตร ชูเสื่อหึง
674 นางเพียร สุขขาว	704 นายสุพรรณ คงเทพ
675 นายภิญโญ มาตรการ	705 นางนิตยา ชินวงศ์
676 นายจวน ขาวสนิท	706 นายวินัย วงขาว
677 นางเพชรรัตน์ ช่วยแก้ว	707 นางโสภา สุขเสนา
678 นางรัตนา ไชยคงทอง	708 นางนวลตา วัชรโบล
679 นายธรรชัย ชัยนุรักษ์	709 นายสุนทร นครกันท์
680 นายภูวดล สุทธาดี	710 นายภิรมณ์ เพชรคง
681 นางอำพรรณ อินทร์จันทร์	711 นางสาวจินตนา อมรกล
682 นางสาวศรี เดชศรี	712 นางสาวทัศนีย์ เพชรคง

713 นายชรินทร์ นาทวี	743 นางจารีย์ คงมีชัย
714 นายประจวบ เงินทอง	744 นางจิราวัลย์ รัตนกร
715 นายอนัน บัวขาว	745 นางสาวอัญจรา นาคัน
716 นายธีระ บุญสุข	746 นางสาวธีราภรณ์ ประชุม
717 นายจักรกฤษณ์ ภูกระโทก	747 นางประนอม พิมพ์
718 นายวิรัช สุขแก้ว	748 นายธำรงค์ นคโร
719 นางนิภา สุวรรณสิงห์	749 นางอริสา บุตรด้วง
720 นางฤดี คงดี	750 นางสาวมาลา อรุโณทัยสันติกุล
721 นายประสิทธิ์ คงแป้น	751 นางเพ็ญพิชชา บุญนาค
722 นางจรวช สุขหวาน	752 นางสาวพรทิพย์ ช่วยชัย
723 นางนิดาพรรณ อุปการ	753 นางจิรา ภักดี
724 นายธรรมบุญ บุญวง	754 นางจรรยารัตน์ ประชุม
725 นายเสน รอดแก้ว	755 นายพีระพงศ์ สังข์ทอง
726 นางจุไรรัตน์ เพ็ชรัตน์	756 นางสาวอรอนงค์ สุขเงิน
727 นายเสรี ศรีเสน	757 นางสาวจิตติมา ศรีสุชาติ
728 นางวัชรพร ยกเลื่อน	758 นางสาวกมลจิต ชัยเดช
729 นายสุเทพ นาคอุปการ	759 นางสาวรุ่งนภา บุญฤทธิ์
730 นางวรรณิ์ สมบัติ	760 นางวรรณภา วัฒนสิทธิ์
731 นางสาวจิราพร สุวรรณ	761 นางวันรักษ์ หนูกลัดน้อย
732 นายทวี ผลเจริญ	762 นางสาวใจ ทองมีสุข
733 นายสุริยา แซ่จัน	763 นางอรจิตร สุวรรณแก้ว
734 นางเกษร ทิพย์แก้ว	764 ด.ญ.กมลทิพย์ แซ่ด่าน
735 นายดิ่ง นาคพุ่ม	765 นางวิไลวรรณ ประชุม
736 นางโสภา ทองสองแด้ง	766 นางประทีป สุทิน
737 นายณรินทร์ หนูเอียด	767 นายพิเชษฐ์ นาคนวล
738 นางจิรา ไชยมุด	768 นางอุดมพร กาญจนภักดี
739 นางลำยอง ทองเกื้อ	769 นางอัญชลี ภิญโญ
740 นางวนิดา ประชุม	770 นางอุไรวรรณ บุญสว่าง
741 นางปิยวรรณ ธรรมคง	771 นางกนกวรรณ ทองกับสุข
742 นางพรทิพย์ ธรรมคง	772 นางวรรณา ประชากร

773	นางเมธินี พรแก้ว	803	นางยวง รัตนพันธุ์
774	นางโสภา มิ่งขวัญ	804	นางชญาดา เทียมบุญชร
775	นางยูดี ชายหัน	805	นางนิรมล โนนเสนา
776	นางสายพิน สัมแป็น	806	นางบุญญา บุญญานพวงศ์
777	นางนิศากร นกโร	807	นางพรศรี อนุกุลพันธุ์
778	นางเบญจมาศ อินทรมาศ	808	นางสุพรรณ นราอาสน์
779	นางสาวอร่ามศรี จินดาพรรณ	809	นางดารุณี จันทรรมาศ
780	นางสาวนิภาพร ฝอยทอง	810	นางละออง หนูขาว
781	นางสาวละออ ศรีธามาศ	811	นางเพ็ญศรี สังคาลัย
782	นางภาวิภา โพธิ์ทอง	812	นางเสาวภา คำแหง
783	นางแสงแข ศรีรัตน์	813	นางวาสนา รัตนคช
784	นางวิภรณ์ พิมพ์เสน	814	นางวรรณา พรายด้วง
785	นางสุทิพย์ ระลึก	815	นางลำยอง รัตนคช
786	นางอัญชนา ชัยรัตน์	816	นางจำเนียร วัชรากม
787	นางพัชรี มีทอง	817	นางจันจิรา สวัสดิศรีอินทร์
788	นางกนกวรรณ ทองมีสุข	818	นางยินดี เทพรักษา
789	นางโสภา นวลมุสิก	819	นางสมจิต ทองคำรุม
790	นางอัมพร เปาะทองคำ	820	นางสุจินต์ เพชรฤทธิ์
791	นางเพ็ญ รัตนพันธุ์	821	นางจอน รัตนคช
792	นางจิรพร หนูนารถ	822	นายเจตน์ ทองคำชุม
793	นางประเคียง เขียมสวัสดิ์	823	นายสุเมตต์ สุขทองแท้
794	นางสาวราตรี รัตนพันธุ์	824	นางสรินนา ดันขุนหิน
795	นางเปี่ยม ไทยเอื้อ	825	นางจินดา กลิ่นดี
796	นางชัญญา มหาสุข	826	นายจสมชาย นาคสีทอง
797	นางหนูแนบ ทรงสง่า	827	นางสมบุญ นาคสีทอง
798	นางอรอบ บุญเกื้อ	828	นางจำนิตย์ วาชัย
799	นางน้ำว เกิดกลิ่น	829	นางประจวบ กลิ่นดี
800	นางแรมจันทร์ ศรีสุวรรณ	830	นางเจียม ปานอ่อน
801	นางอารีย์ บุญชูวงศ์	831	นางพัชราภรณ์ วรรณธ์
802	นางเจียร รัตนพันธุ์	832	นางอนิสา สุขชู

833 นางสุจินต์ ทรงแก้ว	863 นางนงลักษณ์ มาหิทา
834 นางพัชรีย์ ทรงแก้ว	864 นางปาลิดา ต้นชุ่มหิ้น
835 นางพิน บ่อน้อย	865 นางจำเนียร รัตนบุรี
836 นางหนูเคลื่อน สุ่มงคล	866 นางละออง พรหมสร
837 นางสาวลัดดาวัลย์ ศรีศักดิ์	867 นางนั้บ ละอองทอง
838 นางเพียว สวัสดิ์	868 นางธนาชา ชาวไร่
839 นางจันทร์เพ็ญ โชติภักดิ์	869 นางดวงพร อร่ามวิทย์
840 นายเดิม เพชรหนองชุม	870 นางจุไร ไชยฤทธิ์
841 นายจิรพจน์ เพชรหนองชุม	871 นางนวลแก้ว โสหาษา
842 นางวันเพ็ญ บุญจงค์	872 นายณพิวัฒน์ อุปการณ
843 นายไพโรจน์ รัตนบุรี	873 นางสมใจ เกิดสมหอม
844 นายสำเร็จ อร่ามวิทย์	874 นางมลรัตน์ พรหมสร
845 นายสุรินทร์ รัตนบุรี	875 นางชนภัทรภรณ์ ศรีนวล
846 นายทวีศักดิ์ รักชายศ	876 นางสาววนิดา สุวรรณพันธ์
847 นางพนิดา อริยกุลเดชเดโช	877 นางเบญญาภา ชิดานนท์
848 นางวัชร รัตนคช	878 นางอำไพ แร่สุวรรณ
849 นางจันทร์ทิพย์ สุขอนันต์	879 นางสาวเพ็ญ คำศรีสวัสดิ์
850 นางเพ็ญศรี ขอย่างทอง	880 นางรัชดา แก้วเกื้อ
851 นางรัชนี รัตนคช	881 นางสาวแฉล้ม อนุนนท์
852 นางนฤชล ทองอยู่สุข	882 นางประไพ ชอบทำกิจ
853 นางนรินารถ มณเฑียร	883 นางยศวดี ขุนทอง
854 นางศรีสะอาด รัตนกรจำ	884 นางจิรวรรณ รัตนพันธ์
855 นางนภาพรณี สุวรรณวงศ์	885 นางอชฎาภรณ์ เพ็ชพันธ์
856 นางยุภา สุขอนันต์	886 นางนฤมล เพชรคง
857 นางถาวร รัตนมณี	887 นางสาวพิน เทียมสม
858 นางพรพิมล พรหมทอง	888 นางถาวร ชูเมือง
859 นางใจรัก สารพันธ์	889 นางสมศรี แสงแก้ว
860 นางสุนิสา ศรีสุขแก้ว	
861 นางกัลยา ปาลบุตร	
862 นางโสวณิ สุขอนันต์	

ข้อมูลการวิเคราะห์บัญชีครัวเรือนรายตำบล

ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช จำนวนผู้บันทึก 98 คน

ตารางที่ 28 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช

รายการ	ข้อมูลตำบล	ร้อยละ
รายรับหลัก	61,822,833.33	100.00
หัก รายจ่ายหลัก	7,528,166.67	12.18
กำไรขั้นต้นจากศักยภาพชุมชน	54,294,666.67	87.82
หัก ค่าใช้จ่ายครัวเรือน	28,758,833.33	59.95
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	25,535,833.33	27.87
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	5,202,666.67	8.42
กำไรหรือขาดทุนหลังหักดอกเบี้ยจ่าย	20,333,166.67	19.45
บวก รายรับอื่น ๆ	0.00	10.78
กำไรสุทธิ	20,333,166.67	30.24

จากตารางที่ 28 แสดงให้เห็นว่า ในเดือนที่มีลงบัญชีตำบลกะปางมีกำไร ร้อยละ 30.24

รายละเอียดรายรับรายจ่ายหมวดสำคัญที่นำมาคำนวณกำไรสุทธิ

ตารางที่ 29 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวนจากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	5,000.10	25,000,500.00	67.45
หมวดที่ 3 ยา สุขภาพ อนามัย	94.70	473,500.00	1.28
หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่ง กาย และเครื่องประดับ	283.33	1,416,666.67	3.82
หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	1,165.83	5,829,166.67	15.73
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ลงทุน งานสังคม และเพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจ	495.43	2,477,166.67	6.68
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายใน การศึกษา	373.63	1,868,166.67	5.04
รวมค่าใช้จ่าย	5,751.77	28,758,833.33	100.00

หมายเหตุ

หมวดที่ 5 ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงเพื่อซื้อหรือซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน (ข้อ 5.1 และ 5.3)

หมวดที่ 6 ไม่รวมฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้ จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม และเล่นแชร์ (ข้อ 6.1 และ 6.2)

จากตารางที่ 29 แสดงให้เห็นว่าตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง มีรายจ่ายทั่วไป หมวดสูงที่สุดคือ หมวดที่ 2 ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 67.45 รองลงมาคือ หมวดหมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 15.73 หมวดหมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 6.68 และน้อยที่สุดคือ หมวดหมวดที่ 3 ยา สุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 1.28 ตามลำดับ

ตารางที่ 30 แสดงรายรับหลัก ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช

หมวดรายรับหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	10,502.40	52,512,000.00	84.94
2.ขายสัตว์เลี้ยง	0.00	0.00	0.00
3.ขายผลิตภัณฑ์จากงาน หัตถกรรม	0.00	0.00	0.00
4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้ง การขายอาหาร	512.83	2,564,166.67	4.15
5.ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้ จากแหล่งธรรมชาติ	43.33	216,666.67	0.35
6.ค่าจ้างจากการทำงานหรือ ให้บริการ	866.00	4,330,000.00	7.00
7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่า คอมมิชชั่น	440.00	2,200,000.00	3.56
รวมรายรับหลัก	12,364.57	61,822,833.33	100.00

หมายเหตุ ข้อที่ 1-5 แสดงรายรับหลักที่มาจากในชุมชน ส่วนข้อที่ 6-7 แสดงรายรับหลักที่มาจากนอกชุมชน

จากตารางที่ 30 แสดงให้เห็นว่าตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง มีรายรับหมวดสูงที่สุดคือ หมวดขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 84.94 รองลงมาคือ หมวดค่าจ้างจากการทำงานหรือให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 7.00 หมวด 4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร คิดเป็นร้อยละ 4.15 และน้อยที่สุดคือ หมวดขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้จากแหล่งธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 0.35 ตามลำดับ หมวดที่ไม่มีรายได้คือ ขายสัตว์เลี้ยง และขายผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรม

ตารางที่ 31 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่ายหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	20.00	100,000.00	1.33
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือ ลงทุนในการประกอบ อาชีพ	22.33	111,666.67	1.48
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	50.87	254,333.33	3.38
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	605.40	3,027,000.00	40.21
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ย อินทรีย์	405.13	2,025,666.67	26.91
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	240.67	1,203,333.33	15.98
1.7 ยาฆ่าแมลง ยาปราบ ศัตรูพืช	20.00	100,000.00	1.33
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	141.23	706,166.67	9.38
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	0.00	0.00	0.00
รวมรายจ่ายหลัก	1,505.63	7,528,166.67	100.00

หมายเหตุ หมวดรายจ่ายหลัก ไม่รวมเงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ (ข้อ 1.9)

จากตารางที่ 31 แสดงให้เห็นว่าตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง มีรายจ่ายหลักหมวดสูงที่สุดคือ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 40.21 รองลงมาคือ หมวดค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ยอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 26.91 หมวดค่าปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 15.98 และน้อยที่สุดคือ หมวดค่าจ้างแรงงานและยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 1.33 ตามลำดับ หมวดที่ไม่มีรายจ่ายได้แก่ซื้อสินค้ามาขาย

ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช

ตารางที่ 32 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช

รายการ	ข้อมูลตำบล	ร้อยละ
รายรับหลัก	170,791,947.03	100.00
หัก รายจ่ายหลัก	93,549,704.70	54.77
กำไรขั้นต้นจากศักยภาพชุมชน	77,242,242.33	45.23
หัก ค่าใช้จ่ายครัวเรือน	19,688,988.30	18.46
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	57,553,254.03	26.77
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	6,462,615.89	3.78
กำไรหรือขาดทุนหลังหักดอกเบี้ยจ่าย	51,090,638.15	22.99
บวก รายรับอื่น ๆ	0.00	8.11
กำไรสุทธิ	51,090,638.15	31.10

จากตารางที่ 32 แสดงให้เห็นว่า ในเดือนที่มีลงบัญชีตำบลควนกรดได้กำไร ร้อยละ 31.10

รายละเอียดรายรับรายจ่ายหมวดสำคัญที่นำมาคำนวณกำไรสุทธิ

ตารางที่ 33 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	4,335.09	12,268,306.25	38.92
หมวดที่ 3 ยา สุขภาพ อนามัย	926.17	2,621,047.27	8.32
หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่อง แต่งกาย และเครื่องประดับ	516.34	1,461,229.61	4.64
หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	0.00	0.00	17.62
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ลงทุน งานสังคม และเพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจ	0.00	0.00	19.92
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายใน การศึกษา	1,179.65	3,338,405.17	10.59
รวมค่าใช้จ่าย	6,957.24	19,688,988.30	100.00

หมายเหตุ

หมวดที่ 5 ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงเพื่อซื้อหรือซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน (ข้อ 5.1 และ 5.3)

หมวดที่ 6 ไม่รวมฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้ จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม และเล่นแชร์ (ข้อ 6.1 และ 6.2)

จากตารางที่ 33 แสดงให้เห็นว่าตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง มีรายจ่ายทั่วไป หมวดสูงที่สุดคือ หมวดที่ 2 ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 38.92 รองลงมาคือ หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็น ร้อยละ 19.92 หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 17.62 และน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 3 ยา สุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 1.28 ตามลำดับ

ตารางที่ 34 แสดงรายรับหลัก ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช

หมวดรายรับหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	7,210.63	20,406,086.18	11.95
2.ขายสัตว์เลี้ยง	869.51	2,460,724.57	1.44
3.ขายผลิตภัณฑ์จากงาน หัตถกรรม	319.76	904,910.40	0.53
4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร	45,427.25	128,559,129.75	75.27
5.ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้ จากแหล่งธรรมชาติ	826.34	2,338,552.22	1.37
6.ค่าจ้างจากการทำงาน หรือให้บริการ	1,938.01	5,484,566.38	3.21
7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่า คอมมิชชั่น	3,759.00	10,637,977.54	6.23
รวมรายรับหลัก	60,350.51	170,791,947.03	100.00

หมายเหตุ ข้อที่ 1-5 แสดงรายรับหลักที่มาจากในชุมชน ส่วนข้อที่ 6-7 แสดงรายรับหลักที่มาจากนอกชุมชน

จากตารางที่ 34 แสดงให้เห็นว่าตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง มีรายรับหมวดสูงที่สุดคือ หมวดขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร คิดเป็นร้อยละ 75.27 รองลงมาคือ หมวดขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 11.95 หมวดเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น คิดเป็นร้อยละ 6.23 และน้อยที่สุดคือ ขายผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.53 ตามลำดับ

ตารางที่ 35 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่ายหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	767.94	2,173,270.43	2.32
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือ ลงทุนในการประกอบ อาชีพ	1,151.47	3,258,671.52	3.48
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	21,284.37	60,234,771.36	64.39
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	1,319.28	3,733,568.88	3.99
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ย อินทรีย์	446.45	1,263,453.69	1.35
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	810.31	2,293,166.71	2.45
1.7 ยาฆ่าแมลง ยาปราบ ศัตรูพืช	131.33	371,653.24	0.40
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	383.50	1,085,318.19	1.16
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	6,761.78	19,135,830.69	20.46
รวมรายจ่ายหลัก	33,056.43	93,549,704.70	100.00

หมายเหตุ หมวดรายจ่ายหลัก ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ (ข้อ 1.9)

จากตารางที่ 35 แสดงให้เห็นว่าตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง มีรายจ่ายหลักหมวดสูงที่สุดคือ ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบินคิดเป็นร้อยละ 64.39 รองลงมาคือ ซื้อสินค้ามาจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 20.46 หมวดค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 3.99 และน้อยที่สุดคือ ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 0.40 ตามลำดับ

ตำบลหนองหงส์ อำเภอยางทอง นครศรีธรรมราช จำนวนผู้บันทึก 65 คน

ตารางที่ 36 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลหนองหงส์ อำเภอยางทอง นครศรีธรรมราช

รายการ	ข้อมูลตำบล	ร้อยละ
รายรับหลัก	50,206,035.09	100.00
หัก รายจ่ายหลัก	3,949,985.45	7.87
กำไรขั้นต้นจากศักยภาพชุมชน	46,256,049.64	92.13
หัก ค่าใช้จ่ายครัวเรือน	17,809,037.27	57.89
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	28,447,012.36	34.24
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	18,927,903.27	37.70
กำไรหรือขาดทุนหลังหักดอกเบี้ยจ่าย	9,519,109.09	-3.46
บวก รายรับอื่น ๆ	0.00	38.92
กำไรสุทธิ	9,519,109.09	35.46

จากตารางที่ 36 แสดงให้เห็นว่า ในเดือนที่มีงบบัญชีตำบลหนองหงส์ได้กำไร ร้อยละ 35.46

รายละเอียดรายรับรายจ่ายหมวดสำคัญที่นำมาคำนวณกำไรสุทธิ

ตารางที่ 37 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลหนองหงส์ อำเภอยางทอง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	3,429.09	11,185,694.55	38.48
หมวดที่ 3 ยา สุขภาพ อนามัย	965.00	3,147,830.00	10.83
หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่อง แต่งกาย และเครื่องประดับ	754.55	2,461,327.27	8.47
หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	0.00	0.00	20.80
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ลงทุน งานสังคม และเพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจ	0.00	0.00	17.93
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายใน การศึกษา	310.91	1,014,185.45	3.49
รวมค่าใช้จ่าย	5,459.55	17,809,037.27	100.00

หมายเหตุ

หมวดที่ 5 ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงเพื่อซื้อหรือซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน (ข้อ 5.1 และ 5.3)

หมวดที่ 6 ไม่รวมฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้ จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม และเล่นแชร์ (ข้อ 6.1 และ 6.2)

จากตารางที่ 37 แสดงให้เห็นว่าตำบลหนองหงส์ อำเภอทุ่งสง มีรายจ่ายทั่วไป หมวดสูงที่สุดคือ หมวดที่ 2 ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 38.48 รองลงมาคือ หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 20.08 หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 17.93 และน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 3.49 ตามลำดับ

ตารางที่ 38 แสดงรายรับหลัก ตำบลหนองหงส์ อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช

หมวดรายรับหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	6,227.09	20,312,770.55	40.46
2.ขายสัตว์เลี้ยง	27.27	88,963.64	0.18
3.ขายผลิตภัณฑ์จากงาน หัตถกรรม	45.45	148,272.73	0.30
4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้ง การขายอาหาร	145.45	474,472.73	0.95
5.ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้ จากแหล่งธรรมชาติ	7.27	23,723.64	0.05
6.ค่าจ้างจากการทำงาน หรือให้บริการ	54.55	177,927.27	0.35
7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่า คอมมิชชั่น	8,884.09	28,979,904.55	57.72
รวมรายรับหลัก	15,391.18	50,206,035.09	100.00

หมายเหตุ ข้อที่ 1-5 แสดงรายรับหลักที่มาจากในชุมชน ส่วนข้อที่ 6-7 แสดงรายรับหลักที่มาจากนอกชุมชน

จากตารางที่ 38 แสดงให้เห็นว่าตำบลหนองหงส์ อำเภอทุ่งสง มีรายรับหมวดสูงที่สุดคือ เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น คิดเป็นร้อยละ 57.72 รองลงมาคือ หมวดขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 40.46 หมวดขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร คิดเป็นร้อยละ

ละ 0.95 และน้อยที่สุดคือ ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้จากแหล่งธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 0.05 ตามลำดับ

ตารางที่ 39 แสดงรายจ่ายหลัก ค่าบลหนองหงส์ อำเภอทุ่งสง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่ายหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	109.09	355,854.55	9.01
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือ ลงทุนในการประกอบ อาชีพ	27.27	88,963.64	2.25
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	9.09	29,654.55	0.75
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	1,065.45	3,475,512.73	87.99
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ย อินทรีย์	0.00	0.00	0.00
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	0.00	0.00	0.00
1.7 ยาฆ่าแมลง ยาปราบ ศัตรูพืช	0.00	0.00	0.00
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	0.00	0.00	0.00
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	0.00	0.00	0.00
รวมรายจ่ายหลัก	1,210.91	3,949,985.45	100.00

หมายเหตุ หมวดรายจ่ายหลัก ไม่รวมเงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ (ข้อ 1.9)

จากตารางที่ 39 แสดงให้เห็นว่าตำบลหนองหงส์ อำเภอทุ่งสง มีรายจ่ายหลักหมวดสูงที่สุดคือ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 87.99 รองลงมาคือ หมวดค่าจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 9.01 หมวดค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือลงทุนในการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 2.25 และน้อยที่สุดคือ หมวดค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน 0.75 ตามลำดับ หมวดที่ไม่มีรายจ่ายได้แก่ ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ยอินทรีย์ ค่าปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและซื้อสินค้ามาจำหน่าย

ตำบลท้องลำเจียก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช จำนวนผู้บันทึก 53 คน

ตารางที่ 40 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลท้องลำเจียก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช

รายการ	ข้อมูลตำบล	ร้อยละ
รายรับหลัก	3,831,776.00	100.00
หัก รายจ่ายหลัก	12,834,432.00	334.95
กำไรขั้นต้นจากศักยภาพชุมชน	-9,002,656.00	-234.95
หัก ค่าใช้จ่ายครัวเรือน	4,967,664.00	362.04
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	-13,970,320.00	-596.99
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	1,904,240.00	49.70
กำไรหรือขาดทุนหลังหักดอกเบี้ยจ่าย	-15,874,560.00	-646.68
บวก รายรับอื่น ๆ	0.00	651.07
กำไรสุทธิ	-15,874,560.00	4.39

จากตารางที่ 40 แสดงให้เห็นว่า ในเดือนที่มีลงบัญชีตำบลท้องลำเจียกได้กำไร ร้อยละ 4.39

รายละเอียดรายรับรายจ่ายหมวดสำคัญที่นำมาคำนวณกำไรสุทธิ

ตารางที่ 41 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลท้องลำเจียก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	2,868.83	3,580,304.00	25.81
หมวดที่ 3 ยา สุขภาพ อนามัย	920.00	1,148,160.00	8.28
หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่ง กาย และเครื่องประดับ	116.67	145,600.00	1.05
หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	0.00	0.00	9.59
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ลงทุน งานสังคม และเพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจ	0.00	0.00	54.60
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายใน การศึกษา	75.00	93,600.00	0.67
รวมค่าใช้จ่าย	3,980.50	4,967,664.00	100.00

หมายเหตุ

หมวดที่ 5 ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงเพื่อซื้อหรือซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน (ข้อ 5.1 และ 5.3)

หมวดที่ 6 ไม่รวมฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้ จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม และเล่นแชร์ (ข้อ 6.1 และ 6.2)

จากตารางที่ 41 แสดงให้เห็นว่าตำบลท้องลำเจียก อำเภอเชียรใหญ่ มีรายจ่ายทั่วไป หมวดสูงที่สุดคือหมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 54.60 รองลงมาคือ หมวดที่ 2 ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 25.81 หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 9.59 และน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 0.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 42 แสดงรายรับหลัก ตำบลท้องลำเจียก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช

หมวดรายรับหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	1,416.17	1,767,376.00	46.12
2.ขายสัตว์เลี้ยง	166.67	208,000.00	5.43
3.ขายผลิตภัณฑ์จากงาน หัตถกรรม	0.00	0.00	0.00
4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้ง การขายอาหาร	0.00	0.00	0.00
5.ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้ จากแหล่งธรรมชาติ	257.50	321,360.00	8.39
6.ค่าจ้างจากการทำงานหรือ ให้บริการ	458.33	572,000.00	14.93
7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่า คอมมิชชั่น	771.67	963,040.00	25.13
รวมรายรับหลัก	3,070.33	3,831,776.00	100.00

หมายเหตุ ข้อที่ 1-5 แสดงรายรับหลักที่มาจากในชุมชน ส่วนข้อที่ 6-7 แสดงรายรับหลักที่มาจากนอกชุมชน

จากตารางที่ 42 แสดงให้เห็นว่าตำบลท้องลำเจียก อำเภอเชียรใหญ่ มีรายรับหมวดสูงที่สุดคือขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 46.12 รองลงมาคือ หมวดค่าจ้างจากการทำงานหรือให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 14.93 หมวดขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้จากแหล่งธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 8.39 และน้อยที่สุดคือ หมวดขายสัตว์เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 5.43 ตามลำดับ

ตารางที่ 43 แสดงรายจ่ายหลัก ค่าบล็องล่าเจียก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่ายหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	2,506.50	3,128,112.00	24.37
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือ ลงทุนในการประกอบ อาชีพ	5,817.50	7,260,240.00	56.57
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	91.67	114,400.00	0.89
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	876.67	1,094,080.00	8.52
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ย อินทรีย์	991.67	1,237,600.00	9.64
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	0.00	0.00	0.00
1.7 ขนฆ่าแมลง ยาปราบ ศัตรูพืช	0.00	0.00	0.00
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	0.00	0.00	0.00
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	0.00	0.00	0.00
รวมรายจ่ายหลัก	10,284.00	12,834,432.00	100.00

หมายเหตุ หมวดรายจ่ายหลัก ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ (ข้อ 1.9)

จากตารางที่ 43 แสดงให้เห็นว่าตำบลท้องลำเจียก อำเภอเชียรใหญ่ มีรายจ่ายหลักหมวดสูงที่สุดคือค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือลงทุนในการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 56.57 รองลงมาคือหมวด ค่าจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 24.37 หมวดค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ยอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 9.64 และน้อยที่สุดคือ หมวดค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน คิดเป็นร้อยละ 0.89 ตามลำดับ

ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช จำนวนผู้บันทึก 66 คน

ตารางที่ 44 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช

รายการ	ข้อมูลตำบล	ร้อยละ
รายรับหลัก	17,760,277.50	100.00
หัก รายจ่ายหลัก	2,365,576.50	13.32
กำไรขั้นต้นจากศักยภาพชุมชน	15,394,701.00	86.68
หัก ค่าใช้จ่ายครัวเรือน	4,638,301.50	38.38
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	10,756,399.50	48.30
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	1,173,270.00	6.61
กำไรหรือขาดทุนหลังหักดอกเบี้ยจ่าย	9,583,129.50	41.69
บวก รายรับอื่น ๆ	0.00	0.00
กำไรสุทธิ	9,583,129.50	41.69

จากตารางที่ 44 แสดงให้เห็นว่า ในเดือนที่มีลงบัญชีตำบลแม่เจ้าอยู่หัวได้กำไร ร้อยละ 41.69

รายละเอียดรายรับรายจ่ายหมวดสำคัญที่นำมาคำนวณกำไรสุทธิ

ตารางที่ 45 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	1,836.50	4,280,881.50	62.80
หมวดที่ 3 ยา สุขภาพ อนามัย	58.33	135,975.00	1.99
หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่ง กาย และเครื่องประดับ	91.67	213,675.00	3.13
หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	0.00	0.00	22.94
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ลงทุน งานสังคม และเพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจ	0.00	0.00	9.02
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายใน การศึกษา	3.33	7,770.00	0.11
รวมค่าใช้จ่าย	1,989.83	4,638,301.50	100.00

หมายเหตุ

หมวดที่ 5 ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงเพื่อซื้อหรือซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน (ข้อ 5.1 และ 5.3)

หมวดที่ 6 ไม่รวมฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้ จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม และเล่นแชร์ (ข้อ 6.1 และ 6.2)

จากตารางที่ 45 แสดงให้เห็นว่าตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ มีรายจ่ายทั่วไป หมวดสูงที่สุดคือ หมวดที่ 2 ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 62.80 รองลงมาคือ หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 22.97 หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 9.02 และน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 0.11 ตามลำดับ

ตารางที่ 46 แสดงรายรับหลัก ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช

หมวดรายรับหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	50.00	116,550.00	0.66
2.ขายสัตว์เลี้ยง	0.00	0.00	0.00
3.ขายผลิตภัณฑ์จากงาน หัตถกรรม	0.00	0.00	0.00
4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้ง การขายอาหาร	0.00	0.00	0.00
5.ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้ จากแหล่งธรรมชาติ	0.00	0.00	0.00
6.ค่าจ้างจากการทำงานหรือ ให้บริการ	7,569.17	17,643,727.50	99.34
7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่า คอมมิชชั่น	0.00	0.00	0.00
รวมรายรับหลัก	7,619.17	17,760,277.50	100.00

หมายเหตุ ข้อที่ 1-5 แสดงรายรับหลักที่มาจากในชุมชน ส่วนข้อที่ 6-7 แสดงรายรับหลักที่มาจากนอกชุมชน

จากตารางที่ 46 แสดงให้เห็นว่าตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ มีรายรับหมวดสูงที่สุดคือ ค่าจ้างจากการทำงานหรือให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 99.34 รองลงมาคือ หมวดขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 0.66 ตามลำดับ

ตารางที่ 47 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่ายหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	0.00	0.00	0.00
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือ ลงทุนในการประกอบ อาชีพ	425.00	990,675.00	41.88
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	0.00	0.00	0.00
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	501.50	1,168,996.50	49.42
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ย อินทรีย์	0.00	0.00	0.00
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	0.00	0.00	0.00
1.7 ขาฆ่าแมลง ยาปราบ ศัตรูพืช	0.00	0.00	0.00
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	88.33	205,905.00	8.70
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	0.00	0.00	0.00
รวมรายจ่ายหลัก	1,014.83	2,365,576.50	100.00

หมายเหตุ หมวดรายจ่ายหลัก ไม่รวมเงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ (ข้อ 1.9)

จากตารางที่ 47 แสดงให้เห็นว่าตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ มีรายจ่ายหลักหมวดสูงที่สุดคือค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 49.42 รองลงมาคือ หมวด ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือลงทุนในการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 41.88 และน้อยที่สุดคือ หมวดค่าซ่อมแซมเครื่องมือ คิดเป็นร้อยละ 8.70 ตามลำดับ

ตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช จำนวนผู้บันทึก 81 คน

ตารางที่ 48 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช

รายการ	ข้อมูลตำบล	ร้อยละ
รายรับหลัก	5,477,405.93	100.00
หัก รายจ่ายหลัก	2,259,231.47	41.25
กำไรขั้นต้นจากศักยภาพชุมชน	3,218,174.47	58.75
หัก ค่าใช้จ่ายครัวเรือน	2,969,023.87	78.14
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	249,150.60	-19.38
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	83,133.33	1.52
กำไรหรือขาดทุนหลังหักดอกเบี้ยจ่าย	166,017.27	-20.90
บวก รายรับอื่น ๆ	0.00	88.62
กำไรสุทธิ	166,017.27	67.72

จากตารางที่ 48 แสดงให้เห็นว่า ในเดือนที่มีลงบัญชีตำบลไสหมากขาดทุน ร้อยละ 67.72

รายละเอียดรายรับรายจ่ายหมวดสำคัญที่นำมาคำนวณกำไรสุทธิ

ตารางที่ 49 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	1,388.20	1,731,085.40	40.45
หมวดที่ 3 ยา สุขภาพ อนามัย	161.17	200,974.83	4.70
หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่ง กาย และเครื่องประดับ	219.60	273,841.20	6.40
หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	0.00	0.00	16.29
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ลงทุน งานสังคม และเพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจ	0.00	0.00	14.33
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายใน การศึกษา	611.97	763,122.43	17.83
รวมค่าใช้จ่าย	2,380.93	2,969,023.87	100.00

หมายเหตุ

หมวดที่ 5 ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงเพื่อซื้อหรือซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน (ข้อ 5.1 และ 5.3)

หมวดที่ 6 ไม่รวมฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้ จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม และเล่นแชร์ (ข้อ 6.1 และ 6.2)

จากตารางที่ 49 แสดงให้เห็นว่าตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ มีรายจ่ายทั่วไป หมวดสูงที่สุดคือหมวดที่ 2 ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 40.45 รองลงมาคือ หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 17.83 หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 14.33 และน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 3 ยา สุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 4.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 50 แสดงรายรับหลัก ตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช

หมวดรายรับหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	671.33	837,152.67	15.28
2.ขายสัตว์เลี้ยง	750.00	935,250.00	17.07
3.ขายผลิตภัณฑ์จากงาน หัตถกรรม	0.00	0.00	0.00
4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้ง การขายอาหาร	0.00	0.00	0.00
5.ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้ จากแหล่งธรรมชาติ	17.83	22,238.17	0.41
6.ค่าจ้างจากการทำงานหรือ ให้บริการ	413.97	516,216.43	9.42
7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่า คอมมิชชั่น	2,539.33	3,166,548.67	57.81
รวมรายรับหลัก	4,392.47	5,477,405.93	100.00

หมายเหตุ ข้อที่ 1-5 แสดงรายรับหลักที่มาจากในชุมชน ส่วนข้อที่ 6-7 แสดงรายรับหลักที่มาจากนอกชุมชน

จากตารางที่ 50 แสดงให้เห็นว่าตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ มีรายรับหมวดสูงที่สุดคือ 7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น คิดเป็นร้อยละ 57.81 รองลงมาคือ หมวดขายสัตว์เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 17.07 หมวดขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 15.28 และน้อยที่สุดคือ หมวดขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้จากแหล่งธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 0.41 ตามลำดับ

ตารางที่ 51 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่ายหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	437.33	545,354.67	24.14
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือ ลงทุนในการประกอบ อาชีพ	165.77	206,711.03	9.15
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	48.33	60,271.67	2.67
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	438.10	546,310.70	24.18
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ย อินทรีย์	101.33	126,362.67	5.59
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	194.00	241,918.00	10.71
1.7 ยาฆ่าแมลง ยาปราบ ศัตรูพืช	266.50	332,325.50	14.71
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	160.37	199,977.23	8.85
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	0.00	0.00	0.00
รวมรายจ่ายหลัก	1,811.73	2,259,231.47	100.00

หมายเหตุ หมวดรายจ่ายหลัก ไม่รวมเงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ (ข้อ 1.9)

จากตารางที่ 51 แสดงให้เห็นว่าตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ มีรายจ่ายหลักหมวดสูงที่สุดคือค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 24.18 รองลงมาคือ หมวดค่าจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 24.14 หมวดยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 14.71 และน้อยที่สุดคือ หมวดค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน คิดเป็นร้อยละ 2.67 ตามลำดับ

ตำบลป่าระกำ อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนผู้บันทึก 97 คน

ตารางที่ 52 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลป่าระกำ อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

รายการ	ข้อมูลตำบล	ร้อยละ
รายรับหลัก	14,870,520.33	100.00
หัก รายจ่ายหลัก	8,209,789.00	55.21
กำไรขั้นต้นจากศักยภาพชุมชน	6,660,731.33	44.79
หัก ค่าใช้จ่ายครัวเรือน	5,847,240.83	65.90
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	813,490.50	-21.11
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	749,567.50	5.04
กำไรหรือขาดทุนหลังหักดอกเบี้ยจ่าย	63,923.00	-26.15
บวก รายรับอื่น ๆ	0.00	21.29
กำไรสุทธิ	63,923.00	-4.85

จากตารางที่ 52 แสดงให้เห็นว่า ในเดือนที่มีลงบัญชีตำบลป่าระกำขาดทุน ร้อยละ 4.85

รายละเอียดรายรับรายจ่ายหมวดสำคัญที่นำมาคำนวณกำไรสุทธิ

ตารางที่ 53 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลป่าระกำ อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	3,051.90	3,848,442.67	39.27
หมวดที่ 3 ยา สุขภาพ อนามัย	445.82	562,179.67	5.74
หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่ง กาย และเครื่องประดับ	299.41	377,556.33	3.85
หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	0.00	0.00	12.17
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ลงทุน งานสังคม และเพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจ	0.00	0.00	28.16
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายใน การศึกษา	839.86	1,059,062.17	10.81
รวมค่าใช้จ่าย	4,636.99	5,847,240.83	100.00

หมายเหตุ

หมวดที่ 5 ไม่รวมเงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงเพื่อซื้อหรือซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน (ข้อ 5.1 และ 5.3)

หมวดที่ 6 ไม่รวมฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้ จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม และเล่นแชร์ (ข้อ 6.1 และ 6.2)

จากตารางที่ 53 แสดงให้เห็นว่าค่าบลปะระกำ อำเภอบางปะนัง มีรายจ่ายทั่วไป หมวดสูงที่สุดคือหมวดที่ 2 ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 39.27 รองลงมาคือ หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 28.16 หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 12.17 และน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ คิดเป็นร้อยละ 3.85 ตามลำดับ

ตารางที่ 54 แสดงรายรับหลัก ค่าบลปะระกำ อำเภอบางปะนัง นครศรีธรรมราช

หมวดรายรับหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	3,112.97	3,925,460.67	26.40
2.ขายสัตว์เลี้ยง	1,744.36	2,199,636.67	14.79
3.ขายผลิตภัณฑ์จากงาน หัตถกรรม	18.59	23,441.67	0.16
4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้ง การขายอาหาร	3,554.04	4,481,642.50	30.14
5.ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้ จากแหล่งธรรมชาติ	178.06	224,538.83	1.51
6.ค่าจ้างจากการทำงานหรือ ให้บริการ	1,217.31	1,535,025.00	10.32
7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่า คอมมิชชั่น	1,967.31	2,480,775.00	16.68
รวมรายรับหลัก	11,792.64	14,870,520.33	100.00

หมายเหตุ ข้อที่ 1-5 แสดงรายรับหลักที่มาจากในชุมชน ส่วนข้อที่ 6-7 แสดงรายรับหลักที่มาจากนอกชุมชน

จากตารางที่ 54 แสดงให้เห็นว่าค่าบลปะระกำ อำเภอบางปะนัง มีรายรับหมวดสูงที่สุดคือขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร คิดเป็นร้อยละ 30.14 รองลงมาคือ หมวดขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 26.40 หมวดเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น คิดเป็นร้อยละ 16.68 และน้อยที่สุดคือ หมวดขายผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.16 ตามลำดับ

ตารางที่ 55 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลป่าระกำ อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่ายหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	376.86	475,219.17	5.79
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือ ลงทุนในการประกอบ อาชีพ	651.60	821,670.83	10.01
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	203.41	256,500.33	3.12
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	1,396.60	1,761,115.83	21.45
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ย อินทรีย์	213.85	269,660.00	3.28
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	1,298.08	1,636,875.00	19.94
1.7 ค่าเช่าแมลง ยาปราบ ศัตรูพืช	274.04	345,562.50	4.21
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	169.58	213,836.50	2.60
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	1,926.53	2,429,348.83	29.59
รวมรายจ่ายหลัก	6,510.54	8,209,789.00	100.00

หมายเหตุ หมวดรายจ่ายหลัก ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ (ข้อ 1.9)

จากตารางที่ 55 แสดงให้เห็นว่าตำบลป่าระกำ อำเภอปากพนัง มีรายจ่ายหลักหมวดสูงสุดคือ ซื้อสินค้ามาจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 29.59 รองลงมาคือ หมวดค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 21.45 หมวดค่าปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 19.94 และน้อยที่สุดคือ หมวดค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน คิดเป็นร้อยละ 3.12 ตามลำดับ

ตำบลเกาะทวด อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช จำนวนผู้บันทึก 76 คน

ตารางที่ 56 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลเกาะทวด อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช

รายการ	ข้อมูลตำบล	ร้อยละ
รายรับหลัก	6,575,522.60	100.00
หัก รายจ่ายหลัก	2,712,164.80	41.25
กำไรขั้นต้นจากศักยภาพชุมชน	3,863,357.80	58.75
หัก ค่าใช้จ่ายครัวเรือน	3,564,257.20	78.14
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	299,100.60	-19.38
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	99,800.00	1.52
กำไรหรือขาดทุนหลังหักดอกเบี้ยจ่าย	199,300.60	-20.90
บวก รายรับอื่น ๆ	0.00	88.62
กำไรสุทธิ	199,300.60	67.72

จากตารางที่ 56 แสดงให้เห็นว่า ในเดือนที่มีลงบัญชีตำบลเกาะทวดได้กำไร ร้อยละ 67.72

รายละเอียดรายรับรายจ่ายหมวดสำคัญที่นำมาคำนวณกำไรสุทธิ

ตารางที่ 57 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลเกาะทวด อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	1,388.20	2,078,135.40	40.45
หมวดที่ 3 ยา สุขภาพ อนามัย	161.17	241,266.50	4.70
หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่ง กาย และเครื่องประดับ	219.60	328,741.20	6.40
หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	0.00	0.00	16.29
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ลงทุน งานสังคม และเพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจ	0.00	0.00	14.33
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายใน การศึกษา	611.97	916,114.10	17.83
รวมค่าใช้จ่าย	2,380.93	3,564,257.20	100.00

หมายเหตุ

หมวดที่ 5 ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงเพื่อซื้อหรือซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน (ข้อ 5.1 และ 5.3)

หมวดที่ 6 ไม่รวมฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้ จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม และเล่นแชร์ (ข้อ 6.1 และ 6.2)

จากตารางที่ 57 แสดงให้เห็นว่าตำบลเกาะทวด อำเภอปากพนัง มีรายจ่ายทั่วไป หมวดสูงที่สุดคือหมวดที่ 2 ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 40.45 รองลงมาคือ หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 17.83 หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 16.29 และน้อยที่สุดคือ หมวดหมวดที่ 3 ยา สุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 4.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 58 แสดงรายรับหลัก ตำบลเกาะทวด อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช

หมวดรายรับหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	671.33	1,004,986.00	15.28
2.ขายสัตว์เลี้ยง	750.00	1,122,750.00	17.07
3.ขายผลิตภัณฑ์จากงาน หัตถกรรม	0.00	0.00	0.00
4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้ง การขายอาหาร	0.00	0.00	0.00
5.ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้ จากแหล่งธรรมชาติ	17.83	26,696.50	0.41
6.ค่าจ้างการทำงานหรือ ให้บริการ	413.97	619,708.10	9.42
7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่า คอมมิชชั่น	2,539.33	3,801,382.00	57.81
รวมรายรับหลัก	4,392.47	6,575,522.60	100.00

หมายเหตุ ข้อที่ 1-5 แสดงรายรับหลักที่มาจากในชุมชน ส่วนข้อที่ 6-7 แสดงรายรับหลักที่มาจากนอกชุมชน

จากตารางที่ 58 แสดงให้เห็นว่าตำบลเกาะทวด อำเภอปากพนัง มีรายรับหมวดสูงที่สุดคือ เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น คิดเป็นร้อยละ 57.81 รองลงมาคือ หมวดขายสัตว์เลี้ยง คิดเป็น

ร้อยละ 17.07 หมาวขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 15.28 และน้อยที่สุดคือ หมาวขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้จากแหล่งธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 0.41 ตามลำดับ

ตารางที่ 59 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลเกาะทวด อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่ายหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	437.33	654,688.00	24.14
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือ ลงทุนในการประกอบ อาชีพ	165.77	248,152.70	9.15
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	48.33	72,355.00	2.67
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	438.10	655,835.70	24.18
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ย อินทรีย์	101.33	151,696.00	5.59
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	194.00	290,418.00	10.71
1.7 ยาฆ่าแมลง ยาปราบ ศัตรูพืช	266.50	398,950.50	14.71
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	160.37	240,068.90	8.85
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	0.00	0.00	0.00
รวมรายจ่ายหลัก	1,811.73	2,712,164.80	100.00

หมายเหตุ หมวดรายจ่ายหลัก ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ (ข้อ 1.9)

จากตารางที่ 59 แสดงให้เห็นว่าตำบลเกาะทวด อำเภอปากพนัง มีรายจ่ายหลักหมวดสูงที่สุดคือค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 24.18 รองลงมาคือ หมวดค่าจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 24.14 หมวดยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 14.71 และน้อยที่สุดคือ หมวดค่าโดยสารรถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน คิดเป็นร้อยละ 2.67 ตามลำดับ

ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช จำนวนผู้บันทึก 54 คน

ตารางที่ 60 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช

รายการ	ข้อมูลตำบล	ร้อยละ
รายรับหลัก	89,835,704.00	100.00
หัก รายจ่ายหลัก	18,482,688.00	20.57
กำไรขั้นต้นจากศักยภาพชุมชน	71,353,016.00	79.43
หัก ค่าใช้จ่ายครัวเรือน	20,046,978.00	42.46
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	51,306,038.00	36.97
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	1,069,600.00	1.19
กำไรหรือขาดทุนหลังหักดอกเบี้ยจ่าย	50,236,438.00	35.78
บวก รายรับอื่น ๆ	0.00	9.52
กำไรสุทธิ	50,236,438.00	45.30

จากตารางที่ 60 แสดงให้เห็นว่า ในเดือนที่มีงบบัญชีตำบลหลักช้างขาดทุน ร้อยละ 45.30

รายละเอียดรายรับรายจ่ายหมวดสำคัญที่นำมาคำนวณกำไรสุทธิ

ตารางที่ 61 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	5,851.00	15,645,574.00	41.02
หมวดที่ 3 ยา สุขภาพ อนามัย	412.00	1,101,688.00	2.89
หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่ง กาย และเครื่องประดับ	514.00	1,374,436.00	3.60
หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	0.00	0.00	6.80
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ลงทุน งานสังคม และเพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจ	0.00	0.00	40.64
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายใน การศึกษา	720.00	1,925,280.00	5.05
รวมค่าใช้จ่าย	7,497.00	20,046,978.00	100.00

หมายเหตุ

หมวดที่ 5 ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงเพื่อซื้อหรือซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน (ข้อ 5.1 และ 5.3)

หมวดที่ 6 ไม่รวมฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้ จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม และเล่นแชร์ (ข้อ 6.1 และ 6.2)

จากตารางที่ 61 แสดงให้เห็นว่าตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง มีรายจ่ายทั่วไป หมวดสูงที่สุดคือหมวดที่ 2 ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 41.02 รองลงมาคือ หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 40.64 หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 6.80 และน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 3 ยา สุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 2.89 ตามลำดับ

ตารางที่ 62 แสดงรายรับหลัก ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช

หมวดรายรับหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	25,770.00	68,908,980.00	76.71
2.ขายสัตว์เลี้ยง	2,600.00	6,952,400.00	7.74
3.ขายผลิตภัณฑ์จากงาน หัตถกรรม	0.00	0.00	0.00
4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้ง การขายอาหาร	690.00	1,845,060.00	2.05
5.ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้ จากแหล่งธรรมชาติ	0.00	0.00	0.00
6.ค่าจ้างจากการทำงานหรือ ให้บริการ	0.00	0.00	0.00
7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่า คอมมิชชั่น	4,536.00	12,129,264.00	13.50
รวมรายรับหลัก	33,596.00	89,835,704.00	100.00

หมายเหตุ ข้อที่ 1-5 แสดงรายรับหลักที่มาจากในชุมชน ส่วนข้อที่ 6-7 แสดงรายรับหลักที่มาจากนอกชุมชน

จากตารางที่ 62 แสดงให้เห็นว่าตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง มีรายรับหมวดสูงที่สุดคือขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 76.71 รองลงมาคือ หมวดเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น คิดเป็นร้อยละ 13.50 หมวดขายสัตว์เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 7.74 และน้อยที่สุดคือ หมวดขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร คิดเป็นร้อยละ 2.05 ตามลำดับ

ตารางที่ 63 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่ายหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	2,400.00	6,417,600.00	34.72
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือ ลงทุนในการประกอบ อาชีพ	2,400.00	6,417,600.00	34.72
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	0.00	0.00	0.00
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	1,492.00	3,989,608.00	21.59
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ย อินทรีย์	0.00	0.00	0.00
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	0.00	0.00	0.00
1.7 ยาฆ่าแมลง ยาปราบ ศัตรูพืช	180.00	481,320.00	2.60
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	0.00	0.00	0.00
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	440.00	1,176,560.00	6.37
รวมรายจ่ายหลัก	6,912.00	18,482,688.00	100.00

หมายเหตุ หมวดรายจ่ายหลัก ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ (ข้อ 1.9)

จากตารางที่ 63 แสดงให้เห็นว่าตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง มีรายจ่ายหลักหมวดสูงที่สุดคือค่าจ้างแรงงานและค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือลงทุนในการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 34.72 รองลงมาคือ หมวดค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 21.59 หมวดซื้อสินค้ามาจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 6.37 และน้อยที่สุดคือ หมวดยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 2.60 ตามลำดับ

ตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช จำนวนผู้บันทึก 23 คน

ตารางที่ 64 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช

รายการ	ข้อมูลตำบล	ร้อยละ
รายรับหลัก	54,593,052.50	100.00
หัก รายจ่ายหลัก	14,114,486.17	25.85
กำไรขั้นต้นจากศักยภาพชุมชน	40,478,566.33	74.15
หัก ค่าใช้จ่ายครัวเรือน	27,574,510.83	80.08
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	12,904,055.50	-5.93
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	5,016,424.00	9.19
กำไรหรือขาดทุนหลังหักดอกเบี้ยจ่าย	7,887,631.50	-15.12
บวก รายรับอื่น ๆ	0.00	34.17
กำไรสุทธิ	7,887,631.50	19.05

จากตารางที่ 64 แสดงให้เห็นว่า ในเดือนที่มีลงบัญชีตำบลช้างกลางได้กำไร ร้อยละ 19.05

รายละเอียดรายรับรายจ่ายหมวดสำคัญที่นำมาคำนวณกำไรสุทธิ

ตารางที่ 65 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	4,495.92	12,022,081.17	27.50
หมวดที่ 3 ยา สุขภาพ อนามัย	3,269.92	8,743,757.17	20.00
หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่ง กาย และเครื่องประดับ	1,447.50	3,870,615.00	8.85
หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	0.00	0.00	11.26
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ลงทุน งานสังคม และเพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจ	0.00	0.00	25.66
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายใน การศึกษา	1,098.75	2,938,057.50	6.72
รวมค่าใช้จ่าย	10,312.08	27,574,510.83	100.00

หมายเหตุ

หมวดที่ 5 ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงเพื่อซื้อหรือซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน (ข้อ 5.1 และ 5.3)

หมวดที่ 6 ไม่รวมฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้ จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม และเล่นแชร์ (ข้อ 6.1 และ 6.2)

จากตารางที่ 65 แสดงให้เห็นว่าตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง มีรายจ่ายทั่วไป หมวดสูงที่สุดคือหมวดที่ 2 ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 27.50 รองลงมาคือ หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 25.66 หมวดที่ 3 ยา สุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 20.00 และน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 6.72 ตามลำดับ

ตารางที่ 66 แสดงรายรับหลัก ตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช

หมวดรายรับหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	8,258.33	22,082,783.33	40.45
2.ขายสัตว์เลี้ยง	2,062.08	5,514,010.83	10.10
3.ขายผลิตภัณฑ์จากงาน หัตถกรรม	1,012.50	2,707,425.00	4.96
4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้ง การขายอาหาร	2,500.00	6,685,000.00	12.25
5.ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้ จากแหล่งธรรมชาติ	75.00	200,550.00	0.37
6.ค่าจ้างจากการทำงานหรือ ให้บริการ	4,111.67	10,994,596.67	20.14
7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่า คอมมิชชั่น	2,396.67	6,408,686.67	11.74
รวมรายรับหลัก	20,416.25	54,593,052.50	100.00

หมายเหตุ ข้อที่ 1-5 แสดงรายรับหลักที่มาจากในชุมชน ส่วนข้อที่ 6-7 แสดงรายรับหลักที่มาจากนอกชุมชน

จากตารางที่ 66 แสดงให้เห็นว่าตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง มีรายรับหมวดสูงที่สุดคือขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 40.45 รองลงมาคือ หมวดค่าจ้างจากการทำงานหรือให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 20.14 หมวดขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร คิดเป็นร้อยละ 12.25 และน้อยที่สุดคือ หมวดขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้จากแหล่งธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 0.37 ตามลำดับ

ตารางที่ 67 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่ายหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	750.00	2,005,500.00	14.21
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือ ลงทุนในการประกอบ อาชีพ	637.17	1,703,783.67	12.07
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	98.75	264,057.50	1.87
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	1,385.83	3,705,718.33	26.25
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ย อินทรีย์	91.67	245,116.67	1.74
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	254.17	679,641.67	4.82
1.7 ยาฆ่าแมลง ยาปราบ ศัตรูพืช	91.67	245,116.67	1.74
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	135.83	363,218.33	2.57
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	1,833.33	4,902,333.33	34.73
รวมรายจ่ายหลัก	5,278.42	14,114,486.17	100.00

หมายเหตุ หมวดรายจ่ายหลัก ไม่รวมเงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ (ข้อ 1.9)

จากตารางที่ 67 แสดงให้เห็นว่าตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง มีรายจ่ายหลักหมวดสูงที่สุดคือซื้อสินค้ามาจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 34.73 รองลงมาคือ หมวดค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 26.25 หมวดค่าจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 14.21 และน้อยที่สุดคือ หมวดยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืชและค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ยอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 1.74 ตามลำดับ

ตำบลจันดี อำเภอลำปาง นครศรีธรรมราช จำนวนผู้บันทึก 34 คน

ตารางที่ 68 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลจันดี อำเภอลำปาง นครศรีธรรมราช

รายการ	ข้อมูลตำบล	ร้อยละ
รายรับหลัก	9,499,779,773.18	100.00
หัก รายจ่ายหลัก	1,207,673,109.55	12.71
กำไรขั้นต้นจากศักยภาพชุมชน	8,292,106,663.64	87.29
หัก ค่าใช้จ่ายครัวเรือน	77,966,834.73	1.51
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	8,214,139,828.91	85.78
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	111,259,576.36	1.17
กำไรหรือขาดทุนหลังหักดอกเบี้ยจ่าย	8,102,880,252.55	84.61
บวก รายรับอื่น ๆ	0.00	0.56
กำไรสุทธิ	8,102,880,252.55	85.17

จากตารางที่ 68 แสดงให้เห็นว่า ในเดือนที่มีลงบัญชีตำบลจันดีได้กำไร ร้อยละ 85.17

รายละเอียดรายรับรายจ่ายหมวดสำคัญที่นำมาคำนวณกำไรสุทธิ

ตารางที่ 69 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลจันดี อำเภอลำปาง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	9,493.73	30,446,383.36	21.25
หมวดที่ 3 ยา สุขภาพ อนามัย	6,214.09	19,928,589.55	13.91
หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่ง กาย และเครื่องประดับ	957.55	3,070,848.27	2.14
หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	0.00	0.00	33.29
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ลงทุน งานสังคม และเพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจ	0.00	0.00	12.30
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายใน การศึกษา	7,646.09	24,521,013.55	17.11
รวมค่าใช้จ่าย	24,311.45	77,966,834.73	100.00

หมายเหตุ

หมวดที่ 5 ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงเพื่อซื้อหรือซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน (ข้อ 5.1 และ 5.3)

หมวดที่ 6 ไม่รวมฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้ จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม และเล่นแชร์ (ข้อ 6.1 และ 6.2)

จากตารางที่ 69 แสดงให้เห็นว่าตำบลจันดี อำเภอนางรอง มีรายจ่ายทั่วไป หมวดสูงที่สุดคือ หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 33.29 รองลงมาคือ หมวดที่ 2 ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 21.25 หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 17.11 และน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ คิดเป็นร้อยละ 2.14 ตามลำดับ

ตารางที่ 70 แสดงรายรับหลัก ตำบลจันดี อำเภอนางรอง นครศรีธรรมราช

หมวดรายรับหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	19,123.45	61,328,918.73	0.65
2.ขายสัตว์เลี้ยง	0.00	0.00	0.00
3.ขายผลิตภัณฑ์จากงาน หัตถกรรม	0.00	0.00	0.00
4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร	2,932,941.55	9,405,943,536.27	99.01
5.ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้ จากแหล่งธรรมชาติ	0.00	0.00	0.00
6.ค่าจ้างจากการทำงาน หรือให้บริการ	5,418.18	17,376,109.09	0.18
7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่า คอมมิชชั่น	4,718.18	15,131,209.09	0.16
รวมรายรับหลัก	2,962,201.36	9,499,779,773.18	100.00

หมายเหตุ ข้อที่ 1-5 แสดงรายรับหลักที่มาจากในชุมชน ส่วนข้อที่ 6-7 แสดงรายรับหลักที่มาจากนอกชุมชน

จากตารางที่ 70 แสดงให้เห็นว่าตำบลจันดี อำเภอนางรอง มีรายรับหมวดสูงที่สุดคือขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร คิดเป็นร้อยละ 99.01 รองลงมาคือ หมวดขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 0.65 หมวดค่าจ้างจากการทำงานหรือให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 0.18 และน้อยที่สุดคือ หมวดเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น คิดเป็นร้อยละ 0.16 ตามลำดับ

ตารางที่ 71 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลจันดี อำเภอนาง นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่ายหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	14,845.45	47,609,372.73	3.94
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือ ลงทุนในการประกอบ อาชีพ	5,980.45	19,179,317.73	1.59
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	812.27	2,604,958.64	0.22
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	3,460.00	11,096,220.00	0.92
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ย อินทรีย์	1,690.91	5,422,745.45	0.45
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	1,909.09	6,122,454.55	0.51
1.7 ยาฆ่าแมลง ยาปราบ ศัตรูพืช	442.09	1,417,785.55	0.12
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	610.91	1,959,185.45	0.16
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	346,822.91	1,112,261,069.45	92.10
รวมรายจ่ายหลัก	376,574.09	1,207,673,109.55	100.00

หมายเหตุ หมวดรายจ่ายหลัก ไม่รวมเงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ (ข้อ 1.9)

จากตารางที่ 71 แสดงให้เห็นว่าตำบลจันดี อำเภอนาง มีรายจ่ายหลักหมวดสูงที่สุดคือซื้อ
สินค้ามาจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 92.10 รองลงมาคือ หมวดค่าจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 3.94
หมวดค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือลงทุนในการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 1.59 และน้อยที่สุดคือ
หมวดยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 0.12 ตามลำดับ

ตำบลดงลิ้น อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช จำนวนผู้บันทึก 19 คน

ตารางที่ 72 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลดงลิ้น อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช

รายการ	ข้อมูลตำบล	ร้อยละ
รายรับหลัก	57,055,812.50	100.00
หัก รายจ่ายหลัก	13,547,000.00	23.74
กำไรขั้นต้นจากศักยภาพชุมชน	43,508,812.50	76.26
หัก ค่าใช้จ่ายครัวเรือน	26,859,112.50	62.88
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	16,649,700.00	13.37
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	3,113,625.00	5.46
กำไรหรือขาดทุนหลังหักดอกเบี้ยจ่าย	13,536,075.00	7.92
บวก รายรับอื่น ๆ	0.00	0.00
กำไรสุทธิ	13,536,075.00	7.92

จากตารางที่ 72 แสดงให้เห็นว่า ในเดือนที่มีลงบัญชีตำบลดงลิ้นกำไร ร้อยละ 7.92

รายละเอียดรายรับรายจ่ายหมวดสำคัญที่นำมาคำนวณกำไรสุทธิ

ตารางที่ 73 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลดงลิ้น อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	9,547.50	20,861,287.50	58.15
หมวดที่ 3 ยา สุขภาพ อนามัย	400.00	874,000.00	2.44
หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่อง แต่งกาย และเครื่องประดับ	1,045.00	2,283,325.00	6.36
หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	0.00	0.00	11.28
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อ การลงทุน งานสังคม และ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ	0.00	0.00	13.86
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายใน การศึกษา	1,300.00	2,840,500.00	7.92
รวมค่าใช้จ่าย	12,292.50	26,859,112.50	100.00

หมายเหตุ

หมวดที่ 5 ไม่รวมเงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงเพื่อซื้อหรือซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน (ข้อ 5.1 และ 5.3)

หมวดที่ 6 ไม่รวมฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้ จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม และเล่นแชร์ (ข้อ 6.1 และ 6.2)

จากตารางที่ 73 แสดงให้เห็นว่าตำบลดงลิงชั้น อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีรายจ่ายทั่วไป หมวดสูงที่สุดคือ หมวดที่ 2 ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 58.15 รองลงมาคือ หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 13.86 หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 11.28 และน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 3 ยา สุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 2.44 ตามลำดับ

ตารางที่ 74 แสดงรายรับหลัก ตำบลดงลิงชั้น อำเภอบำเหน็จณรงค์ นครศรีธรรมราช

หมวดรายรับหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	21,562.50	47,114,062.50	82.58
2.ขายสัตว์เลี้ยง	0.00	0.00	0.00
3.ขายผลิตภัณฑ์จากงาน หัตถกรรม	0.00	0.00	0.00
4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้ง การขายอาหาร	500.00	1,092,500.00	1.91
5.ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้ จากแหล่งธรรมชาติ	0.00	0.00	0.00
6.ค่าจ้างจากการทำงาน หรือให้บริการ	750.00	1,638,750.00	2.87
7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่า คอมมิชชั่น	3,300.00	7,210,500.00	12.64
รวมรายรับหลัก	26,112.50	57,055,812.50	100.00

หมายเหตุ ข้อที่ 1-5 แสดงรายรับหลักที่มาจากในชุมชน ส่วนข้อที่ 6-7 แสดงรายรับหลักที่มาจากนอกชุมชน

จากตารางที่ 74 แสดงให้เห็นว่าตำบลดงลิงชั้น อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีรายรับหมวดสูงที่สุดคือขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 82.58 รองลงมาคือ หมวดเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น คิดเป็นร้อยละ 12.64 หมวดค่าจ้างจากการทำงานหรือให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 2.87 และน้อยที่สุดคือ หมวดขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร คิดเป็นร้อยละ 1.91 ตามลำดับ

ตารางที่ 75 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลดิ่งชัน อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่ายหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	425.00	928,625.00	6.85
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือ ลงทุนในการประกอบ อาชีพ	0.00	0.00	0.00
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	350.00	764,750.00	5.65
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	1,525.00	3,332,125.00	24.60
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ย อินทรีย์	1,125.00	2,458,125.00	18.15
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	850.00	1,857,250.00	13.71
1.7 ยาฆ่าแมลง ยาปราบ ศัตรูพืช	325.00	710,125.00	5.24
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	0.00	0.00	0.00
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	1,600.00	3,496,000.00	25.81
รวมรายจ่ายหลัก	6,200.00	13,547,000.00	100.00

หมายเหตุ หมวดรายจ่ายหลัก ไม่รวมเงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ (ข้อ 1.9)

จากตารางที่ 75 แสดงให้เห็นว่าตำบลดิ่งชัน อำเภอท่าศาลา มีรายจ่ายหลักหมวดสูงที่สุดคือซื้อสินค้ามาจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 25.81 รองลงมาคือ หมวดค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 24.60 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ยอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 18.15 และน้อยที่สุดคือ หมวดยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 5.24 ตามลำดับ

ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา นครศรีธรรมราช จำนวนผู้บันทึก 67 คน

ตารางที่ 76 แสดงงบกำไรสุทธิ ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา นครศรีธรรมราช

รายการ	ข้อมูลตำบล	ร้อยละ
รายรับหลัก	133,835,454.55	100.00
หัก รายจ่ายหลัก	47,961,363.64	35.84
กำไรขั้นต้นจากศักยภาพชุมชน	85,874,090.91	64.16
หัก ค่าใช้จ่ายครัวเรือน	29,518,181.82	27.67
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	56,355,909.09	36.49
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	7,793,181.82	5.82
กำไรหรือขาดทุนหลังหักดอกเบี้ยจ่าย	48,562,727.27	30.67
บวก รายรับอื่น ๆ	0.00	0.85
กำไรสุทธิ	48,562,727.27	31.52

จากตารางที่ 76 แสดงให้เห็นว่า ในเดือนที่มีงบประมาณตำบลท่าศาลาได้กำไร ร้อยละ 31.52

รายละเอียดรายรับรายจ่ายหมวดสำคัญที่นำมาคำนวณกำไรสุทธิ

ตารางที่ 77 แสดงรายจ่ายทั่วไป ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	4,515.45	22,577,272.73	60.96
หมวดที่ 3 ยา สุขภาพ อนามัย	773.32	3,866,590.91	10.44
หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่ง กาย และเครื่องประดับ	281.45	1,407,272.73	3.80
หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	0.00	0.00	15.68
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ลงทุน งานสังคม และเพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจ	0.00	0.00	4.61
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายใน การศึกษา	333.41	1,667,045.45	4.50
รวมค่าใช้จ่าย	5,903.64	29,518,181.82	100.00

หมายเหตุ

หมวดที่ 5 ไม่รวมเงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อหรือเช่าที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงเพื่อซื้อหรือซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน (ข้อ 5.1 และ 5.3)

หมวดที่ 6 ไม่รวมฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้ จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม และเล่นแชร์ (ข้อ 6.1 และ 6.2)

จากตารางที่ 77 แสดงให้เห็นว่าตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา มีรายจ่ายทั่วไป หมวดสูงที่สุดคือหมวดที่ 2 ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 60.96 รองลงมาคือ หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 15.68 หมวดที่ 3 ยา สุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 10.44 และน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ คิดเป็นร้อยละ 3.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 78 แสดงรายรับหลัก ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช

หมวดรายรับหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน	0.00	0.00	0.00
2.ขายสัตว์เลี้ยง	115.91	579,545.45	0.43
3.ขายผลิตภัณฑ์จากงาน หัตถกรรม	1,409.09	7,045,454.55	5.26
4.ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้ง การขายอาหาร	13,365.09	66,825,454.55	49.93
5.ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้ จากแหล่งธรรมชาติ	11,422.45	57,112,272.73	42.67
6.ค่าจ้างการทำงานหรือ ให้บริการ	454.55	2,272,727.27	1.70
7.เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่า คอมมิชชั่น	0.00	0.00	0.00
รวมรายรับหลัก	26,767.09	133,835,454.55	100.00

หมายเหตุ ข้อที่ 1-5 แสดงรายรับหลักที่มาจากในชุมชน ส่วนข้อที่ 6-7 แสดงรายรับหลักที่มาจากนอกชุมชน

จากตารางที่ 78 แสดงให้เห็นว่าตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา มีรายรับหมวดสูงที่สุดคือขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร คิดเป็นร้อยละ 49.93 รองลงมาคือขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้จากแหล่งธรรมชาติ หมวด คิดเป็นร้อยละ 42.67 หมวดขายผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.26 และน้อยที่สุดคือ หมวดขายสัตว์เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 0.43 ตามลำดับ

ตารางที่ 79 แสดงรายจ่ายหลัก ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช

หมวดรายจ่ายหลัก	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	รวมทั้งตำบล	ร้อยละ (คำนวณโดยใช้จำนวน จากครัวเรือนที่ลงบัญชี)
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	1,156.59	5,782,954.55	12.06
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ หรือ ลงทุนในการประกอบ อาชีพ	882.50	4,412,500.00	9.20
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	373.91	1,869,545.45	3.90
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	2,397.00	11,985,000.00	24.99
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ย อินทรีย์	0.00	0.00	0.00
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	0.45	2,272.73	0.00
1.7 ยาฆ่าแมลง ยาปราบ ศัตรูพืช	0.00	0.00	0.00
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	1,418.41	7,092,045.45	14.79
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	3,363.41	16,817,045.45	35.06
รวมรายจ่ายหลัก	9,592.27	47,961,363.64	100.00

หมายเหตุ หมวดรายจ่ายหลัก ไม่รวมเงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ (ข้อ 1.9)

จากตารางที่ 79 แสดงให้เห็นว่าตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา มีรายจ่ายหลักหมวดสูงที่สุดคือซื้อสินค้ามาจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 35.06 รองลงมาคือ หมวดค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 24.99 หมวดค่าซ่อมแซมเครื่องมือ คิดเป็นร้อยละ 14.79 และน้อยที่สุดคือ หมวดค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน คิดเป็นร้อยละ 3.90 ตามลำดับ

ภาคผนวก ค

องค์ความรู้ และบทเรียนการทำงาน

โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจนการพัฒนาสังคม

และสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระยะที่ 2

สวัสดิการชุมชนบนความพอเพียง : กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดย : ปานทิพย์ พอดี และ คณะพัฒนา ทองคำ

ตำบลบางจากมีพื้นที่ 27,503 ไร่ แบ่งเป็นเขตเทศบาล 1,500 ไร่ ประชากรสำรวจเมื่อปี 2543 มีประชากรทั้งหมด 10,435 คน เพศชาย 5,310 คน ครัวเรือน 1,987 หลัง ผู้สูงอายุ 1,278 คน ชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ รับจ้าง ฐานะความเป็นอยู่ปานกลางและยากจน

แรงบันดาลใจ

เมื่อก่อนชาวบ้านจากต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยคลุกคลีคุ้นเคยกันพอปลายปีพุทธศักราช 2543 ตำบลบางจากเข้าร่วมทำแผนแม่บท ร่วมกับตำบลต่าง ๆ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช 80 กว่าตำบล ชาวบางจากมีโอกาสดูไปทัศนศึกษาทั้งในและนอกพื้นที่ ได้พบของแปลกใหม่ ส่วนใหญ่ชุมชนเขาร่วมแรงร่วมใจกันทำ เขาประสบความสำเร็จ เช่น จังหวัดสงขลา พัทลุง ฯลฯ แกนนำนึงได้แนวคิด ว่าเราจะทำในพื้นที่ของตนเองบ้าง จึงได้มาทดลองทำเรื่องสวัสดิการกับกลุ่มออมทรัพย์ในตำบล และทำเรื่องวิสาหกิจชุมชน คือ ทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อลดรายจ่ายของเกษตรกร แกนนำนึงได้พบปะแลกเปลี่ยนกันอย่างต่อเนื่องและยังได้วางแผนสร้างคนให้เหมาะกับงานของแต่ละหมู่บ้าน พอปี 2548 ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ ส.อบต. นัดประชุมกันที่โรงงานปุ๋ย

อินทรีชัยภาพ เรื่องจัดทำสวัสดิการ มีผู้เข้าร่วมประชุม 50 กว่าคน นายบำรุง เลขจิตร กำนันตำบลบางจาก ได้กล่าวเปิดประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ ต่อด้วยนายเจริญ สุขคร และนายคนพัฒน์ ทองคำ สุดท้ายขอมติที่ประชุมว่าควรทำ “สวัสดิการ” หรือไม่มติเอกฉันท์ว่า ควรทำจึงขอให้ใช้ชื่อว่า “กองทุน”

รูปแบบการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางจาก

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางจาก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาคนให้รู้จักพึ่งตนเอง เอื้ออาทรต่อกันและกัน 2) พัฒนาคนให้มีวินัย ซื่อสัตย์ตรงต่อเวลา 3) พัฒนาคนในชุมชนให้เท่าเทียมกัน โดยยึดหลักกฎระเบียบ 3) พัฒนาคนให้รู้จักสามัคคี รักถิ่นบ้านเกิด 3) พัฒนาคนให้รู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำและเป็นผู้ตามที่ดี ลักษณะของกองทุนเป็นสัจจะออมทรัพย์วันละบาท

คณะกรรมการกองทุน ประกอบด้วยคณะกรรมการ 2 ระดับ ได้แก่ 1. คณะกรรมการระดับหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านละ 4-5 คน 2. คณะกรรมการระดับตำบล จำนวนทั้งหมด 12 คน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองของคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ กองทุนโครงสร้างคณะกรรมการกองทุน ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ เจริญชัย ผู้ช่วยเจริญชัย ตรวจสอบภายใน 2 คน ประชาสัมพันธ์ 2 คน และกรรมการอีก 3 คน มีวาระการทำงาน 2 ปี และมีคณะที่ปรึกษา 4 คน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิในตำบล และผู้อำนวยการโรงเรียนผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการ

กองทุนต้องมีคุณสมบัติดังนี้ มีความรู้ ความสามารถ น่าเชื่อถือ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ โปร่งใส มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี

การดำเนินของคณะกรรมการทุกคนอยู่ได้โดยไม่มีวาระกำหนด ถ้าจะเปลี่ยนแปลงก็ขอให้ อยู่ในดุลพินิจของแต่ละหมู่บ้านตัดสินใจกันเอง จะพ้นวาระก็ต่อเมื่อ ตายลาออก ทุพพลภาพ ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจได้ ปฏิบัติตนเป็นปฏิปักษ์กับกองทุนฯ เข้ากับคณะกรรมการคนอื่นไม่ได้ ขอมติเสียงข้างมากให้ออก เป็นบุคคลที่ถูกศาลสั่งเป็นบุคคลล้มละลาย / ลงโทษถึงที่สุด หรือเสียหาย เรื่องการเงินในหมู่บ้าน **การทำงานและการประชุมของคณะกรรมการ** คณะกรรมการจะต้องมา ทำงานและประชุมประจำเดือน ทุกวันที่ 1 ของทุกเดือน หมู่บ้านละ 1 คน เป็นอย่างน้อย หน้าที่ จะต้องปฏิบัติดังนี้ 1) เวลา 09.00 น. ลงทะเบียน 2) นำเงินพร้อมเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ส่งนายทะเบียน ฝ่ายตรวจสอบ เหนรัญญิก 3) ทุกหมู่บ้านจะต้องส่งเงินและเอกสารทุกวันที่ 1 ของทุก เดือน หมู่บ้านใดไม่ส่งเงินและเอกสารดังกล่าวติดต่อกัน 2 เดือน ทางกองทุนฯ จะไม่รับผิดชอบ ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของหมู่บ้านนั้น ๆ 3) ต้องอยู่ร่วมสะท้อนปัญหา (ทุกครั้ง)

การเงินบัญชีและการตรวจสอบให้เหนรัญญิกรายงานชี้แจง รายรับ – รายจ่าย จำนวนเงิน คงเหลือ สมุดเงินฝาก ต่อคณะกรรมการ ทุกวันที่ 1 และต้องส่งบัญชี รับ – จ่าย ให้ฝ่ายการเงิน ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางจากตรวจสอบ 3 เดือนครั้ง เพื่อความโปร่งใสและถูกต้อง

ค่าตอบแทนของคณะกรรมการ จ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการฝ่ายจัดเก็บของแต่ละหมู่บ้าน ตามกฎที่ตั้งไว้ตามจำนวนสมาชิก จ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการที่เข้าร่วมประชุมครั้งละ 100 บาทในกรณีประธาน / คณะกรรมการไปศึกษาดูงานหรือปฏิบัติงานนอกพื้นที่ ให้พิจารณาจ่าย ค่าตอบแทนดังนี้ (เฉพาะเรื่องสวัสดิการชุมชน) ภายในจังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งละ 300 บาท ภายในเขตพื้นที่ภาคใต้ ครั้งละ 400 บาท เขตพื้นที่ภาคกลาง ครั้งละ 800 บาท เขตพื้นที่ ภาคเหนือ / อีสาน ครั้งละ 1,000 บาท ต่างประเทศ ครั้งละ 5,000 บาท หมวดนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2554 เป็นต้นไป

สวัสดิการที่จัดให้สมาชิกเป็นสมาชิกครบ 6 เดือน 180 วัน ตายได้รับสวัสดิการเป็น สมาชิกครบ 1 ปี จะได้รับสวัสดิการทุกอย่างครบ 9 เรื่อง ดังนี้

1. เกิด หมายถึง ผู้ที่เป็นสมาชิกชาย – หญิง คลอดบุตรให้แจ้งภายใน 1 เดือน พร้อม หลักฐานการเกิดไปทำการกลุ่ม ทางกองทุน ทางกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางจาก ให้ทุนการศึกษาแก่บุตรเป็นขวัญถุง จำนวน 2,000 บาท (สองพันบาทถ้วน) โดยฝากไว้กับกลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้านส่วนพ่อหรือแม่พร้อมบุตร ต้องเป็นสมาชิกของกลุ่ม จนเด็กอายุครบ 18 ปี หรือ จบ ม.6 ในกรณีพ่อ / แม่ จะถอนเงินก่อนครบกำหนดไม่ได้ ถ้าจำเป็นจะต้องถอนอนุญาตให้ถอน ได้เฉพาะเงินออมของพ่อ / แม่และบุตรพร้อมดอกเบี้ยเท่านั้น ส่วนจำนวนเงิน 2,000 บาท ส่งคืน ให้กองทุนฯ ส่วนแม่นอนโรงพยาบาลขณะคลอด ถ้าแม่ไม่เป็นสมาชิกทางกลุ่มไม่จ่าย ถ้าเป็น สมาชิกเองจ่ายให้คืนละ 100 บาท คนเฝ้า 50 บาท ถือว่าเป็นผู้ป่วย

2. แก่	แก่เป็นสมาชิกครบ 15 ปี อายุ 60 ปี	ได้รับเงินยังชีพเดือนละ 200 บาท
	แก่เป็นสมาชิกครบ 20 ปี อายุ 60 ปี	ได้รับเงินยังชีพเดือนละ 200 บาท
	แก่เป็นสมาชิกครบ 25 ปี อายุ 60 ปี	ได้รับเงินยังชีพเดือนละ 200 บาท
	แก่เป็นสมาชิกครบ 30 ปี อายุ 60 ปี	ได้รับเงินยังชีพเดือนละ 200 บาท
	แก่เป็นสมาชิกครบ 35 ปี อายุ 60 ปี	ได้รับเงินยังชีพเดือนละ 200 บาท
	แก่เป็นสมาชิกครบ 40 ปี อายุ 60 ปี	ได้รับเงินยังชีพเดือนละ 200 บาท
	แก่เป็นสมาชิกครบ 45 ปี อายุ 60 ปี	ได้รับเงินยังชีพเดือนละ 200 บาท
	แก่เป็นสมาชิกครบ 50 ปี อายุ 60 ปี	ได้รับเงินยังชีพเดือนละ 200 บาท
	แก่เป็นสมาชิกครบ 55 ปี อายุ 60 ปี	ได้รับเงินยังชีพเดือนละ 200 บาท
	แก่เป็นสมาชิกครบ 60 ปี อายุ 60 ปี	ได้รับเงินยังชีพเดือนละ 1,100 บาท

3. เจ็บ สมาชิกเจ็บไข้ได้ป่วย เข้านอนพักรักษาในโรงพยาบาลของรัฐหรือเอกชนจ่ายสวัสดิการให้คืนละ 100 บาท ญาติที่เฝ้าดูแล 1 คน ให้คืนละ 50 บาท ปีหนึ่งไม่เกิน 10 คืน ให้นำหลักฐาน ใบรับรองแพทย์ พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนไปยื่นขอรับได้ในวันทำการของแต่ละหมู่บ้าน

4. ตาย	ตายเป็นสมาชิกครบ 6 เดือน	ทายาทรับค่าทำศพ	5,000 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 1 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	10,000 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 2 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	10,500 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 3 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	11,000 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 4 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	11,500 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 5 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	12,000 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 6 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	13,000 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 7 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	14,000 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 8 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	15,000 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 9 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	16,000 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 10 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	17,000 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 11 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	18,000 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 12 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	21,000 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 13 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	23,000 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 14 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	25,000 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 15 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	27,000 บาท
	ตายเป็นสมาชิกครบ 16 ปี	ทายาทรับค่าทำศพ	30,000 บาท

กรณีเกิดภัยพิบัติและอุบัติเหตุ เห็นเหตุให้สมาชิกตายหมู่ ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ในคราวเดียวกัน กองทุนฯ จะจ่ายให้ครั้งหนึ่งของสิทธิประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ

5. ชาวชนที่เป็นสมาชิก เรียนดี เกรดเฉลี่ย 3 ขึ้นไป หรือยากจนความประพฤติเรียบร้อย กตัญญู เป็นนักกีฬาดีเด่น

ทั้งหมดนี้ ทางกองทุนฯ มีนโยบายให้ทุนการศึกษา ปีละ 500 บาท ผลัดเปลี่ยนกันไป ถ้าหากกองทุนฯ เติบโตขึ้น จะพิจารณาให้ตามความเหมาะสม

6. หมู่บ้านที่มีสมาชิกเกิน 50 คน ให้คณะกรรมการของหมู่บ้านนั้น ๆ มองหาเด็กอนาถา ไม่มีพ่อแม่ อาศัยอยู่กับตายาย / เกร็ดญาติ ในขั้นต้นจะให้ค่าขนม ดูแลพฤติกรรมระยะหนึ่ง ถ้าหากมีความประพฤติดีใฝ่รู้อยากเรียน ให้เข้าเป็นสมาชิกกองทุนฯ จนครบ 1 ปี กองทุนฯ จะส่งเสริมให้เรียน กศน.หรือศูนย์ฝึกอาชีพในโอกาสต่อไป

7. ส่งเสริมให้สมาชิกปลูกไม้เศรษฐกิจและไม่ใช้สอยทึบครัวเรือน

8. จัดหาวิทยากรมาให้ความรู้ ฝึกอาชีพหรือเสริมอาชีพหลักปีละ 1 ครั้ง

9. ผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนฯ 10 ปีขึ้นไป มีเงินฝากกับกลุ่มออมทรัพย์ฯ ของแต่ละหมู่บ้าน จะต้องมียอดเงินฝากไม่น้อยกว่า 15,000 บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน) เมื่อเสียชีวิตกองทุนฯ จะจ่ายพิเศษให้ 5,000 บาท (ห้าพันบาทถ้วน) โดยจ่ายให้แก่ทายาทเดือนละ 500 บาท เป็นเวลา 10 เดือน

แนวทางในการดำเนินงานจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางจากเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ปี 2544 เป็นกองทุนที่เกิดจากการรวมตัวของประชาชนในพื้นที่ ด้วยความสมัครใจที่จะดูแลซึ่งกันและกันบนพื้นฐานของความเอื้ออาทรต่อกัน เป็นกองทุนที่ทุกคนร่วมกันเป็นเจ้าของ มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิก แต่ยืดหยุ่น คล่องตัวเปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงยั่งยืนและดูแลชาวบ้านด้วยกันได้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกประเภท ตั้งแต่เกิดจนตาย มีแนวทางในการดำเนินงานดังนี้ คือ

1. จุดจบเพลิงแห่งความคิด ทำความเข้าใจกับแกนนำ ประชาชน ผู้นำท้องถิ่น
ท้องถิ่น มาพูดคุยปรึกษาหารือถึงแนวทางการจัดสวัสดิการให้กับชาวบ้านให้กว้างขวาง โดยให้
แกนนำจะลงไปทำความเข้าใจระดับหมู่บ้านเพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดตั้งกองทุน

2. ขยายแกนนำให้ครอบคลุมทั้งตำบล ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในระยะเริ่มต้นก็คือ
“แกนนำ” ซึ่งจะต้องมีในระดับหมู่บ้าน แกนนำจากกลุ่มกิจกรรมที่มีอยู่ในตำบล เพื่อให้การ
ดำเนินงานของกองทุนตลอดจนการ บูรณาการทุนจากกลุ่มต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
และสามารถดูแลสมาชิกได้อย่างทั่วถึง

3. ประสานความร่วมมือกับอบต. ให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนากองทุน
สวัสดิการชุมชน โดยตักส่งแกนนำไปพูดคุย เพื่อให้อบต. เห็นความสำคัญของการตั้งกองทุน
สวัสดิการเป็นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน ผลสำเร็จเป็นทั้งของชาวบ้านและของหน่วยงานท้องถิ่น ช่วย
ประหยัดงบประมาณของท้องถิ่น แต่ได้ผลกว้างขวาง

4. การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชาวบ้านโดย การจัดทำระเบียบกองทุน ซึ่ง
ประกอบด้วย การรับสมัครและการสิ้นสุดสมาชิกภาพ การจ่ายเงินสมทบ ประเภทของสวัสดิการ
การจ่ายเงินสวัสดิการ โดยการตั้งคณะกรรมาธิการ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนชุมชน ตัวแทนกลุ่ม
กิจกรรม ผู้นำท้องถิ่น ท้องถิ่นที่ เมื่อถ่วงแล้วก็นำไปชี้แจงในเวทีประชาคมทั้งตำบล เพื่อ
แสดงความเห็นเพิ่มเติม จนเป็นที่ยอมรับร่วมกัน การเปิดรับสมาชิก และระดมเงินกองทุน
จัดระบบข้อมูลของกองทุน ต้องให้เป็นระบบ เป็นปัจจุบัน เปิดเผยโปร่งใส

5. การบริหารกองทุน โดยมีคณะกรรมการขึ้นบริหารกองทุน ที่มีองค์กร
ประกอบจากตัวแทนที่หลากหลายมีการจัดโครงสร้างฝ่ายต่าง ๆ รับผิดชอบ ที่ชัดเจน มีประธาน
เหรียญกษาปณ์ ประชาสัมพันธ์ ตรวจสอบ ฝ่ายส่งเสริมพัฒนา เป็นต้นโดยมีที่ปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ
หรือจากหน่วยงานในท้องถิ่น ฯลฯ การทำงานของคณะกรรมการจะต้องมีลักษณะประสานกับแกน
นำของแต่ละหมู่บ้านด้วย เพื่อให้ดูแลสมาชิกได้อย่างทั่วถึง นอกจากจะบริหารกองทุนเพื่อตามปกติ
แล้ว คณะกรรมการต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับเรื่องต่างๆ เช่น การประสานกับหน่วยงาน
ท้องถิ่น การพัฒนาแกนนำ การเรียนรู้ขยายผล การดูแลผู้ด้อยโอกาส การขยายสมาชิกให้ครอบคลุม
กว้างขวาง และการบูรณาการทุนทางสังคมและทุนทางธรรมชาติ เพื่อให้เกิดระบบสวัสดิการแบบ
องค์รวมขึ้นในตำบล

7. การติดตามประเมินผล ต้องมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และทุกระดับ เช่น
การประเมินการสมทบของสมาชิก การขยายสมาชิกของระดับกลุ่ม ตลอดจนประเมินการทำงานใน
ทุกๆ เรื่องของคณะกรรมการกองทุน โดย กองทุนอาจมีคณะตรวจสอบที่เป็นอิสระตามสมควร

เพื่อให้เกิดการตรวจสอบที่เป็นกลางและเที่ยงธรรม รวมทั้งการประเมินในแต่ละระดับจะต้องนำไปสู่การทำเวทีประชาคมอย่างเปิดเผย เพื่อร่วมกันพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น

ปัญหา/อุปสรรค

1. มีกลุ่มออมทรัพย์ที่มีการดำเนินงานคล้ายๆกันซ้ำซ้อนอยู่ก่อนแล้วในตำบล
2. การดำเนินงานยังจำกัดในพื้นที่ไม่กี่หมู่บ้าน สมาชิกยังมีจำนวนน้อย
3. คณะกรรมการกองทุนระดับหมู่บ้านมีไม่ครบทุกหมู่บ้าน
4. ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง

ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ

1. ประชาชนมีความสนใจและเล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับการเป็นสมาชิกกองทุน
2. สวัสดิการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้ยังไม่ทั่วถึง
3. องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงาน องค์กรในพื้นที่เล็งเห็นความสำคัญและยินดีให้การสนับสนุนการดำเนินงาน
4. คณะกรรมการกองทุนมีความเสียสละ มุ่งมั่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่
5. ประธานและกรรมการส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชนและดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่น ทำให้ได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากสมาชิก และมีศักยภาพในการขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการ จากองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานต่างๆ ในตำบล
6. ยึดหลักประชาธิปไตยและการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการดำเนินงาน

ข้อคิดที่ได้จากการดำเนินงาน

1. กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นเครื่องมือให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะและส่งเสริมความเอื้ออาทรของคนในชุมชน
2. การบริหารจัดการกองทุนต้องเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในชุมชน เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงาน องค์กร กลุ่ม ชมรม และภาคประชาชน
2. คณะกรรมการต้องมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ และต้องมีการชี้แจงผลการดำเนินงานให้สมาชิกได้รับทราบอยู่เสมอ
3. การประชาสัมพันธ์ พุดคุย ทำความเข้าใจกับคนในชุมชนเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อ

สร้างความเข้าใจและเชื่อมั่นต่อการทำงานของคณะกรรมการกองทุน

4. การดำเนินงานย่อมมีปัญหาและอุปสรรค ต้องมีการเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาและการแก้ไขปัญหาคือต้องใช้วิธีการหาทางออกร่วมกัน

เป้าหมายในอนาคต

การขยายผล ซึ่งจะต้องทำอย่างต่อเนื่องในหลาย ๆ ประการ ดังนี้ ขยายแกนนำ ทั้งปริมาณและคุณภาพให้ทั่วถึงทั้งระดับพื้นที่และกลุ่มกิจกรรม เพื่อให้เกิดการขยายผลและสามารถดูแลสมาชิกได้ทั่วถึง ขยายสมาชิก โดยต้องตั้งเป้าหมายให้ครอบคลุมทุกคนหรืออย่างน้อยทุกคน ครอบคลุมในตำบล จะต้องครอบคลุมผู้ด้อยโอกาสที่ตนเองไม่ได้ให้ครบทุกคน ที่สำคัญต้องสร้างจิตสำนึกของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้เกิดขึ้นในหมู่สมาชิก ขยายแหล่งทุน ที่จะมาหนุนให้กองทุนมีปริมาณมากขึ้น เช่น การสมทบจากหน่วยงานในท้องถิ่น เป็นต้น ขยายประเภทและผลประโยชน์ของสมาชิก โดยให้ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย ตลอดจนการหนุนเสริมให้สมาชิกพึ่งตนเองได้ เช่น การเพิ่มสวัสดิการด้านประกอบอาชีพที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การให้สวัสดิการ กรณีเกิดพิบัติภัยต่าง ๆ เป็นต้น ขยายการให้สวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส ที่ไม่สามารถเข้าเป็นสมาชิกด้วย เช่น คนพิการ คนชราที่ถูกทอดทิ้ง และการพัฒนาสู่สวัสดิการที่ยั่งยืน โดยการบูรณาการเข้ากับกลุ่ม/กองทุนอื่นๆ ในท้องถิ่น เพื่อสร้างนวัตกรรมงานพัฒนาร่วมกันในท้องถิ่นอย่างเป็น องค์กรร่วม เช่น การฟื้นฟูภูมิปัญญา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกษตรกรรมยั่งยืน ฯลฯ ซึ่งเป็นสวัสดิการที่ครบวงจรไม่จำเพาะแต่เพียงตัวเงิน ทำให้สมาชิกรู้สึกมีความมั่นคงในชีวิตอย่างแท้จริง

โมเดลบางจาก : การจัดการน้ำของชุมชน

โดย: ปานทิพย์ พอดี และ คณะพัฒนา ทองคำ

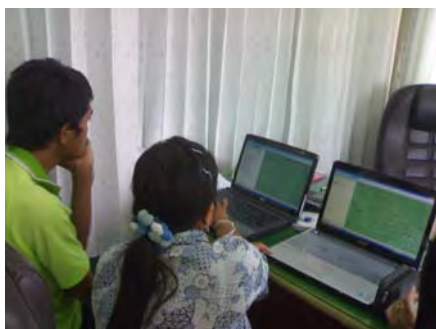
ตำบลบางจาก เป็นตำบลที่อยู่ปลายน้ำประสบปัญหาเรื่องน้ำไม่น้อยกว่า 3 น้ำ คือ น้ำแล้งน้ำไม่พอใช้ น้ำฝนน้ำท่วม น้ำทะเลหนุน ทำให้ชาวบ้านบางส่วนอาสาทำวิจัยเรื่องน้ำ เพื่อแก้ปัญหาให้กับตนเอง มูลเหตุสืบเนื่องจากข้อร้องเรียนของชาวบ้านที่ขอให้ภาครัฐเข้ามาช่วยแก้ปัญหา ซึ่งมีคำถามกลับมาถึงข้อมูลการใช้น้ำและแหล่งน้ำของตำบลบางจากว่าเป็นอย่างไรจึงกลายเป็นการเริ่มต้นในการเก็บข้อมูลการใช้น้ำและสำรวจแหล่งน้ำในชุมชน

ชาวบ้านร่วมกันจัดทำแผนที่ทางกายภาพ สัดส่วน 1 : 50,000 ตารางกิโลเมตร (Model การจัดการน้ำ) ซึ่ง “Model การจัดการน้ำ” จะทำให้ชาวบ้านและนักวิจัยชุมชนมองเห็นระดับพื้นที่สูง-ต่ำ ทิศทางการไหลของน้ำ และแหล่งต้นน้ำของตำบล

ทั้งนี้ ชุมชนเชื่อว่าต้องใช้แผนที่ทางกายภาพและต้องมีตัวเลขเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เช่น ข้อมูลจำนวนผู้ใช้น้ำ ทั้งภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และข้อมูลของแหล่งต้นน้ำมาจากไหน มาจากภูเขาหรือน้ำฝน ถ้าเป็นน้ำฝน มีปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาเป็นอย่างไร และเชื่อกันว่าทางออกที่สำคัญของการจัดการน้ำ ต้องดูข้อมูลการใช้น้ำว่า มีการใช้น้ำมากกว่าปริมาณน้ำที่มีอยู่หรือไม่และต้องสร้างจิตสำนึกของชาวบ้านให้รู้สึกว่าเป็นเจ้าของน้ำ ไม่ใช่ผู้ใช้น้ำเพียงอย่างเดียว ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ชุมชนอยู่ระหว่างการทำวิจัยร่วมกัน

การจัดทำแผนที่ทางกายภาพหรือ “Model การจัดการน้ำ” เป็นส่วนหนึ่งของแผนตำบลวิถีพอเพียงตำบลบางจาก เรื่องการจัดการน้ำโดยชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถมองเห็นศักยภาพแหล่งน้ำที่มีอยู่หลายแหล่ง สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้นการทำงานวิจัยน้ำและจัดทำ Model การจัดการน้ำ จะมีประโยชน์ต่อคนในชุมชน ซึ่งสามารถมองเห็นระบบการจัดการน้ำที่ครอบคลุมได้ทั้งระบบ ดังนั้นชุมชนจึงช่วยกันสร้างความตระหนักในการใช้น้ำ โดยจัดกิจกรรมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้ 1) การจัดเก็บข้อมูลครัวเรือน โดยให้สมาชิกในชุมชนช่วยกันจัดเก็บข้อมูลครัวเรือน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำบันทึกและจัดเก็บในไฟล์งานอย่างเป็นระบบ ก่อนพัฒนาไปสู่การจัดทำระบบฐานข้อมูลชุมชน 2) พัฒนาศักยภาพนักวิจัยท้องถิ่นให้สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อุปกรณ์บอกพิกัดหรือระบุตำแหน่ง (GPS) การใช้แผนที่ ภาพถ่ายดาวเทียมขึ้นพื้นฐาน รวมถึงการเก็บข้อมูลพิกัดพร้อมรายละเอียด เพื่อให้กลุ่มนักวิจัยท้องถิ่น สามารถเก็บข้อมูลได้ถูกต้องรวดเร็ว 3) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี โดยใช้แผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม และอุปกรณ์บอกพิกัดหรือระบุตำแหน่ง (GPS) สำรวจ พื้นที่ในชุมชนและชุมชนข้างเคียงเพื่อสำรวจความแหล่งที่มีอยู่ในชุมชน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน บัญชีชุมชน การวางแผนการเพาะปลูก การทำแผนการผลิต การสืบค้นข้อมูลอาชีพ ข้อมูลการเพาะปลูก เป็นต้น

การนำเทคโนโลยีระบบแผนที่ภูมิศาสตร์มาช่วยจัดการข้อมูลที่กระจัดกระจายเป็นสิ่งสำคัญมาก เริ่มจากให้คนในชุมชนสร้างระบบฐานข้อมูลง่าย ๆ ขึ้นใช้เอง มีอาจารย์และเจ้าหน้าที่จากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์เป็นที่ปรึกษาในการถ่ายทอดความรู้ อาทิ การใช้ซอฟต์แวร์เพื่อการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลแผนที่ การอ่านแผนที่ภูมิศาสตร์และ ภาพถ่ายดาวเทียม การใช้เครื่องมือระบุ

ตำแหน่งบนพื้นผิวโลก(GPS) จนสามารถรวบรวมและนำข้อมูลด้านสารสนเทศภูมิศาสตร์ มาวิเคราะห์หาเหตุและผลในการบริหารจัดการน้ำ ตั้งแต่ “หาน้ำได้ เก็บน้ำไว้ ใช้น้ำเป็น”

กระบวนการทำงานโมเดลบางจาก

กระบวนการในการทำโมเดลบางจาก จึงมีกระบวนการในการสร้างการเรียนรู้ ดังนี้

1. ชี้แจง : เป็นขั้นตอนแรกที่ทางทีมงานชาวบ้านอาสาทำวิจัยการจัดการน้ำของชุมชน ชี้แจงให้ชาวบางจากทราบกระบวนการและแนวทางในการทำงานของทีมงาน ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูลของทุกครัวเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำชุมชน โดยใช้เวทีการประชุมของหมู่บ้าน

2. ชักชวน : หลังจากชี้แจงเพื่อชุมชนเห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว กระบวนการถัดมา ก็คือการชักชวนบุคคลที่มีจิตอาสาให้เข้ามาเป็นช่วยกันทำงาน หรือเข้ามามีส่วนร่วมกับทีมงาน

3. ร่วมคิด ร่วมคุย : โดยการจัดเวทีสัมมนาเพื่อนำผู้ที่มีจิตอาสา มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ AIC เข้าไปจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้เกิดการร่วมคิด ร่วมคุย สร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดอย่างแท้จริง นำมาสู่การวางแผนการทำงานการจัดการน้ำของชุมชน ทบทวนสภาพปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานที่ผ่านมา ซึ่งใช้เป็นข้อมูลในการนำมาวิเคราะห์และกำหนดแนวทางว่าจะมีกิจกรรมหรือโครงการอะไรเกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการน้ำ

4. ร่วมสร้าง ร่วมทำ : กระบวนการนี้ ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เป็นผลสืบเนื่องมาจากการร่วมคิด ร่วมคุย ร่วมกันของชุมชนอาสา นำมาสู่การดำเนินงานโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี โดยใช้แผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม และอุปกรณ์บอกพิกัดหรือระบุตำแหน่ง (GPS) สำรวจพื้นที่ในชุมชนและชุมชนข้างเคียงเพื่อสำรวจความแหล่งที่มีอยู่ในชุมชน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน บัญชีชุมชน การวางแผนการเพาะปลูก การทำแผนการผลิต การสืบค้นข้อมูลอาชีพ ข้อมูลการเพาะปลูก เป็นต้น

5. ร่วมเรียนรู้ ร่วมพัฒนา : เมื่อร่วมสร้างร่วมทำแล้วก็ต้องมาร่วมเรียนรู้ ร่วมพัฒนา ร่วมสรุปบทเรียนที่ได้จากการทำงานเพื่อนำมาปรับใช้และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในปีต่อไป เช่น การจัดการความรู้ การประเมินผล และการถอดองค์ความรู้ เพื่อดูว่างานที่ทำมาแล้วมีผลลัพธ์และสำเร็จอย่างไร อะไรเป็นปัจจัยความสำเร็จ อะไรเป็นตัวอุปสรรคปัญหา และจะทำอย่างไรเพื่อจะส่งต่อกระบวนการเรียนรู้เหล่านี้ไปยังชุมชนอื่นๆ ต่อไป

ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ

1. เวทีชาวบ้าน เป็นเวทีในการนำเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไข ปัญหาของแต่ละหมู่บ้าน โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกชาวบ้านและหน่วยงาน องค์กรในพื้นที่ ในการแก้ไขปัญหของชุมชน

2. ผู้นำต้องเป็นคนที่ชาวบ้านศรัทธา มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

3. การสร้างจิตสำนึกร่วมกันในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและรับผิดชอบร่วมกัน

5. การเรียนรู้และจัดการปัญหาร่วมกันของชุมชน โดยเน้นกระบวนการปรับเปลี่ยน

พฤติกรรม

6. การดำเนินงานงานวิจัยชุมชน การวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตำบลบางจาก ร่วมกับมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการน้ำในตำบลบางจากกระบวนการดำเนินการวิจัยโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี โดยใช้แผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม และอุปกรณ์บอกพิกัดหรือระบุตำแหน่ง (GPS) สำรวจ พื้นที่ในชุมชนและชุมชนข้างเคียงเพื่อสำรวจความแหล่งที่มีอยู่ในชุมชน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน บัญชีชุมชน การวางแผนการเพาะปลูก การทำแผนการผลิต การสืบค้นข้อมูลอาชีพ ข้อมูลการเพาะปลูก แล้วร่วมกันหารูปแบบในการจัดการน้ำของตำบล กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมดังกล่าวได้มีการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในตำบลอย่างแท้จริง โดยยึดหลัก 5 ร่วม ได้แก่

ร่วมวางแผน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบหลักการดำเนินงาน 5 ร่วมดังกล่าว
ได้สะท้อนให้เห็นในกระบวนการดำเนินงานของชุมชนได้อย่างดี

นาข้าวอินทรีย์ : พุ่มรวงทองของชาวนาทราย

โดย : ปานทิพย์ พอดี

ความนำ

แผ่นดินไทยเป็นอู่ข้าวอู่น้ำที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก บรรพบุรุษของคนไทย มีอาชีพทำนาปลูกข้าวและกินข้าวกันมาตั้งแต่ในอดีต ข้าวจึงเป็นธัญญาหารของแผ่นดิน ข้าวถือว่าเป็นอาหารหลักของคนไทย และมีคุณค่าทางด้านโภชนาการสูง นาข้าวอินทรีย์ เป็นระบบการผลิตข้าวที่ไม่ใช้สารเคมีทางการเกษตรทุกชนิดเป็นต้นว่า ปุ๋ยเคมี สารควบคุมการเจริญเติบโต สารควบคุมและกำจัดวัชพืชสารป้องกันกำจัดโรค แมลง และสัตว์ศัตรูข้าว ตลอดจนสารเคมีที่ใช้รมเพื่อป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวในโรงเก็บการผลิตข้าวอินทรีย์นอกจากจะทำให้ได้ผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพสูงและปลอดภัยจากสารพิษแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นการ

พัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืนอีกด้วยการผลิตข้าวอินทรีย์เป็นระบบการผลิตทางการเกษตรที่เน้นเรื่องของธรรมชาติเป็นสำคัญ ได้แก่ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ การรักษาสกุลธรรมชาติและการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ เพื่อการผลิตรายั่งยืน เช่น ปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยการปลูกพืชหมุนเวียน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในไร่นาหรือจากแหล่งอื่น ควบคุมโรค แมลงและศัตรูข้าวโดยวิธีผสมผสานไม่ใช้สารเคมี การเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสมมีความต้านทานโดยธรรมชาติ ช่วยรักษาสกุลของศัตรูธรรมชาติ การจัดการฟีดดินและน้ำ ให้ถูกต้องเหมาะสมกับความต้องการของต้นข้าว เพื่อให้ต้นข้าวเจริญเติบโตได้ดี มีความสมบูรณ์แข็งแรงตามธรรมชาติ การจัดการสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการระบาดของโรคแมลง และศัตรูข้าว เป็นต้น การปฏิบัติเช่นนี้สามารถทำให้ต้นข้าวที่ปลูกให้ผลผลิตสูงในระดับที่น่าพอใจ

แรงบันดาลใจในการทำนา

พื้นที่การทำงานของชาวดำบลนาทรายบางส่วนได้ถูกเปลี่ยนมือไปเป็นของคนนอก ประกอบกับ ชาวบ้านต้องซื้อข้าวรับประทานแม้ว่าจะมีที่ดินทำนาก็ตาม จึงได้เริ่มฟื้นฟูนาไร่ด้วยการชักชวนเกษตรกรที่สนใจจะเข้าร่วม จากนั้นจึงมีการขอรับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนจำนวน 30,000 บาท มาจ้างไปปรับพื้นที่นาไร่ แม้ว่าพื้นที่บางส่วนจะเป็นของคนนอกพื้นที่ก็ตามแต่ก็ได้มีการตกลงขอใช้พื้นที่ และเมื่อได้ผลผลิตก็นำข้าวสารให้แทนค่าเช่า

ที่ดิน ใช้ภูมิปัญญาในการบำรุงดิน “มายา” ผลิตข้าวสารอินทรีย์ที่เน้นรับประทานในชุมชนโดยใช้พันธุ์ข้าวท้องถิ่น ที่ผ่านการคัดเลือกสายพันธุ์ที่เหมาะสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ส่วนที่เหลือก็จำหน่าย แม้ว่าจะไม่มีการรวบรวมผลผลิตแต่ใช้กลุ่มเป็นช่องทางหาตลาดมารับการผลิข้าวอินทรีย์ และข้าวเหนียวดำส่งขายในตลาดต่างประเทศ บางส่วนมีการรวมกลุ่มกันแปรรูปเป็นข้าวเม่า ทั้งยังมีการเชื่อมโยงทรัพยากรบางส่วนจากพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร เช่น รถไถนา จากตำบลบางจาก เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วกลุ่มนาข้าวอินทรีย์บ้านนาทรายได้ถูกใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่กลุ่มหรือเกษตรกรที่สนใจทำนาข้าวอินทรีย์ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้

อย่างไรก็ตามแรงบันดาลใจที่ทำให้ชาวนาทรายหันกลับมาทำนาเนื่องจากมีความเชื่อว่า 1) ต้องการใช้ประโยชน์ในพื้นที่นาร้าง ให้สามารถกลับมาทำนาได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าของที่ดิน และจะไม่ขายเปลี่ยนมือเพิ่ม 2) ชาวบ้านในชุมชนจะมีสุขภาพที่ดี อาหารเป็นปัจจัยหนึ่ง ถ้ารับประทานอาหารที่สะอาด ปลอดภัย และมีประโยชน์ส่งผลให้สุขภาพดี ไม่เจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากการรับประทานอาหาร การทำนาอินทรีย์เป็นหนทางหนึ่งที่จะส่งผลให้กระบวนการผลิตอาหารนั้นมีความสะอาดและปลอดภัย ส่งผลต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์อาหารจากธรรมชาติมีเพิ่มขึ้น ประชาชนมีรายจ่ายด้านการซื้ออาหารลดลง มีรายได้เพิ่มขึ้น มีสุขภาพที่ดี สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข ซึ่งพี่อ้อยกล่าวว่า “ถ้าเราทำนาข้าวกินเอง เราจะได้กินข้าวที่มีคุณภาพและปลอดภัย” 3) การทำนาเพื่อเลี้ยงชีพและสร้างรายได้ให้ครอบครัว เนื่องจากผลผลิตของข้าวที่ได้นอกจากจะสามารถเก็บไว้บริโภคภายในครอบครัวได้ตลอดทั้งปีแล้ว ยังจะสามารถเก็บไว้เพื่อจำหน่าย เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง ซึ่งพี่อ้อยกล่าวว่า “ถ้าไม่ทำนาก็ไม่มีกิน ทำนามีกินได้ตลอดปี ตลอดชีวิต ทำนายังมีข้าวให้กิน ไม่ทำนาแล้วจะเอาข้าวจากที่ไหนมากิน ถ้าเลิกทำนาแล้วจะกินอะไร ต้องซื้อข้าวแคะกิน อย่างน้อยไม่มีเงิน ก็ยังมีข้าวให้กิน ” 4) รักในการทำนา เนื่องจากได้มีการติดตามบิดา มารดา ไปทำนามาตั้งแต่เด็กรวมทั้งได้ถูกปลูกฝังให้มีการรักในอาชีพทำนามาตั้งแต่เด็ก และเชื่อว่าการทำนาจะทำให้ มีข้าวกินตลอดชีวิต เป็นอาชีพที่มีข้าวไว้บริโภคแบบถาวร ดังที่พี่อ้อยกล่าวว่า “รักในอาชีพทำนา อีกทั้งยังมีที่นาของพ่อแม่ที่เป็นมรดกให้ทำให้สามารถเลี้ยงครอบครัวและลูกหลานต่อไปได้ อยู่เฉยไม่ได้เห็นทุ่งนาแล้วมันอยากออกไปทำนา ถ้าทำไหวก็จะทำไปเรื่อยๆ จนทำนาไม่ไหวแล้วจึงจะหยุดทำแล้วให้ลูกหลานสืบทอดการทำนาต่อไป ใจมันรักในอาชีพทำนา ต้องการเก็บพื้นที่ไร่นาให้ลูกหลานต่อไป ไม่ทำนาก็ไม่มีข้าวกิน ซื้อข้าวแคะกินมันไม่คุ้ม อย่างน้อยไม่ทำงาน ไม่มีเงิน แต่ก็ยังมีข้าวไว้กิน ” 5) การทำนาเป็นอาชีพที่ต้องมีการสืบทอด ต่อจากบรรพบุรุษ เนื่องจากพื้นที่นา ถือได้ว่าเป็นมรดกที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ จนมาถึงสมัยปัจจุบัน จะขายหรือทิ้งไว้ให้รกร้าง ก็เสียดายที่นา ดังนั้น จึงต้องมีการสืบทอดการทำนาภายในครอบครัวต่อไปเรื่อยๆ จากการ

ลักษณะของครอบครัว นางประดลและพ่อศรีวัน สามารถสรุปแรงจูงใจในการทำนา ดังที่พี่อ้อยกล่าวว่า “ การทำนาเป็นอาชีพที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ไม่อยากให้สูญหายไป ต้องการให้ลูกหลานทำนากันต่อไปเรื่อยๆ หากเราขายที่นาไปแล้ว เกิดลูกหลานไม่มีอาชีพ จะเอาเงินที่ไหนไปซื้อข้าวกิน อย่างน้อยตอนนี้มีที่นา ทำนามีข้าวกิน ไม่รู้จะไปทำงานอะไร ก็ยังมีข้าวกิน ” ”

การทำนาข้าวอินทรีย์ของชาวนาทราย

ชาวนาทรายการทำนาคำหรือที่เรียกว่า นาน้ำฝน โดยจะทำนาปีละ 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลาในการทำนาประมาณ 6 เดือน โดยจะมีการทำนาตอนประมาณกลางเดือนพฤษภาคม ถึงปลายเดือนพฤศจิกายน พื้นที่ปลูก เป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ติดต่อกัน และดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง มีธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของข้าวอย่างเพียงพอ มีแหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูก พันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกเป็นพันธุ์ข้าวดอกไม้มะเพราะเป็นพันธุ์ข้าวในท้องถิ่นให้ผลผลิตได้ดี ด้านทานโรคและแมลงศัตรูข้าว ชาวนาทรายมีขั้นตอนในการทำนาดังนี้

1. บุกเบิกพลิกฟื้นผืนดิน ชาวบ้านช่วยกันพื้นที่นาของตนเองเริ่มทำการไถกลบดิน ไถพลิกและคราดดินในที่นาของตนเอง เพื่อเป็นการพลิกหน้าดินและเป็นการกำจัดหญ้าที่ขึ้นเป็นวัชพืชในพื้นที่นา ไม่เผ่าฟางตอซัง หรือหญ้า เพราะจะเป็นการทำลายหน้าดินและจุลินทรีย์ที่มี

ประโยชน์ในดิน ควรปล่อยน้ำเข้านาให้ได้ระดับความลึก 5 - 10 ซม. แทน จากนั้นใช้น้ำหมัก หยอดไปกับน้ำในอัตราไร่ละ 1 ลิตร ปล่อยทิ้งไว้ประมาณ 3 - 7 วัน น้ำหมักจะกระตุ้นจุลินทรีย์ในดินให้ทำการย่อยฟาง สังเกตได้โดยเมื่อเหยียบฟางจะพบว่าฟางเปื่อยยุ่ย กลายเป็นปุ๋ยอย่างดินนอกจากนี้ การหมักฟางยังให้ประโยชน์อีกหลายประการคือ ได้ปุ๋ยหมักอินทรีย์ชีวภาพจากฟางข้าว ซึ่งช่วยปรับสภาพโครงสร้างดินให้ร่วนซุยและฟูขึ้น ทั้งยังช่วยเพิ่มจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในดิน เมื่อฟางย่อยสลายดีแล้วก็สามารถทำเทือกหว่านหรือปักดำได้ทันที โดยไม่ต้องไถคราด ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายขึ้น ทั้งยังสามารถปรับค่าความเป็นกรด - ด่าง ในดินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการทำนาข้าว 2) ทำเทือกหลังจากฟางย่อยสลายดีแล้วหากมีน้ำขัง หรือมีความชื้นมากพอสามารถทาบทำเทือกได้ทันที และควรคราดพื้นที่นาให้เสมอกัน จะทำให้สามารถควบคุมระดับน้ำได้ดินนอกจากนั้นยังสามารถควบคุมโยชน์ในดิน เมื่อฟางย่อยสลายดีแล้วก็สามารถทำเทือกหว่านหรือปักดำได้ทันที โดยไม่ต้องไถคราด ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายขึ้น ทั้งยังสามารถปรับค่าความเป็นกรด - ด่าง ในดินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการทำนาข้าวคือประมาณวัชพืชได้อีกด้วย ทำให้การงอกของต้นข้าวเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ สะดวกต่อการทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวผลผลิต ถ้าพื้นที่ไม่เรียบมีน้ำขัง อาจทำให้เมล็ดข้าวที่แช่น้ำเน่าเสียหายได้ 3) การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าวสำหรับเพาะปลูก ก่อนการปักดำ นำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่คัดไว้มาแช่หรือคลุกกับน้ำหมัก (ที่มีส่วนผสมของสมุนไพรที่มีฤทธิ์ในการขับไล่หรือกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช) ทิ้งไว้ 1-2 คืน เมื่อนำไปดำจะช่วยในการป้องกันโรคพืชและแมลงศัตรูพืชรบกวน อีกทั้งยังทำให้ต้นกล้าออกจำนวนมากใช้เวลาในการเพาะกล้าน้อยลง กล้าที่ได้สมบูรณ์แข็งแรงง่ายต่อการย้ายกล้า และสามารถฟื้นตัวได้เร็ว

4. การดำนา หลังจากได้เมล็ดพันธุ์ที่คัดเลือกแล้วก็ทำการหว่านเมล็ดลงในแปลงเพาะที่เตรียมไว้ โดยแบ่งจากที่นา 1 งานเพื่อทำการตกกล้า การตกกล้าจะใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว 1 ถึงครึ่งต่อแปลงเพาะขนาด 1 งาน จะได้ต้นกล้าที่นำไปปักดำในพื้นที่นาประมาณ 5 ไร่ และเมื่อต้นกล้าเริ่มขึ้นควรให้น้ำหมัก ในปริมาณ 1 ลิตรต่อ 1 ไร่ หยอดไปกับน้ำหรือฉีดพ่น โดยผสมน้ำหมัก 1 ลิตร ต่อน้ำ 400 ลิตร เมื่อต้นกล้าอายุได้ประมาณ 30 วัน ก็สามารถนำไปปักดำได้ โดยต้องตัดใบออกให้เหลือความยาวจากรากประมาณ 20 ซม. จะทำให้ต้นข้าวฟื้นตัวเร็วอาหารได้ดี โดยสีของใบจะเป็นสีเขียวทึบ ไม่ใช่สีเขียวเข้มบ้ำใบเหมือนใช้ปุ๋ยเคมี 5. ให้อาหารดินเพื่อบำรุงดิน หลังปักดำหรือหว่านเมล็ดแล้ว 10-15 วัน ต้องให้ปุ๋ยหมักชีวภาพ และฉีดพ่นด้วยน้ำหมักชีวภาพส่งผลต่อแตกรากของข้าวได้มากขึ้น ทำให้ต้นข้าวแข็งแรง กอมีขนาดใหญ่ รากหาแข็งแรง ด้านทานโรคและแมลงสูง เมื่อข้าวออกรวงต้นจะไม่ล้มข้าวแตกกอได้มาก 6. บำรุงดิน ก่อนข้าวตั้งท้องก่อนข้าวตั้งท้องประมาณ 15 วันบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมักชีวภาพ และน้ำชีวภาพเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของต้นข้าวในขณะตั้งท้อง และเมื่ออาหารเพียงพอต้นข้าวจะมีลำต้นอวบใหญ่ ปล้องยาวใหญ่พร้อมอู่ท้อง

และเมื่อข้าวตั้งท้องก็จะได้ข้าวที่ท้อง อวบยาว ส่งผลให้รวงยาวใหญ่ เมล็ดมีขนาดสม่ำเสมอ มีจำนวนเมล็ดมาก (250-350 เมล็ดต่อ 1 รวง) เมล็ดข้าวเต็มโครง (ไม่มีเมล็ดลีบ) เมล็ดใส (ไม่มีท้องไขปลา) รสชาติดี มีกลิ่นหอม น้ำหนักดี (ถึงละ 11.5 – 12 กก.) ผลผลิตได้มาตรฐาน เป็นที่ต้องการของตลาด ราคาสูงนอกจากทำให้ต้นข้าวแข็งแรงแล้วการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพยังช่วยฟื้นฟูดินให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ หลังจากเปลี่ยนมาทำนาแบบชีวภาพ โดยการไม่เผาฟางและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ โครงสร้างดินจะค่อยๆ ดีขึ้น ดินดำร่วนซุยมีอาหารพืชตามธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น ช่วยให้ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมี จึงประหยัดต้นทุนได้มากขึ้น ในช่วงเดือนตุลาคมเมล็ดข้าวจะมีลักษณะเป็นสีเหลือง และจะมีสีเหลืองทองในช่วงเดือนพฤศจิกายน หลังจากนั้นชาวบ้านจะเริ่มเก็บเกี่ยวข้าวในที่นาของตนเอง เมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จ จะต้องนำรวงข้าวมาตากแดด เพื่อลดปริมาณความชื้นภายในเมล็ดข้าว แล้วจึงจะนำรวงข้าวมาตีหรือฟาด เพื่อให้เมล็ดข้าวหลุดออกจากรวง จากนั้นจึงบรรจุลงกระสอบและนำไปเก็บในยุ้ง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำนาอินทรีย์ของชาวนาทราย

ความสำเร็จในการทำนาของชาวนาทรายได้มาด้วยปัจจัยต่อไปนี้

1. ไม่เผาตอซัง ฟางข้าว เพราะการเผาตอซัง ทำให้น้ำในดินเสียไป อากาศระเหยไป ดินแข็งกระด้าง และเป็นการทำลายสิ่งมีชีวิตในดินด้วยการไม่เผาตอซัง เป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุในไร่นาได้ประมาณ 500 กิโลกรัม/ไร่

2. ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ จากธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ มีหลักการธรรมชาติที่ว่า “สร้างให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ไล่ทีละเล็กทีละน้อยสม่ำเสมอเป็นประจำ” ปุ๋ยอินทรีย์จากธรรมชาติที่ควรใช้ ได้แก่ ปุ๋ยพืชสด

ได้แก่พืชตระกูลถั่ว (ถั่วพรี, ถั่วพุ่ม, ถั่วเขียว) จะให้อินทรีย์วัตถุประมาณ 2,000 กิโลกรัม/ไร่ **ปุ๋ยคอก** เพื่อบำรุงความสมบูรณ์ของดิน การใช้ปุ๋ยคอกให้ได้ผลเราควรต้องมีการเลี้ยง วัว-ควาย มากขึ้น เพราะควายเหล่านี้สามารถให้มูลสัตว์ปีหนึ่งประมาณ 6,000-8,000 กิโลกรัม/ตัว **ปุ๋ยหมัก** ควรจัดทำในพื้นที่นาหรือบริเวณที่อยู่ไม่ห่างจากแปลงนามากนักเพื่อความสะดวกในการใช้ ควรใช้เชื้อจุลินทรีย์ในการทำปุ๋ยหมักเพื่อช่วยการย่อยสลายได้เร็วขึ้น และเก็บรักษาให้ถูกต้องเพื่อลดการสูญเสียธาตุอาหาร **ปุ๋ยน้ำหมัก** ทำใช้เองจากวัสดุเหลือใช้ในไร่นา ในครัวเรือน นามาหมักร่วมกับกากน้ำตาล(Mollass) หรือน้ำตาลทรายแดงละลายน้ำ แบ่งได้ 3 ประเภท ตามวัสดุที่นำใช้ ได้แก่ น้ำสกัดจากสัตว์ วัสดุที่ใช้ ได้แก่ หอยเชอรี่ ปูนา เศษปลาหรือเศษเนื้อ น้ำสกัดจากพืช ได้แก่ ผักต่างๆ ใบสะเดา ตะไคร้หอม พืชสมุนไพรต่างๆ น้ำสกัดจากผลไม้ เศษผลไม้จากครัวเรือน มะม่วง สับปะรด กล้วย มะละกอ ฟักทอง วิธีทำปุ๋ยน้ำหมัก **น้ำหมักจากสัตว์** เก็บหอยเชอรี่ หรือปูนา นามาล้างน้ำให้สะอาด ไม่มีขี้โคลนติด ใส่ถุงปุ๋ยประมาณครึ่งถุง ใช้ไม้ตี หรือทุบให้เปลือกแตก อาจใช้ครกไม้หรือครกหินขนาดใหญ่ตำก็ได้ เพื่อเวลาหมักกากน้ำตาลจะได้สัมผัสกับเนื้อหอย หรือเนื้อปูโดยตรง ชั่งน้ำหนักวัสดุที่ใช้เทใส่ภาชนะหรือถังหมัก ชั่งกากน้ำตาลหนักเท่ากับวัสดุที่ใช้ หรืออัตราส่วนระหว่าง หอยเชอรี่หรือปูนา:กากน้ำตาล=1:1 โดยน้ำหนัก คนให้เข้ากันดี ปิดฝาไม่ต้องแน่น เพื่อให้แก๊สที่เกิดระหว่างการหมักมีโอกาสดำเนินไปได้สะดวก หมักไว้ 1 เดือน เติมน้ำสะอาดอีก 1 เท่า หรือให้ท่วมวัสดุ คนให้เข้ากันดี หมักต่ออีก 1 เดือน จึงนำน้ำหมักมากรองโดยตาข่ายสีฟ้า หรือมุ้งลวด นำของเหลวที่ได้จากการกรองมาใช้ประโยชน์ **น้ำหมักจากพืชหรือเศษวัสดุจากพืช** นำเศษวัสดุจากพืช เช่น พืช ผัก วัชพืช(หญ้า) สับหยาบ ๆ ชั่งน้ำหนักแล้วเทใส่ภาชนะ หรือถังหมัก ชั่งกากน้ำตาล 1 ใน 3 ของน้ำหนักวัสดุ หรืออัตราส่วนระหว่าง ผัก:กากน้ำตาล=3:1 โดยน้ำหนัก เทลงผสมกัน ใช้ไม้คนให้เข้ากัน ปิดฝาไม่ต้องแน่น เพื่อให้แก๊สที่เกิดระหว่างการหมักถ่ายเทได้สะดวก หมักไว้ 1 เดือน เติมน้ำสะอาดให้ท่วมวัสดุ หรือ 1 เท่าตัวของน้ำในถัง หมักต่ออีก 1 เดือน จึงนำน้ำหมักมากรองโดยตาข่ายสีฟ้า หรือมุ้งลวด นำของเหลวที่ได้จากการกรองมาใช้ประโยชน์ **น้ำหมักผลไม้** (เช่น เปลือกสับปะรด มะละกอสุก กล้วยสุก มะม่วงสุก ฟักทอง)มีวิธีทำเช่นเดียวกับ น้ำสกัดจากพืช เศษผลไม้ ต้องไม่บูดเน่า เสียหาย หรือสกปรก อัตราส่วนของวัสดุ:กากน้ำตาล=3:1 โดยน้ำหนัก คนให้เข้ากันดี ปิดฝา หมักไว้ 1 เดือน เติมน้ำให้ท่วมวัสดุ หรือ 1 เท่าตัวของของเหลวในถัง หมักต่ออีก 1 เดือน จึงนำน้ำหมักมากรองโดยตาข่ายสีฟ้า หรือมุ้งลวด นำของเหลวที่กรองได้มาใช้ประโยชน์ **วิธีใช้น้ำหมักในนาข้าว** ครั้งที่ 1 หลังทำเทือก ปั่นคันนาข่อยอุดรอยรั่ว หรือรอยแตกกระแหว่ง ป้องกันการรั่วซึมของน้ำหมัก แล้วนำน้ำหมัก(แนะนำให้ใช้น้ำหมักพืช)ที่ทำขึ้น อัตรา 5 ลิตรต่อไร่ ผสมน้ำเปล่า 10 เท่า ราดให้ทั่ว จึงปักดำข้าว ครั้งที่ 2 ระยะข้าวแตกกอหรือหลังจากปักดำข้าวไปแล้ว 30 วัน ใช้น้ำหมัก(แนะนำให้ใช้น้ำหมักจากเนื้อ)อัตรา 5 ลิตรต่อไร่ผสมน้ำเปล่า

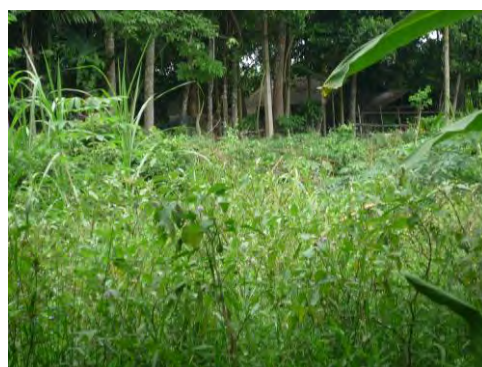
เท่ากันกับครั้งที่ 1 รดให้ทั่ว ครั้งที่ 3 ระยะข้าวเริ่มตั้งท้อง(แนะนำให้ใช้น้ำหมักผลไม้)อัตรา 250 ซีซีต่อไร่ ผสมน้ำเปล่า 50 เท่าพ่นทั่วแปลง ครั้งที่ 4 และ 5 ฉีดพ่นด้วยน้ำหมักจากผลไม้ หลังจากครั้งที่ 3 เป็นเวลา 15 และ 30 วัน ควรใช้ร่วมกับการไถกลบปุ๋ยพืชสด หรือใส่ปุ๋ยคอก การป้องกันกำจัดโรค แมลง และศัตรูพืชโดยใช้ข้าวของท้องถิ่น รักษาสมดุลทางธรรมชาติ โดยส่งเสริมการแพร่ขยายปริมาณของแมลงที่มีประโยชน์ เช่น ตัวห้ำ ตัวเบียน และศัตรูธรรมชาติเพื่อช่วยควบคุมแมลงและศัตรูข้าว ปลุกพืชขับไล่แมลงบนคันนา เช่น ตะไคร้หอมหากมีความจำเป็นอนุญาตให้ใช้สารสกัดจากพืช เช่น สะเดา ข่า ตะไคร้หอม และใบแคฝรั่ง เป็นต้น ใช้วิธีกล เช่น ใช้แสงไฟล่อ ใช้กับดัก และใช้กาบเหนียว การจัดการน้ำ ระดับน้ำมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางลำต้นและการให้ผลผลิตของข้าวโดยตรง ในระยะปักดำจนถึงแตกกอถ้าระดับน้ำสูงมากจะทำให้ต้นข้าวสูงเพื่อหนีน้ำทำให้ต้นอ่อนแอและล้มง่าย ในระยะนี้ควรรักษาระดับน้ำให้อยู่ที่ประมาณ 5 เซนติเมตร แต่ถ้าต้นข้าวขาดน้ำจะทำให้วัชพืชเติบโตแข่งขันกับต้นข้าวได้ ดังนั้นระดับน้ำที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวอินทรีย์ ตลอดฤดูปลูกควรเก็บรักษาไว้ที่ประมาณ 5-15 เซนติเมตร จนถึง

ระยะก่อนเก็บเกี่ยวประมาณ 7-10 วัน จึงระบายน้ำออกเพื่อให้ข้าวสุกแก่พร้อมกัน และพื้นที่นาแห้งพอเหมาะต่อการเก็บเกี่ยว

ผลจากการทำนาข้าวอินทรีย์

กระบวนการเรียนรู้จากการทำนาข้าวอินทรีย์พบว่า การไถกลบตอซังข้าวพบว่ามีกลิ่นเหม็นข้าวไม่งาม สาเหตุน่าจะเป็นการเน่าเปื่อยของฟางข้าว ก่อให้เกิดแก๊ส ทำให้อุณหภูมิของน้ำสูงขึ้น ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว ระยะหลังไม่มีใครไถกลบอีก ประกอบกับต้องเสียค่าใช้จ่ายในการไถเพิ่มขึ้นจึงมีการเผาตอซังข้าวก่อนไถในปัจจุบัน สำหรับการทำปุ๋ยชีวภาพในชุมชนจะต้องมีการจัดหาวัสดุมาใช้ในการทำปุ๋ย และในขณะนี้ชุมชนมีการเลี้ยงวัวเพิ่มขึ้นเพื่อเอามูลสัตว์มาทำปุ๋ยหมักตามแปลงเกษตรที่เคยรก เคยใช้ยาฆ่าหญ้ามากำจัดข้าวบ้านตัดเอามาเลี้ยงสัตว์หมด ปัญหาเรื่องการใช้ยาฆ่าหญ้าหมดไปด้วย การเรียนรู้การใช้น้ำหมัก พบว่ามีประโยชน์นอกจากใช้เป็นปุ๋ยแล้ว ยังใช้ล้างห้องน้ำ ใช้ในการเลี้ยงหมู เพื่อการกำจัดกลิ่น สำหรับน้ำหมักป้องกันและกำจัดแมลงมีการนำมาใช้ทาโค กระบือ ป้องกันแมลง และยังใช้ทาผลกระบือด้วยปรากฏว่า หายเป็นปกติ และกำลังจะทดลองว่าถ้ามนุษย์เรากินน้ำหมักผลไม้ จะเป็นอย่างไร น่าจะมีผลดีต่อสุขภาพ เหมือนกินนมเปรี้ยวที่ขายตามท้องตลาด การเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียการใช้ปุ๋ยชีวภาพกับปุ๋ยเคมี ในพื้นที่ที่ใช้ปุ๋ยชีวภาพ มีหอย ปู ปลา มากกว่า ผักที่ใช้ปุ๋ยชีวภาพมีความเขียวสดนานกว่า เมล็ดข้าวสารที่สีถ้าใช้ปุ๋ยอินทรีย์จะมีสีใส เต็มเมล็ด ไม่หัก จากการดำเนินงานประชาชนสามารถแยกแยะพืชผักและข้าวที่ใช้

ปุ๋ยอินทรีย์ได้ การทำปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองสามารถลดต้นทุนได้ การทำเกษตรอินทรีย์ให้ได้ผลจะต้องเริ่มด้วยการคืนชีวิตให้แผ่นดิน ต้องใช้เวลาอย่างน้อย 2-3 ปี จึงจะเป็นผล คนในครอบครัวต้องตัดสินใจร่วมกัน และต้องยอมเสียรายได้จากผลผลิตลดลงในระยะแรก ความอุดมสมบูรณ์ของผืนดิน สมดุลของธรรมชาติและความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตจะกลับคืนสู่ท้องนาสมดังคำกล่าวที่ว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว”

ปัญหาและอุปสรรคของคนทำนาข้าวอินทรีย์

ปัญหาและอุปสรรคของคนทำนา คือ 1) คนที่อยู่ในช่วงของวัยทำงาน ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรม ตามต่างจังหวัดหรือเข้ามาทำงานในเมืองหรือไปประกอบอาชีพในต่างประเทศ มากกว่าการทำนาอยู่ในหมู่บ้าน สาเหตุจากรายได้ที่ได้จากการทำนาในแต่ละปีมีความไม่แน่นอนและไม่เพียงพอต่อความต้องการของครอบครัว โดยขึ้นอยู่กับปริมาณของผลผลิต ปัจจัยทางด้านสภาพสิ่งแวดล้อมและปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ราคาข้าว ราคาปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาคุมหญ้า ยาฆ่าหญ้า เป็นต้น ดังนั้น เพื่อเพิ่มพูนรายได้ภายในครอบครัว ชาวบ้านหนุ่มสาวส่วนใหญ่จึงหันไปประกอบอาชีพอื่นในภาคอุตสาหกรรมมากกว่าการทำนา 2) ลูกหลานของคนทำนาในปัจจุบันเด็กได้มีการรับเอาวัฒนธรรมของชุมชนเมืองและวัฒนธรรมของชาติตะวันตกเข้ามาใช้ในการดำเนินชีวิตมากขึ้น ทั้งในเรื่องของการแต่งกาย ความคิดและค่านิยมในด้านวัตถุนิยมมากขึ้น อีกทั้ง ในปัจจุบัน เด็กมีความอดทนน้อยและไม่ค่อยเอาใจใส่จริงจังกับการทำนา เพราะสังคมที่กว้างขวางและการศึกษาที่สูงขึ้น อีกทั้งมีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากกว่าในอดีต ทำให้เด็กรุ่นหลังมีการทำนาน้อยลง แต่อย่างไรก็ตาม การปลูกฝังของคนรุ่นเก่าในเรื่องของการทำนา สู่คนรุ่นใหม่ก็ยังคงสืบสานจากอดีตมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ และยังคงมีเด็กที่ยังเห็นคุณค่าของการทำนา และต้องการจะสืบทอดการทำนาต่อจากครอบครัว เพื่อต้องการรักษาและอนุรักษ์การทำนาของครอบครัวให้คงอยู่ และเพื่อไม่ให้การทำนาสูญหายไปจากชุมชน

ระบบสารสนเทศชุมชนที่ตำบลหนองหาด :

บทเรียนจากการใช้ข้อมูลที่ชุมชนพัฒนาขึ้นเองและใช้ประโยชน์เอง

ว่าที่เรือตรีเฉลิมพล บุญฉายา

ย้อนไปเมื่อทศวรรษที่ผ่านมา มีความพยายามส่งเสริมจากหน่วยงานภายนอกหลายหน่วยงาน ให้ชุมชนลุกขึ้นมาเรียนรู้เรื่องราวของตัวเองอย่างเป็นระบบ ด้วยการจัดเก็บข้อมูลครัวเรือน ข้อมูลชุมชน ตั้งวงเรียนรู้จากข้อมูลดังกล่าว จากนั้นกำหนดเป็นแนวทางการจัดการตัวเอง ที่เรียกกันว่า กระบวนการแผนแม่บทชุมชน

อย่างไรก็ตามเมื่อชุมชนได้เกิดการเรียนรู้การใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ตนเองเป็นผู้บันทึก เป็นผู้เก็บ จึงตระหนักว่าการพัฒนาที่จะเดินไปอย่างถูกต้องทุกทางจะต้องอาศัยข้อมูลที่เป็นจริงจากชุมชน จึงมีความพยายามที่จะนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดระบบให้ง่ายต่อการสืบค้น โดยมีพัฒนาการมาเป็นลำดับ ตั้งแต่การจัดเก็บแบ่งหมวดหมู่ประเภทของข้อมูลเป็นแฟ้มเอกสาร ต่อมาได้มีการหารือกับหน่วยงานที่สนับสนุนการพัฒนาและเสริมศักยภาพชุมชนให้เป็นผู้ออกแบบระบบที่สามารถจัดเก็บข้อมูลและเรียกใช้ได้ง่ายขึ้นในรูปแบบของโปรแกรมสำเร็จรูป และเมื่อผ่านการใช้ประโยชน์ไปได้สักพัก ชุมชนก็สามารถพัฒนาระบบขึ้นมาใช้เองได้อย่างสอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ดังเช่นตัวอย่างที่ตำบลหนองหาด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ถือว่าเป็นต้นแบบด้านการจัดระบบสารสนเทศของชุมชนอย่างน่าสนใจ

บทความชิ้นนี้มีจุดมุ่งหมายนำเสนอให้เห็นบทเรียนดี ๆ ที่ชุมชนได้ลุกขึ้นมาจัดการข้อมูลของตนเองอย่างเป็นระบบ และนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการตนเอง กรณีตำบลหนองหาด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้เขียนได้ใช้ การตรวจสอบเอกสาร สังเกตแบบมีส่วนร่วม การและสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้เข้าถึงข้อมูล จากนั้นมาเรียบเรียงนำเสนอ โดยมีลำดับเนื้อหา ดังนี้ คือแนะนำตำบลหนองหาด ทำไมต้องมีระบบสารสนเทศ กระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ การใช้ประโยชน์จากระบบสารสนเทศ ระบบสารสนเทศตำบลหนองหาดกับการสร้างสุขภาวะชุมชนและบทเรียนที่ดีจากการพัฒนาระบบสารสนเทศ

แนะนำตำบลหนองหาด

ประวัติตำบลหนองหาด เดิมบ้านหนองหาด ตั้งอยู่หมู่ที่ 4,5 ของตำบลท่าเสม็ด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จากคำบอกเล่าว่า บ้านหนองหาดเดิมเป็นป่าแกมไม้ไผ่ใหญ่ น้อย นานาชนิด มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่ชุกชุม เช่น ลิง ค่าง ช้าง เสือ จำพวกนก และสัตว์เลื้อยคลาน เป็นป่าแก่อายุระหว่างทุ่งหญ้าทางยูงกับทุ่งหญ้าบ้านแหลมขอม บ้านแหลมขอมเป็นหมู่บ้านที่มีประชาชนมาตั้งถิ่นฐานอยู่ก่อนแล้ว ในบ้านแหลมขอมยังมีชื่อบ้านที่แยกย่อยออกไปอีก คือ

บ้านตรอกแค บ้านปลายเหมือง ซึ่งอยู่ในเขตหมู่ที่ 5 ทางทิศตะวันตกมีบ้านควนไส บ้านไสทรง ซึ่งอยู่ในเขตหมู่ที่ 4 ในขณะที่บ้านขอนหาดสมัยนั้นมีสภาพเป็นป่าแก่

ขอนหาดเป็นที่ดอนมีอาณาเขตกว้างขวาง มีถนนรถไฟตัดผ่านกลางป่าแก่ เมื่อชาวบ้านจากเขตจังหวัดพัทลุงมาเห็นเข้าเป็นที่เหมาะสมที่จะทำนาทำสวน จึงได้ย้ายครอบครัวไปบุกเบิกป่าเป็นที่อยู่อาศัยและบุกเบิกทุ่งหญ้าเป็นที่ทำนา เมื่อเห็นว่าการทำสวนทำนาได้ผล จึงชักชวนญาติพี่น้องมาอยู่กันมากขึ้น ขณะที่บุกเบิกนั้นก็ได้ไปพบขอนไม้หาดขนาดใหญ่ล้มตายอยู่ใกล้ทางรถไฟ จึงได้ตั้งชื่อบ้านตามขอนไม้หาดว่า "บ้านขอนหาด" ป่าแก่ขอนหาดทางด้านทิศตะวันออกทางรถไฟเป็นป่ากว้างยาวไปจดป่าพรุควนเคร็ง ส่วนทางทิศตะวันตกทางรถไฟเป็นป่ากว้างยาวไปจดป่าแก่โรงตรวน และทุ่งกว้างจึงได้เรียกหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ริมทุ่งว่า "บ้านทุ่งใหญ่" พื้นที่หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5 เป็นพื้นที่กว้างขวาง เมื่อมีประชาชนอพยพมาจากเขตจังหวัดพัทลุง และถิ่นฐานอื่น ๆ มาบุกเบิกสร้างบ้านเรือนและทำนามากขึ้น ทางทิศตะวันออกของทางรถไฟ จึงมีหมู่บ้านเกิดขึ้นหลายหมู่บ้าน เช่น บ้านป่าแก่ บ้านเกาะผาสุก บ้านดอนตาสังข์ บ้านหัวท่อม บ้านเกาะชะและบ้านควนนางเหวน ส่วนทางทิศตะวันตกทางรถไฟ มีหมู่บ้านเกิดขึ้นเช่นกัน เช่น บ้านไสดิน บ้านป่าแก่โรงตรวน บ้านทุ่งใหญ่ บ้านหนองสระ และมีพัฒนาการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันเกิดการขยายครัวเรือนเพิ่มขึ้น ยกฐานะขึ้นเป็นตำบลเมื่อปี พ.ศ. 2519 มีหมู่บ้าน 9 หมู่บ้าน

ที่ตั้ง

ตำบลขอนหาด เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
ห่างจากที่ว่าการอำเภอชะอวด ประมาณ 20 กิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้
ทิศเหนือ จด ตำบลนางหลง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิศใต้ จด ตำบลแหลมโดนด อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
ทิศตะวันออก จด ตำบลเคร็ง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิศตะวันตก จด ตำบลป่าพะยอม อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

เนื้อที่

ตำบลขอนหาดมีพื้นที่ประมาณ 58.53 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 36,572 ไร่

ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของตำบลขอนหาด ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม

ประชากร

ตำบลขอนหาดมี 1,520 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 6,020 คน ประชากรชาย 2,990 คน ประชากรหญิง 3,030 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 103 คนต่อตารางกิโลเมตร

สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก รองลงมาคือ ยางพาราและปลูกผัก
หน่วยงานธุรกิจในพื้นที่ต้องการบริหารส่วนตำบลขอนแก่น
โรงสีข้าว จำนวน 2 แห่ง

สภาพสังคม

การศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน 5 แห่ง
โรงเรียนบ้านขอนแก่น	
โรงเรียนบ้านตรอกแค	
โรงเรียนบ้านคอนตาสังข์	
โรงเรียนบ้านไสถิน	
โรงเรียนวัดควนไส	
โรงเรียนมัธยมศึกษา	จำนวน 1 แห่ง
โรงเรียนขอนแก่นประชาสรรค์	
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน 2 แห่ง
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไสถิน	
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอนุบาล 3 ขวบ อบต.ขอนแก่น	
สถาบันและองค์การทางศาสนา	
วัด	จำนวน 3 แห่ง
วัดธรรมารามแสงประสิทธิ์ (วัดขอนแก่น)	
วัดคอนตาสังข์	
วัดควนไส	

สาธารณสุข

สถานอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน จำนวน 2 แห่ง
สถานอนามัยบ้านขอนแก่น
สถานอนามัยบ้านตรอกแค
อัตราการมีและการใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สถานีตำรวจ 1 แห่ง
ป้อมตำรวจ 2 แห่ง

การบริการพื้นที่

การคมนาคม

มีถนนสายหลัก 4 สาย

- สายเทศบาลชะอวด - ขอนหาด
- สายบางคลุ้ง - เกาะแซะ
- สายตรอกแค - ศาลาตะเคียน
- ทุ่งนาบน-โคกชักพระ

ถนนภายในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรัง ถนนลาดยาง 7 สาย ถนนคอนกรีต

7 สาย ถนนหินคลุก 27 สาย

การไฟฟ้า

ในเขตตำบลขอนหาด มีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้าน ประชาชน มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

บึง, หนอง และอื่นๆ จำนวน 54 แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

ฝาย จำนวน 16 แห่ง

บ่อน้ำตื้น จำนวน 41 แห่ง

บ่อโยก จำนวน 15 แห่ง

ระบบชลประทาน จำนวน 13 สาย

ประปา จำนวน 13 แห่ง

ศักยภาพของท้องถิ่น

ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

1. มีระบบไฟฟ้าทั่วถึงทุกหมู่บ้าน
2. พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา ทำสวน
3. มีการรวมกลุ่มของประชาชน
 - กลุ่มอาชีพทั้งหมดภายในตำบล จำนวน 37 กลุ่ม
 - กลุ่มที่มีการรับรองกลุ่มแล้ว จำนวน 15 กลุ่ม
 - กลุ่มอาชีพที่ อบต.สนับสนุน จำนวน 27 กลุ่ม

ทำไมต้องมีระบบสารสนเทศ

“แผน” เป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานสังคมต้องมีหรือควรมี เพราะเป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางการจัดการหน่วยงานสังคมนั้น ๆ เช่น แผนครอบครัว แผนชุมชน แผนตำบล แผนองค์กร แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นต้น กระบวนการจัดทำแผนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดทำข้อมูลของพื้นที่พัฒนาและบริบทรอบข้างให้สมบูรณ์เพื่อใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหา โอกาส อุปสรรค ของพื้นที่/องค์กร และกำหนดทิศทางการพัฒนาให้เหมาะสม เช่นเดียวกับที่ตำบลขอนหาด ที่มีกระบวนการจัดทำแผนชุมชนนับตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา นายประยงค์ หนูบุญคง อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอนหาดเล่าว่า “พี่ได้เข้าร่วมกระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชนตั้งแต่ตอนที่เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอนหาดสมัยที่ 2 ตอนนั้นมูลนิธิหมู่บ้านให้การสนับสนุน โดยให้ชุมชนคิดแบบฟอร์มการจัดเก็บข้อมูลร่วมกัน มูลนิธิหมู่บ้านจะนำไปปรับ แบบฟอร์มใหม่ให้สอดคล้องกับข้อมูลครัวเรือน เข้ากับข้อมูลแผนชุมชน จากนั้นจึงนำไปดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายซึ่งตำบลขอนหาดก็เป็นหนึ่งในพื้นที่เป้าหมาย” ภายหลังจากตำบลเป้าหมายได้จัดทำแผนแม่บทชุมชนเป็นที่สำเร็จ ก็มีการนำไปขยายผลทั่วประเทศโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อย่างไรก็ตามในพื้นที่ตำบลขอนหาด เริ่มเห็นความสำคัญต่อการนำข้อมูลที่ได้จัดเก็บภายใต้กระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชนมาใช้ประโยชน์ สนับสนุนการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ จึงได้มีการจัดระบบข้อมูลโดยการจัดเก็บในรูปของแฟ้มเอกสารที่เป็นหมวดหมู่เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ต้องการข้อมูล ทว่าเมื่อต้องการใช้ประโยชน์จริงกลับค้นหาข้อมูลแทบไม่ได้เลย ตามที่นายประยงค์ หนูบุญคง กล่าว “ก่อนหน้านี้จะจัดเก็บไว้ในกระดาษ แต่จะยุ่งยากในการสืบค้นภายหลัง บางครั้งเมื่อต้องการจัดทำรายงานในแต่ละเรื่อง การค้นหาข้อมูลแทบจะไม่ได้เลย”

ต่อมาในปี 2546 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้พัฒนาโปรแกรมที่มีชื่อว่า “โปรแกรมแผนชุมชน” ที่ผลักดันโดยคณะทำงานประเด็นแผนแม่บทชุมชนโดยมีนายประยงค์ หนูบุญคง เป็นแกนนำคนสำคัญ ซึ่งมีการว่าจ้างโปรแกรมเมอร์ให้พัฒนาโปรแกรมที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลของชุมชนที่ได้มีการจัดเก็บให้เป็นระบบและสามารถประมวลผลได้รวดเร็ว เพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มศักยภาพ และได้นำไปทดลองใช้ใน 15 ตำบลของภาคใต้ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือตำบลขอนหาด ทำให้ตำบลขอนหาดมีการจัดระบบสารสนเทศที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การเห็นความสำคัญของข้อมูล จึงเป็นที่มาของความต้องการจะจัดเก็บเอกสาร/ข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ เป็นระบบ และเรียกใช้คล่อง ใช้ประโยชน์จากการหาข้อมูลได้รวดเร็วทันกับสถานการณ์ มีความเป็นจริง ตรวจสอบได้ง่าย และได้มีความพยายามให้หน่วยงานที่สนับสนุนออกแบบระบบเพื่อรองรับความต้องการดังกล่าว

กระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ

กระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศของตำบลหนองหาดสามารถแบ่งได้เป็น ระยะ คือ เริ่มต้นที่โปรแกรมแผนชุมชน พัฒนามาสู่การใช้โปรแกรมหนองหาด และการพัฒนาบูรณาการโปรแกรมใหม่ให้สอดคล้องกับการใช้งานจริงในพื้นที่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เริ่มต้นที่โปรแกรมแผนชุมชน

โปรแกรมแผนชุมชนเป็นโปรแกรมที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลของชุมชนระดับตำบลโดยรวบรวมข้อมูลต่างๆตั้งแต่ระดับครัวเรือน, หมู่บ้านและระดับตำบล ทั้งสถานะความเป็นอยู่ , เศรษฐกิจชุมชน , สถานะทางสังคม , โครงสร้างทางสังคม และข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นในการจัดทำแผนชุมชน โปรแกรมสามารถเก็บรวบรวมข้อมูล และประมวลผลข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาจัดทำแผนชุมชนในระดับตำบล และประชากรในพื้นที่ยังสามารถใช้ประโยชน์อื่นๆจากข้อมูลเหล่านี้ได้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะมีการนำเข้าสู่ข้อมูลลงในโปรแกรม จะต้องมีการจัดเก็บข้อมูลประเภทต่าง ๆ ซึ่งจะต้องมีการอบรมให้ผู้เก็บข้อมูล(คนในชุมชน)ทราบรายละเอียดของแบบสำรวจและแบบสอบถาม จากนั้นจึงสืบค้นข้อมูลที่มีการจัดเก็บไว้ก่อนหน้านี้แล้วมาบันทึกลงในแบบสำรวจ จากนั้นลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามทุกมิติ เมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดมาแล้ว จะมีคนอีกกลุ่มหนึ่งทำหน้าที่นำเข้าสู่ข้อมูลในโปรแกรมแผนชุมชน ซึ่งคนกลุ่มนี้ต้องผ่านการฝึกอบรมการใช้งานโปรแกรมที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นผู้อบรม เมื่อบันทึกเรียบร้อยแล้ว โปรแกรมสามารถประมวลผลได้ทั้งในระดับครัวเรือน หมู่บ้านและตำบล ใช้ประโยชน์ในการค้นหาข้อมูล การให้บริการส่วนราชการ/หน่วยงานต่าง ๆ การให้บริการประชาชน และจุดเด่นที่สำคัญของโปรแกรมแผนชุมชนคือสามารถนำข้อมูลมาประกอบการวางแผนได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

แต่เมื่อมีการนำโปรแกรมแผนชุมชนมาใช้งานจริงนายประสงค์ หนูบุญคง กลับพบว่าโปรแกรมดังกล่าวมีรายละเอียดของข้อมูลมากก็จริง แต่ก็มากเกินไปจนทำให้เป็นภาระทั้งการจัดเก็บข้อมูล และการบันทึกนำเข้าสู่โปรแกรม จึงได้มีความพยายามพัฒนาโปรแกรมที่สอดคล้องกับความต้องการด้านข้อมูลของพื้นที่

โปรแกรมแผนชุมชน - [ข้อมูลครัวเรือน]

โปรแกรม ฐานข้อมูล รายงาน หน้าต่าง ช่วยเหลือ

ที่อยู่: ... เดือน: ปี:

การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน | ปัญหาของชุมชน | ความต้องการด้านการพัฒนา | แฟ้มข้อมูล |

| | | | |

สมาชิกในครัวเรือน						
เลขบัตรประชาชน	ชื่อ-นามสกุล	เพศ	ความสัมพันธ์	อายุ	พิการ	การศึกษา
*					☐	

ผู้ชาย: 0 คน คนพิการ: 0 คน คนที่มีชื่อในทะเบียนบ้านแต่ไปทำงานนอกชุมชน: 0 คน

ผู้หญิง: 0 คน เด็กเล็ก: 0 คน ชาวคราว: 0 คน

คนชรา: 0 คน เด็กที่เข้าเรียน: 0 คน ประจํา: 0 คน

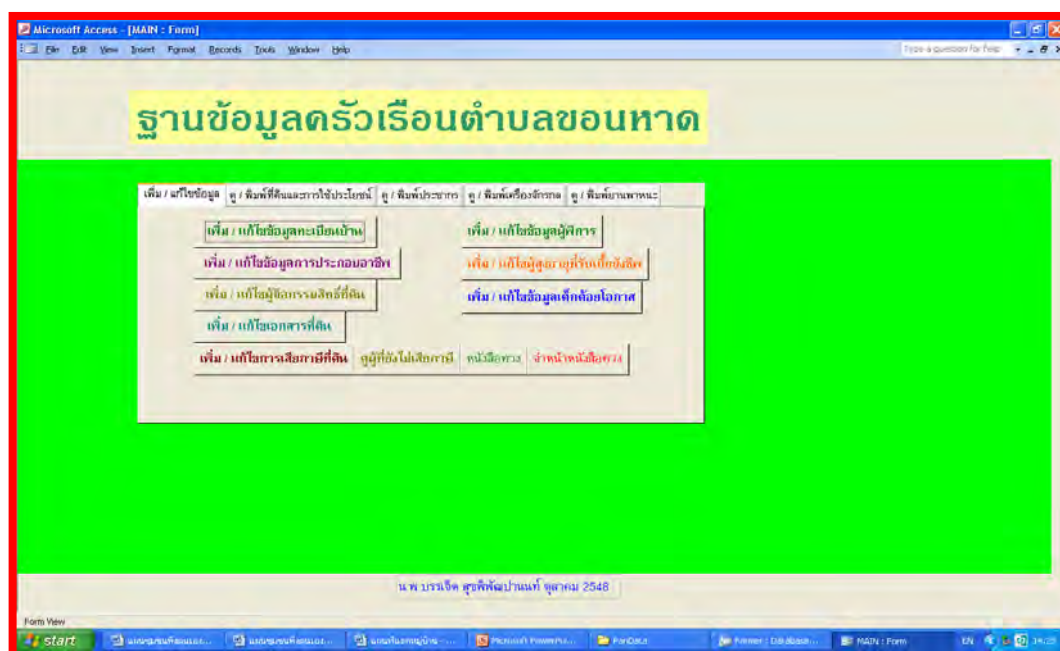
คนว่างงาน: 0 คน

พัฒนามาสู่การใช้โปรแกรมขนาดเล็ก

แม้ว่าจะมีโปรแกรมสำเร็จรูปเช่นโปรแกรมแผนชุมชนมารองรับการจัดระบบฐานข้อมูลของชุมชน แต่เมื่อนำมาใช้งานจริงกลับพบว่าข้อมูลบางส่วนเกิดความจำเป็นของชุมชน นายประยงค์ หนูบุญคง จึงได้หารือกับนายณรงค์ คงมาก ผู้ประสานงานโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ 5 จังหวัดภาคใต้ ภายใต้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ให้ร่วมกันพัฒนาโปรแกรมที่มีความสอดคล้องกับความต้องการใช้งานของพื้นที่ นายประยงค์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด เล่าว่า “เมื่อนำโปรแกรมแผนชุมชนไปใช้จริงประมาณ 3 ปี โปรแกรมดังกล่าวมีขอบเขตกว้างเกินความจำเป็นในการใช้สำหรับการพัฒนาในพื้นที่ จึงปรึกษากับคุณณรงค์ และนำโปรแกรมแผนชุมชนมาพัฒนาใหม่ โดยหมอบรรเจ็ด เป็นผู้ตัดต่อ พัฒนาต่อจนได้โปรแกรมใหม่ที่มีชื่อว่า “โปรแกรมหนองหาด” ซึ่งมีความกะทัดรัด เหมาะสำหรับการใช้กับงานอบต.ในช่วงเวลานั้น”

เมื่อต้นปี 2548 จึงได้มีการคิดค้นและกำหนดรูปแบบของโปรแกรมฐานข้อมูลซึ่งมีระบบปฏิบัติการบนโปรแกรม Microsoft Access มีชื่อว่า “โปรแกรมหนองหาด (PanData)” โดยนายแพทย์บรรเจ็ด สุขพิพัฒน์ และนายชื่น ทิพย์เพ็ง ในขณะนั้นดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาด เป็นการพัฒนาโดยคำนึงถึงความสะดวกต่อการนำไปใช้เป็นหลัก เนื่อง

ด้วยผู้ใช้ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติ นอกจากนั้นยังคำนึงว่า โปรแกรมจะต้องรองรับข้อมูลที่สะท้อนถึงปัญหาของชุมชนได้อย่างแท้จริง และตรงประเด็น ให้มากที่สุด หลีกเลี่ยงข้อมูลที่นำไปใช้เพียงเล็กน้อยและนานๆ ครั้ง เพราะจะทำให้เป็นภาระมากเกินไป เน้นที่ความรวดเร็ว ถูกต้องในการประมวลผลและค้นคืนข้อมูลให้ชุมชนได้รับรู้ร่วมกัน รวมถึงความสะดวกในการใช้งานโปรแกรมด้วยคุณลักษณะของโปรแกรมขอนหาด(PanData) ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อเก็บรวบรวมและจัดการข้อมูลในด้านต่างๆ ของตำบลขอนหาด เช่นข้อมูลครัวเรือน ข้อมูลที่ดินทำกิน ข้อมูลการประกอบอาชีพ ข้อมูลเด็กด้อยโอกาส เป็นต้น ข้อมูลส่วนหนึ่งเป็นข้อมูลเชิงบรรยาย (Attribute Data) ที่สามารถนำไปเชื่อมโยงกับข้อมูลเชิงพื้นที่(Spatial Data) ในโปรแกรม MapWindow GIS ได้ แต่ผู้ใช้งานจะต้องมีความรู้ทางด้านฐานข้อมูลและระบบจัดการฐานข้อมูล โปรแกรม Microsoft Access โปรแกรม Microsoft Excel พอสมควร จึงได้เกิดแนวคิดที่จะพัฒนาโปรแกรมขอนหาด (PanData) เพิ่มเติมเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างข้อมูลเชิงพื้นที่(Spatial Data) และข้อมูลเชิงบรรยาย(Attribute Data) สำหรับผู้ใช้ที่ไม่มีความรู้ทางด้านฐานข้อมูล โปรแกรม Microsoft Access หรือ Microsoft Excel ก็สามารถใช้งานได้โดยไม่ยุ่งยาก

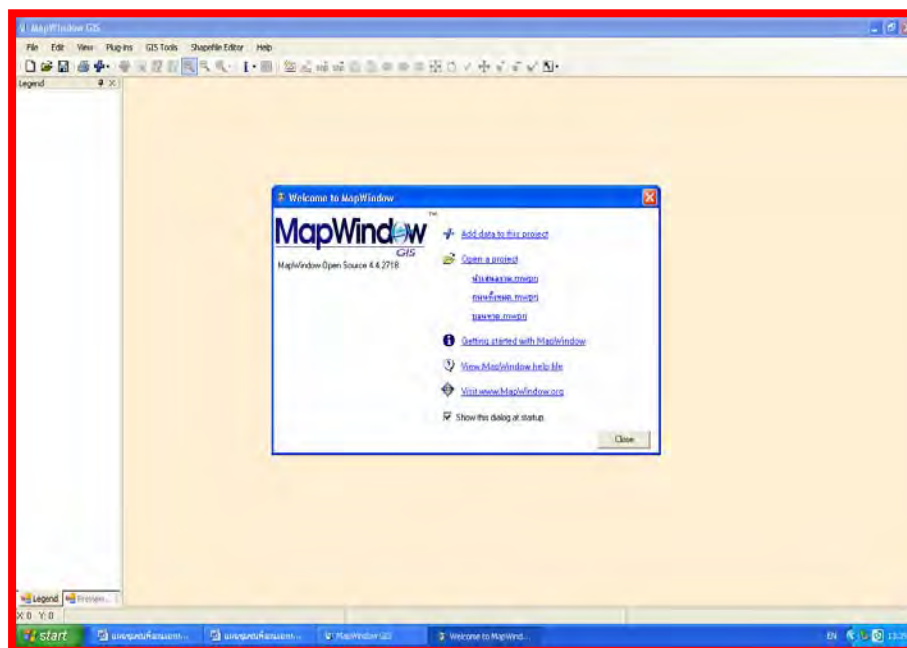

โปรแกรมขอนหาดถูกนำมาเผยแพร่ในห้องปฏิบัติการส่วนตำบลใช้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดระบบฐานข้อมูลชุมชนภายใต้โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาพ

องค์การบริหารส่วนตำบลขอนหาดได้ส่งเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลตำบลขอนหาด ซึ่งเป็นลูกจ้างเฉพาะกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนหาด คือ นางสาวสรวิทย์ ไตรแก้วด้วง นางสาวอนันญา รักศรี และนางสาวชนิดาภา ศรีหนู เข้าร่วมอบรมการใช้งานโปรแกรม จากนั้นทั้งสามจึงลงมือเก็บข้อมูลครัวเรือน ข้อมูลชุมชน นางสาวสรวิทย์ กล่าวว่า “ เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลตำบลต้องลงพื้นที่เก็บข้อมูลเองทั้งหมด เนื่องจากข้อมูลบางส่วนต้องใช้วิธีการสังเกต และแบบสำรวจบางรายการเจ้าหน้าที่ต้องใช้วิธีถามนำและอธิบายจึงจะเข้าใจ นอกจากนั้นการได้ลงเก็บข้อมูลเองจะได้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนด้วย บางครั้งก็แยกกันเก็บ บางครั้งก็ลงไปเป็นทีม” พวกเขาทั้งสามคนใช้เวลาเก็บข้อมูลเกือบ 1 ปี ระหว่างที่เก็บข้อมูลก็ทยอยบันทึกข้อมูลลงโปรแกรมไปพร้อมๆ กัน นายประสงค์ เล่าว่า ข้อมูลบางประเภทต้องมีการจัดเวที เช่น ข้อมูลการถือครอง และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทีมงานจะนำแผนที่ตำบลมาวางแล้วให้ชาวบ้านที่เข้าร่วมเวทีชี้จุดแปลงที่ดิน ซึ่งข้อมูลประเภทนี้จะนำไปใช้ในการพัฒนาระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ

นอกจากโปรแกรมขอนหาดแล้ว ตำบลขอนหาดยังได้มีการนำโปรแกรม Map Windows GIS มาทดลองใช้ Map Window GIS เป็นโปรแกรมประเภท Desktop GIS ซึ่งออกแบบมาให้ผู้ใช้ทั่วไปสามารถทำงานทางด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ได้อย่างสะดวก โดยเน้นไปที่การใช้งานที่ง่ายและมีฟังก์ชันการทำงานที่ค่อนข้างหลากหลาย นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาฟังก์ชันเฉพาะในรูปแบบของ plug-in สำหรับการวิเคราะห์ที่เฉพาะทางเช่น การวิเคราะห์เรื่องน้ำ (hydrology), การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภูมิประเทศ เป็นต้น โปรแกรมนี้จัดเป็นโปรแกรมประเภทรหัสเปิด (Open Source) ที่อยู่ภายใต้ลิขสิทธิ์ของ The Mozilla Public License 1.1

โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจนการพัฒนาสังคม และสุขภาพ และโครงการพัฒนาระบบข้อมูลครัวเรือนและชุมชนใน 5 จังหวัดภาคใต้ ได้จัดอบรมการใช้โปรแกรม Map Window GIS ขึ้น ณ มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อให้ตำบลเป้าหมายได้ใช้งานควบคู่กับโปรแกรมขอทาน นางสาวสรวิทย์ เล่าว่า “ไปอบรมการถ่ายสแกนแปลงที่ดิน และการจัดการแปลงที่ดินเช่น การตัดต่อระวาง โดยขอระวางมาจากกรมที่ดินไปสแกน แล้วมาตัดต่อแต่ละแปลงของชาวบ้าน ทั้งตำบล จะชี้แจงรายละเอียดว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นของใคร และทำอะไรบนแปลงที่ดิน โดยสังเกตจากเมื่อชาวบ้านมาเสียภาษี ในโฉนดจะชี้แจงว่าที่ดินเป็นของใคร มีกี่แปลง และจัดทำอะไร จะมีขั้นตอนในการตัดต่อ จะออกมาทั้งตำบล”

ภายหลังจากอบรมโปรแกรม Map Window GIS เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลตำบลจึงได้กลับมาจัดการข้อมูลด้านภูมิศาสตร์สารสนเทศ โดยการเริ่มต้นจากขั้นตอนของการนำภาพถ่ายทางอากาศ ที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มาลงตำแหน่งสำคัญ เช่น การลากเส้นถนน แหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค สถานที่ให้ บริการสาธารณะ ได้แก่ สถานีตำรวจ สถานีอนามัย องค์การบริหารส่วนตำบล วัด โรงเรียน บ้านผู้นำ และตำแหน่งบ้านในเขตพื้นที่

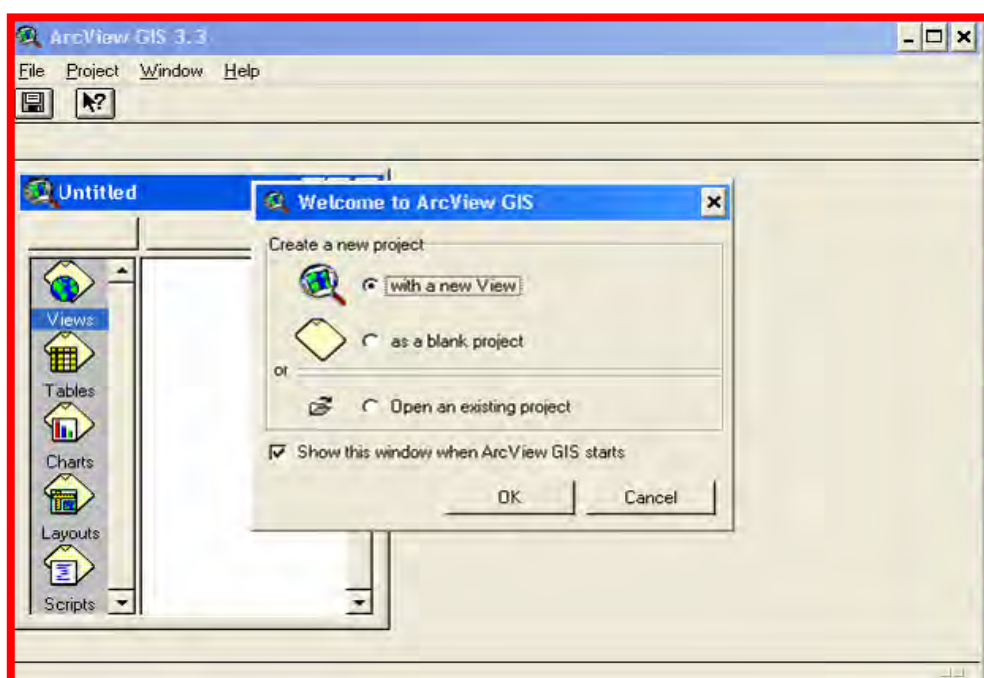
ขั้นตอนต่อมาคือการนำแผนที่ระวาง ซึ่งในตำบลขอทานมีทั้งหมด 4 ระวาง ที่อยู่ในรูปของกระดาษมาแสกนให้อยู่ในรูปของไฟล์ดิจิทัล แล้วนำเข้าโปรแกรม Map Window GIS แล้วเริ่มกำหนดกำหนดจุดพิกัดให้ระวางแผนที่แต่ละจุด ตัดส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องออก ดำเนินการกับแผนที่ทั้ง 4 ระวาง จากนั้นนำแผนที่ระวางทั้ง 4 มาเชื่อมต่อกันให้เป็นระวางเดียว ลากเส้นกำหนดลักษณะการใช้

ประโยชน์ในที่ดิน ของระวางย่อย ๆ ขึ้นตอนต่อไปคือการเชื่อมข้อมูลแผนที่ระวางกับแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ จะได้ภาพที่ซ้อนทับกันพอดี ทำให้สามารถมองเห็นทั้งสภาพพื้นที่จริง สภาพภูมิประเทศ ตำแหน่งสำคัญ ๆ ในตำบลและตำแหน่งบ้านเรือนจากภาพถ่ายทางอากาศและการใช้ประโยชน์ในที่ดินแต่ละแปลง มองเห็นหลักเขต ทราบพิภคของที่ดินแปลงต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำจากข้อมูลแผนที่ระวาง

ขึ้นตอนต่อมาคือการนำข้อมูลเชิงบรรยายมาเชื่อมโยงกับข้อมูลเชิงแผนที่ ซึ่งจะต้องกลับไปดำเนินการในโปรแกรมখনหาด โดยใช้คำสั่งเชื่อมโยงข้อมูล

ต่อยอดจากโปรแกรมখনหาดสู่ระบบปฏิบัติการบนโปรแกรม Arc View

เมื่อสารสนเทศของตำบลখনหาดถูกพัฒนาไปได้ระดับหนึ่ง คณะทำงานได้เห็นความสำคัญของการนำระบบฐานข้อมูลมาวางแผนการพัฒนา และในระยะหลังมุ่งเน้นไปที่การแก้ปัญหาเฉพาะประเด็น เช่น การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร การจัดการนาข้าว การแก้ปัญหาที่ดิน เป็นต้น ดังนั้นเพื่อให้ง่ายสำหรับการจัดการข้อมูลเฉพาะประเด็น คณะทำงานจึงได้มีการทบทวนว่า หากต้องการปรับระบบข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน รวดเร็วที่สุด และสามารถแสดงผลให้เข้าใจง่ายขึ้น ด้วยโจทย์ลักษณะนี้ จำเป็นต้องมีการนำโปรแกรมอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการมาใช้ควบคู่กับโปรแกรมเก่าที่ดำเนินการอยู่ จึงได้นำโปรแกรม Arc View มาใช้

นายประยงค์ หนูบุญคง กล่าวว่า “โปรแกรม Arc View เป็นโปรแกรมที่มีวิธีการใช้งานง่ายกว่าโปรแกรม Map Windows การแสดงผลทำให้เห็นภาพรวมได้ดีกว่า ระยะหลังจึงเลือกใช้โปรแกรมนี้ เพราะกระชับ สั้นลง และใช้งานได้ง่ายกว่าเดิม”

โปรแกรม Arc View ซึ่งเป็นโปรแกรม GIS โปรแกรมหนึ่ง ที่ได้รับการพัฒนามาจาก บริษัท Environmental Systems Research Institute Inc. (ESRI) เพื่อใช้งานในการนำเสนอข้อมูล และเรียกค้นข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ที่สามารถใช้งานได้ง่ายและมีประสิทธิภาพเนื่องจากการทำงานบนระบบปฏิบัติการของ Windows System ซึ่งมีเมนูต่างๆ แสดงบนหน้าจอและสามารถเปิดได้หลายๆ หน้าต่าง (Windows) ในระหว่างการทำงาน ซึ่งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้ซื้อลิขสิทธิ์มาอย่างถูกต้องและนำมาถ่ายทอดให้ชุมชนได้ใช้ในการจัดการระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศในชุมชน รวมทั้งยังสามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลจากโปรแกรมขนาดเล็กได้อีกเช่นกัน

นางสาวสรวิทย์ ไตรแก้วคิ้ว ในฐานะเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลตำบล เล่าว่า “เราสามารถลัดขั้นตอนได้หากเรานำ Arc View มาใช้ มีขั้นตอนการทำงานไม่ซับซ้อน เมื่อเราลงโปรแกรม Arc View แล้ว ก็นำเข้าแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ จากนั้นก็เชื่อมโยงข้อมูลจากฐานข้อมูลโปรแกรมขนาดเล็ก ซึ่งสามารถนำเสนอข้อมูลพื้นฐาน หรือข้อมูลภาพรวมของพื้นที่ จากนั้นถ้าเราต้องการเพิ่มข้อมูลเฉพาะประเด็น ก็สามารถสร้างฐานข้อมูลใหม่ในโปรแกรม Excel หรือสามารถสร้างข้อมูลลงในแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศได้เลย” นอกจากนั้นการสร้างระบบข้อมูลหลาย ๆ เรื่องซ้อนกันหรือที่เรียกว่าชั้นของข้อมูลนั้นก็สามารถทำได้ไม่แตกต่างจากโปรแกรมเดิม ทว่าสะดวกมากกว่าเดิม นายประยงค์ หนูบุญคง เล่าว่า “ในแผนที่เราสามารถสร้างข้อมูลได้เป็นร้อยชั้นข้อมูล เช่น ไม้ผล ยาง ข้าว และสุดท้ายจะมารวมอยู่ในแผ่นเดียวกัน เมื่อต้องการแสดงใช้ข้อมูลตัวใดก็เรียกใช้ได้เลย โดยจะมีข้อมูลรายละเอียดออกมาเป็นที่ตั้งครัวเรือน และแสดงได้ว่าเป็นครัวเรือนของใคร ถ้าเลือก “แปลง” การจะแสดง เป็นสวนหรือนา ใครเป็นเจ้าของ จะง่ายกว่าโปรแกรมอื่น”

นอกจากนั้นตำบลหนองหาดยังได้นำ “โปรแกรมขนาดเล็ก” ไปพัฒนาใหม่เป็น “โปรแกรมขนาดเล็กเวอร์ชันใหม่” ที่เน้นการใช้งานเชิงประเด็นมากขึ้น เช่น นำไปใช้กับประเด็นข้าว ก็ออกแบบเป็นตารางใหม่ ให้เหมาะสมกับนาข้าว เช่นกำหนดชื่อพันธุ์ข้าว, ชื่อผู้ปลูก, กระบวนการผลิต, วันที่เก็บเกี่ยว, ผลผลิตที่ได้, เส้นทางตลาดข้าว, การแปรรูป, ปริมาณข้าวเปลือกต่อปริมาณข้าวสาร โปรแกรมดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ ไม้ผลได้ เช่น มังคุด มะนาว และนำไปปรับใช้กับเรื่องสวัสดิการ นำไปปรับใช้กับการพัฒนาในประเด็นต่าง ๆ ได้ เช่น การแก้ปัญหาที่ดิน การจัดการน้ำ พลังงานทดแทน เป็นต้น โปรแกรมดังกล่าวถูกกำหนดให้เชื่อมโยงกับระบบ ฮาร์ดดิสก์ GIS ถูกออกแบบให้มีความง่ายในการใช้งาน และใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ในเรื่องของรายละเอียดและเทคนิค

ตัวอย่างตารางข้อมูลการถือครองที่ดินบ้านยวนนก

ที่	ชื่อชุด	ชื่อผู้	เลขที่ดิน	ปี	ปีถือครอง	ประเภทเอกสาร สิทธิ์	การใช้ประโยชน์
1	นายประเสริฐ งามใจ	227 ม.4 ต.จวนพนา	5800700029129	10	2487	โฉนด	ทำนา
2	นายสมาน ใจใส	201 ม.4 ต.จวนพนา	0580070060255	15	2487	โฉนด	ทำนา
3	นายวิภา เวียงวน	201 ม.4 ต.จวนพนา	5800700060250	56	2539	มี	ทำนา
4	นายอ้วน ใจใส	545 ม.4 ต.จวนพนา	5800700060255	35	2487		ทำนา
5	นายศรี ใจใส	9 ม.4 ต.จวนพนา	5800700060257	26	2487	มี	ทำนา
6	นายประเสริฐ งามใจ	227 ม.4 ต.จวนพนา	5800700029129	10	2487	โฉนด	ทำนา
7	นายสมาน ใจใส	201 ม.4 ต.จวนพนา	0580070060255	15	2487	โฉนด	ทำนา
8	นายวิภา เวียงวน	201 ม.4 ต.จวนพนา	5800700060250	56	2539	มี	ทำนา
9	นายอ้วน ใจใส	545 ม.4 ต.จวนพนา	5800700060255	35	2487		ทำนา
10	นายศรี ใจใส	9 ม.4 ต.จวนพนา	5800700060257	26	2487	มี	ทำนา
11	นายประเสริฐ งามใจ	227 ม.4 ต.จวนพนา	5800700029129	10	2487	โฉนด	ทำนา
12	นายสมาน ใจใส	201 ม.4 ต.จวนพนา	0580070060255	15	2487	โฉนด	ทำนา

ตารางที่ 80 สรุปองค์ประกอบของโปรแกรม

โปรแกรม	ผู้พัฒนา	ลักษณะของโปรแกรม	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ผู้ใช้ประโยชน์
แผนชุมชน	สถาบันพัฒนา องค์การชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช)	เป็นโปรแกรมฐานข้อมูล ทำงานภายใต้ระบบของ โปรแกรม Microsoft Excel	-การประมวลผลข้อมูล เชิงบรรยาย	- ราษฎร - ภาาการพัฒนา
ขอนหาด (Pan Data)	- นายชิน พิชัยเพ็ง - นายแพทย์บรรเจด สุขพิพัฒน์	เป็นโปรแกรมฐานข้อมูล ทำงานภายใต้ระบบของ โปรแกรม Microsoft Access	-การประมวลผลข้อมูล เชิงบรรยาย	- ราษฎร - ภาาการพัฒนา
Map Windows GIS	ภายใต้ลิขสิทธิ์ของ The Mozilla Public License 1.1	เป็นโปรแกรมประเภท Desktop GISจัดเป็น โปรแกรมประเภทรหัส เปิด (Open Source)	สามารถทำงานทางด้าน ระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์	- ราษฎร - ภาาการพัฒนา
Arc View	พัฒนามาจาก บริษัท Environmental Systems Research Institute Inc. (ESRI) พ อ ช . เป็น ผู้ ี อ ลิขสิทธิ์	โปรแกรม GIS โปรแกรม หนึ่ง	การนำเสนอข้อมูล และ เรียกค้นข้อมูลในระบบ สารสนเทศภูมิศาสตร์ บนระบบปฏิบัติการของ Windows System	- ราษฎร - ภาาการพัฒนา

การใช้ประโยชน์ทางระบบสารสนเทศตำบลหนองหาด

ระบบสารสนเทศในตำบลหนองหาดจัดทำขึ้นเพื่อนำมาวางแผนพัฒนาตำบลให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ร่นระยะเวลาการทำงาน สร้างศักยภาพในการสื่อสารระหว่างคนภายในชุมชน นอกชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อกระบวนการพัฒนา นอกจากนั้นยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างอำนาจต่อรองในการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของชุมชนได้อีกด้วย รูปธรรมที่หยิบยกมานำเสนอจะสะท้อนให้เห็นว่า ระบบสารสนเทศดังกล่าวถูกนำมาใช้ประโยชน์ด้านใดบ้าง

ข้อมูลครัวเรือน กับวางแผนและเชื่อมโยงเครือข่ายครัวเรือน ข้อมูลครัวเรือน ถูกนำมาจัดเวทีวิเคราะห์ในกลุ่มครัวเรือนเป้าหมาย 125 ครัวเรือน โดยเริ่มต้นจากการให้ครัวเรือนได้พิจารณาข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บและประมวลผล โดยครัวเรือนต้องตอบให้ได้ว่าตนมีอะไรที่ถือว่าเป็นจุดแข็ง (รวมทั้งโอกาส) เช่น มีแรงงานในครัวเรือนเยอะ มีที่ดินเยอะ มีการเลี้ยงสัตว์ไว้กินเอง และปัญหา (รวมทั้งอุปสรรคหรือภัยคุกคาม) เช่น รายได้น้อย ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร อย่างไรก็ตามแต่ละครัวเรือนจะมีจุดอ่อนและจุดแข็งที่อาจจะเหมือนหรือต่างกันจากนั้นจึงวิเคราะห์ดูว่า ถ้าจะจัดการกับสิ่งที่เป็จุดอ่อนจะต้องทำอย่างไร และจะนำจุดแข็งที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ได้อย่างไร ครัวเรือนจะเป็นผู้กำหนดเอง และนำเสนอให้ที่ประชุมรับทราบ จากนั้นแกนนำจะทำหน้าที่สรุปว่า แต่ละครัวเรือนมีแนวทางจัดการปัญหา มีครัวเรือนที่คิดเหมือนหรือคล้ายกันก็จะจัดประเภทให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ขั้นตอนต่อไปก็จะให้ครัวเรือนประเภทเดียวกันได้พูดคุย และเสนอแผนปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรมว่า เราจะเริ่มต้น

จัดการกับปัญหาของเราได้เมื่อไร อย่างไร และต้องการทรัพยากรอะไรมาเพิ่มอีกบ้าง กระบวนการดังกล่าว ผลผลิตสำคัญที่ได้รับ คือ แผนแม่บทครัวเรือน แผนแม่บทกลุ่มครัวเรือน ลักษณะของกิจกรรม เช่น การพัฒนาอาชีพหลักเรื่องการทำนา การพัฒนาอาชีพเสริมการปลูกพริก ด้านพลังงานทางเลือก หลังจากนั้นแกนนำก็จะทำหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม และติดตามให้ครัวเรือนและกลุ่มครัวเรือน ได้ขับเคลื่อนงานเพื่อแก้ปัญหาของตนภายใต้แผนแม่บท เช่น การประสานงานไปยังแหล่งทุนภายนอก เพื่อสนับสนุนงบประมาณการจัดกิจกรรม การจัดเวทีติดตามงานประจำเดือน นอกจากนั้นยังใช้เป็นเงื่อนไขให้องค์กรชาวบ้านเช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน เครือข่ายองค์กรชุมชนในนามสภาองค์กรชุมชน ตำบลขอนหาด ได้ประชุมเพื่อหาแนวทางการสนับสนุนทุก เดือน รวมทั้งจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ทั้งภายในภาคใต้ และภาคอื่น ๆ ที่ผ่านมามีได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก บริษัท ปตท. จำนวน 2 ล้านบาท

ระบบสารสนเทศกับการแก้ปัญหาที่ดิน

ที่ดินจำนวนหนึ่งในตำบลขอนหาดถูกประกาศให้เป็นป่าอนุรักษ์ ซึ่งส่งให้ชาวบ้านที่เข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว ถูกจับกุมกันแล้วมีให้เข้าไปใช้ประโยชน์บนพื้นที่ซึ่งได้ใช้ประโยชน์มาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ

ชาวบ้านได้รวมตัวกันเคลื่อนไหวเรียกร้องไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้าแก้ปัญหาและมีการพิสูจน์สิทธิ์ เพื่อยืนยันว่าพวกเขาได้เข้ามาใช้ประโยชน์ก่อนที่จะมีการประกาศเป็นเขตอนุรักษ์ เพราะมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เปิดช่องทางให้พวกเขาสามารถที่จะได้กรรมสิทธิ์ในพื้นที่พิพาทได้หากสามารถพิสูจน์ได้ว่า มีการเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินก่อนที่จะมีการประกาศเป็นเขตอนุรักษ์

อย่างไรก็ตามการเคลื่อนไหวของชาวบ้านได้ใช้ข้อมูลเป็นเครื่องมือในการต่อสู้ต่อรองเพื่อพิทักษ์สิทธิของตน ในช่วงเวลาที่มีการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในตำบลขอนหาด กระบวนการทำระ

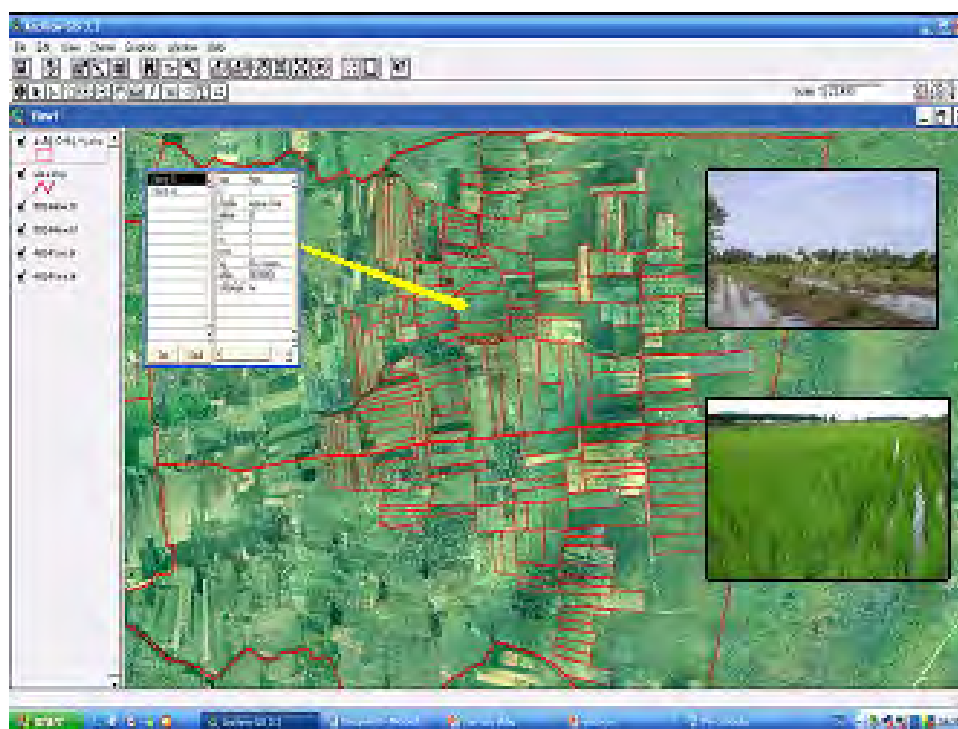
วางแผนที่ การจำแนกแปลงที่ดิน และการเปรียบเทียบภาพถ่ายทางอากาศในช่วงเวลาต่าง ๆ ทำให้ชาวบ้านมีข้อได้เปรียบในการต่อสู้

เมื่อมีการจัดระบบสารสนเทศแล้ว แกนนำได้นำให้ชาวบ้านมาร่วมเวทีเรียนรู้เพื่อรับรองข้อมูลว่าถูกต้องหรือคลาดเคลื่อนอย่างไร เมื่อมีกระบวนการรับรองข้อมูล และได้นำเสนอข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ขณะนี้ชาวบ้านได้มีโอกาสกลับไปใช้ประโยชน์ในที่ดินพิพาทระหว่างรอกระบวนการพิสูจน์สิทธิ์

ระบบสารสนเทศกับการแก้ปัญหาที่ดิน

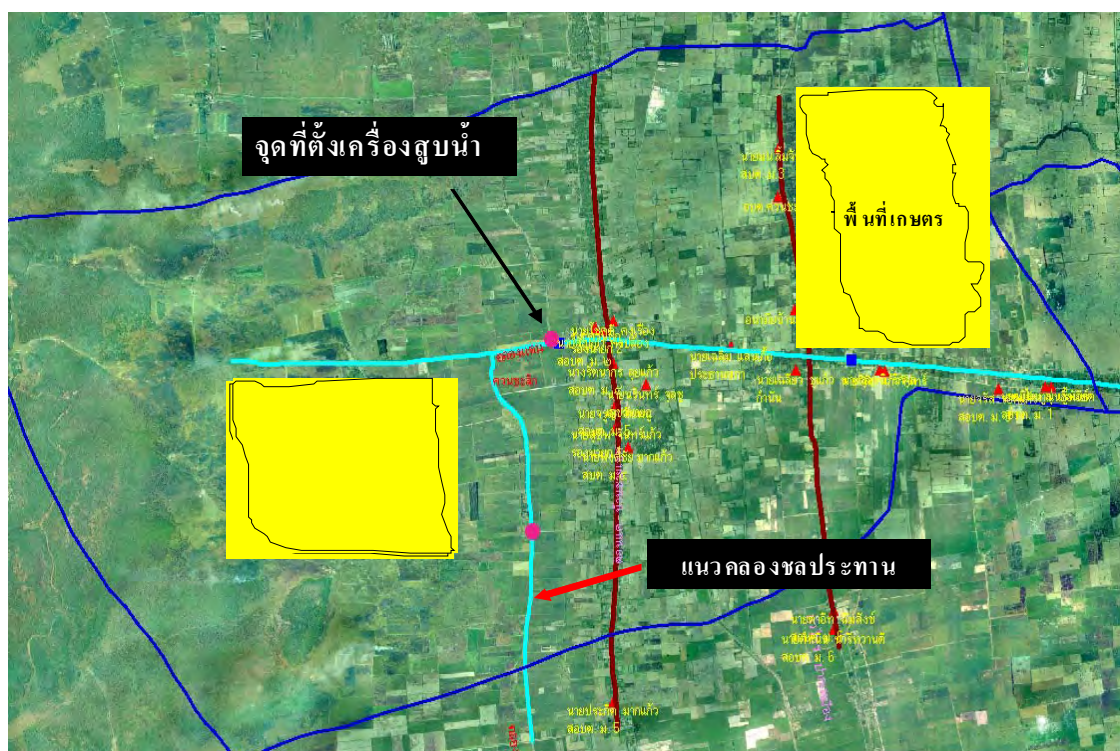
มีการนำระบบสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพหลักของชุมชน นั่นคือการทำงานที่มีการเก็บข้อมูลเรื่องแปลงนา พันธุ์ข้าว การเริ่มต้นปลูก ระยะเวลาการให้ผลผลิต ทำให้ชุมชนสามารถวางแผนได้ว่า ช่วงเวลาไหนจะมีผลผลิตออกมาเท่าไร จะจัดการอย่างไร จะหาตลาดที่ไหนมารองรับ หรือหากมีการช่วยเหลือเกษตรกรตามนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลเช่น การประกันราคาข้าว การจ่ายค่าชดเชยกรณีที่ได้รับผลกระทบสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

ระบบสารสนเทศกับงานจัดการน้ำและระบบชลประทาน

ระบบสารสนเทศที่สามารถบ่งบอกได้ถึง จุดที่ตั้งของแหล่งน้ำธรรมชาติ ฝายกักเก็บน้ำ ระบบชลประทาน รวมทั้งพื้นที่ซึ่งแหล่งน้ำเหล่านั้นสามารถรองรับการใช้น้ำของเกษตรกรได้ เป็นจำนวนเท่าไร ทำให้ทราบว่าเกษตรกรมีความต้องการน้ำและสามารถใช้แหล่งน้ำใดสนองความต้องการดังกล่าว ทำให้เกิดระบบการบริหารจัดการน้ำในชุมชน โดยมีการจัดกลุ่มผู้ใช้น้ำ และมีการกักการใช้น้ำเช่น หมู่ที่ 1, 2 และ 3 ใช้น้ำจากคลอง ก. ดังนั้นต้องจัดสรรน้ำให้เท่าเทียมกัน ก็จะมีระบบระบายน้ำเข้าสู่หมู่ที่ 1 ในวันจันทร์ อังคาร หมู่ที่ 2 ในวันพุธ พฤหัสบดี เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วภายในกลุ่มผู้ใช้น้ำยังมีกลุ่มผู้ใช้น้ำย่อย ซึ่งจะมีการจัดสรรน้ำให้เท่าเทียมกัน ถือเป็นการลดปัญหาเรื่องการแย่งชิงทรัพยากรน้ำ

นอกจากนั้นแล้วระบบสารสนเทศยังสามารถทำให้ชาวบ้านเสนอความต้องการด้านการจัดการน้ำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือได้อย่างมีน้ำหนัก เช่นกรณีแหล่งน้ำ ขนาดเล็กในชุมชน หรือระบบชลประทานขนาดเล็กสามารถเสนอข้อมูลและความต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบล ช่วยแก้ปัญหา หากเป็นระบบที่มีความซับซ้อนก็สามารถขอความช่วยเหลือไปยัง องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือกรมชลประทานได้

ระบบสารสนเทศตำบลชนหาดกับการสร้างสุขภาวะชุมชน

หากพิจารณาการใช้ประโยชน์จากระบบสารสนเทศของตำบลชนหาดกับมิติทางสุขภาวะพบว่า สามารถมองได้ 2 ลักษณะได้แก่ ผลกระทบทางตรงด้านสุขภาวะทางปัญญา สุขภาวะทางสังคม และผลกระทบทางอ้อมด้านสุขภาวะทางจิต รวมทั้งสุขภาวะทางกาย ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ผลกระทบทางตรง

สุขภาวะทางปัญญา ราษฎรในตำบลชนหาด เกิดการเรียนรู้ที่จะใช้ข้อมูล มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ภายหลังจากพวกเขาได้เห็นรูปธรรมของการแก้ปัญหาด้านที่ดิน การแก้ปัญหาเรื่องน้ำเพื่อการเกษตร และการแก้ปัญหาระดับครัวเรือนที่สามารถเชื่อมโยง เป็นเครือข่ายของครัวเรือน ทำให้ชุมชนตระหนักว่าการใช้ข้อมูล และการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อถกเถียงหาทางออกที่ลงตัว บนฐานข้อเท็จจริง เป็นแนวทางที่จะกำหนดแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและสามารถสร้างอำนาจการต่อรองที่มีประสิทธิภาพในการเรียกร้องสิทธิของพวกเขาได้ ดังนั้นเมื่อมีเรื่องราว ประเด็น หรือหน่วยงานใด ๆ ที่จะเข้ามาดำเนินงานในพื้นที่ ชาวบ้านจะเริ่มต้นด้วยการทบทวนข้อมูลที่มีอยู่ และจะจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับประเด็นดังกล่าว มาเป็นฐานในการวิเคราะห์ว่าพวกเขาจะเริ่มต้นทำงานที่ใด ถือว่าชุมชนเกิดการตื่นรู้ที่จะใช้ข้อมูลมาเป็นเครื่องมือในการจัดการตนเอง หรือใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา

สุขภาวะทางสังคม ราษฎรในตำบลขอนแก่นประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง นอกจากนั้นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรก็มีอยู่อย่างจำกัดทำให้เกิดการแย่งชิงกัน นายประยงค์ หนูบุญคง เล่าว่า “ราษฎรที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำจะกั้นน้ำเอาไว้จนกว่าจะเพียงพอ ทำให้ราษฎรที่อยู่ไกลแหล่งน้ำไม่สามารถใช้น้ำได้ทันกับความต้องการ บางครั้งมีเรื่องราวขนาดต้องมาพังที่กั้นน้ำกันก็มี” ต่อมาเมื่อมีการจัดระบบสารสนเทศที่ครอบคลุมเรื่องแหล่งน้ำและพื้นที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ ทำให้ชุมชนเห็นว่าแหล่งน้ำที่มีอยู่อย่างจำกัดมีครัวเรือนที่ต้องการใช้น้ำจากแหล่งน้ำดังกล่าวจำนวนเท่าไร ได้มีการจัดเวทีพูดคุยเพื่อกำหนดกติกาการใช้น้ำที่เอื้อประโยชน์แก่ทุกคนอย่างเหมาะสม เช่น มีกฎเกณฑ์ว่า หมู่บ้านต่าง ๆ จะสามารถเปิดประตูน้ำเพื่อนำน้ำเข้าแปลงเกษตรได้ในวันไหน จากกฎเกณฑ์ระดับหมู่บ้านก็จะมีการชอย ย่อยเป็นกลุ่มบ้าน เมื่อกฎเกณฑ์ดังกล่าวชาวบ้านให้การยอมรับและปฏิบัติตามปัญหาความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการแย่งชิงทรัพยากรน้ำก็ค่อย ๆ คลี่คลาย นอกจากนั้นเรื่องการเรียกร้องให้มีการพิสูจน์สิทธิการเข้าอยู่อาศัยในที่ดินทำกินที่หน่วยงานราชการประกาศให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์ และกีดกันมิให้ชาวบ้านที่เคยทำกินมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว การเรียกร้องในช่วงแรกยังคงใช้กลยุทธ์แบบเดิม ๆ คือการชุมนุมเรียกร้องกดดันทว่ามิได้รับการตอบสนองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และความขัดแย้งระหว่างราษฎรกับหน่วยงานของรัฐมีแนวโน้มที่รุนแรงขึ้น กระทั่งมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ จึงได้นำเสนอชุดข้อมูลดังกล่าวให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เรียกได้ว่าเป็นการต่อสู้กันด้วยข้อมูล ทำให้หน่วยงาน

ดังกล่าวตอบสนองข้อเรียกร้องและเข้ามาดำเนินการพิสูจน์สิทธิ ทำให้ความขัดแย้งลดลงอย่างเห็นได้ชัด สุขภาวะทางสังคมที่เกิดจากการรวมกลุ่มของราษฎรที่มีสภาพปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาของตนที่มีลักษณะคล้ายกันทำให้เกิดความสัมพันธ์ในลักษณะเครือข่ายครัวเรือน ทำให้เกิดเวทีการเรียนรู้ และหนุนเสริมการแก้ปัญหาของตัวเอง

ผลกระทบทางอ้อม

สุขภาวะทางจิต ปัญหาหลัก ๆ ที่ตำบลหนองหาดเผชิญอยู่และกระทบต่อทรัพยากรดำรงชีวิตได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งในสิทธิของที่ดิน ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งส่งผลกระทบต่ออาชีพหลักคือการทำนา ซึ่งนำมาสู่การเกิดข้อพิพาทในชุมชน ทั้งข้อพิพาทระหว่างราษฎรด้วยกันเอง และระหว่างราษฎรกับหน่วยงานของรัฐ ดังที่ประยงค์ หนูบุญคงเล่าว่า “ในช่วงฤดูแล้งชาวบ้านขาดน้ำ มีการแย่งกันสูบน้ำเข้านา เมื่อน้ำมีปริมาณจำกัดไม่สามารถตอบสนองความต้องการของราษฎรได้อย่างทั่วถึงจึงเกิดกรณีพิพาทกันระหว่างผู้ต้องการใช้น้ำ อย่างไรก็ตามเมื่อมีการนำ ข้อมูลสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการพูดคุย ทำให้เกิดข้อตกลงการใช้น้ำ และมีราษฎรยอมรับ ข้อตกลงดังกล่าว ทำให้เกิดระบบการบริหารจัดการน้ำที่เหมาะสม ราษฎรเข้าถึงทรัพยากรน้ำได้อย่างเท่าเทียม” นอกจากนั้นกระบวนการพิสูจน์สิทธิในที่ดินซึ่งมีข้อพิพาทระหว่างราษฎรกับหน่วยงานของรัฐก็ได้มีการใช้ระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการพิสูจน์สิทธิเช่นเดียวกัน ปรากฏการณ์ที่มีการนำระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการพูดคุยส่งผลให้ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างราษฎรด้วยกันเอง และระหว่างราษฎรกับหน่วยงานของรัฐคลี่คลาย ย่อมส่งผลทำให้เกิดสุขภาวะทางจิต

สุขภาวะทางกาย ระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลด้านสุขภาพ เช่น ภาวะทุพโภชนาการ ภาวะความพิการ ภาวะความเจ็บป่วย ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีอนามัย นำไปใช้วางแผนเพื่อแก้ปัญหาให้ถึงกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและครอบคลุม เช่นการให้ความช่วยเหลือด้านเงินสงเคราะห์ การจัดระบบดูแลโดยอาสาสมัครสาธารณสุข นอกจากนั้น ระบบฐานข้อมูลยังสามารถคาดการณ์ภาวะทางระบาดวิทยาได้ เช่น หากมีการระบาดของโรคไข้หวัดนกสามารถทราบได้ว่าราษฎรครัวเรือนใดที่มีการเลี้ยงสัตว์ปีก ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อ รวมถึงจะมีการฉีดวัคซีนมีการระบาดของโรคไข้หวัดนก ทำให้สามารถวางแผนการจัดการได้อย่างทันทั่วถึง ส่งผลโดยต่อสุขภาวะทางกาย

บทเรียนที่ดีจากการพัฒนาระบบสารสนเทศ

การเก็บข้อมูลเป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การจัดเก็บข้อมูลชุมชนตามแบบสอบถาม หรือแบบสำรวจนั้นถ้าเจ้าหน้าที่เป็นผู้เก็บข้อมูลเองจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคณะทำงานและราษฎรเป้าหมาย เพราะจะได้อธิบายเป้าหมายของการเก็บข้อมูล และการพูดคุยด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากข้อมูลในแบบสอบถาม ที่จะสะท้อนถึงความใส่ใจ และไม่ได้มุ่งแต่เพียงให้

ได้เฉพาะข้อมูลตามแบบสอบถามเท่านั้น ทั้งยังทำให้ได้รับทราบข้อมูลที่เป็นจริงมากขึ้น เพราะข้อมูลบางประเภทจะต้องใช้วิธีการถามนำ หรือต้องอธิบายหัวข้อคำถาม รวมทั้งบางประเด็นจะต้องอาศัยการสังเกตจึงจะได้ข้อมูล

การออกแบบระบบฐานข้อมูล ระบบฐานข้อมูลที่ใด คนที่นั่นต้องร่วมออกแบบ เพราะความจำเป็นในการใช้ข้อมูลของแต่ละที่จะมีความเฉพาะเจาะจง แตกต่างกันไป นอกจากนั้นข้อมูลบางประเภทที่ไม่มีความจำเป็น หรือโปรแกรมบางประเภทที่มีความสลับซับซ้อนเกินกว่าชุมชนจะใช้งานได้จะต้องมีการออกแบบให้ลดความยุ่งยาก เช่น การนำโปรแกรมขอหนดมาประยุกต์ใช้เป็นโปรแกรมเฉพาะประเด็น การนำโปรแกรม Arc View มาใช้แทน โปรแกรม Map Windows GIS

รูปธรรมของการใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ว่าข้อมูลมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหา การเก็บข้อมูลชุมชนมีหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนนักวิชาการ เข้ามาดำเนินการในแต่ละพื้นที่เป็นจำนวนมาก แต่ทว่าข้อมูลส่วนใหญ่มิได้นำมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาของพื้นที่โดยตรง ทำให้ชุมชนเริ่มตั้งคำถามต่อการเก็บข้อมูลว่าจะสนองตอบชุมชนหรือสนองตอบหน่วยงาน หรือสนองตอบต่อการขยับฐานะทางวิชาการของนักวิชาการกันแน่ เมื่อเช่นนี้ชุมชนก็เกิดความเบื่อหน่ายต่อการให้ข้อมูล

แต่สำหรับในตำบลขอนหาดนั้น เมื่อทีมงานเก็บข้อมูลแล้วนำมาจัดเวทีให้ชุมชนได้เรียนรู้และวางแผนจัดการปัญหาให้แก่ตนเอง และใช้ข้อมูลดังกล่าวประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการแก้ปัญหา ทำให้ชาวบ้านเห็นว่าข้อมูลที่เก็บไปแล้วนั้นสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง ดังรูปธรรมของการทำงานด้านการเกษตร การจัดการน้ำ การจัดการที่ดิน เป็นต้น

บทสรุป

ระบบสารสนเทศมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในทุกวงการไม่เว้นแม้กระทั่ง วงการพัฒนาภาคประชาชน เพราะสารสนเทศเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เป็นปัจจัยสำหรับพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้ที่มีสารสนเทศที่มีคุณค่าสมบูรณ์ ครบถ้วน ต่อเนื่อง ทันการณั้ ผู้นั้นย่อมมีอำนาจ

ตำบลขอนหาดได้พัฒนาระบบสารสนเทศของตนเองขึ้นเพื่อให้ประโยชน์ในการจัดการชุมชน มีพัฒนาการที่สำคัญเป็นลำดับ คือเริ่มต้นจากการเห็นความสำคัญเรื่องการจัดระบบฐานข้อมูลชุมชน โดยแกนนำ มีพัฒนาโปรแกรมแผนแม่บทชุมชนร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เมื่อใช้งานได้ระยะหนึ่งพบว่าโปรแกรมหักดัดมีรายละเอียดมากเกินไปจนเกินความเป็นจริง จึงได้พัฒนาโปรแกรมขอหนดขึ้นมาใช้ พร้อม ๆ กับการเรียนรู้โปรแกรมที่จะจัดการข้อมูลด้านแผนที่ นั่นคือโปรแกรม Map Windows GIS ต่อมาได้นำโปรแกรม Arc View มาใช้จัดการแผนที่พร้อม ๆ กับการ

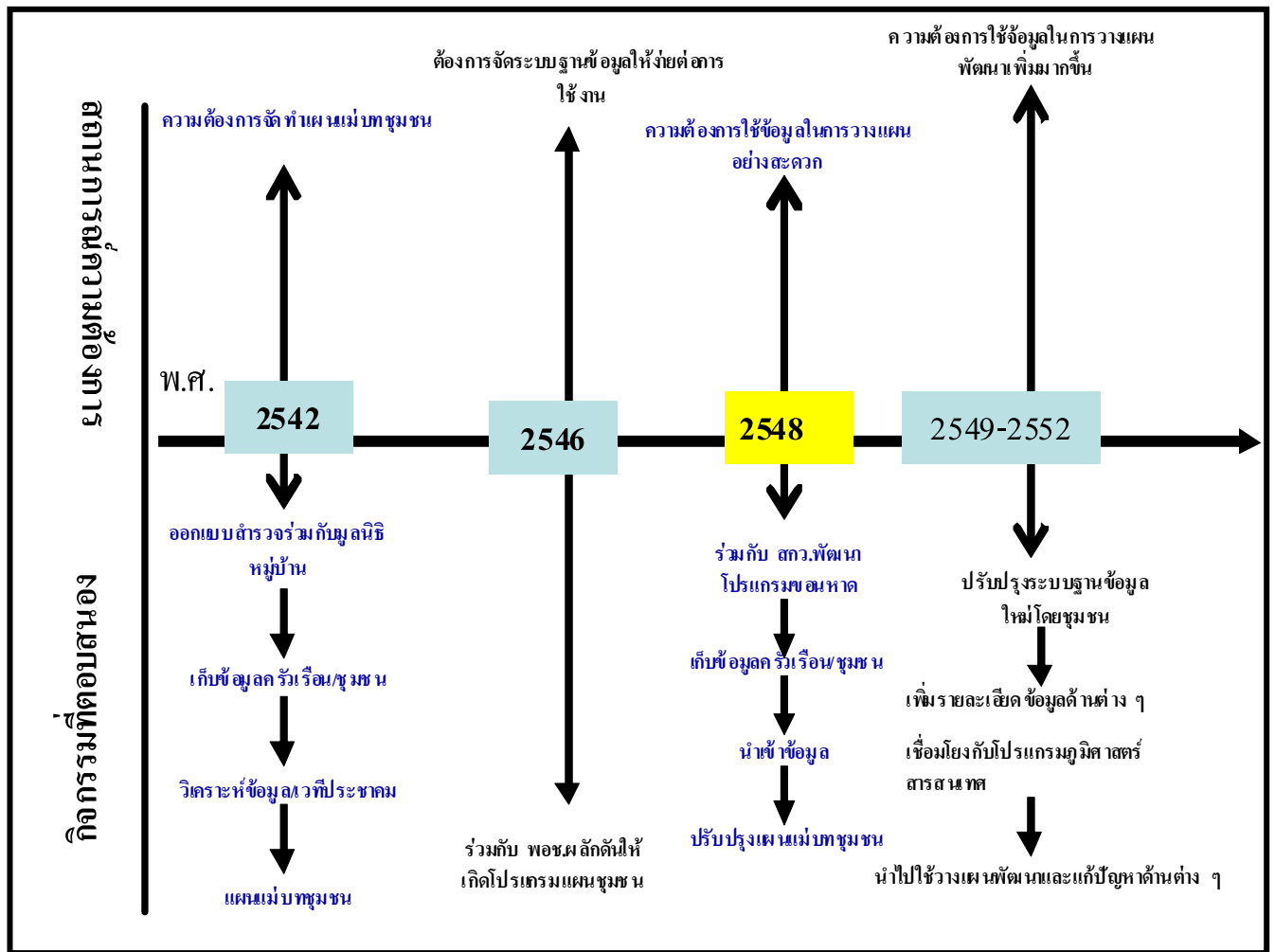
พัฒนาโปรแกรมขออนุญาตให้เหมาะสมกับการใช้งานเฉพาะประเด็น ซึ่งทั้งหมดจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้เรื่องโปรแกรมทั้งหมดดีพอควร โดยได้ส่งให้ไปอบรมหลักสูตรการใช้งานโปรแกรมที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น เช่น โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคอมพิวเตอร์ การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นต้น

นอกจากนั้นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือความร่วมมือของชุมชนในการให้ข้อมูล การเข้าร่วมตรวจสอบข้อมูล และการนำข้อมูลมาจัดเวทีเรียนรู้เพื่อกำหนดแผนและปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง

ระบบสารสนเทศถูกนำมาใช้ประโยชน์ เช่น นำข้อมูลครัวเรือน มาวางแผนและเชื่อมโยงเครือข่ายครัวเรือน นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการแก้ปัญหาที่ดิน การจัดการน้ำและระบบชลประทาน และการนำมาเอื้อประโยชน์ต่อการทำนา

การนำระบบสารสนเทศตามใช้ประโยชน์ในตำบลขออนุญาตส่งผลต่อสุขภาวะดังนี้ ผลกระทบทางตรงด้านสุขภาวะทางปัญญา สุขภาวะทางสังคม และผลกระทบทางอ้อมด้านสุขภาวะทางจิตรวมทั้งสุขภาวะทางกาย

และสุดท้ายบทเรียนที่สำคัญจากการจัดทำระบบสารสนเทศตำบล คือได้ทราบว่าการเก็บข้อมูลเป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การออกแบบระบบฐานข้อมูล ระบบฐานข้อมูลที่ใด คนที่นั่นต้องร่วมออกแบบ นอกจากนั้นข้อมูลบางประเภทที่ไม่มีความจำเป็น หรือโปรแกรมบางประเภทที่มีความสลับซับซ้อนเกินกว่าชุมชนจะใช้งานได้จะต้องมีการออกแบบให้ลดความยุ่งยาก และรูปธรรมของการใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ว่าข้อมูลมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหา อย่างไรก็สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

บทเรียนการทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล
ภายใต้โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ
จังหวัดนครศรีธรรมราช
โดย ว่าที่เรือตรีเฉลิมพล บุญฉายา

1. เกริ่นนำ

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ถือเป็นสถาบันการปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ในประเทศไทยที่เพิ่งถือกำเนิดขึ้นเมื่อ 1 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยได้ถูกพัฒนามาจากสภาตำบลและอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดถือเป็นการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น

แนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจสู่ชุมชนและท้องถิ่นในการบริหารการปกครองและการจัดการทรัพยากร เป็นที่ยอมรับมากขึ้นหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬปี 2535 แต่เนื่องจาก อบต.เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นภายใต้วัฒนธรรมทางการเมืองและเงื่อนไขทางสังคมแบบเดิม ๆ ทำให้การดำเนินงานของอบต.กลายเป็นภาพสะท้อนของการเมืองในระดับชาติ ที่มีภาพลักษณ์ติดลบ และเต็มไปด้วยปัญหาด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการคอร์รัปชันในการบริหารงาน การซื้อเสียงในการเลือกตั้งสมาชิก อบต. หรืออิทธิพลของระบบอุปถัมภ์ที่เหนียวแน่น อบต.ไม่ให้พัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นตัวแทน ในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของประชาชนและชุมชนส่วนรวมได้อย่างแท้จริง (ขรรคมาภิบาลกับการปกครองท้องถิ่น วารสาร ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2548)

ในงานของ ศาสตราจารย์ น.พ.ประเวศ วะสี เรื่อง ยุทธศาสตร์ อบต. จุดเปลี่ยนประเทศไทย(2551. หน้า 5) ได้ให้มุมมองที่สำคัญตอนหนึ่งว่า “องค์การท้องถิ่น(ซึ่งหมายถึง อบต.) เรียกว่าเต็มพื้นที่ อยู่ใกล้ชิดประชาชน มีหน้าที่ในการพัฒนาทุกด้าน อาจมีปัญหาอยู่บ้างเมื่อเริ่มต้น แต่กำลังดีขึ้น หากได้รับความเข้าใจ เห็นคุณค่า และได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและท้องถิ่นร่วมกัน สามารถพัฒนาอย่างบูรณาการทุกด้านทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม การศึกษา สุขภาพ ไปสู่ความพอเพียงและอยู่เย็นเป็นสุขได้...” ถือเป็นการให้กำลังใจ อบต. และท้าทายไปในตัว คำถามต่อมาก็คือ จะทำอย่างไรให้อบต.ได้รับความเข้าใจ อันจะนำไปสู่การเห็นคุณค่า ลบภาพความเป็นการเมืองแบบเก่า และในท้ายที่สุดจะได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และร่วมเป็นพลังหนึ่งในการสร้างสรรค์ชุมชนท้องถิ่นให้เป็นไปในทิศทางที่กำหนดร่วมโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดในพื้นที่

บทความชิ้นนี้จะได้นำเสนอกระบวนการทำงานเพื่อทำให้เกิดเชื่อมประสานระหว่างชุมชนและอบต.ในการชักจูงความร่วมมืออันจะนำไปสู่พลังการทำงานร่วมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ภายใต้โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ทำความรู้จัก โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจนการพัฒนาสังคมและสุขภาวะ จังหวัดนครศรีธรรมราช

โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ จังหวัด นครศรีธรรมราช ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2550 และต่อเนื่องมาถึงปี 2553 โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ในระยะ ที่ 2 เริ่มดำเนินการตั้งแต่ 2552-2553 มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อสนับสนุนให้มีการนำแผนแม่บทชุมชนระดับ ต่าง ๆ และประเด็นยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ด้วยความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ บทฐานข้อมูล / ความรู้ 2) เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศตำบล ให้มีขีดความสามารถในการสนับสนุนงานพัฒนาระดับพื้นที่ และ 3) เพื่อพัฒนากลไกความร่วมมือให้มีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นและขยายวงกว้างขึ้น

กิจกรรมการดำเนินงานระยะที่ 2 มีแนวทางการดำเนินงานได้แก่ 1) การสร้างรูปธรรมจากแผน แม่บทชุมชน โดยให้พื้นที่ได้กำหนดประเด็นร่วมของตำบลที่ต้องการจะขับเคลื่อนอย่างเข้มข้น จากนั้นจึง ออกแบบแนวทางการขับเคลื่อนประเด็นร่วม ในขั้นตอนนี้หากจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเพิ่มเติมก็ต้องเก็บ ข้อมูลเพิ่มแล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการออกแบบ สร้างปฏิบัติการให้เกิด กิจกรรมระดับตำบล โดยระดมสรรพกำลัง ทั้ง ทุน องค์ความรู้ และอื่น ๆ จากภาคีการพัฒนาในระดับตำบล และภาคีภายนอก จัดให้พื้นที่ซึ่งขับเคลื่อนประเด็นร่วมใกล้เคียงกันได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หนุนเสริมซึ่งกัน และกัน เชื่อมร้อยให้กลุ่มภารกิจระดับจังหวัดที่รับผิดชอบกลุ่มภารกิจซึ่งสอดคล้องกับประเด็นการ ขับเคลื่อนของชุมชนได้ร่วมแลกเปลี่ยนและสร้างเงื่อนไขหรือเครื่องมือ ให้เกิดการทำงานเพื่อหนุนเสริมซึ่ง กันและกัน และเมื่อเกิดรูปธรรมความสำเร็จจากการขับเคลื่อนประเด็นร่วมของชุมชนแล้ว กระตุ้นให้ชุมชน ใช้วิธีการ บทเรียนจากการดำเนินงานดังกล่าว ขับเคลื่อนประเด็นอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทชุมชน 2) การยกระดับแผนแม่บทระดับตำบลเข้าสู่แผนจังหวัด การจัดเวทีระดับตำบลใน ผลผลิตที่ได้อีกประการ หนึ่งคือบัญชีโครงการที่จำแนกประเภทตามแหล่งงบประมาณ เช่น งบประมาณภายในชุมชน งบประมาณ จากองค์การบริหารส่วนตำบล งบประมาณจากส่วนราชการต่าง ๆ และงบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ ข้อมูล จากเวทีตำบลนำมาจัดเวทีระดับอำเภอเพื่อยกระดับจากแผนแม่บทชุมชนระดับตำบลเป็นยุทธศาสตร์การ พัฒนาและแผนพัฒนาระดับอำเภอ นำข้อมูลจากเวทีระดับอำเภอนำมาจัดเวทีระดับจังหวัดเพื่อยกระดับจาก แผนพัฒนาอำเภอมาเป็นยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 3) การ พัฒนาระบบสารสนเทศตำบลและยกระดับสู่ระบบสารสนเทศจังหวัด โดยการสนับสนุนให้พื้นที่จัดระบบ สารสนเทศระดับตำบล พัฒนาให้เกิดการเชื่อมต่อระบบฐานข้อมูลตำบลขึ้นสู่ฐานข้อมูลระดับอำเภอ (Service Link) ณ ที่ว่าการอำเภอ เพื่อรองรับการวางแผนและหรือการตัดสินใจพัฒนาอำเภอของภาคีภาค ส่วนต่าง ๆ พัฒนาให้เกิดการเชื่อมต่อระบบฐานข้อมูลอำเภอขึ้นสู่ฐานข้อมูลระดับจังหวัด(Service Link) ณ สำนักงานจังหวัด เพื่อรองรับการวางแผนและหรือการตัดสินใจพัฒนาจังหวัดของภาคีภาคส่วนต่าง ๆ และ พัฒนาบุคลากรประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสามารถในการปรับปรุงระบบฐานข้อมูล และ ๔) การจัดการความรู้ เน้นติดตามการดำเนินงานของโครงการทุกขั้นตอนพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ กระบวนการทำงาน พัฒนาหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่คณะทำงาน ภาคีการพัฒนาให้มีความ สามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ถอดบทเรียน สกัดองค์ความรู้จากขบวนการ และผลิตเป็นเอกสาร

บทเรียนการพัฒนา ยกระดับการสื่อสารสาธารณะให้มีมิติมุมมองทางวิชาการ และพัฒนาให้เกิดการใช้วิธี
วิทยาทางการวิจัยควบคู่กับขบวนการพัฒนา

3. ปุ่มหลังที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการทำงาน

ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจในเบื้องต้นก่อนว่าจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการวางแนวทางการทำงาน
ร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ภายใต้กระบวนการชุมชนอินทรีย์ในสมัยท่านวิกรม ทองสงค์ เป็นผู้ว่าราชการ
จังหวัด ชุมชนอินทรีย์ (Organic Community) คืออะไร ? ชุมชนอินทรีย์คือชุมชนที่เข้มแข็งอย่างสมบูรณ์และ
ยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่เริ่มจากฐานคิด ชุมชนมีศักยภาพ โดยเชื่อว่า การสร้างความเข้มแข็ง
ของชุมชนต้องเริ่มที่ระดับหมู่บ้าน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมระดับครัวเรือนมากที่สุด เมื่อระดับหมู่บ้าน
เข้มแข็งแล้ว จึงจะเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายระดับตำบลที่เข้มแข็งอย่างมีคุณภาพ สามารถเชื่อมโยงกับท้องถิ่น
คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลตำบลได้ และส่วนที่เกิณกำลังของชุมชน หน่วยงานภายนอก ส่วน
ภูมิภาค ส่วนกลาง สามารถเข้ามาสนับสนุนได้ตรงตามความต้องการและศักยภาพของชุมชน ชุมชนอินทรีย์
ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ **ประการที่หนึ่ง มีคณะผู้นำและคณะผู้สืบทอดที่มีคุณภาพ** การที่เน้น
คณะผู้นำ เพราะต้องการจะส่งเสริมให้คนดี คนเก่ง ได้ขึ้นมาเป็นผู้นำในกิจกรรมประเภทต่างๆ ในเรื่องที่เขา
ถนัด อย่างเช่น แกนนนำหมู่บ้าน 8 คน จะต้องส่งเสริมครัวเรือนสมาชิกอีก 64 ครัวเรือน เพื่อ 64 ครัวเรือนได้
นำคนอื่นต่อไป โดยคาดหวังให้แกนนำทั้ง 8 คนนี้ พัฒนาสมรรถนะเป็นคุณอำนวยของหมู่บ้านเพื่อให้
สามารถนำกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน หมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ **ประการที่สอง มีแผนแม่บท
ชุมชน** ซึ่งไม่ใช่ตัวเอกสารแผนอย่างเดียว แต่ต้องมีกระบวนการเรียนรู้แผนแม่บทชุมชนทั้งกระบวนการอย่างมี
ชีวิต ปรับเปลี่ยนปรับปรุงให้ทันสมัยสามารถนำไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพหมู่บ้านหรือชุมชนอยู่ตลอด
ประการที่สาม มีการจัดการความรู้ ชุมชนหรือหมู่บ้านจะต้องมีทักษะความสามารถในการประยุกต์ใช้ชุด
ความรู้ได้เหมาะสมกับงานที่จะทำ มีการรวมตัวรวมกลุ่มทำเวทีประชาคม บันทึกความรู้ รวบรวมภูมิปัญญา
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ **ประการที่สี่ มีรูปธรรมตัวอย่างกิจกรรมการพึ่งตนเองได้** เช่น มีกองทุนชุมชนไว้
สำหรับพึ่งตนเอง จะเป็นกองทุนที่เกิดจากการทำกิจกรรมประเภทกองทุนชุมชนโดยตรงหรือเป็นกองทุนที่
เกิดขึ้นโดยอ้อมจากการทำกิจกรรมอื่นๆ ก็ได้ ยังมีหลายกองทุนจะยิ่งดีเพราะแสดงว่าชุมชนพึ่งตนเองได้สูง
ไม่ใช่รอแต่พึ่งพากองทุนภายนอกที่ให้แบบสงเคราะห์ช่วยเหลือ และ **ประการที่ห้า มีการบริหาร
จัดการที่ดี** ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดมากระทบต่อชุมชน ชุมชนจะมีวิธีจัดการกับเรื่องนั้นๆ ได้เอง เพราะชุมชนได้
สร้างกลไกการทำงานของชุมชนไว้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะมีปัญหาหรือโจทย์ใดๆ เข้ามา ชุมชนก็สามารถแก้ไข
ได้

นอกจากนี้ภายใต้ฐานงานของภาคประชาชนที่มีการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย “ขมมนา” เกิดขึ้นจาก
ความพยายามในการรวมตัวกันขององค์กรภาคประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีความเข้มแข็งเป็น
ทุนเดิม โดยเฉพาะมีองค์กรต้นแบบ เช่น ชุมชน ไม่เรียงโดยการนำของ นายประยงค์ รัตนรงค์ ที่พิสูจน์

ให้เห็นพลังการรวมตัวกันของชาวบ้าน และการใช้ความรู้เป็นเครื่องมือแก้ปัญหาชุมชนของตนเอง การเรียนรู้ที่จะกำหนดแนวทางการพัฒนาอาชีพการทำสวนยางโดยชาวสวนเอง ผู้นำเครือข่ายยางพาราได้เริ่มต้นโดยการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับยางพาราตั้งแต่เริ่มเข้ามาในประเทศไทยเมื่อประมาณ 100 ปี ก่อน จากทั้งข้อมูลของทางราชการ การศึกษาดูงาน และข้อมูลจากการระดมความคิดเห็นตามเวทีต่าง ๆ ซึ่งได้รวบรวมจากประสบการณ์จริง จากที่ได้เกิดขึ้นในระยะ 20-30 ปี ที่ผ่านมาจากนั้น ได้จัดทำ “แผนแม่บทยางพาราไทย” ขึ้น โดยกระบวนการทำประชาพิจารณ์ ใน 6 จังหวัดใหญ่ของภาคใต้และภาคตะวันออกที่มีพื้นที่การทำสวนยางพาราจำนวนมาก

จากการทำแผนแม่บทยางพาราไทยดังกล่าว ส่งผลเป็นแรงกระเพื่อมให้องค์กรภาคประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการเชื่อมโยง เป็นเครือข่ายระดับจังหวัด

อย่างไรก็ตามก่อนหน้านี้จะมีการรวมตัวเป็นเครือข่ายขมมนา กลุ่มองค์กรภาคประชาชนได้มีการจัดความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีการจัดเวทีหลาย ๆ เวทีให้เครือข่ายภาคประชาชนพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยเฉพาะเวทีระดับจังหวัดและระดับชาติ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายยางพาราของตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง นอกจากนั้น ที่บ้าน คีรีวง อำเภอลานสกาที่มีการประสานกันระหว่างผู้ปลูกไม้ผล และกลุ่มออมทรัพย์ ตลอดจนเครือข่ายประมงพื้นบ้านที่ทำสาเลาะมีการรวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรจากนายทุนในพื้นที่ รวมทั้ง การรวมตัวของกลุ่มเกษตรกรทำนา ในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอปากพนัง และส่วนหนึ่งที่อำเภอเมือง

เครือข่ายทั้งสี่ค่อย ๆ เข้ามารวมตัวกัน โดยคงประเด็นหลักของตนเองไว้และเข้าร่วมกันเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เป็นหลัก แล้วหาวิธีทำงานร่วมกันให้มีประสิทธิภาพทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองภาคประชาชน พื้นที่การเรียนรู้ของภาคประชาชนค่อย ๆ ขยายวงกว้างขึ้นตามลำดับผ่านกระบวนการจัดเวทีเรียนรู้ระดับชุมชน เพื่อจัดทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง ในเวลาใกล้เคียงกันกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม(SIF) ก็เข้ามาสนับสนุนกระบวนการอีกองค์กรหนึ่ง ตามมาด้วยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) โดยเครือข่ายแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองภาคใต้ก็ได้สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนแม่บทระดับตำบลขึ้นครอบคลุมทั้งจังหวัด นอกจากนั้นลูกศิษย์ลูกหาที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ภายใต้เครือข่ายขมมนา ในระยะต่อมาได้ผันตัวเองเข้าสู่แวดวงการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น นายอภิรักษ์ ชนะภักย์ นายก อบต.กะปาง นายวิจิต โมสิกันนท์ นายก อบต.ทุ่งสง นายคณพัฒน์ ทองคำ รองนายกอบต. บางจาก นายประยงค์ หนูบุญคง อดีตนายก อบต.ขนหาด นายธรรมรัตน์ นาคสัน อดีตนายก อบต. นามอนบุญ เป็นต้น

4. กระบวนการทำงานเพื่อสร้างความร่วมมือกับองค์กรบริหารส่วนตำบล

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดใหญ่ มีอำเภอ 23 อำเภอ และตำบลอีก 165 ดังนั้นการทำงานให้ครอบคลุมทั้งหมดภายในระยะเวลาอันสั้นคงเป็นไปได้ยาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการคัดเลือกพื้นที่

เป้าหมายเพื่อสร้างปฏิบัติการอย่างเข้มข้น แล้วค่อย ๆ ขยายผลไปยังตำบลอื่น ๆ ที่สนใจ ดังนั้นจึงมีขั้นตอนแรกจึงมีการคัดเลือกพื้นที่ตามตัวชี้วัด จากนั้นจึงลงทำความเข้าใจกับคณะผู้บริหาร และทีมงานที่เกี่ยวข้องใน อบต. จากนั้นจึงมีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลศักยภาพชุมชนอีกครั้ง ต่อมาคือการลงนามความร่วมมือ การอบรม ทบทวนเรื่องการจัดระบบสารสนเทศ กระบวนการติดตามและจัดการความรู้ มีรายละเอียดดังนี้

4.1 การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย

คณะทำงานได้มีการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาเรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเข้าใจต่อกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม ประเด็นต่อมาคือ พิจารณาว่าพื้นที่ดังกล่าวได้เข้าร่วมการจัดทำระบบสารสนเทศหรือไม่เพราะการดำเนินโครงการความร่วมมือ ฯ ระยะที่ 1 ได้การสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำระบบภูมิสารสนเทศ โดยดูจากความก้าวหน้าด้านการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม มีการบันทึกข้อมูลทะเบียนราษฎร ลงโปรแกรมขอนหา มีการจัดการแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศหรือไม่ เกณฑ์ต่อมาคือพิจารณาว่าพื้นที่ได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนและมีการจัดวงเรียนรู้จากการทำบัญชีครัวเรือนหรือไม่ เกณฑ์ต่อมาคือดูว่าพื้นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นพื้นที่ปฏิบัติการดีเด่นของส่วนราชการต่าง ๆ หรือไม่ ถัดมาคือดูว่าพื้นที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณหรือมีข้อเสนอโครงการต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ภายใต้การผลักดันของโครงการความร่วมมือ ฯ หรือไม่ เกณฑ์ต่อมาพิจารณาว่าเป็นพื้นที่ซึ่งมีการขับเคลื่อนงานของขบวนการองค์กรชุมชนหรือไม่ เป็นพื้นที่ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพหรือไม่ และสุดท้ายมีเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ฝ่ายงานพัฒนาได้เข้าร่วมอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับภาคประชาชนหรือไม่

เมื่อมีการกำหนดเกณฑ์เรียบร้อยแล้วคณะทำงานได้คัดสรรคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อประเมินพื้นที่ตามเกณฑ์ดังกล่าว ปรากฏว่ามีพื้นที่ระดับดีมากจำนวน 13 อบต. พื้นที่ระดับดีจำนวน 49 อบต. ได้พื้นที่จำนวน 62 อบต. ที่คาดว่าจะจะเป็นพื้นที่เป้าหมายในการขับเคลื่อนงานอย่างเข้มข้น

4.2 แบ่งทีมลงพื้นที่ทำความเข้าใจกับผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในองค์การบริหารส่วนตำบล

หลังจากคัดเลือกพื้นที่ตามเกณฑ์แล้วคณะทำงานโครงการความร่วมมือได้แบ่งทีมลงทำความเข้าใจกับผู้บริหารและบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีคณะทำงานระดับตำบลเป็นผู้ประสานงานและร่วมทำความเข้าใจด้วย เนื้อหาหลัก ๆ คือ การทำความเข้าใจเป้าหมายของโครงการความร่วมมือระยะที่ 2 บทบาทและภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อโครงการความร่วมมือ ฯ และกลไกระดับต่าง ๆ รวมทั้งแนวทางการสมทบทรัพยากรในการดำเนินงาน เช่น บุคลากรที่มีหน้าที่จัดทำระบบสารสนเทศ โดยเฉพาะ เครื่องไม้เครื่องมือที่จำเป็น เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวจะใช้เป็นประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลว่าจะเข้าร่วมหรือไม่อย่างไร

4.3 การเก็บข้อมูลวิเคราะห์ทุนของพื้นที่

เมื่อได้รับการตอบรับเข้าร่วมโครงการความร่วมมือ ฯ จากพื้นที่แล้ว จะมีคณะทำงานอีกชุดหนึ่งลงพื้นที่เพื่อสำรวจทุนของพื้นที่ เช่น ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลประชากร ข้อมูลทรัพยากร ข้อมูลกลุ่มองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งให้พื้นที่วิเคราะห์และเป็นผู้กำหนดว่าจะหยิบยกเอาประเด็นใดมาเป็นประเด็นหลักในการขับเคลื่อนงานในระยะเริ่มต้น โดยที่คณะทำงานจะมีข้อมูลอีกชุดหนึ่งที่มาจากแผนแม่บทตำบลที่จัดทำขึ้น

ในระยะที่ 1 มาตรวจทานความคิดกับพื้นที่อีกครั้ง จากนั้นจะมีการถ่ายทำวิดีโอทัศนสำเนาทุนของพื้นที่ซึ่งจะใช้เป็นปัจจัยหนุนหนึ่งของการขับเคลื่อนประเด็นร่วม

4.4 การลงนามบันทึกความร่วมมือ

การลงนามความร่วมมือ เป็นกิจกรรมหนึ่งของการเปิดตัวโครงการความร่วมมือ ฯ ระยะที่ 2 ซึ่งมีการเชิญนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะทำงานตำบล ตลอดจนสื่อมวลชนเข้าร่วมเป็นสักขีพยาน การลงนามความร่วมมือประกอบด้วยผู้แทนภาคส่วนต่างๆ ดังนี้

1. นายภาณุ อุทัยรัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะ ผู้แทนจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. นายคนพัฒน์ ทองคำ ผู้แทนนายก อบต.ทั้ง 60 ตำบล
3. นายธีรพล สุวรรณรุ่งเรือง ผู้แทนจาก พอช.
4. นายทวี วิริยฑูรย์ ผู้แทนจากภาคประชาสังคม
5. นายประยงค์ หนูบุญคง ผู้แทนจากเครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช

สาระสำคัญของบันทึกความร่วมมือคือ องค์การภาคีร่วมกันปฏิบัติภารกิจให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการและยึดแนวทางที่สำคัญคือ ร่วมมือขับเคลื่อนงานโดยยึดหลักการทำงานเชิงบูรณาการ

การมีส่วนร่วม การเป็นหุ้นส่วน การเสริมหนุน ซึ่งกันและกัน ร่วมมือสนับสนุนให้ใช้ทรัพยากร บุคลากร งบประมาณ สถานที่ ฯลฯ ตามความเหมาะสม เพื่อการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ร่วมมือในการจัดให้มีกลไกเพื่อการพัฒนาสู่ตำบลเข้มแข็ง ที่มีผู้แทนจากทุกหมู่บ้านประกอบเป็นองค์คณะ มีระบบการบริหารจัดการที่ต่อเนื่อง สามารถสาน เชื่อมโยง ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ และองค์กรภาคีทั้งในและนอกพื้นที่ ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาตำบล ร่วมมือในการจัดการข้อมูลสารสนเทศ ในระดับครัวเรือน หมู่บ้าน ตำบล อย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบันและเชื่อถือได้ เพื่อใช้สนับสนุนกระบวนการตัดสินใจ ในการแก้ไขปัญหาและสร้างการเรียนรู้ในทุกระดับ ร่วมมือในการถักทอ เชื่อมโยงกิจกรรมของกลุ่ม องค์กรเครือข่ายและภาคีสนับสนุน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งอาชีพหลักของคนส่วนใหญ่ในตำบล ร่วมมือผลักดันให้มีการบูรณาการแผนพัฒนาทุกระดับ เพื่อนำสู่ปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมในการแก้ปัญหาคความยากจน การพัฒนาดังคมและสุขภาวะ ร่วมมือในการคัดเลือกพื้นที่ต้นแบบ และกิจกรรมที่มีศักยภาพเพื่อจัดทำชุดความรู้นำไปเผยแพร่ขยายผลในรูปแบบต่าง ๆ และร่วมมือประสานงานในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นตามที่หน่วยงานภาคีทุกฝ่ายพิจารณาเห็นชอบร่วมกัน การลงนามบันทึกความร่วมมือดังกล่าวเป็นเสมือนสัญลักษณ์ของการประกาศจุดยืนร่วมกันว่าจะขับเคลื่อนงานไปด้วยกัน

4.5 การประเมินตนเองของพื้นที่เป้าหมาย

คณะทำงานได้มีการออกแบบประเมินเพื่อให้พื้นที่เป้าหมายได้ประเมินตนเองเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมในประเด็นต่าง ๆ ของการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้เพื่อให้พื้นที่เป้าหมายได้ทบทวนตัวเองก่อนจะเริ่มเข้าสู่กระบวนการของโครงการความร่วมมือ ฯ ในระยะที่ 2 และใช้เป็นข้อมูลเชิงเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการความร่วมมือ ฯ อีกด้วย ซึ่งมีกระบวนการ คือ การเก็บข้อมูลจาก

แบบสอบถาม (Questionnaire) และก่อนที่จะนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเก็บรวบรวมข้อมูล ได้มีการนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถาม ทำการตรวจแนะนำรายละเอียด และแก้ไขแบบสอบถามก่อนจะนำแบบสอบถามทำการใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม โดยผู้ศึกษาทำหน้าที่ขอความอนุเคราะห์ไปยังนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อตอบแบบสอบถามและส่งคืนมายังผู้ศึกษาทางไปรษณีย์ การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) จากค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

จากการศึกษาสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการพัฒนา อยู่ในระดับมาก และหากพิจารณาเป็นรายละเอียดพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการพัฒนา ด้านการกำหนดนโยบาย แผนงาน มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน และ น้อยที่สุดคือ ด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงาน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับมาก หากพิจารณารายละเอียดพบว่า ด้านที่สูงที่สุดคือ มีการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเพื่อเป็นคณะกรรมการจัดทำแผน และน้อยที่สุดคือ ประชาชนได้ชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนพัฒนา อบต. แผนหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ด้านการดำเนินงาน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก หากพิจารณารายละเอียดพบว่า ด้านที่สูงที่สุดคือ อบต.ยอมรับแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองและนำไปบูรณาการเป็นแผนพัฒนา อบต. น้อยที่สุดคือ ประชาชนร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานของ อบต.

1.3 ด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณารายละเอียดพบว่า ด้านที่สูงที่สุดคือ ประชาชนมีส่วนร่วมรับทราบการปฏิบัติงานแล้วเสร็จ และประเมินผลการดำเนินงาน ตามแผนงาน หรือโครงการของ อบต. น้อยที่สุดคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานทุกระยะ

2. การพัฒนาระบบสารสนเทศตำบล อยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณารายละเอียดพบว่า ด้านที่สูงที่สุดคือ มีการจัดเก็บข้อมูลตำบล บันทึกลงระบบฐานข้อมูล ประมวลผลและเรียกใช้ประโยชน์ได้สะดวก รวดเร็ว และมีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่จัดเก็บในระบบฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการพัฒนาตำบล น้อยที่สุดคือ มีการจัดทำแผนที่ภายในลงในรูปไฟล์ดิจิทัล

3. การพัฒนากลไกความร่วมมือระดับตำบล อยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณารายละเอียดพบว่า ด้านที่สูงที่สุดคือ มีการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ น้อยที่สุดคือ มีกลไกการพัฒนาระดับตำบลที่ครอบคลุมภาคีการพัฒนาในพื้นที่

4.6 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำระบบสารสนเทศตำบล

ภารกิจหลักภายใต้โครงการความร่วมมือ ฯ ระยะที่ 2 อีกด้านหนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบลคือการจัดทำระบบสารสนเทศตำบลในรูปของระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ อย่างไรก็ตามเมื่อดำเนินโครงการความร่วมมือ ฯ ระยะที่ 1 ได้มีการจัดการอบรมการใช้งานโปรแกรมที่เกี่ยวข้องเรื่องการจัดทำระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ แต่ทว่าการในบางพื้นที่ยังมีข้อจำกัดเรื่องการดำเนินงาน โดยเฉพาะบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและผ่านการอบรมบางส่วนย้ายไปปฏิบัติราชการที่อื่น บางส่วนได้เลื่อนตำแหน่งและถูกปรับเปลี่ยนให้ไปรับผิดชอบงานอื่น ดังนั้นจึงต้องมีการจัดอบรมทบทวนการใช้งานโปรแกรมต่าง ๆ เช่น โปรแกรมখনหาด (Pan Data) โปรแกรม Map Windows GIS

ภายหลังจากอบรมแล้วผู้เข้าร่วมจะได้รับโปรแกรมไปติดตั้ง พร้อมกับแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลต้องประสานงานไปยังที่ทำการปกครองอำเภอเพื่อขอคัดลอกข้อมูลทะเบียนราษฎร (ทร14) เพื่อใช้เป็นข้อมูลกรอกเข้าสู่ระบบโปรแกรม

โครงการความร่วมมือ ฯ จะส่งทีมเทคนิคหรือผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมลงพื้นที่ติดตาม สนับสนุนการจัดทำระบบสารสนเทศตำบลทุกพื้นที่และสม่ำเสมอ นอกจากนั้นแล้วยังมีการประชุมติดตามงานทุก ๆ 3 เดือน เพื่อติดตามความก้าวหน้าและเป็นวงของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดทำระบบสารสนเทศตำบล

4.7 ร่วมผลักดันให้เกิดปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่การจัดการปัญหาของพื้นที่

นอกจากงานด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศตำบลแล้วองค์การบริหารส่วนตำบลยังต้องมีการให้ความสำคัญอีกด้านหนึ่งคือการผลักดันให้เกิดปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่การจัดการปัญหาของพื้นที่ซึ่งได้กำหนดประเด็นร่วมไว้ก่อนหน้านี้อย่างแล้ว ตัวอย่างเช่น ประเด็นการจัดการน้ำในพื้นที่ท่าซึก ท่าดี และบางจาก ที่ดำเนินการร่วมกันระหว่างชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย มุ่งเน้นให้เกิดได้ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการตัดสินใจ เกิดกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice) เกิดกระบวนการการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน และได้แผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและแผนฟื้นฟูทรัพยากรน้ำชุมชน เริ่มต้นจากการการศึกษาข้อมูลน้ำ โดยเก็บตัวอย่างทุกครัวเรือน/หน่วยงานราชการในพื้นที่ ประปาหมู่บ้าน ลำคลอง ลำบาง เหมืองน้ำ จากนั้นจะมีการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการน้ำระดับตำบล รวมทั้งมีการจัดเวทีเรียนรู้จากข้อมูลภูมิศาสตร์สารสนเทศ และเพิ่มเติมข้อมูลในมิติของสังคม โครงข่ายของการใช้น้ำและกฎเกณฑ์การใช้น้ำร่วมกันเพื่อวางแผนการจัดการน้ำที่เหมาะสม

4.8 ส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนและใช้ประโยชน์จากบัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

บัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะทำให้ครัวเรือนได้มีโอกาสเรียนรู้ตัวเอง นำไปสู่การกำหนดแนวทางการจัดการตัวเองที่เหมาะสม และถ้าทำกันหลาย ๆ ครัวเรือนจะทำให้ทราบข้อมูลเศรษฐกิจของชุมชนได้อย่างชัดเจน ทำให้สามารถวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจตลอดจนมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมตรงจุด

ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้าร่วมโครงการมีหน้าที่อีกประการหนึ่งคือการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนและใช้ประโยชน์จากบัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ตัวอย่างเช่นที่ตำบล

ร.ด.บ.	รายการ	รับ	จ่าย	คงเหลือ
๑๐๐๐	เงินเดือน	๑๕,๐๐๐		๑๕,๐๐๐
๑๐๐๑	ค่าเช่าบ้าน		๑,๐๐๐	๑๔,๐๐๐
๑๐๐๒	ค่าไฟฟ้า		๕๐๐	๑๓,๕๐๐
๑๐๐๓	ค่าโทรศัพท์		๑๐๐	๑๓,๔๐๐
๑๐๐๔	ค่าเดินทาง		๑๐๐	๑๓,๓๐๐
๑๐๐๕	ค่าอาหาร		๑,๐๐๐	๑๒,๓๐๐
๑๐๐๖	ค่าเสื้อผ้า		๑,๐๐๐	๑๑,๓๐๐
๑๐๐๗	ค่าเครื่องใช้		๑,๐๐๐	๑๐,๓๐๐
๑๐๐๘	ค่าเครื่องใช้		๑,๐๐๐	๙,๓๐๐
๑๐๐๙	ค่าเครื่องใช้		๑,๐๐๐	๘,๓๐๐
๑๐๑๐	ค่าเครื่องใช้		๑,๐๐๐	๗,๓๐๐
๑๐๑๑	ค่าเครื่องใช้		๑,๐๐๐	๖,๓๐๐
๑๐๑๒	ค่าเครื่องใช้		๑,๐๐๐	๕,๓๐๐
๑๐๑๓	ค่าเครื่องใช้		๑,๐๐๐	๔,๓๐๐
๑๐๑๔	ค่าเครื่องใช้		๑,๐๐๐	๓,๓๐๐
๑๐๑๕	ค่าเครื่องใช้		๑,๐๐๐	๒,๓๐๐
๑๐๑๖	ค่าเครื่องใช้		๑,๐๐๐	๑,๓๐๐
๑๐๑๗	ค่าเครื่องใช้		๑,๐๐๐	๓๐๐
๑๐๑๘	ค่าเครื่องใช้		๑,๐๐๐	๐
๑๐๑๙	ค่าเครื่องใช้		๑,๐๐๐	๐
๑๐๒๐	ค่าเครื่องใช้		๑,๐๐๐	๐

กะปาง นายอภิรักษ์ ษะณภัย นายองค์การบริหารส่วนตำบลกะปาง กล่าวว่า “หากพี่น้องไม่ให้ความจริง ก็ไม่มีหนทางแก้ปัญหาได้” ดังนั้น จึง เกิด

กระบวนการสำรวจข้อมูลชุมชน โดยเริ่มจากการให้ทุกคนทำบัญชีครัวเรือน เรื่อง อาชีพ รายรับ-รายจ่าย และหนี้สิน โดยแยกข้อมูลหมวดของค่าใช้จ่ายในการบริโภค ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนและเพื่อการประกอบอาชีพ รวมไปถึงข้อมูลปัจจัยการผลิตและความต้องการในเรื่องของการเพิ่มรายได้ ในระยะแรกทางอบต.ส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับรายรับรายจ่ายของครอบครัวแต่ประสบปัญหา เพราะบางครอบครัวไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล เพราะไม่ทราบวัตถุประสงค์ของอบต.ว่าต้องการข้อมูลไปใช้ทำอะไร ส่วนใหญ่กลัวเรื่องภาษี และบางส่วนไม่อยากจะบอกข้อมูลเนื่องจากรูปแบบของบัญชีครัวเรือนที่ได้รับจากหน่วยงานราชการก็ไม่ตรงกับความต้องการของชุมชน ข้อมูลที่ได้จึงเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นจริง หลังจากนั้นอบต.จึงเปิดเวทีประชุมทุกวันที่ 28 ของทุกเดือน เพื่อบอกกล่าวสิ่งที่ทำให้ชุมชนรับรู้ พร้อมทั้งพูดคุยเรื่องการทำบัญชีครัวเรือนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และจัดทำบัญชีครัวเรือนเล่มใหม่ที่เป็นบัญชีในรูปแบบของกะปางเอง หลังจากนั้นทุกคนช่วยกันจดจึงได้ข้อมูลที่เป็นความจริง แล้วนำมาส่งให้กับอบต. อบต.

วิเคราะห์ข้อมูลแล้วคืนข้อมูล ส่วนตัวกลับไปยังครัวเรือน พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และเก็บออม ส่วนข้อมูลส่วนรวมของทุกครอบครัวนำมาจัดประชุมคืนข้อมูลสู่ชุมชน พบว่าชุมชนมีหนี้สินในภาพรวมเกือบ 50 ล้านบาททั้งนี้ในระบบและนอกระบบ ซึ่งทำให้

ชุมชน พบว่าชุมชนมีหนี้สินในภาพรวมเกือบ 50 ล้านบาททั้งนี้ในระบบและนอกระบบ ซึ่งทำให้

ชุมชนตระหนักว่า หากมีหนี้สินมากมายขนาดนี้ก็ไม่อาจหลุดพ้นจากความยากจนได้ เมื่อตระหนักจึงช่วยกันหาทางออกจนนำไปสู่การค้นพบทางออกของชุมชนโดยการร่าง “แผนแม่บทชุมชน” ขึ้นมา เพื่อพัฒนาแผนชุมชน..หนทางสู่การพึ่งตนเอง กระทั่งเกิดปฏิบัติการพึ่งตนเองขึ้นทั้งในระดับตำบลและครัวเรือน เช่น กิจกรรมสร้างรายได้ โรงน้ำชุมชนกะปำน้ำทิพย์ กิจกรรมลดรายจ่าย ปลุกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก กิจกรรมสวัสดิการ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกะปำ กิจกรรมรักษาลิงแควล้อมปลูกต้นไม้วันเกิด ให้ประชาชนในชุมชนปลูกต้นไม้ในวันเกิดของตนเอง โดย อบต.ให้พันธุ์ไม้ในพื้นที่ตามความ กิจกรรมปรับลด ปลดหนี้ เป็นต้น

4.9 การประชุมติดตามงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่สำคัญอีกกระบวนการหนึ่งคือการสร้างเวทีให้เกิดการประชุมติดตามงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงบทเรียนการทำงานระหว่างพื้นที่ หรือการเชิญนักวิชาการมาให้ความคิดเห็นต่อกระบวนการทำงาน ทั้งที่จัดขึ้นในระดับพื้นที่ และจัดขึ้นที่ส่วนกลาง กลไกประสานกลาง หรือจัดโดยหน่วยงานภาคีอื่น ๆ สิ่งที่สำคัญนอกจากการได้เรียนรู้ประสบการณ์พื้นที่อื่น ๆ แล้ว อีกด้านหนึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลยังได้รับคำชื่นชมและข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์จากนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ ที่ถือว่าเป็นกำลังใจสำคัญต่อการขับเคลื่อนงานในอนาคต

5. บทเรียน

จะเห็นว่ากระบวนการสร้างความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มีรูปแบบที่แปลกใหม่ไปจากแนวทางการขับเคลื่อนงานของหลาย ๆ โครงการ แต่ทว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดคือคนทำงานต้องลงภาพมายาคติที่มองว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรทางการเมืองมุ่งหวังแต่ผลประโยชน์ที่ไม่ต่างจากการเมืองระดับชาติ ต้องคิดใหม่ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นภาคีพัฒนาที่สำคัญ และสามารถสร้างความยั่งยืนให้แก่การขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่ บทเรียนจากการทำงานของโครงการความร่วมมือ ๆ พบว่าการทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องไม่หลงลืมหลักปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

1. เมื่อประชาชนเป็นเจ้าของปัญหา ต้องผลักดันให้ประชาชนสร้างรูปธรรมของงานพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาของตนเองบนฐาน ข้อมูลและความรู้ จะเป็นการสร้างพลังประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน
2. มีกระบวนการสนับสนุนงานทางวิชาการ ที่มีทั้งตัวข้อมูล เช่น สถิติ บทเรียนการพัฒนาจากพื้นที่อื่น รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะทางวิชาการ เช่น การจับประเด็น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ข้อมูล การจัดกระบวนการเรียนรู้ การถอดบทเรียน การเขียนรายงาน รวมทั้งการสื่อสารสาธารณะ

3. ใช้วิธีการจัดการความรู้ คือ การนำความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติการจริง มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ค้นหาสิ่งที่ดี ค้นหาสิ่งที่เป็จุดอ่อน นำสิ่งที่ดีมาแลกกัน เกื้อกูลกันในเรื่องที่จะลดจุดอ่อน เพิ่มจุดดี โดยต้องมีการจัดการความรู้บ่อย ๆ

4. การเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยกัน และระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับองค์กรอื่น ๆ โดยเฉพาะที่เป็นองค์กรสนับสนุนหรือทำงานร่วมกัน เช่น ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับองค์กรชุมชน หรือสถาบันการศึกษา การเชื่อมโยงเครือข่ายจะทำให้เกิดพลัง เกิดความรู้ พัฒนาความสามารถ ตลอดจนเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความต่อเนื่องของงาน

5. เปิดโอกาสให้มีการนำเสนอผลงาน เมื่อมีการดำเนินงานและเกิดบทเรียนที่สำคัญ จำเป็นต้องหาพื้นที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำเสนอผลงาน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้แก่พื้นที่อื่น ๆ ตลอดจนสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ทีมงาน และอีกด้านหนึ่งจะได้มีโอกาสรับฟังข้อเสนอแนะหรือข้อวิจารณ์เพื่อนำไปพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รูปแบบการนำเสนอมีทั้งใน การนำเสนอผ่าน website วิดีทัศน์ เอกสารสิ่งพิมพ์ ไปสเตอร์ หรือเวทีประชุม สัมมนา เป็นต้น

6. บทสรุป

กระบวนการทำงานเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และภาคส่วนอื่น ๆ หากได้มีความสับสนไม่ เพียงแต่เราต้องเริ่มต้นที่การมองอย่างเป็นมิตร สลายการมองแบบขั้วตรงข้าม เพราะทุกองค์กรต่างทรัพยากรในการทำงานที่แตกต่างกัน ภารกิจที่แตกต่างกัน วัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกัน แต่ถึงอย่างไรก็มีเป้าหมายเดียวกัน ดังนั้นย่อมต้องทำงานร่วมกันได้ เพียงแต่ต้องหาจุดร่วมดังกล่าวให้เจอ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งนั้นจากบทเรียนของโครงการความร่วมมือ ฯ พบว่า การทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จะต้องเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน สร้างโอกาสให้มีพื้นที่ทางสังคม เท่า ๆ กัน เช่น การทำบันทึกความร่วมมือ เพื่อสร้างสัญลักษณ์ของการร่วมกันทำงาน รับผิดชอบในผลที่จะเกิดขึ้น การใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริงเป็นตัวเดินเรื่อง เช่น การวิเคราะห์ตนเองของพื้นที่เป้า การจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ การกระบวนการบัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือในการวางครัวเรือนได้เรียนรู้ และใช้เป็นข้อมูลหนึ่งสำหรับสนับสนุนการวางแผนพัฒนา ตลอดจนการติดตามผลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่คำนึงถึงการเรียนรู้อย่างจริงจังมิใช่การจับผิด หรือการค้นหาเฉพาะข้อบกพร่องเท่านั้น และสิ่งที่สำคัญจะต้องอยู่บนหลักคิดที่สำคัญในการทำงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล คือ การเสริมพลังให้แก่ประชาชนให้สามารถลุกขึ้นมาจัดการปัญหาของตนเองให้ได้บนฐานข้อมูล และความรู้ รวมถึงจะต้องมีการสนับสนุนงานทางวิชาการทั้งในเชิงข้อมูลและทักษะทางวิชาการ ใช้วิธีการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในสร้างความรู้และการยกระดับการทำงาน สร้างเงื่อนไขให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับหน่วยอื่น ๆ เพื่อเสริมพลังการทำงานซึ่งกันและกัน และสุดท้ายต้องสร้างโอกาสให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำเสนอบทเรียนการทำงาน